

PIERDUT
ÎN
TIMP

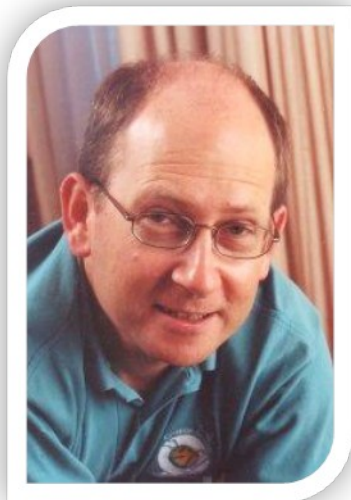
STEPHEN BAXTER

STEPHEN BAXTER

**PIERDUT ÎN
TIMP**

Traducerea CĂTĂLIN TENIȚĂ

STEPHEN BAXTER
THE TIMESHIPS
1995

Stephen Baxter (n. 13 noiembrie 1957, Liverpool, Anglia) este un scriitor britanic de hard SF. Este licențiat în matematică și inginerie.

Puternic influențat în scrierile sale de către pionierul SF-ului, H.G. Wells, Baxter a fost ales vicepreședinte al *H.G. Wells Society* în 2006.

The Time Ships -1995 (ro. *Pierdut în timp*) este continuarea „oficială” a romanului wellsian „Mașina Timpului”, aprobată de societatea *H.G. Wells*, cu prilejul centenarului.

Cartea a câștigat premiile *John W. Campbell Memorial* și *Philip K. Dick* în 1996 și *British Science Fiction Association* în 1995. A fost nominalizată și pentru premiile *Hugo*, *Clarke*, și *Locus* în 1996.

*Soției mele Sandra
și în memoria lui H.G.*

PROLOG

Vineri dimineața, de-abia reîntors din viitor, m-am trezit mult după ivirea zorilor, din cel mai profund somn fără vise.

M-am sculat din pat și am tras draperiile. Soarele străbătea leneș drumul său obișnuit pe bolta cerească, iar eu mi-am amintit cum, din perspectiva accelerată a unui Explorator al Timpului, astrul sălta sprinten prin văzduh! Acum însă, se părea, eram din nou captiv în scurgerea măloasă a timpului, precum o insectă într-un chihlimbar vâcos.

Zgomotele dimineții, în Richmond, se învălmășeau dincolo de fereastra mea: tropăitul cailor, troncănitul roților pe caldarâm și pocnetele ușilor. Un tramvai cu abur, scuipând fum și scânteii, înainta greoi pe Petersham Road, iar prin aer pluteau strigătele ca de pescăruși ale negustorilor ambulanți. Mi-am dat seama că gândurile mele se îndepărtau de coloratele peripeții în timp, revenind într-un plan lumesc: mă gândeam la conținutul ultimului număr din *Pall Mall Gazette*¹ și la mișcările de la bursă, și îmi cultivam nădejdea că era posibil ca, în poșta din dimineața aceasta, să-mi parvină cel mai recent *American Journal of Science*², ce avea să cuprindă câteva dintre speculațiile mele asupra descoperirilor savanților A. Michelson și E. Morley³ privind anumite manifestări ciudate ale luminii, relatate în urmă cu patru ani în această

---

1 Influent cotidian britanic din epocă, înființat de Frederick Greenwood și George Smith în 1865 (n. trad.).

2 Cunoscută publicație științifică americană, înființată în 1818 de Benjamin Silliman (n. trad.).

3 Autorul se referă la celebrul experiment cu interferometrul al fizicienilor americani Albert Abraham Michelson (1852-1931) și Edward Williams Morley (1838-1923), prin care s-a demonstrat că viteza de propagare a luminii este constantă, oricare ar fi mișcarea observatorului, probându-se astfel inexistența „vântului de eter” postulat până atunci și punându-se bazele noii paradigme relativiste a fizicii (n. trad.).

revistă, în 1887...

Și așa mai departe! Amănuntele de zi cu zi îmi năvăleau în minte iar, prin contrast, amintirea aventurii mele în viitor ajunse să pară fantastică – absurdă, chiar. Acum, reflectând din nou la ea, trăiam impresia că întreaga experiență avea o consistență halucinantă, aproape onirică: senzația căderii precipitate, încețoșarea tuturor aspectelor legate de călătoria în timp și, în sfârșit, prăbușirea în lumea de coșmar a anului de grație 802701. Forța pe care o exercită cotidianul asupra imaginațiilor noastre se dovedi impresionantă. Stând acolo, în pijama, o parte din îndoiala care, în cele din urmă, mă copleșise în noaptea precedentă reveni și am început să pun sub semnul întrebării însăși existența Mașinii Timpului. În ciuda faptului că țineam minte foarte limpede cei doi ani din viață pe care mi-i petrecusem, la realizarea ei, printre șuruburi și piulițe, ca să nu mai pun la socoteală cele două decenii dinainte, pe parcursul cărora desprinsesem teoria călătoriei în timp din anomalii pe care le observasem pe măsura cercetărilor mele de fizică optică.

Am rememorat conversația cu tovarășii mei, de la cina din seara trecută – într-un fel, acele câteva ceasuri erau de departe mai animate, acum, decât toate zilele pe care le petrecusem în viitorime – și mi-am amintit de amestecul de reacții la istorisirea mea: destinderea generală provocată de o poveste bună, însoțită de urme de simpatie sau luare în derâdere aproape fățișă. În funcție de temperamentul fiecăruia, și, țineam eu minte, scepticismul cvasi universal. Numai un prieten apropiat, căruia, în paginile ce au să urmeze, îi voi spune Scriitorul, păruse să-și aplece urechea la vorbele mele incoerente cu oarece înțelegere și încredere.

Stând la fereastră, m-am întins, iar îndoielile asupra amintirilor mele mi s-au zdruncinat. Durerea de spate era suficient de reală, acută și insistentă, la fel și senzațiile arzătoare din mușchii brațelor și ai picioarelor: proteste ale musculaturii unui bărbat care nu se mai se găsea la prima tinerețe și care fusese silit, contrar obișnuințelor sale, să se istovească. „Ei bine, atunci”, m-am certat cu mine însumi, „dacă expediția ta în viitor a fost cu adevărat un vis – pe de-a întregul, inclusiv noaptea aceea sumbră, când te-ai luptat în pădure cu Morlocii⁴ – de unde provin durerile și junghiurile acestea? Poate oi fi făcut tumbe prin grădină, într-un delir de somnambul?”

---

4 Creaturi palide, asemănătoare maimuțelor, care trăiesc în adâncurile întunecate.

Iar apoi, aruncat în neorânduială într-un colț al camerei mele, am văzut un mic maldăr de haine: erau veșmintele pe care le purtasem până la uzarea completă în timpul zborului meu în viitor și care acum nu mai aveau altă menire decât aceea de a fi distruse. Puteam să văd petele de iarbă și urmele de foc; buzunarele erau rupte, și mi-am adus aminte de modul în care Weena folosise acele bucăți de material pe post de glastre ad-hoc, pentru a le umple cu florile etiolate⁵ ale viitorului. Încălțările îmi lipseau – am simțit un bizar fior de regret gândindu-mă la acei papuci de casă vechi și comozi, pe care îi luasem fără să mă gândesc într-un viitor ostil, înainte de a-i abandona unei sorți de neimaginat, iar acolo, pe covor, se găseau rămășițele mizerabile și pătate cu sânge ale șosetelor mele.

Cumva, acele șosete – vechi, comice și zdrențuite – cu existența lor prozaică, m-au încredințat, mai presus de orice, că încă nu îmi pierdusem mințile, că zborul meu în viitor nu fusese în întregime un vis.

Am priceput că trebuia să mă întorc în acel timp; trebuia să strâng dovezi că viitorul era la fel de real precum Richmondul anului 1891, pentru a-mi convinge cercul de prieteni și confrății în truda științifică, și pentru a alunga ultimele rămășițe ale propriei mele îndoieli.

În vreme ce îmi conturam în minte această decizie, îmi apăru din senin chipul dulce și frivol al Weenei, la fel de însuflețit ca și cum ea ar fi stat în fața mea. Tristețea și un sentiment nestăvilit de vinovăție datorat propriei mele impetuoșități îmi sfâșiară inima. Weena, femeia-copil din rasa Eloilor, mă însoțise către Palatul de Porțelan Verde, prin adâncurile codrilor renăscuți din acea vale îndepărtată a Tamisei, și se pierduse în confuzia incendiului ce a urmat și a asalturilor sumbre ale Morlocilor. Întotdeauna am fost o persoană care mai întâi acționează și abia după aceea permite părții raționale a minții sale să se adapteze. În viața mea de burlac, această tendință nu împinsese pe nimeni, cu excepția propriei persoane, spre vreo primejdie serioasă, însă acum, în nesocotința și în graba mea nestăvilită, o lăsasem pradă pe biata și încrezătoarea Weena unei morți oribile în umbrele acelei Nopti Negre a Morlocilor.

Măinile îmi erau pătate cu sânge, și nu doar cu puroiul acelor suboameni degenerați și respingători – Morlocii. Am stabilit că trebuia să mă revanșez – în orice mod posibil – pentru felul abominabil în care o tratasem pe sărmana și încrezătoarea Weena.

⁵ Etiolare = fenomen care apare la plantele crescute în întuneric, manifestat prin lungirea tulpinilor, micșorarea și albirea frunzelor, etc., din cauza lipsei de clorofilă (n. trad).

Eram plin de hotărâre lăuntrică. Aventurile mele, fizice și intelectuale, încă nu luaseră sfârșit!

Am pus-o pe doamna Watchets să-mi pregătească o baie și am intrat cu greu în ea. În ciuda sentimentului de urgență, mi-am acordat un răgaz pentru a-mi desfătă bieteles oase istovite; am remarcat cu interes bășicile și zgârieturile de pe picioare, precum și arsurile superficiale pe care le suferisem pe mâini.

M-am îmbrăcat repede. Doamna Watchets îmi pregătise micul-dejun. M-am năpustit la ouă, ciuperci și roșii cu avânt, însă am găsit că șunca și carnații mă apăsau pe limbă; când am mușcat din carnea cleioasă, sucurile ei, saturate de sare și untură, îmi treziră o vagă repulsie.

Nu am putut să nu îmi amintesc de Morloci și de carnea pe care văzusem că o consumau la ospetele lor dezgustătoare! Peripețiile mele nu îmi diminuaseră apetitul pentru friptura de berbec la cina din seara precedentă, mi-am adus eu aminte, dar atunci foamea îmi fusese mult mai chinuitoare. Oare o anumită stare de șoc și de neliniște, decurgând din nefericitele mele aventuri, își croia chiar și acum drum printre straturile minții mele?

Însă îmi stă în obicei să iau un mic-dejun sănătos, căci sunt de părere că o doză bună de peptone⁶ în artere, la începutul zilei, este esențială pentru funcționarea eficientă a vîgurosului mecanism uman. Iar astăzi era posibil să fie cea mai solicitantă zi din viață pe care o avusesem de înfruntat. Așadar, am lăsat deoparte rezervele și am terminat ce aveam în farfurie, mestecând cu hotărâre șunca.

O dată isprăvit micul-dejun, am îmbrăcat un costum de vară subțire, însă trainic. După cum cred că le povestisem tovarășilor mei de la cina din seara precedentă, devenise evident pentru mine, pe măsură ce mă prăbușeam prin timp, că iarna fusese alungată din lumea anului de grație 802701 – n-aș putea spune dacă prin evoluție naturală, prin proiectare geogonică ori prin remodelarea Soarelui însuși – așa că, în vremurile ce aveau să vină, nu era nevoie de paltoane călduroase sau de fulare. Mi-am pus o pălărie, pentru a ține la distanță Soarele viitorului de tenul meu palid, tipic englezesc, și am scotocit după cea mai durabilă pereche de ghete pe care o aveam.

Am luat o mică raniță și am început să mă învârtesc prin casă,

---

⁶ Substanță organică produsă în timpul digestiei prin hidroliza proteinelor sub acțiunea pepsinei.

răscolind prin dulapuri și sertare după obiectele de echipament pe care le socoteam trebuincioase pentru cea de-a doua călătorie – spre neliniștea sărmanei și răbdătoarei doamne Watchets care, sunt sigur, acceptase de mult că sănătatea mea mentală se afla pe tărâmurile neguroase ale mitologiei! Așa cum îmi este felul, mă cuprinsese febra plecării, cu toate că eram decis să nu mai fiu chiar atât de repezit ca întâia oară, când străbătusem opt mii de secole protejat fiind numai de o pereche de papuci și o singură cutie de chibrituri.

Am îndesat în raniță toate chibriturile pe care le-am putut găsi prin casă – de fapt, l-am trimis pe Hillyer la tutungerie pentru a mai cumpăra niște cutii. Am băgat înăuntru camfor, lumânări și, dintr-un imbold de moment, o măsură de feștilă rezistentă, în caz că, silit de situație, trebuia să-mi fac singur lumânări noi. (N-aveam decât o idee vagă despre modul în care se exercita acest meșteșug, în paranteză fie spus, dar, în lumina strălucitoare a acelei dimineți optimiste, nu mă îndoiam de capacitatea mea de a improviza.)

Am luat spirt alb, alifii, niște tablete de chinină și un sul de bandaj. Nu aveam nici o armă de foc – mă îndoiesc că aș fi luat așa ceva, chiar dacă aș fi deținut una, căci la ce bun este o armă de foc când muniția s-a epuizat – însă mi-am băgat în buzunar cuțitul cu plasele. Am împachetat un set de unelte – o șurubelniță, câteva chei inelare de diferite mărimi, un mic bomfaier cu pânze de rezervă – precum și un număr de șuruburi și de bare de nichel, alamă și cuarț. Eram hotărât ca nici un accident trivial ce s-ar putea abate asupra Mașinii Timpului să nu mă imobilizeze în vreun viitor dezarticulat, din pricina lipsei unei bucățele de alamă: în ciuda proiectului meu trecător de a construi o nouă Mașină a Timpului când cea originală îmi fusese furată de Morloci în 802701, în lumea decăzută a viitorimii nu dădusem peste nici o dovadă cum că aș putea să găsesc materiale pentru a repara măcar un șurub căruia i se stricase filetul. De bună seamă că Morlocii păstrasera unele aptitudini tehnice, însă nu-mi surâdea ideea de a fi obligat să mă tocmesc cu acei viermi albinoși de dragul câtorva buloane.

Am descoperit aparatul meu Kodak și am scotocit după bliț. Camera fusese recent încărcată cu un film de o sută de negative, pe rolă de hârtie. Mi-am adus aminte cât de-al naibii de costisitor îmi păruse aparatul atunci când îl achiziționasem – nu mai puțin de douăzeci și cinci de dolari, cumpărat într-o excursie la New York – însă, dacă mă întorceam cu fotografiile ale viitorului, fiecare dintre acele poze de doi

inci⁷ avea să fie mai prețioasă decât cele mai bune dintre picturi.

Acum, mă întrebam eu, oare eram gata? I-am cerut sfatul bieteii doamne Watchets, deși nu aveam să-i spun, firește, încotro intenționez să călătoresc. Această femeie destoinică – flegmatică, cinstită și remarcabil de directă, și totuși cu un suflet devotat și imperturbabil – aruncă o privire în raniță, așa burdușită cum era, și ridică întrebător din sprânceană. Apoi porni spre camera mea și se întoarse cu șosete de rezervă, cu rufărie de corp și – aici mai că mi-a venit să o sărut – cu pipa mea, un set de curățătoare și cutia de tutun de pe policioara căminului.

Astfel, cu amestecul meu obișnuit de nerăbdare zorită și inteligență superficială – și cu o nețărmurită încredere în bunăvoința și bun-simțul celorlalți – eram gata să revin în timp.

Cărându-mi ranița sub un braț și Kodakul sub celălalt, m-am îndreptat către laborator, unde mă aștepta Mașina Timpului. Când am ajuns în fumoar, am fost uimit să descopăr că aveam un musafir: unul dintre oaspeții din seara precedentă și poate cel mai apropiat prieten al meu – era Scriitorul despre care am vorbit. Stătea în mijlocul încăperii, într-un costum care îi venea prost, cu nodul de cravată cât de grosolan se putea imagina, iar mâinile legănându-i-se stângaci pe lângă trup. Mi-am amintit din nou cum, din cercul de prieteni și cunoștințe pe care îi adunasem pentru a-mi servi ca primi martori la faptele mele de vitejie, acest tânăr serios ascultase cu cea mai mare atenție, tăcerea sa vibrând de simpatie și fascinație.

Mă simțeam neobișnuit de bucuros să-l văd și recunoscător pentru că venise – că nu mă ocolise, luându-mă drept un excentric, precum ar fi făcut unii, după spectacolul pe care îl dădusem în seara dinainte. Am râs și, împovărat cu sacul și aparatul de fotografiat, i-am întins un cot; el mă apucă de încheietură și o scutură solemn.

— Sunt grozav de ocupat, am spus eu, cu mașina aceea⁸.

El mă cercetă; am avut impresia că în ochii săi, de un albastru spălăcit, se putea citi nevoia disperată de a crede.

---

⁷ Un inci = 2,54 cm (n. red.).

⁸ Dialogul dintre Scriitor și Exploratorul Timpului din această parte a cărții este preluat *ad litteram* de autor din Capitolul al XV-lea al romanului lui H. G. Wells *The Time Machine* (1895). Pentru versiunea românească, atât în redarea acestui citat, cât și a unor termeni din lucrarea lui Wells, s-a folosit traducerea lui Mihaela Dragomir și C. Vonghizas, *Mașina Timpului*, apărută în H.G. Wells, *Opere alese*, vol. I, Editura Tineretului, 1962 (n. trad.).

— Dar nu e oare o glumă? Călătorești într-adevăr prin Timp?

— Călătoresc cu adevărat, am rostit eu, susținându-i privirea cât de mult am putut, căci voiam să fie convins.

Era un bărbat scund și îndesat, cu buza inferioară proeminentă, fruntea lată, pomeții delicați și urechile mai degrabă urâte. Era tânăr – de vreo douăzeci și cinci de ani, pesemne, având cu două decenii mai puțin decât mine însumi – însă părul său lins deja începea să se rărească. Mergea oarecum săltăreț și emana o anumită energie – nervos, precum o pasăre greoaie – dar întotdeauna părea bolnăvicios: suferea de hemoragii, din vreme în vreme, ca urmare a unei lovituri de picior în rinichi, la un joc de fotbal, pe timpul când lucra ca profesor într-o școală particulară uitată de Dumnezeu, din Țara Galilor. Iar astăzi, în ochii săi albaștri, deși oboșiți, se citeau, ca de obicei, inteligența și preocuparea pentru mine.

Prietenul meu își câștiga existența ca profesor – în momentul acela, ținând niște cursuri prin corespondență – însă era un visător. La plăcutele noastre banchete de joi seara, din Richmond, își înșira cu nemiluita teoriile despre viitor și despre trecut, și ne împărtășea ultimele sale gânduri cu privire la semnificația analizei dezolante și atee a lui Darwin ori alte asemenea lucruri. Visa la perfectibilitatea rasei umane – era exact genul de persoană, știam sigur, care și-ar fi dorit din toată inima ca povestea mea despre călătoria în timp să fie adevărată!

Îi spun „Scriitorul” dintr-o veche amabilitate, presupun, căci, din câte știam, nu publicase decât diverse speculații timide prin reviste de colegiu; însă eu nu aveam nici o îndoială că mintea lui vie urma să-i croiască o nișă de un anume fel în lumea literelor – și, lucru mai important, nici *el* nu avea vreo îndoială.

Deși eram nerăbdător să pornesc la drum, m-am oprit o clipă. Poate că Scriitorul îmi putea servi ca martor pentru acest nou voiaj – de fapt, m-am întrebat acum, poate că deja intenționa să transpună aventurile mele anterioare într-o formă colorată, adecvată pentru publicare.

Ei bine, urma să aibă binecuvântarea mea!

— Am nevoie doar de o jumătate de oră, am spus eu, considerând că mă puteam întoarce exact în acest loc și în acest timp cu o simplă apăsare a manetelor mașinii mele, indiferent ce perioadă aveam să petrec în viitor ori în trecut. Știu de ce-ai venit și este foarte amabil din partea dumatăle. Iată câteva reviste. Dacă rămâi la prânz la mine, îți voi arăta de data aceasta amănunțit cum se călătorește în timp, cu exemple, cu tot ce trebuie. Mă ierți dacă acum te părăsesc?

El consimți. Eu am încuviințat din cap în direcția sa și, fără alte preparative, am pornit de-a lungul coridorului, spre laboratorul meu.

Așa mi-am luat rămas-bun de la lumea lui 1891. N-am fost niciodată un bărbat care să se atașeze profund, și nu sunt genul căruia îi plac despărțirile înflorite; dacă aș fi știut însă că nu aveam să-l mai văd niciodată pe scriitor – cel puțin, nu în carne și oase – îmi închipui că aș fi fost ceva mai ceremonios!

Am pătruns în laboratorul meu. Era aranjat oarecum ca un atelier de sculărie. De tavan era agățată o turbină de abur, care acționa diferitele mașinării de prelucrare a metalului prin intermediul unor curele de piele, iar amplasate pe bancurile de pe podea se găseau un utilaj de ștanțat tabla, prese, aparate de sudură cu acetilenă, menghine și alte asemenea unelte. Pe banc se aflau bucăți de metal și schițe, în vreme ce roadele abandonate ale muncii mele zăceau în praful de pe dușumea, căci eu nu sunt de la natură o persoană ordonată; la picioarele mele, bunăoară, am dat peste bara de nichel care îmi întârziase primul meu sejur în timp – acea bară care se dovedise a fi exact cu un inci mai scurtă, așa că trebuise să o refac.

Am reflectat la faptul că îmi petrecusem mai mult de două decenii din viață în această încăpere. Locul era o seră modificată, care dădea spre grădină. Fusesse construită pe un cadru subțire de fier forjat, vopsit în alb, iar pe vremuri oferise o priveliște decentă înspre râu, dar trecuse mult timp de când acoperisem geamurile, pentru a asigura o anumită consistență a luminii și a mă feri de privirile curioase ale vecinilor mei. În întunericul uleios se zăreau diversele mele unelte și dispozitive, ducându-mă acum cu gândul la enormele mașinării din cavernele Morlocilor, pe care le văzusem în treacăt. M-am întrebat dacă nu cumva eu însumi aveam în sânge o tendință morbidă de Morloc!

După ce urma să mă întorc, am stabilit, aveam să dau jos pereții de șipcă și să iluminez din nou încăperea, să o prefac într-un loc al strălucirii Eloilor, și nu a clarobscurului Morlocilor.

M-am îndreptat către Mașina Timpului.

Acea structură voluminoasă și asimetrică stătea lipită de peretele dinspre Nord-Vest al atelierului – unde o trăseseră Morlocii – la depărtare de opt sute de milenii, în intenția lor de a mă prinde în interiorul pedestalului Sfînxului-cel-Alb. Am cărat mașina înapoi în colțul de Sud-Est al laboratorului, acolo unde o construisem. O dată terminată această operațiune, m-am aplecat în față și, în semiîntuneric, am deslușit cele patru cadrane cronometrice care numărau trecerea

mașinii prin matricea statică de zile a Istoriei; acum, bineînțeles, indicatoarele erau toate la zero, căci mașina revenise în propriul ei timp. Lângă șirul de cadrane, se găseau cele două manete care struneau dihania – una pentru viitor, iar alta pentru trecut.

Am întins mâna și, într-o pornire de moment, am mângâiat maneta pentru viitor. Masa butucănoasă și încălцитă de metal și fildeș zvâcni precum o făptură animată. Am zâmbit. Mașina îmi reamintea că nu mai aparținea acestui Pământ, acestui Spațiu și Timp! Dintre toate obiectele materiale ale universului, cu excepția acelor pe care le purtasem asupra mea, doar această mașină era *cu opt zile mai bătrână decât lumea ei*, căci petrecusem o săptămână în epoca Morlocilor, dar mă întorsesem în ziua plecării mele.

Mi-am lăsat bagajul și aparatul de fotografiat pe dușumeaua laboratorului și mi-am atârnat pălăria de spatele ușii. Amintindu-mi de modul în care își făcuseră de cap Morlocii cu mașina, m-am apucat să o verific. Nu mi-a fost greu să curăț diferitele pete maronii și bucățelele de iarbă ori de mușchi care încă atârnav de șinele aparatului; niciodată nu fusesem adeptul aspectului neîngrijit. Însă una dintre șine era strâmbată, iar eu am îndreptat-o. Apoi am testat șuruburile și am gresat barele de cuarț.

În timp ce munceam, mi-am adus aminte de panica rușinoasă care mă covârșise atunci când descoperisem că pierdusem mașina în favoarea Morlocilor și am simțit un fior de afecțiune pentru hardughia aceasta urâtă. Mașina era o cușcă deschisă de nichel, alamă și cuarț, abanos și fildeș, destul de cizelată – precum lucrătura unui orologiu de biserică – având o șa de bicicletă dispusă nepotrivit în mijlocul întregului ansamblu. Cuarțul și cristalele minerale, saturate cu Plattnerită, luceau pe cadru, conferind întregului ansamblu un aspect de irealitate și asimetrie.

Firește, nimic nu ar fi fost posibil fără proprietățile ciudatei substanțe pe care o denumisem „Plattnerită”. Mi-am adus aminte cum, din întâmplare, ajunsese în posesia unui eșantion din acel material – în acea noapte, cu două decenii în urmă, când un necunoscut urcase până la ușa mea și îmi dăduse un pachet cu această substanță. „Plattner”, așa cum se prezentase, era un ins masiv, cu un cap ciudat, mare și grizonat, cu câțiva ani buni mai în vârstă decât mine, și îmbrăcat în niște culori bizare, de junglă. M-a îndemnat să studiez acea materie puternică pe care mi-o înmânase, într-un flacon de medicamente. Ei bine, substanța a rămas necercetată, pe un raft din laboratorul meu, mai mult de un an, în vreme ce eu făceam progrese cu o lucrare mai concretă. Dar, în cele din

urmă, într-o după-amiază plictisitoare de duminică, am dat jos flaconul de pe raftul său...

Iar ceea ce am descoperit, în final, a condus la – asta!

Plattnerita, care satura barele de cuarț, era substanța ce alimenta Mașina Timpului și făcea posibile isprăvile sale. Însă îmi place să mă măgulesc singur, zicându-mi că fusese nevoie de propria mea combinație de spirit analitic și imaginație pentru a descoperi și utiliza proprietățile acelei substanțe remarcabile, acolo unde cineva mai puțin capabil n-ar fi înțeles.

Ezitasem să-mi fac publică descoperirea, oricât de bizar ar fi fost domeniul, fără o verificare experimentală. Mi-am promis că, imediat după ce mă întorceam, cu specimene și fotografiile, aveam să întocmesc studiul pentru *Philosophical Transactions*⁹; urma să fie o adăugire celebră la cele șaptesprezece articole pe care deja le publicasem acolo, pe teme de fizică a luminii. Ar fi fost amuzant, mă gândeam eu, să-mi intitulez articolul într-un fel sec, cum ar fi, de pildă, „O serie de reflecții asupra anormalelor proprietăți cronologice ale mineralului «Plattnerită» “și să îngrop în interiorul său zguduitoră revelație a existenței călătoriei în timp.

În cele din urmă, am terminat. Mi-am potrivit pălăria pe ochi încă o dată, după care mi-am ridicat bagajul și camera fotografică și le-am pus sub șa. Apoi, dintr-o pornire, m-am dus la șemineul laboratorului și am luat vătraiul care se afla acolo. Am cântărit cu mâna greutatea sa substanțială, socotind că s-ar putea să-mi fie de folos, și l-am legat de cadrul mașinii.

După aceea m-am așezat în șa și mi-am pus mâna pe manetele albe de pornire. Mașina tremură, precum un animal al timpului ce devenise.

Am aruncat o privire prin laborator, la realitatea lui pământească, și mi-a frapat cât de nepotriviți arătam amândoi în el acum – eu, în veșmântul meu de explorator amator, iar mașina, cu aspectul ei din altă lume și cu petele și zgârieturile din viitor – deși eram deopotrivă, într-un anume sens, odrasle ale acestui loc. Am simțit tentația să mai zăbovesc câțva timp. Ce rău se putea întâmpla dacă mai așteptam încă o zi, încă o săptămână, ori încă un an aici, cuprins în propriul meu secol confortabil? Aș fi putut să-mi adun energiile și să-mi vindec rănilor. Oare nu mă repezeam încă o dată în această nouă aventură?

---

⁹ Prestigioasă publicație științifică a Societății Regale, care a fost înființată în 1665 și care apare și în prezent (n. trad.).

Am auzit sunetul unor pași pe coridorul casei și rotirea unui mâner de ușă. Trebuie că era Scriitorul, intrând în laborator.

Într-o clipă, am decis. N-aș fi căpătat mai mult curaj o dată cu trecerea altei părți din acest secol al XIX-lea, plicticos și osificat; iar în plus îmi luasem rămas-bun de la toate persoanele de la care dorisem să-mi iau.

Am împins maneta până la capăt. Am avut acea senzație ciudată de *învărtire* care se ivește în prima clipă a călătoriei în timp, urmată de acel sentiment covârșitor și zăpăcitor de cădere. Cred că am rostit o exclamație în momentul revenirii aceluși simțământ neplăcut. Îmi închipui că am auzit un pocnet de sticlă: o fereastră de luminator, aspirată de mișcarea aerului. Iar în restul minuscul al unei secunde, l-am văzut stând acolo, în cadrul ușii: Scriitorul, o siluetă nedeslușită, de nălucă, cu o mână ridicată către mine – captiv în timp!

Apoi a dispărut, făcut invizibil de zbor. În jurul meu, pereții laboratorului deveniră cețoși și, din nou, enormele aripi ale nopții și ale zilei fâlfăiră în jurul capului meu.

CARTEA ÎNTÂI

NOAPTEA CEA NEAGRĂ

1. Călătoria în timp

Există Trei Dimensiuni ale Spațiului, prin care omul se poate deplasa după bunul său plac. Iar Timpul este pur și simplu *A Patra* Dimensiune: identică în fiecare caracteristică importantă cu celelalte, cu excepția faptului că propria noastră conștiință este silită să călătorească prin ea cu un ritm constant, precum penița condeului meu pe pagina asta.

Dacă – speculasem eu pe parcursul studiilor mele referitoare la proprietățile bizare ale luminii – am putea să răsucim cele Patru Dimensiuni ale Spațiului și Timpului – să schimbăm Lungimea cu Durata, bunăoară – s-ar putea hoinări pe culoarele Istoriei la fel de ușor ca atunci când iei o cabrioletă până la West End!

Plattnerita înglobată în substanța Mașinii Timpului reprezenta cheia acestei operațiuni, permițând mașinii să se rotească, într-un mod neobișnuit, într-o nouă configurație din structura Spațiului și Timpului. Astfel, spectatorii care au urmărit plecarea Mașinii Timpului – ca și Scriitorul meu – au raportat că văzuseră dispozitivul răsucindu-se foarte repede, înainte să dispară din Istorie; și tot astfel, conductorul – eu însumi – suferea invariabil de amețală, stare indusă de forțele centrifuge și Coriolis, care îl făceau să se simtă ca și cum ar fi fost proiectat afară din mașină.

Dar, în pofida tuturor acestor efecte, rotirea indusă de Plattnerită era fundamental diferită de răsucirea unui titirez sau de revoluția lentă a Pământului. Senzația de vertij era contrazisă flagrant, în ceea ce îl privește pe conductor, de iluzia că stă nemișcat în șa, iar timpul licărește pe lângă mașină – căci *era rotație în afara Spațiului și Timpului*.

În vreme ce noaptea gonia după zi, conturul înnegurat al laboratorului dispăru din jurul meu, așa că ajunsesem să stau în aer liber. Străbăteam din nou acea perioadă din viitor, socoteam eu, în care

laboratorul fusese demolat. Soarele zbura precum o ghiulea prin văzduh, cu multe zile comprimate într-un minut, iluminând în preajma mea sugestia vagă și costelivă a unor schele. În curând, schelele se prăbușiră, lăsându-mă pe panta dealului, sub cerul deschis.

Viteza mea prin timp spori. Licărul nopților și al zilelor se contopi într-un albastru-închis, de crepuscul, și am izbutit să văd luna rotindu-se prin fazele sale ca sfârleaza unui copil. Călătorind cu o viteză și mai mare, ghiuleaua Soarelui se transformă într-un arc de lumină, întinzându-se pe boltă, un arc care se legăna în sus și în jos pe cer. În jurul meu, vremea alterna în rafale succesive de zăpadă albă și verde primăvăratice. Indicând anotimpurile. În sfârșit, din pricina accelerației, m-am cufundat – din nou într-o liniște desăvârșită, în care numai ritmurile anuale ale Pământului însuși – trecerea centurii solare între extremele de la solstiții – pulsau precum bătăile inimii pe deasupra peisajului ce evolua.

Nu sunt sigur dacă am istorisit, în prima mea relatare, despre *tăcerea* în care este suspendat cel ce întreprinde călătoria în timp. Trilurile păsărilor, troncănitul îndepărtat al vehiculelor pe caldarâm, ticăitul ceasurilor – până și respirația slabă a materialului unei case – toate acestea alcătuiesc un fundal complex și neobservat al vieților noastre. Acum însă, scos din timp, eram însoțit numai de sunetul propriei mele răsufări și de trosnetul ușor, ca de bicicletă, al Mașinii Timpului sub greutatea mea. Nutream o covârșitoare senzație de izolare – ca și cum m-aș fi prăvălit într-un univers nou și pustiu, deși zidurile propriei noastre lumi erau vizibile parcă prin niște geamuri afumate – însă înăuntrul acestui nou univers eu eram singura faptură însuflețită. Un adânc sentiment de confuzie coborî asupra mea, acționând împreună cu senzația de prăbușire vertiginoasă care îmi însoțea căderea în viitor, provocându-mi stări de greață profundă și de depresie.

Acum însă liniștea a fost spartă de un murmur gros, fără sursă, ce părea să-mi umple urechile; era un susurat domol, precum cel al unui imens fluviu. Îl remarcasem din timpul primului zbor; nu puteam fi sigur de cauza sa, însă mi se părea că trebuie să reprezinte un efect al scandaloasei mele treceri prin curgerea lentă a timpului.

Cât de mult mă înșelam – ca de-atâtea ori în graba mea de a-mi da cu presupusul!

Am studiat cele patru cadrane cronometrice, ciocănind încet cu unghia sticla fiecăruia pentru a fi sigur că funcționau. Deja acul celui

de-al doilea, care măsoară miile de zile, începuse să se depărteze de la poziția sa de repaus.

Aceste cadrane – servitori muți și credincioși – fuseseră adaptate din niște manometre de presiune a aburului. Funcționau prin calcularea unor anumite tensiuni de deformare din bara de cuarț dopată cu Plattnerită, o tensiune cauzată de efectele de contorsionare ale călătoriei în timp. Cadranele numărau *zilele* – nu anii, lunile, anii bisecți sau sărbătorile mobile – iar asta se datora unei proiectări intenționate.

De îndată ce am demarat cercetările privitoare la aspectele practice ale călătoriei în timp, și îndeosebi la necesitatea de a determina amplasarea mașinii mele în el, mi-am petrecut o perioadă considerabilă străduindu-mă să confecționez un cronometru practic care să poată afișa timpul în unități obișnuite: secole, ani, luni și zile. Curând am descoperit probabilitatea de a-mi petrece o perioadă mai lungă cu acest proiect decât cu restul asamblării Mașinii Timpului.

Am fost cuprins de o iritare imensă din pricina ciudățeniilor străvechiului nostru calendar, care trecuse printr-o succesiune de ajustări inadecvate: Încercări de a statornici vremea semănatului și mijlocul iernii care merg până la începuturile societății organizate. Calendarul nostru constituie o aberație istorică, fără măcar să aibă salvatoarea calitate a preciziei – cel puțin la scara cosmologică la care intenționam să-l pun la încercare.

Am trimis scrisori furibunde la *The Times*, propunând reforme care aveau să ne permită să ne descurcăm cu acuratețe și fără ambiguități la scări cronologice de o veritabilă însemnătate pentru savantul modern. Pentru început, am spus eu, hai să scăpăm de toată această amețelă fără noimă a anilor bisecți. Anul se apropie de trei sute șazeci și cinci de zile și un sfert, iar acest sfert accidental este pricina întregii șarade ridicole despre ajustarea cu anul bisect. Am oferit două planuri alternative, ambele garantate să înlăture această absurditate. Am putea să luăm ca unitate fundamentală *ziua* și să construim luni și ani regulați, bazați pe multipli de zile: imaginați-vă un an de trei sute de zile alcătuit din zece luni. Fiecare de câte treizeci de zile. Firește că ciclul anotimpurilor și-ar pierde curând sincronizarea cu structura anului, însă – într-o civilizație atât de avansată ca a noastră – în mod sigur acest fapt n-ar provoca decât un deranj minimal. Observatorul Regal de la Greenwich, bunăoară, ar putea publica buletine anuale pentru a indica datele diferitelor poziții ale Soarelui – echinocțiile și așa mai departe – exact așa cum, în 1891, toate almanahurile cuprindeau sărbătorile mobile ale bisericilor creștine.

Pe de altă parte, dacă succesiunea *anotimpurilor* urma a fi privită ca unitate fundamentală, atunci ar trebui să proiectăm o zi nouă ca o fracțiune exactă – să spunem a suta parte – a anului. Desigur, asta ar însemna că ciclul diurn – perioadele noastre de lumină și de întuneric, de somn și de trezie – avea să cadă la diferite ore în fiecare Zi Nouă. Însă care ar fi problema? Deja, am argumentat eu, multe dintre orașele moderne funcționează după un program continuu. Iar cât privește aspectele umane, o simplă ținere a calendarului nu reprezintă o aptitudine dificil de dobândit; cu ajutorul unor înregistrări corespunzătoare. Cineva n-ar trebui să planifice perioadele de somn și de trezie cu mai mult de câteva zile în avans.

În sfârșit, am propus că ar trebui să anticipăm ziua în care conștiința omenească va trece dincolo de grijile mundane ale secolului al XIX-lea, și să ne gândim cum ar putea sta lucrurile în vremea când gândirea noastră se va întinde pe zeci de milenii. Am preconizat un nou Calendar Cosmologic, bazat pe precesiunea echinoctiilor – adică oscilația lentă a axei planetei noastre, sub influența gravitațională neuniformă a Soarelui și a Lunii – un ciclu care durează douăzeci de milenii. Cu un astfel de An Mare, ne-am putea măsura destinul în termeni preciși și lipsiți de ambiguitate, acum și pentru toată vremea ce avea să vină.

Asemenea rectificări, am argumentat eu, urmau să aibă o valoare simbolică ce depășea cu mult aspectele sale practice – urmau să constituie un mijloc potrivit de a marca zorii unui nou secol – căci aveau să servească drept veste pentru toți oamenii că noua Eră a Gândirii Științifice începuse.

Inutil să spun, dar contribuțiile mele n-au fost luate în seamă, cu excepția unor reacții licențioase, pe care am decis să le ignor, în anumite părți ale presei populare.

În orice caz, după toate acestea, am abandonat încercările de a confecționa un cronometru bazat pe calendar și m-am întors la simpla numărare a zilelor. Am avut dintotdeauna mintea deprinsă cu cifrele, așa că nu mi s-a părut dificil să transform, mental, evidența pe zile a cadranelor mele în ani. În prima călătorie ajunsesem până în ziua 292 495 934, care – după transformările pentru ani bisecți – se dovedise a fi o dată în anul 802701. Acum, și tiam eu, trebuia să călătoresc până ce cadranele aveau să indice ziua 292 495 940 – ziua exactă în care o pierdusem pe Weena și o mare parte din respectul de sine, în vâpăile acelui codru!

Locuința mea se aflase într-o zonă rezidențială înălțată, amplasată pe Petersham Road – acea parte care se întindea sub Hill Rise, un pic mai sus de râu. Acum, după ce casa îmi fusese de mult demolată, mă găseam pe panta dealului, sub cerul liber. Costișa Dealului Richmond se ridica în spatele meu, ca o masă învăluită în timpul geologic. Copacii înfrunzeau și se transformau în cioturi, viețile lor lungi de secole fiind cuprinse în numai câteva bătaii ale inimii mele. Tamisa era un brâu de lumină argintie, netezit de parcursul meu prin timp, și își croia o nouă albie: parcă se frământa prin peisaj ca un enorm vierme leneș. Noile clădiri apăreau ca palele de fum: unele dintre ele chiar explodară în jurul meu, pe locul fostei mele case. Aceste construcții mă uimeau prin dimensiunile și eleganța lor. Podul Richmond din zilele mele dispăruse de mult, însă am observat o nouă punte arcuită, având poate o milă¹⁰ lungime, ce se avânta dantelată, fără piloni de susținere, prin văzduh, pe deasupra Tamisei; apoi mai erau turnurile ce străpungeau cerul pâlpâitor, susținând enorme greutatea pe gâturile lor zvelte. M-a bătut gândul să-mi iau Kodakul și să încerc să fotografiez aceste fantasme, însă știam că nălucile aveau să fie prea puțin expuse pentru a fi posibil ca vreo imagine să fie înregistrată – așa diluate cum erau din pricina călătoriei în timp. Tehnologiile arhitecturale ce se vedeau acolo îmi păreau la fel de mult dincolo de posibilitățile secolului al XIX-lea, precum fuseseră marile catedrale gotice pentru romani ori elini. De bună seamă, mi-am zis eu. În această epocă a viitorului, omul a dobândit ceva libertate din strânsoarea neobosită a gravitației; altminteri, cum ar fi putut aceste semețe edificii să fie înălțate pe cer?

Însă nu trecu mult timp până ce marele arc peste Tamisa să devină pătat cu maro și verde, culorile vieții distructive și obraznice, și – într-o clipită, mi se păru mine – să se surpe de la mijloc, rămânând numai două cioturi goale pe țărmuri. Asemenea tuturor creațiilor umane, am înțeles eu, până și aceste mărețe structuri erau himere sortite trecerii. În comparație cu răbdarea htoniană a pământului.

Mă cuprinse o extraordinară senzație de desprindere față de lume, o înstrăinare pricinuită de călătoria mea prin timp. Mi-am amintit de curiozitatea și entuziasmul pe care le nutrisem atunci când rătăcisem pentru întâia oară prin aceste visuri ale arhitecturii viitoare; mi-am amintit de scurtele mele speculații înflăcărate cu privire la realizările semințiilor umane ce aveau să vie. Acum, gândeam diferit; acum știam că, în ciuda acestor glorioase izbânzi, umanitatea urma să se

---

10 O milă = 1609,3 m (n. red.).

prăbușească inevitabil, sub inexorabila presiune a evoluției, în decadența și degradarea Eloilor și a Morlocilor.

Am fost frapat de măsura în care noi, oamenii, ignorăm, sau alegem să ignorăm, curgerea timpului însuși. Cât de scurte ne sunt viețile și cât de deșarte evenimentele care ne măgulesc egourile mărunte, dacă sunt suprapuse pe perspectiva mării acțiuni plastice a Istoriei! Suntem mai puțin decât efemeridele, nevolnici în fața forțelor de nestăvilite ale geologiei și evoluției – forțe care acționează implacabil, și totuși atât de lent încât, zi după zi, nici măcar nu ne dăm seama de existența lor!

2. O nouă viziune

Am trecut repede de Era Construcțiilor Mărețe. Noi case și palate, mai puțin ambițioase, dar totuși imense, licăriri la existență în jurul meu, toate pe lângă valea Tamisei, și căpătară o anumită opacitate în ochii călătorului temporar, ce vine o dată cu longevitatea. Arcul soarelui, legănându-se pe bolta de un albastru-închis între cele două extreme de solstițiu, părea să fi devenit mai strălucitor, iar o undă verde se răspândi pe Dealul Richmond, punând stăpânire pe sol și trimițând în surghiun nuanțele cafenii și albe ale iernii. Încă o dată, am pătruns în acea epocă în care climatul Pământului fusese modificat în beneficiul Umanității.

Priveam spre un peisaj redus de viteza mea la un tablou static; numai fenomenele cu durata de viață cea mai mare se agățau de timp suficient pentru a fi înregistrate de privirea mea fugară. Nu vedeam nici un om, nici un animal, nici măcar trecerea unui nor. Eram suspendat într-o stranie nemișcare. De n-ar fi fost fâșia solară ce oscila și albastrul adânc și nefiresc al zilei-noapte din văzduh, aș fi putut foarte bine să consider că stau singur într-un parc de la sfârșitul verii.

Dacă dădeam crezare cadranelor mele, străbătusem mai puțin de o treime din marea mea călătorie – deși trecuse un sfert de milion de ani de la propriul meu secol familiar – și totuși, mi se părea mie, epoca în care omul zidea pe Pământ deja luase sfârșit. Planeta fusese transformată în acea grădină în care cei ce aveau să devină Eloi îi trăiau viețile lor deșarte și meschine; și deja, știam eu, proto-Morlocii fuseseră pesemne întemnițați sub scoarța terestră și chiar în acele momente trebuie că își săpau enormele lor hrube, înșesate de mașini. Puține aveau să se schimbe pe parcursul intervalului de o jumătate de milion de ani pe

care încă îl aveam de traversat, cu excepția degradării tot mai mari a Umanității și a identității victimelor a milioane de tragedii minuscule și groaznice care defneau de-acum condiția umană...

Însă – am observat eu, alungându-mi din minte aceste reflecții sumbre – exista totuși o schimbare, care încetul cu încetul deveni evidentă în peisaj. Mă cuprinsese tulburarea, dincolo de cea pricinuită de legănarea obișnuită a Mașinii Timpului. Ceva era diferit – poate ceva în legătură cu lumina.

Stând în șa, m-am uitat atent la arborii-năluci, la pașiștile plate de lângă Petersham, la cotul răbdătoarei Tamise.

Apoi mi-am ridicat chipul către văzduhurile netezite de timp și, în cele din urmă, mi-am dat seama că *banda solară staționa pe boltă*. Pământul se învârtea încă pe axa sa suficient de rapid încât să împrăștie pe cer mișcarea astrului nostru și să facă invizibile stelele ce îl înconjurau, dar panglica de lumină a Soarelui nu mai oscila între solstiții: era constantă și nemișcată, de parcă ar fi fost o construcție din beton.

Greața și senzația de vertij îmi reveniră în grabă. Am fost nevoit să mă agăț de șinele mașinii și am înghițit un nod care mă sufoca, luptându-mă să redobândesc controlul asupra propriului meu trup.

Îmi este greu să comunic impactul acestei simple modificări a împrejurimilor asupra mea! Mai întâi, am fost izbit de temeritatea desăvârșită a ingineriei presupuse de eliminarea ciclului sezonal. Anotimpurile Pământului se datorau înclinației axului de rotație al planetei față de planul orbitei sale în jurul soarelui. Pe Pământ, se părea, nu aveau să mai existe anotimpuri. Iar asta nu putea însemna decât că *înclinația axială a planetei fusese corectată*.

Am încercat să-mi dau seama cum s-ar fi putut realiza acest lucru. Oare ce mașini gigantești fuseseră pesemne instalate la poli? Oare ce măsuri fuseseră luate pentru a exista siguranța că scoarța terestră nu avea să se cutremure și să se sfărâme în decursul procesului? Poate fusese utilizat un grandios dispozitiv magnetic, care manipulasese miezul topit și magnetic al planetei.

Însă nu doar amploarea acestei modificări planetare mă tulbura; și mai terifiant era faptul că *nu observasem această regularizare a anotimpurilor în decursul primei mele călătorii în timp*. Cum de era posibil să fi trecut cu vederea o asemenea prefacere imensă și profundă? Am o pregătire științifică, la urma urmei; menirea mea este să observ.

Mi-am frecat fața și am privit fix înspre panglica solară ce atârna în văzduh, sfidându-mă și făcându-mă să cred în lipsa ei de mișcare.

Strălucirea sa îmi înțepă ochii și am avut impresia că banda devenea și mai luminoasă. La început, m-am întrebat dacă asta era numai în închipuirea mea ori vreo tulburare a vederii. Mi-am plecat capul, amețit, ștergându-mi lacrimile cu mâneca hainei și clipind pentru a scăpa de șirurile de puncte arzătoare din ochi.

Nu sunt nici primitiv, nici laș – dar, cu toate acestea, stând acolo în șa, în fața dovezilor de netăgăduit ale mărețelor înfăptuiri ale oamenilor din viitor, mă simțeam ca un sălbatic cu goliciunea vopsită și oase în păr, făcându-se mic înaintea zeilor din cerul țipător. Mă cuprinse o teamă profundă pentru propria mea sănătate mentală ce se zguduia din străfundurile conștiinței, dar m-am agățat de credința că – cine știe cum – pur și simplu nu observasem acest incredibil fenomen astronomic, în timpul primei mele treceri prin acești ani. Căci singura ipoteză alternativă mă îngrozea până în adâncurile sufletului: nu eu fusesem cel care se înșelase în vremea primei mele călătorii, deoarece pe-atunci regularizarea axei Pământului nu avusese loc – *cursul Istoriei înseși se schimbăse*.

Forma cvasieternă a pantei dealului rămase nealterată – morfologia străvechiului ținut fiind neafectată de aceste lumini ce evoluau pe bolta cerească – însă puteam să observ că, acum, marea de verdeață ce acoperise pământul se retrăsese, sub constanta lumină orbitoare a soarelui mai arzător.

Am devenit conștient acum de licărul îndepărtat de deasupra capului meu și m-am uitat în sus, ținând mâna streășină la ochi. Pâlpâirea pro venea, de la banda solară de pe cer – sau de la ceea ce fusesse banda solară – deoarece mi-am dat seama că, într-un fel necunoscut, eram iarăși capabil să disting mișcarea de ghiulea a Soarelui care zbura prin ceruri în periplul său diurn; mișcarea încetase să mai fie atât de rapidă încât să n-o pot urmări, iar succesiunea nopților și zilelor producea licărirea pe care o vedeam.

La început, am socotit că, pesemne, mașina mea încetinea, însă în clipa în care am aruncat o privire la cadrane, am observat că indicatoarele se roteau pe discuri cu tot atâta râvnă ca și înainte.

Uniformitatea gri-sidefie a luminii se dizolvă, iar alternanța fâlfâitoare a zilei cu noaptea deveni evidentă. Soarele luneca pe boltă, încetinind tot mai mult cu fiecare traiectorie arcuită – fierbinte, strălucitor și galben – iar în curând am înțeles că arzătorul astru avea nevoie de mai multe secole pentru a realiza o revoluție pe bolta Pământului.

În cele din urmă, Soarele se opri complet; se odihnea deasupra orizontului vestic, fierbinte, necruțator și neschimbat. Rotația Pământului fusese încetinită: acum, planeta se învârtea cu aceeași față întoarsă perpetuu către Soare!

Savanții secolului al XIX-lea preziseseră că, într-o bună zi, influențele de maree ale Soarelui și ale Lunii vor face ca Pământul să rămână cu o emisferă îndreptată către Soare, exact așa cum Luna era silită să rămână cu o față orientată spre Pământ. Asistasem personal la acest fenomen, în timpul primei mele explorări a viitorului, însă era o posibilitate ce nu avea să survină de-a lungul multor milioane de ani. Și totuși mă găseam acolo, cu puțin peste jumătate de milion de ani în viitor, descoperind un Pământ imobil!

Încă o dată, mi-am dat eu seama, vedeam mâna umană la lucru – degetele coborâtorilor din maimuță, întinzându-se peste veacuri cu forța zeilor. Nemulțumit de modificarea înclinației lumii acesteia, omul încetinisese rotația Pământului, alungând, în cele din urmă, străvechiul ciclu al zilei și nopții.

M-am uitat în jur, către noul deșert al Angliei. Pământul fusese curățat de iarbă, rămânând la vedere un lut crăpat. Din loc în loc, puteam să observ licărirea vreunui arbust îndrăzneț – semănând puțin la formă cu un măslin – ce se lupta să supraviețuiască sub Soarele nemilos. Puternica Tamisă, care migrase poate o milă prin câmpie, se subție între țărnișurile sale, până ce nu i-am mai putut zări sclipirea undelor. N-am avut deloc impresia că aceste schimbări izbutiseră să amelioreze regiunea: măcar lumea Morlocilor și Eloilor păstrase trăsăturile esențiale ale ținuturilor rurale engleze, cu verdeață și apă din belșug; privind retrospectiv, efectul fusese mai degrabă ca și când Insulele Britanice ar fi fost remorcate până la Tropice.

Mi-am imaginat sărmana planetă, cu o față orientată perpetuu spre Soare, iar cealaltă ascunsă. În zona mediană a regiunii iluminate permanent, la Ecuator, trebuie că era suficient de dogoritor, încât să fiarbă carnea pe oasele unui om, iar aerul, pesemne, evada din partea supraîncălzită în viteză, dând naștere unor vânturi teribile, spre emisfera mai rece, pentru ca acolo să înghețe într-o zăpadă de oxigen și azot, deasupra oceanelor ferecate sub gheață. Dacă aș fi oprit mașina acum, probabil că aș fi fost dat peste cap într-o clipită de acele vijelii năprasnice, ultimele răsufări ale plămânilor planetei! Procesul se putea opri numai atunci când jumătatea luminată avea să fie pârjolită, lipsită de aer și pustiită de viață, iar partea întunecată avea să fie îngropată sub o carapace subțire de aer înghețat.

Cu oroare crescândă, mi-am dat seama că nu puteam să mai revin acasă! Deoarece, pentru a mă întoarce, mai întâi trebuia să opresc mașina, iar dacă aş fi făcut acest lucru, aş fi fost aruncat precipitat pe un târâm al vidului și al căldurii mistuitoare, la fel de sterp ca suprafața Lunii. Însă oare să îndrăznesc că continui către viitorul necunoscut și să sper că undeva în adâncurile timpului aveam să dau peste o lume unde puteam trăi?

Acum eram sigur că se petrecuse ceva foarte greșit cu percepțiile sau cu amintirile mele asupra călătoriei în timp. Căci, dacă de-abia era de conceput pentru mine ca în primul meu periplu temporal să fi pierdut alungarea anotimpurilor – deși îmi venea anevoie să cred – nu puteam accepta că eșuasem în a remarca încetinirea rotației Pământului.

Nu putea exista nici o îndoială: *călătoream prin niște evenimente care difereau masiv de acelea la care asistasem în primul meu voiaj.*

De la natură sunt o persoană cu înclinații către reflecție, iar în genere nu duc niciodată lipsă de o ipoteză inventivă sau chiar de două; însă, în acel moment, șocul meu era atât de mare încât nu mai eram în stare să raționez – ca și cum trupul încă mi se prăbușea prin timp, iar creierul fusese lăsat în urmă, undeva în trecutul cleios. Cred că mai devreme avusesem o pojghiță de curaj, o fațadă generată de judecata complezentă că, deși mă aruncam în pericol, cel puțin era un pericol cu care mă confruntasem înainte. Acum însă nu aveam nici cea mai vagă idee despre ceea ce mă pândeia pe aceste coridoare ale timpului!

În vreme ce mă chinuiam aceste gânduri sinistre, am conștientizat schimbările continue de pe firmament – de parcă dezmembrarea ordinii firești a lucrurilor n-ar fi mers suficient de departe! Soarele devenea din ce în ce mai arzător. Și – mi-a venit greu să fiu sigur, fiindcă strălucirea era atât de puternică – acum aveam impresia că însăși *forma* astrului se modifica. Se lățea pe cer, transformându-se într-un crâmpei eliptic de lumină. M-am întrebat dacă nu cumva Soarele fusese făcut să se învâртеască mai repede, astfel că începuse să se aplatizeze din pricina rotației...

Iar apoi – a fost ceva extrem de brusc – Soarele explodă.

3. În întuneric

Fuioare de lumină erupseră din polii astrului, ca niște imense artificii. Pe parcursul câtorva dintre bătăile inimii mele. Soarele se înconjură într-o manta arzătoare. Căldura și lumina căzură cu forțe

înnoite pe Pământul pustiit.

Am țipat și mi-am îngropat fața în palme, dar încă puteam să deslușesc strălucirea înteițită a Soarelui, pătrunzând chiar și prin carnea degetelor mele și reflectându-se pe nichelul și alama Mașinii Timpului.

Apoi, la fel de brusc cum începuse, furtuna de foc încetă – în jurul Soarelui se închise un fel de carapace, ca și cum o gigantică Gură ar fi înghițit astrul – iar eu am fost cufundat în beznă!

Mi-am dat palmele la o parte și m-am trezit într-o întunecime deplină, incapabil să disting ceva, deși petele pricinuite de lumina orbitoare încă îmi jucau prin fața ochilor. Puteam să simt șaua tare a Mașinii Timpului dedesubt, și, când m-am întins în față, am dat de sticlele micilor mele cadrane; iar mașina încă trepida pe măsură ce continua să străpungă timpul. Am început să mă întreb – să mă tem – dacă nu cumva îmi pierdusem vederea!

Disperarea se acumula în mine, mai neagră decât întunericul exterior. Oare era hărăzit ca a doua mea măreață aventură în timp să ia sfârșit atât de curând, atât de înjositor? Am întins mâna, băjbâind, după manetele de comandă, în timp ce creierul meu înfierbântat începu să ticluiască planuri cum să sparg geamurile cronometrelor și, pe pipăite, poate, să-mi croiesc drumul către casă.

... Iar apoi am descoperit că nu eram orb: zăream, totuși, ceva.

Din anumite puncte de vedere, acesta era cel mai bizar aspect al călătoriei de până acum – atât de bizar, încât la început am fost mult dincolo de frică.

Mai întâi, am remarcat o luminiță în beznă. Era o strălucire nedeslușită, difuză, aducând cu un răsărit de soare, însă atât de firavă, încât nu eram sigur dacă nu cumva ochii mei vătămați îmi jucau vreo festă. Aveam impresia că puteam să zăresc stelele, peste tot în jurul meu, dar erau atât de slabe, cu lumina diminuată, de parcă ar fi fost văzute printr-un vitraliu neguros.

Iar acum, în lucoarea stinsă, am izbutit să observ că *nu eram singur*.

Creatura stătea la câțiva iarzi¹¹ în fața Mașinii Timpului – ori, mai degrabă, plutea în aer, fără vreun punct de susținere. Era o minge de carne: ceva aducând cu un cap care levita, măsurând patru picioare¹² în diametru, cu două fascicule de tentacule care se bălăbăneau către pământ ca niște degete groțești. Gura îi era un plisc cărnos și, din câte

---

¹¹ Un yard = 0,91 m (n. red.).

¹² Un picior = 0,305 m (n. red.).

puteam distinge eu, arătarea nu avea nări. Am observat acum că ochii făpturii – doi la număr, mari și întunecați – erau omenești. Se părea că scotea un soi de zgomot – un murmur adânc, precum un râu – și mi-am dat seama, cu un fior de teamă, că acesta era exact sunetul pe care îl auzisem ceva mai devreme în cursul expediției, ba chiar și în prima mea aventură în viitor.

Oare această făptură – acest Observator, cum l-am denumit – mă însoțise, nevăzută, în ambele mele expediții prin timp?

Pe neașteptate, se năpusti spre mine. Se ridică amenințătoare, la nu mai mult de un iard de chipul meu!

Am fost descumpănit, în cele din urmă. Am izbucnit în țipete și, fără a ține seama de consecințe, am apăsat pe manetă.

Mașina Timpului se dădu peste cap – Observatorul dispăru – iar eu am zburat prin aer!

Am rămas fără simțire: pentru câtă vreme, nu știu. Mi-am revenit încetul cu încetul, pomenindu-mă cu fața lipită de o suprafață aspră și nisipoasă. Mi-am închipuit că simt o răsuflare fierbinte în ceafă – o șoptă, o atingere de păr moale pe obraz – însă, când am gemut și am dat să mă ridic în picioare, aceste senzații dispărură.

Eram cufundat într-un întuneric de smoală. Nu-mi era nici cald, nici frig. Stăteam jos, pe o suprafață dură și nisipoasă. În aerul liniștit se simțea un iz de stătut. Capul mă durea din pricina căzăturii de care avusesem parte și îmi pierdusem pălăria.

Mi-am întins brațele și am început să pipăi în jurul meu. Spre marea mea ușurare, am fost răsplătit aproape instantaneu de o ciocnire ușoară cu un maldăr de fildeș și de alamă: era Mașina Timpului, azvârlită ca și mine în pustiul întunecat. Am apucat-o cu ambele brațe și i-am cercetat șinele și știfturile. Era răsturnată, iar în beznă nu puteam să-mi dau seama dacă suferise stricăciuni.

Aveam nevoie de lumină. Am început să băjbâi după niște chibrituri din buzunarul meu – doar ca să aflu că acolo nu era nici unul; ca un nătâng afurisit, băgasem întreaga rezervă în raniță! O clipă m-a copleșit panica, însă am izbutit să o reprim. Apoi m-am ridicat în picioare, tremurând din tot corpul, și m-am îndreptat către Mașina Timpului. Am umblat pe orbecaite, căutând între șinele îndoite până ce am descoperit ranița, încă pusă bine sub șa. Nerăbdător, am deschis bagajul și am scotocit prin el. Am dat peste două cutii de chibrituri și le-am îndesat în buzunarele hainei; apoi am scos un băț și l-am aprins de cutie.

... *Se vedea un chip*, exact în fața mea, la nici două picioare

depărtare, lucind în aura de lumină a chibritului: am zărit o piele albicioasă, părul bălai, care curgea de pe o țeastă, și niște ochi mari, de un cenușiu-roșcat.

Creatura scoase un urlet bizar, bolborosit, după care dispăru în bezna de dincolo de strălucirea luminii mele.

Era un Morloc!

Chibritul arse până ce îmi fripse degetele, așa că l-am aruncat; am scotocit după altul, în spaima mea aproape scăpând pe jos prețioasa cutie.

4. Noaptea cea Neagră

Mirosul tăios de sulf al chibriturilor îmi umplu nările și m-am retras cu spatele pe suprafața nisipoasă până ce coloana mi se lipi de barele de alamă ale Mașinii Timpului. După câteva minute în care m-am lăsat pradă terorii, am avut prezența de spirit să recuperez o lumânare din raniță. Am ținut-o în apropierea chipului meu și am privit fix în flacăra galbuie, neluând seama la ceara fierbinte care mi se scurgea pe degete.

Treptat, am început să deslușesc o anume alcătuire a lumii înconjurătoare. Puteam să văd alama răsucită și cuarțul Mașinii Timpului, ce fusese răsturnată, și o formă – precum o statuie mare, sau o clădire – care se distingea, vagă și enormă, nu departe de locul în care mă găseam. Peisajul nu era complet lipsit de surse de lumină. Poate că Soarele dispăruse, însă în anumite zone de deasupra mea stelele încă străluceau, deși timpul le scosese din constelațiile copilăriei mele. Nu se vedea nici urmă din prietenoasa noastră Lună.

Într-o parte-a văzduhului, totuși, nu licărea nici un astru: la est, înălțându-se deasupra orizontului negru, se afla o elipsă aplatizată, neîntreruptă de stele, care se întindea pe un sfert din cer. Acesta era Soarele, ferecat în uimitoarea sa cochilie!

Când mi-am revenit din spaimă, am hotărât că prima mea acțiune avea să fie aceea de a-mi asigura întoarcerea acasă: trebuia să îndrept Mașina Timpului – însă nu puteam face asta pe întuneric. Am îngenunchat și am cercetat solul. Nisipul era aspru, cu grăunțe fine. Am săpat în el cu degetul mare și am obținut o gaură nu prea adâncă; am introdus lumânarea în sfeșnicul improvizat, încrezător că, în câteva minute, se va topi suficientă ceară pentru a o ține mai ferm. Acum aveam o sursă constantă de lumină care să-mi călăuzească operațiile, iar

mâinile îmi erau libere.

Am strâns din dinți, mi-am tras răsuflarea și am pornit la luptă cu greutatea mașinii. Mi-am băgat mâinile și genunchii sub cadru, încercând să ridic dispozitivul de la pământ – la construcția sa ținusem seama de rezistență, nu de ușurința în manipulare – până când a cedat sub strădaniile mele și s-a răsturnat pe dos. O bară de nichel îmi lovi umărul, destul de dureros.

Mi-am odihnit mâna pe șa și am simțit locul în care suprafața din piele fusese zgâriată de nisipul acestui nou viitor. M-am întins în întunericul propriei mele umbre și am pipăit cu degete ezitante cronometrele – un geam fusese spart, însă cadranul în sine părea în stare de funcționare – și cele două manete albe care mă puteau duce acasă. Când am atins cadranele, mașina prinse să zvâcnească precum o fantomă, aducându-mi aminte că ea – la fel ca și mine – nu aparținea acestui timp: că în orice clipă, după cum alegeam, trebuia doar să mă sui în dispozitivul meu pentru a mă întoarce la adăpostul anului 1891, fără alt risc decât acela de a-mi șifona un pic orgoliul.

Am ridicat lumânarea din suportul ei de nisip și am ținut-o deasupra cadranelor. Era, am descoperit eu, ziua 239 354 634: așadar – am estimat – mă găseam în anul de grație 657208. Pesemne că închipuirile mele nebunești despre mutabilitatea trecutului și a viitorului erau corecte; căci întunecata coastă de deal pe care mă găseam era amplasată în timp la o sută cincizeci de milenii *înainte* de nașterea Weenei, și nu îmi puteam imagina vreo modalitate în care acea lume-grădina luminată de Soare s-ar putea dezvolta din această obscuritate desăvârșită!

În îndepărtata mea copilărie, îmi amintesc că tatăl meu mă amuza cu o jucărie magică primitivă ce se numea „Imaginea dizolvată”. Niște picturi colorate grosolan erau proiectate pe un ecran prin intermediul unui montaj binocular de lentile. Mai întâi, era proiectată o imagine de lentila dreaptă a drăcoveniei; apoi, lumina se schimba înspre partea stângă, așa că imaginea proiectată din dreapta se estompa, în vreme ce cealaltă creștea în strălucire. Copil fiind, eram tare mirat de modul în care o realitate limpede se transforma într-o nălucă, pentru a fi înlocuită de acea formă care, la început, se văzuse doar ca un contur. Existau acele momente surprinzătoare în care cele două imagini se aflau în echilibru deplin, și era greu să determini care detalii se intensificau și care se estompau din realitate, sau dacă vreo parte a ansamblului de imagini era cu adevărat „reală”.

Astfel, în vreme ce stăteam în acel ținut întunecat, am simțit că

descrierea temeinică a lumii, pe care mi-o construise pentru mine însumi, devenea încețoșată și vagă, pentru a ceda locul numai scheletului gol al unui succes, cu mai multă confuzie decât claritate!

Divergența celor două istorii gemene la care fusem martor – în primul caz, realizarea lumii paradisiace a Eloilor; în cel de-al doilea, dispariția Soarelui și formarea acestui deșert planetar – era de neînțeles pentru mine. Oare era posibil ca mai întâi evenimentele să se petreacă, iar apoi să nu se petreacă?”

Mi-am amintit cuvintele lui Toma d'Aquino¹³, potrivit căruia „Dumnezeu nu poate desface nimic din ceea ce a trecut și care n-ar fi trebuit să fie. Este mai imposibil decât trezirea morților...” Așa crezusem și eu! Nu-s chiar o persoană care să se omoare după speculațiile filozofice, însă considerasem că viitorul reprezintă o extensie a trecutului: stabil și imuabil, până și pentru Dumnezeu – și cu siguranță pentru mâna omului. Viitorul, în mintea mea, aducea cu o enormă încăpere, fixă și statică. Iar printre mobilele viitorului, Mașina Timpului mă putea purta. Pentru a explora.

Acum însă, se părea, descoperisem că exista posibilitatea ca viitorul să nu fie un lucru de neclintit, ci ceva schimbător! Dar, dacă așa era, am cugetat eu, atunci oare ce sens putea fi atribuit vieții oamenilor? Chiar și înainte îmi venea destul de greu să îndur gândul că toate realizările unei persoane urmau să devină insignifiante, mâncate de timp – iar eu, dintre toți oamenii, știam asta prea bine – însă măcar o persoană avea întotdeauna sentimentul că momentele sale, lucrurile pe care le iubise *existaseră cândva*. Dar, dacă Istoria era capabilă de această alterare și ștergere deplină, atunci oare ce valoare posibilă putea fi conferită oricăreia dintre activitățile umane?

Reflectând asupra acestor posibilități uluitoare, m-am simțit de parcă consistența gândurilor și soliditatea concepției mele asupra lumii s-ar fi topit. Priveam fix spre flacăra lumânării, căutând să disting forma unei noi înțelegeri.

Încă nu eram înfrânt, am hotărât eu; teama mea se domoli, iar mintea îmi rămase energică și viguroasă. Aveam să explorez această lume bizară și să fac ce fotografii puteam cu Kodakul meu, după care urma să mă întorc în 1891. Acolo, filozofii mai buni decât mine puteau să-și frământă creierii cu enigma celor două viitoruri care se excludeau reciproc.

---

¹³ Toma d'Aquino (1225-1274), călugăr dominican, teolog și filozof scolastic (n. trad.).

M-am aplecat peste barele Mașinii Timpului, am deșurubat micile manete care aveau să mă lanseze prin timp și le-am pus la adăpost în buzunar. Apoi am început să băjbâi, până ce am dat peste forma solidă a vătraiului meu, aflat în același loc în care îl lăsasem în structura mașinii. L-am apucat de mânerul gros și l-am cântărit în mână. Încrederea mea crescuse atunci când m-am imaginat sfărâmând câteva țeste moi de Morloci cu acest produs al meșteșugurilor primitive. Am introdus vătraiul într-un inel de la curea. Atârna acolo un pic incomod. Însă extrem de liniștitor, amintind – cu greutatea și robustețea sa – de casă și de propriul meu șemineu.

Mi-am ridicat lumânarea în aer. Statuia, sau clădirea fantomatică, pe care o observasem în apropierea mașinii, intră într-o lumină tremurătoare. Într-adevăr, reprezenta un soi de monument – o colosală figură tăiată în piatră albă. Greu de distins în flacăra pâlpâitoare a lumânării.

Am pornit către monument. În timp ce făceam acest lucru, am avut senzația că zăresc o pereche de ochi cenușii-roșietici lărgindu-se și o spinare albă care se îndepărtă tremurândă pe suprafața nisipoasă, cu un lipăit de picioare goale. Mi-am odihnit mâna pe vătraiul de alamă, care îmi atârna la curea, și mi-am continuat drumul.

Statuia stătea pe un pedestal ce părea a fi din bronz, decorat cu plăci filigranate, în relief. Pedestalul era murdărit, ca și cum ar fi fost atacat de o cocleală de mult uscată. Statuia însăși era din marmură albă, iar dintr-un trup leonin porneau niște aripi enorme, ce păreau a pluti deasupra mea. M-am întrebat dacă acele lespezi mari de piatră erau susținute, căci nu puteam să remarc nici o structură de sprijin. Poate că exista vreun schelet de metal, mi-am zis eu – sau poate că unele elemente ale acelei împlânziri a gravitației, pe care o teoretizasem ca ipoteză în ultimul meu periplu prin Era Construcțiilor Mărețe, subzistau în această epocă dezolantă. Chipul namilei de marmură era uman și îndreptat către mine; am avut impresia că acei ochi goi de piatră mă urmăreau și că pe buzele deteriorate de vreme se citea un zâmbet, sardonice și crud...

Cu un fior, am recunoscut această construcție; dacă n-ar fi fost teama de Morloci, aș fi izbucnit în strigăte provocate de fericirea întâlnirii cu ceva familiar! Acesta era monumentul căruia ajunsesem să-i spun Sfînxul-cel-Alb – o construcție pe care o cunoscusem, în fiecare aspect, în timpul primului meu zbor în viitor. Era ca și cum salutăm un vechi prieten!

Am dat un ocol pantei nisipoase, învârtindu-mă pe lângă mașină și aducându-mi aminte ce se întâmplase.

Această zonă constituise o pajiște, înconjurată de rododendroni liliachii și purpurii – acei arbuști care își ninseseră inflorescențele peste mine într-o grindină care mă întâmpinase la prima mea sosire. Iar profilându-se deasupra tuturor lucrurilor, la început nedeslușită în acea călătorie, se găsisese impozanta formă a acestui Sfinx.

Ei bine, iată-mă din nou acolo, cu o sută cincizeci de mii de ani înaintea acelei date. Arbuștii și pajiștea dispăruseră – și nu aveau să mai apară niciodată, bănuiam eu. Grădina însorită cedase locul acestui deșert sinistru și întunecat, iar acum ființa numai în tainițele minții mele. Însă Sfinxul era aici, rezistent precum însăși viața și aproape indestructibil, se părea.

Am pipăit plăcile de bronz de pe pedestalul statuii, nutrind un sentiment ce aducea cu afecțiunea. Cumva, existența Sfinxului, dăinuind din precedentă mea vizită, mă asigură că nu îmi închipuiam toate întâmplările, că nu fusesem lovit de nebunie în vreun cotlon întunecos al căminului meu din 1891! Toate acestea erau reale din punct de vedere obiectiv și – fără îndoială, ca și restul Creației – totul se supunea unui anumit tipar logic. Sfinxul-cel-Alb făcea parte din acest tipar, și numai ignoranța și mărginirea mea mă împiedicau să văd și restul său. Eram copleșit și mă simțeam plin de hotărârea de a-mi continua explorarea.

Dintr-un imbold de moment, am făcut un ocol până în partea laterală a pedestalului situată mai aproape de Mașina Timpului și, la lumina lumânării, am cercetat placa de bronz cu decorațiuni de-acolo. În locul acela, mi-am adus eu aminte. Morlocii – în cealaltă istorie – deschiseseră baza goală a Sfinxului și trăseseră Mașina Timpului în interior, intenționând să mă prindă în capcană. Venisem la Sfinx cu o piatră și lovisem în această placă – exact aici; mi-am trecut degetele peste decorațiuni și am apăsat pe unele dintre modelele tăbliei, deși fără rost. Ei bine, acum am găsit acele reliefuri tari și rotunde sub degetele mele, de parcă ar fi fost noi. Era straniu să te gândești că reliefurile acelui ornament nu avea să întâlnească furia pietrei mele de-a lungul câtorva milenii... ori, poate, *niciodată*.

Am hotărât să mă îndepărtez de mașină și să-mi reiau explorarea, însă prezența Sfinxului îmi retrezise sentimentul de groază din vremea în care pierdusem Mașina Timpului în fața hoardelor de Morloci. Mi-am pipăit buzunarul; cel puțin, fără manetele mele, mașina nu putea fi pusă în funcțiune – însă aceasta nu reprezenta nici o piedică pentru ca acele făpturi dezgustătoare să se bulucească peste mașină de îndată ce eu

plecam de lângă ea, poate ca să o dezmembreze ori să o fure din nou.

Iar pe lângă asta, în acest peisaj întunecos, cum puteam evita să mă rătăcesc? Cum puteam să fiu sigur că aveam să găesc iarăși mașina, o dată ce urma să mă depărtez la ceva mai mult de câțiva iarzi?

Mi-am frământat mintea cu această problemă vreo câteva minute, dorința de a cerceta mai mult luptându-se cu temerile mele. Apoi mă fulgeră o idee. Mi-am deschis ranița și am scos lumânările și batoanele de camfor. Într-un zor nebun, am introdus aceste obiecte în crevasele din structura complexă a Mașinii Timpului, am dat un înconjur mașinii și am scăpărat chibrituri, până ce fiecare lumânare sau baton era aprins.

M-am îndepărtat de lângă opera mea strălucitoare cu oarece mândrie. Flăcările lumânărilor scânteiau pe alama și pe nichelul lustruit, așa că Mașina Timpului era luminată precum un ornament de Crăciun. În acest peisaj întunecat, cu mașina înălțată pe coasta stearpă, urma să pot vedea farul meu la o distanță apreciabilă. Cu puțin noroc, flăcările aveau să-i alunge pe Morloci – sau dacă nu, urma să observ de îndată slăbirea lor și să dau fuga înapoi, pentru a mă arunca în luptă.

Am apucat cu degetele mânerul greu al vătraiului. Cred că o parte din mine nădăjduia să se întâmple așa ceva; mă furnicară mâinile când mi-am adus aminte de senzația bizară și moale a pumnilor mei izbînd în chipurile Morlocilor!

În orice caz, acum eram gata de expediție. Mi-am luat Kodakul, am aprins o mică lampă cu petrol și mi-am croit drum pe deal, oprindu-mă la fiecare câțiva pași pentru a mă asigura că Mașina Timpului stătea netulburată.

5. Puțul

Mi-am ridicat lampa, însă lumina ei răzbătea doar pe câteva picioare. Totul era tăcut – nu se auzeau nici suflul vântului, nici susurul apei, și m-am întrebat dacă Tamisa mai curgea.

Lipsit de o destinație precisă, am decis să mă îndrept către amplasamentul mărețului palat alimentar pe care mi-l aminteam în vremurile Weenei. Palatul se găsea la mică depărtare înspre Nord-Vest, de-a lungul coastei dealului, dincolo de Sfinxul-cel-Alb, iar acesta a fost drumul pe care l-am străbătut iarăși – oglindind în Spațiu, dacă nu în

Timp, primii mei pași în lumea Weenei.

Când făcusem ultima oară această scurtă călătorie, mi-am adus eu aminte, sub picioarele mele fusese iarbă – neîngrijită și netunsă, însă crescând ordonată, scurtă și fără buruieni. Acum, nisipul moale și grăunțos îmi răcăia ghetele în vreme ce urcam greoi dealul.

Văzul mi se adaptase la această noapte luminată numai de crâmpiele de stele, dar, deși se observau clădiri ce își profilau siluetele pe fundalul cerului, n-am zărit nici o urmă a sălii pe care o căutam. Îmi aminteam foarte limpede: fusese un edificiu cenușiu, dărăpănat și vast, din piatră roasă de vremuri, cu o intrare ornamentată și sculptată: iar când trecusem prin acea arcadă cioplită, micii Eloii, gingași și drăguți, să strânseseră în jurul meu cu membrele lor palide și robele catifelate.

Nu după mult timp am străbătut o distanță suficientă pentru a-mi da seama că pesemne depășisem locul de amplasare al sălii. Evident – spre deosebire de Sfinx și de Morloci – palatul de alimentație nu supraviețuise în această Istorie: *ori poate că nu fusese niciodată construit*, m-am gândit înfiorat. Poate că umblasem – dormisem și chiar mâncasem într-un edificiu fără existență!

Drumul mă duse până la un puț, un detaliu de care îmi aminteam din cea dintâi plimbare a mea. Exact așa cum îmi rămăsese în memorie, structura avea ghizduri din bronz și era protejată de intemperii de o mică cupolă delicată, lucrată într-un mod bizar. Se vedea ceva vegetație – neagră precum tușul la lumina stelelor – adunată în jurul cupolei. Am studiat toate acestea cu oarece spaimă, căci enormele fântâni constituiseră mijlocul prin care Morlocii se ridicau din hrubele lor infernale în lumea însorită a Eloilor.

Dinspre gura puțului nu venea nici un sunet. Acest aspect mi se păru ciudat, căci îmi aduceam aminte că auzisem de la celelalte fântâni duduitul imenselor motoare ale Morlocilor, din adâncurile cavernelor lor subterane.

M-am așezat jos, lângă fântână. Vegetația pe care o observasem părea a fi un soi de licheni; era moale și uscată la pipăit, dar n-am cercetat-o mai amănunțit și nici n-am încercat să-i determin structura. Mi-am ridicat lampa, intenționând să trec peste ghizd pentru a vedea dacă oglindea reflecția apei; însă flacăra pâlpâi, de parcă s-ar fi găsit într-un curent puternic, iar eu îngrozit o clipă de perspectiva beznei, am tras-o înapoi.

Mi-am băgat capul sub cupolă și m-am aplecat peste buza puțului, unde am fost întâmpinat de un șuvoi de aer cald și umed pe chip – ca și cum aș fi deschis ușa unei băi turcești – fapt total neașteptat în noaptea

aceea zăpușitoare, dar aridă a viitorului. Am avut impresia că era foarte adânc, iar la baza îndepărtată a puțului mi se păru că ochii mei obișnuiți cu întunericul disting o strălucire roșie. În ciuda aparențelor, acesta era total diferit de puțurile primilor Morloci. Nu se vedea nici o urmă a cârligelor de metal ce ieșeau din perete, menite a-i ajuta pe cei care se cățărau și încă nu detectam vreunul dintre zgomotele mecanice pe care le auzisem înainte. Aveam impresia ciudată, însă de neverificat, că acest puț era mult mai adânc decât cele ale Morlocilor scurmători de caverne.

Dintr-o toană, mi-am ridicat Kodakul și am scos blițul. Am umplut jgheabul lămpii cu *blitzlichtpulver*¹⁴, am înălțat aparatul și am inundat puțul cu lumina de magneziu. Reflexiile mă orbiră, producând o strălucire atât de puternică, cum nu mai fusese pe Pământ de când Soarele fusese acoperit, cu cel puțin o sută de mii de ani mai înainte. Asta trebuia să-i alunge pe Morloci, dacă nu altceva! Și am început să născocesc planuri de apărare în care să conectez blițul la Mașina Timpului nesupravegheată, astfel încât pulberea să se aprindă în caz că vehiculul avea să fie atins.

M-am îndreptat de spate și mi-am petrecut mai multe minute încărcând lampa și declanșând-o la întâmplare înspre coasta dealului din preajma puțului. Curând, în jurul meu se adună un nor dens de fum alb și acru provocat de pulbere. Poate că urma să am noroc, am reflectat eu, și izbuteam să fotografiez pentru uimirea Umanității spinarea vreunui Morloc care o rupea la fugă îngrozit!

...Am auzit un hârșâit, încet și stăruitor, puțin dincolo de ghizdul fântânii, la nici trei picioare de locul în care mă găseam.

Scotând un țipăt, am bâjbâit după vătraiul meu de la curea. Oare Morlocii se năpustiseră asupra mea, în timp ce visam cu ochii deschiși?

Cu vătraiul în mână, m-am dat înapoi cu precauție. Hârșâitul venea dinspre stratul de licheni, mi-am dat seama; era o creatură care se deplasa agale printre acele plante firave și întunecate. Nu exista nici un Morloc acolo, așa că mi-am lăsat jos vătraiul, și m-am aplecat asupra stratului de licheni. Am remarcat o făptură mică, ce aducea cu un crab, nu mai mare decât palma mea; zgomotul pe care îl auzisem era scrâșnetul singurului său clește supradimensionat pe licheni. Carapacea crabului îmi părea neagră ca smoala, iar creatura era lipsită de ochi, aidoma ființelor oarbe din abisurile oceanelor.

Așadar, am reflectat eu în vreme ce urmăream neînsemnata dramă, lupta pentru supraviețuire continuă, chiar și în această beznă

---

14 În germ. în original, „pulbere de magneziu” (n. trad.).

nocturnă. Mi-am dat seama că nu zărisem nici un semn de viață – cu excepția formelor Morlocilor – la depărtare de acest puț, în decursul întregii mele șederi. Nu sunt biolog, însă îmi părea limpede că prezența acestei arteziene de aer cald și jilav era sortita să atragă viața, aici într-o lume transformată în deșert, exact așa cum era atras acest crab culegător orb de recolta lui de licheni. Am speculat că, pesemne, căldura venea din străfundurile comprimate ale Pământului, a cărui dogoare vulcanică, manifestă și în vremea noastră, nu se diminuase semnificativ pe parcursul a celor șase sute de mii de ani, iar poate că umezeala provenea de la pânzele freatice, care încă existau în subsol.

Poate că, am cugetat eu, scoarța planetei era împânzită cu astfel de puțuri și cupole. Însă rostul lor nu era acela de a permite accesul în lumea din adâncuri a Morlocilor – ca în cealaltă Istorie – ci de a elibera energiile interne ale Pământului, pentru a încălzi și umezi atmosfera acestei planete văduvite de Soarele său; astfel, formele de viață care supraviețuiseră acelei monstruoase prefaceri la care asistasem eu se adunau acum în jurul acestor arteziene de căldură și umezeală.

Încrederea îmi spori – faptul că puteam să pricep sensul lucrurilor reprezenta un tonifiant puternic pentru curajul meu – iar după acea alarmă falsă provocată de crab, scăpasem de sentimentul de amenințare – și m-am așezat din nou pe ghizdul fântânii. În buzunar, aveam pipa și niște tutun, așa că am umplut-o complet și am aprins-o. Am început să fac speculații despre modul în care această Istorie se diferențiasse de prima, al cărei martor fusesem. Evident că existaseră o serie de paralele – și aici existaseră Morloci și Eloi – însă dihotomia lor oribilă fusese soluționată, în vremurile trecute.

M-am întrebat de ce trebuise să se producă un astfel de conflict pe viață și pe moarte între rase – căci Morlocii, în felul lor respingător, erau la fel de dependenți de Eloi precum Eloii de Morloci, iar întreaga rânduală avea un soi de stabilitate.

Am întrezărit o cale prin care se putuse întâmpla așa ceva Morlocii erau plămădiți dintr-un aluat uman degenerat, la urma urmei, și nu stă în firea omului să fie logic cu astfel de lucruri. Morlocii știau, pesemne, că erau dependenți de Eloi pentru a supraviețui; trebuie că nutreau milă și dispreț pentru rudele lor îndepărtate, reduse însă la statutul de cireada. Și totuși...

Și totuși, ce dimineată splendidă constituia scurta viață a Eloilor! Aceste făpturi firave râdeau, cântau și se drăgosteau pe suprafața planetei prefăcută într-o grădină, în vreme ce Morlocii erau siliți să trudească în străfundurile fetide ale Pământului pentru a le oferi Eloilor

cele trebuincioase vieții lor somptuoase. În mod neîndoios, Morlocii erau condiționați pentru locul lor în lanțul Creației și fără îndoială că ar fi întors spatele cu dezgust luminii solare, apei limpezi și fructelor Eloilor, chiar dacă acestea le-ar fi fost oferite... sau poate că nu; în felul lor mohorât și viclean, oare nu pizmuiau *huzurul* Eloilor?

Poate că acea carne a Eloilor devenea amară în gurile putrede ale Morlocilor, chiar când aceștia mușcau din ea în cavernele lor mizerabile.

Mi i-am închipuit, atunci, pe Morloci – sau o parte dintre ei – ridicându-se într-o noapte din tunelurile lor de sub pământ și năpustindu-se asupra Eloilor cu armele și brațele lor musculoase. Se produsese un uriaș Măcel – dar, de data aceasta, nu o vânatoare disciplinată de carne, ci un asalt crâncen având un unic țel irațional: completa pieire a Eloilor.

Cum trebuie că fuseseră pajiștile și Palatele alimentare scaldate în sânge, acele pietre străvechi care răsunau de behăiturile copilăroase ale Eloilor!

Într-o asemenea confruntare, nu putea exista decât un singur învingător, de bună seamă. Fragila seminție a viitorului, cu frumusețea ei hectică, de tuberculos, n-ar fi izbutit niciodată să respingă atacurile organizate ale ticăloșilor Morloci.

Am văzut totul – ori așa mi-am imaginat! Morlocii, triumfători în cele din urmă, moșteniseră Pământul. Nemaivând vreo folosință pentru terenurile-grădini ale Eloilor, le lăsaseră să cadă în paragină; ieșiseră din subsoluri și – cine știe cum – aduseseră cu ei propria lor beznă stigiană pentru a acoperi Soarele! Mi-am adus aminte cum neamul Weenei se temea de nopțile cu lună plină – ea le numea „Noptile Negre” – iar acum, aveam eu impresia, Morlocii aduseseră suprema Noapte Neagră pentru a fereca Pământul pe vecie. În cele din urmă. Morlocii îi omorâseră pe ultimii copii adevărați ai Pământului, iar apoi omorâseră Pământul însuși.

Aceasta era prima mea presupunere, pe atunci: fantezistă și colorată – și falsă, de la un capăt la altul!

... Și mi-am dat seama, aproape cu un șoc fizic, că, în mijlocul tuturor acestor speculații istorice, uitasem cu desăvârșire să mai arunc la răstimpuri câte o privire în direcția Mașinii Timpului abandonate.

M-am sculat în picioare și am privit peste panta dealului Am observat de îndată strălucirea aparatului luminat de lumânări – însă flăcările pe care le aprinsesem licăreau și se unduiau, ca și cum în jurul mașinii s-ar fi mișcat niște forme opace.

Nu puteau fi decât Morloci!

6. *Întâlnirea mea cu Morlocii*

Cu un fior de spaimă – și. Trebuie să mărturisesc, cu o sete de sânge care îmi pulsa în țeastă -. Am scos un răcnet, am ridicat vătraiul și am pornit apăsat pe drumul de întoarcere. Fără să-mi pese, am aruncat Kodakul: În spate, am auzit pocnetul slab al sticlei spărgându-se. Din câte știam eu, aparatul acela încă zăcea acolo – dacă mi se permite să folosesc această frază – abandonat în beznă.

Apropiindu-mă de mașină, am observat că erau într-adevăr Morloci – poate o duzină – bulucindu-se în jurul vehiculului. Erau când atrași, când respinși de luminile mele, exact ca moliile în jurul felinarelor. Rămăseseră aceleași creaturi asemănătoare maimuțelor, de care îmi aduceam aminte – poate ceva mai mici – cu părul acela lung și bălai pe țește și spinări, cu pielea de un alb bolnăvicios, cu brațe lungi ca ale cimpanzeilor și acei obsedanți ochi cenușii-roșietici. Urlau și sporovăiau unii cu ceilalți în limbajul lor ciudat. Încă nu se atinseseră de Mașina Timpului, am observat eu cu oarece ușurare, dar știam că era o chestiune de secunde până ce acele degete nefirești – ca de maimuță, însă la fel de abile precum cele ale omului – să se întindă către alama și nichelul sclipitor.

Însă nu ar fi avut timp pentru așa ceva, căci m-am prăbușit asupra acelor Morloci aidoma unui înger răzbunător.

Am împărțit lovituri în stânga și în dreapta cu vătraiul și cu pumnul. Morlocii sporovăiră și schelălăiră, încercând să scape cu fuga. Am apucat una dintre creaturile care alergau pe lângă mine și am simțit din nou răceala de vierme albinos a cărnii Morloce. Părul precum pânda de păianjen îmi atinse dosul palmei, iar animalul se repezi la degetele mele cu dinții săi mici. Însă eu nu am țipat. Am mânuit vătraiul și am simțit colapsul moale și umed al cărnii și osului.

Ochii aceia cenușii-roșietici se lărgiră, apoi se închiseră.

Am avut impresia că priveam toate acestea dintr-un cotlon detașat al creierului. Uitasem cu desăvârșire de intențiile mele de a reveni cu dovezi ale funcționării călătoriei în timp, sau măcar de a o găsi pe Weena: În acel moment, am bănuțit că din pricina asta mă întorsesem în fluxul timpului – pentru această clipă a răzbunării: pentru Weena și pentru uciderea Pământului și pentru propria mea josnicie de mai înainte. Am lăsat Morlocul să cadă – inconștient ori mort, nefiind mai mult decât un morman de păr și oase – și am întins mâna după tovarășii

săi, agitând vătraul.

Apoi am auzit un glas – în mod clar de Morloc, însă foarte diferit de glasurile celorlalți ca tonalitate și profunzime – care rosti o singură silabă, imperativ. M-am întors, cu brațele năclăite de sânge până la coatele hainei, și m-am pregătit pentru o altă confruntare.

Acum, în fața mea, se afla un Morloc care nu fugise de mine. Deși era gol, ca și ceilalți, acoperământul său de păr părea să fi fost periat și aranjat, așa că avea ceva din aspectul unui câine țesălat, pus să stea în două picioare, precum un om. Am făcut un pas mare înainte, cu vătraul ținut strâns cu ambele mâini.

Calm, Morlocul își ridică mâna dreaptă – acolo scânteie ceva – după care se produse o străfulgerare verde. Am avut impresia că lumea îmi fuge de sub picioare, trântindu-mă la pământ lângă aparatul meu strălucitor; apoi n-am mai știut nimic!

7. Cușca de Lumină

Mi-am revenit încetul cu încetul, ca și cum m-aș fi trezit dintr-un somn adânc și netulburat. Zăceam întins pe spate, cu ochii închiși. Mă simțeam atât de comod, încât o clipă mi-am închipuit că mă găseam în propriul meu pat, în casa din Richmond, iar acea aură trandafirie care îmi străbătea pleoapele era, probabil, soarele dimineții strecurându-se pe lângă draperii...

Apoi însă mi-am dat seama că suprafața de sub mine – deși flexibilă și foarte caldă – nu avea moliciunea unei saltele. Nu simțeam așternuturile dedesubt și nici pătura deasupra mea.

După care, într-o clipită, mi-am adus aminte de toate – de cel deal doilea zbor prin timp, de întunecarea Soarelui și de întâlnirea mea cu Morlocii.

Frica mă copleși, înțepenindu-mi mușchii și strângându-mi stomacul. Fusesem capturat de Morloci! Am deschis brusc ochii...

Și am fost pe dată orbit de strălucirea intensă. Provenea de la un disc îndepărtat de lumină intensă, de culoare albă, situat exact deasupra mea. Am țipat și mi-am trecut un braț peste ochii vătămați; m-am răsucit pe burtă, apăsându-mi fața de podea.

M-am împins într-o poziție de-a bușelea. Dușumeaua era caldă și elastică, precum pielea. La început, prin fața ochilor îmi jucară numai imaginile discului arzător, dar, în cele din urmă, am izbutit să-mi disting

propria mea umbră sub mine. Apoi, stând încă în patru labe, am observat cel mai bizar lucru de până atunci: suprafața de sub mine era transparentă, de parcă ar fi fost făcută dintr-o sticlă maleabilă, iar în zonele în care umerii mei blocau lumina de sus, *puteam să disting stelele*, vizibile foarte limpede prin podeaua de dedesubt. Fusesem lăsat pe o platformă transparentă, având dedesubt această dioramă înstelată: era ca și cum aș fi fost adus într-un planetariu răsturnat.

Am simțit niște grețuri de la stomac, însă am izbutit să mă ridic în picioare. A trebuit să-mi acopăr ochii cu palma, pentru a mă proteja de strălucirea persistentă de deasupra; îmi doream să nu fi pierdut pălăria pe care o adusesem din 1891! Încă purtam costumul meu ușor, cu toate că acum acesta era murdărit de nisip și sânge, mai ales pe mâneci – deși se făcuseră ceva eforturi de a mă curăța, am observat, spre surprinderea mea, iar palmele și brațele îmi erau spălate de sângele, mucusul și serul Morloc. Vătraiul dispăruse și nu puteam să văd nici urmă de raniță. Îmi fusese lăsat ceasul, care atârna la vestă de un lănișor, însă buzunarele îmi fuseseră golite de chibrituri și lumânări. Pipa și tutunul nu mai erau nici ele, și am avut o izbucnire nepotrivită de regret din pricina asta – în mijlocul întregii suferințe și primejdii!

Un gând mă izbi, iar mâinile îmi zburară către buzunarul vestei; cele două manete ale Mașinii Timpului se aflau încă acolo. Am răsuflat ușurat.

M-am uitat împrejur. Mă găseam pe o Podea netedă, fără denivelări, alcătuită din acea substanță transparentă, ca pielea, pe care am descris-o. Mă aflam în centrul unei pete de lumină având poate un diametru de treizeci de iarzi, generată pe acea Podea enigmatică de sursa de deasupra mea. Aerul era plin de pulbere, așa că îmi venea ușor să remarc razele de lumină care se năpusteau înspre mine. Trebuie să vă imaginați că stăteam acolo, ca și cum m-aș fi aflat în fundul unui puț de mină prăfos, clipind în sus, către Soarele amiezei. Și, într-adevăr, semăna cu lumina solară – însă nu puteam să înțeleg cum Soarele fusese descoperit și nici cum acesta rămânea imobil deasupra mea. Singura ipoteză era că fusesem transportat, în timp ce zăcusem, inconștient, într-o zonă de la Ecuador.

Luptându-mă cu panica crescândă, am dat un ocol cercului meu de lumină. Eram absolut singur, iar podeaua era goală – cu excepția tăvilor, în număr de două, pe care se găseau niște recipiente și cutii, așezate pe podea, poate la zece picioare distanță de locul în care stătusem culcat. M-am uitat în obscuritatea ce mă împresura, însă nu am izbutit să disting nimic, nici măcar cu ochii adumbriți. Nu puteam să văd

nici un perete care să delimiteze acest spațiu. Am bătut din palme, făcând ca firele de praf să danseze în aerul luminos. Sunetul se estompă și nici un ecou nu se întoarce. Ori pereții erau imposibil de departe, ori erau capitonați cu o substanță absorbantă; în orice caz, nu aveam nici o posibilitate să-mi dau seama de distanța la care se aflau.

Nu vedeam nici o urmă a Mașinii Timpului.

Cum stăteam acolo pe câmpia de sticlă moale, mă cuprinse o teamă profundă, stranie; mă simțeam dezbrăcat și expus, fără nimic pe care să-mi odihnesc spinarea, fără vreun colț care să-l transform într-o fortăreață.

M-am apropiat de tăvi. M-am uitat la cutii și le-am deschis capacele; înăuntru, am găsit o găleată mare, goală, și un vas cu ceea ce părea apă curată, iar pe cealaltă tavă se găseau niște calupuri de mărimea pumnului care bănuiam că erau hrană – însă alimentele fuseseră prelucrate în bucăți plate, de culoare galbenă, verde sau roșie, așa că nu se putea stabili originea lor. Am apăsat în ele cu vârful degetului, șovăielnic: erau reci și netede, aducând întrucâtva cu brânza. Nu mai mâncasem nimic de la micul-dejun al doamnei Watchets. În urmă cu multe ceasuri din viața mea încâlcită, și eram conștient de presiunea crescândă din vezica mea: o apăsare, pentru a cărei ușurare, bănuiam eu, era destinată găleata goală. Nu vedeam nici un motiv pentru care, dacă Morlocii mă cruțaseră atâta timp, ar fi ales să mă otrăvească, dar, cu toate acestea, aveam rețineri în a le accepta ospitalitatea – și chiar mai multe de a renunța la demnitatea mea, folosindu-mă de găleată!

Așa că am dat tiptil ocol tăvilor, apoi am făcut înconjurul cercului de lumină, adulmecând precum un animal ce se teme de o capcană. Ba chiar am ridicat cutiile și tăvile, ca să văd dacă nu cumva puteam să obțin vreun soi de armă din ele – poate izbuteam să meșteresc un fel de lamă – însă tăvile erau confecționate dintr-un metal argintiu, aducând un pic cu aluminiul, atât de subțire și de moale, încât îl puteam face ghemotoc în pumn. Aș fi putut la fel de bine să înjunghii un Morloc cu o coală de hârtie.

Îmi trecu prin minte că acești Morloci se purtaseră cu o politețe remarcabilă. Ar fi fost o chestiune de o clipă să-mi ia viața în vreme ce zăceam inconștient. Însă ei își ținuseră la depărtare mâinile lor de brute – ba chiar, cu o îndemânare surprinzătoare, se străduiseră să-mi curețe hainele.

Numaidecât mă cuprinseră bănuielile, firește. Oare în ce scop îmi cruțaseră viața? Oare intenționau să mă țină viu, pentru a scoate de la

mine – prin cine știe ce mijloace mârșave – secretul Mașinii Timpului?

Dinadins m-am depărtat de mâncare și am ieșit în exteriorul inelului de lumină, în beznă de dincolo. Inima îmi bubuia; nu exista nimic tangibil care să mă oprească să părăsesc acest puț iluminat, dar temerile și setea mea de lumină mă întemnițau aproape la fel de eficace.

În cele din urmă, am ales o direcție la întâmplare și am început să străbat întunecimea, cu brațele relaxate pe lângă trup, cu pumnii încheștați și gata de luptă. Am numărat pașii – opt, nouă, zece... Acum că mă îndepărtasem de lumină, observându-se mai clar, puteam să disting stelele sub picioarele mele, o întreagă emisferă răsturnată; m-am simțit din nou ca și cum aș fi stat pe acoperișul unui planetariu. M-am întors și am privit înapoi; acolo se afla coloana prăfoasă de lumină, urcând către infinit, cu tăvile și mâncarea răspândite la bază, pe Podeaua goală.

Era de-a dreptul de neînțeles pentru mine!

În scurt timp, pe măsură ce neschimbătoarea Podea se ducea sub picioarele mele, am renunțat să-mi mai număr pașii. Singurele surse de lumină erau strălucirea aceluia puț central luminos, aidoma unui ac, și lucoarea slabă a stelelor de sub mine, în care îmi puteam desluși forma propriilor picioare; singurele sunete erau hâșăitul propriei mele răsufări și pocnetele stinse ale ghetelor pe suprafața sticloasă.

După vreo sută de iarzi, m-am întors și am pornit să ocolesc acul meu de lumină. Încă nu descoperisem altceva decât întunericul și stelele de sub picioarele mele. M-am întrebat dacă în toată această beznă urma să-i întâlnesc pe acei stranii Observatori care pluteau și care mă însoțiseră în cea de-a doua mea călătorie prin timp.

Cum mergeam pe bâjbâite, disperarea prinse să-mi scurme adânc în suflet, iar în curând am început să-mi doresc să fiu transportat din acest loc în lumea-grădină a Weenei, sau chiar în acel peisaj nocturn unde fusesem capturat – orice tărâm cu stânci, plante, animale și un cer recognoscibil, cu care să mă pot descurca! Ce fel de loc era și asta? Oare mă aflu într-o încăpere îngropată în străfundurile Pământului găunos? Oare ce cazne cumplite îmi pregăteau Morlocii? Oare îmi eram sortit să-mi petrec tot restul vieții în această pustietate nepământeană?

O vreme, am fost de-a dreptul descumpănit, din pricina izolării și a cumplitelui sentiment că mă aflu la strâmtoare. Nu știam unde eram, nici unde se găsea Mașina Timpului, și nici nu mai speram să-mi revăd casa. Am strigat în beznă, când proferând amenințări, când adresând stăruitoare rugăminți de îndurare sau de eliberare; am lovit cu pumnii în Podeaua elastică și banală, dar fără vreun rezultat. Am plâns în hohote,

am alergat și m-am blestemat pentru nerozia mea fără seamăn – când scăpasem o dată din gheara Morlocilor – de a mă întoarce imediat la aceeași capcană!

Într-un sfârșit, pesemne că am zbierat precum un copil frustrat, mi-am secătuit puterile și m-am prăbușit în beznă la pământ, pe deplin istovit.

Am impresia că am ațipit o vreme. Când mi-am revenit în fire, în situația mea nu se modificase nimic. M-am sculat în picioare. Furia și frenezia mi se epuizaseră și, cu toate că mă simțeam mai nenorocit decât oricând în viață, am găsit tărie pentru simplele nevoi omenești ale trupului meu. Dintre care foamea și setea erau prioritare.

M-am întors, epuizat, la puțul meu de lumină. Presiunea aceea din vezică continuase să sporească. Cu un sentiment de resemnare, am luat găleata care îmi fusese pusă la dispoziție, am dus-o puțin mai la întuneric – de dragul decenței, căci știam că Morlocii mă urmăreau – iar apoi. După ce am isprăvit, am lăsat-o acolo, unde nu o puteam vedea.

Am cercetat alimentele Morlocilor. Era o privilegiște dezolantă: nu păreau mai apetisante decât înainte, dar eram lihnit de foame. Am ridicat vasul cu apă – avea mărimea unui castron de supă – și l-am dus la buze. Nu era o băutură plăcută – caldută și fără gust. ca și cum toate mineralele ar fi fost îndepărtate prin distilare – însă era curată și îmi răcorea gura. Am ținut lichidul pe limbă preț de câteva secunde, evitând să trec peste acest ultim hop; apoi, cu un efort de voință, am înghițit.

După câteva minute, nu-mi apăruse nici un simptom de boală pe care să-l pot aprecia și am mai băut puțin. De asemenea, am înmuiat un colț al batistei mele în vas și mi-am șters cu apă mâinile și fruntea.

După aceea, m-am întors către hrană. Am luat un calup verzui și am rupt un colț; acesta s-a desprins cu ușurință – era verde și în interior, și se fărâmița un pic precum Cheddarul¹⁵. Dinții mei pătruseră ușor în această substanță. Cât privește gustul ei, dacă ați mâncat vreodată legume verzi, să spunem conopidă sau varză de Bruxelles, fierte până aproape de dezintegrare, atunci vă dați seama, într-o oarecare măsură, de savoarea sa; membrii cluburilor londoneze mai puțin apreciate vor recunoaște simptomele! Eu însă am mușcat din bucata mea până ce am dat-o gata pe jumătate. Apoi am încercat și celelalte calupuri: deși culorile variau, consistența și gustul nu erau cătuși de puțin diferite.

---

¹⁵ Sortiment de brânză compactă, care își ia denumirea de la satul omonim din Somersetshire, Anglia, unde a fost produsă pentru prima dată (n. red.).

N-am avut nevoie să mușc de prea multe ori din substanța aceea ca să mă satur, și am lăsat fragmentele pe tava lor, apoi le-am dat la o parte.

M-am așezat pe Podea, uitându-mă cu atenție în întuneric. Nutream un profund sentiment de recunoștință pentru că Morlocii măcar îmi pusese la dispoziție această sursă de lumină, deoarece îmi închipuiam că, dacă aș fi fost lăsat pe această suprafață goală și fără relief, într-o beznă întreruptă numai de imaginile stelelor de dedesubtul meu, mi-aș fi pierdut complet mințile. În același timp, știam că Morlocii îmi oferiseră acest inel de lumină pentru propriile lor scopuri, ca mijloc eficient de a mă ține pe loc. Eram cu desăvârșire neajutorat, prizonier al unei banale raze de lumină!

Mă copleși o imensă îngrijorare. Nu aveam chef să-mi pierd din nou cunoștința – să rămân fără apărare – însă nu vedeam vreo posibilitate de a rămâne treaz pe vecie. Am ieșit din inelul de lumină și am făcut câțiva pași prin întuneric, astfel că mă simțeam, cel puțin, mai în siguranță la adăpostul nopții. Mi-am scos haina și am încropit din ea o pernă pe care să-mi sprijin capul. Aerul era de-a dreptul zăpușitor, iar Podeaua cea moale părea și ea încălzită, așadar, nu aveam să sufăr de frig.

Astfel, cu trupul masiv întins deasupra stelelor, am adormit.

8. Un vizitator

M-am trezit după o perioadă pe care nu am putut-o aprecia. Am ridicat capul și am aruncat o privire împrejur. Eram singur în întuneric și totul parca neschimbat. Mi-am pipăit buzunarul de la vestă. Manetele Mașinii Timpului se găseau încă acolo, la adăpost.

Când am încercat să mă mișc, amorțeala îmi produse dureri de-a lungul picioarelor și spinării. M-am sculat stângaci în capul oaselor, apoi m-am ridicat în picioare, ajungând să-mi simt fiecare an al vârstei; eram nefiresc de recunoscător că nu trebuia să intru în acțiune pentru a pune pe fugă o hoardă de Morloci prădători! Am făcut câteva exerciții fizice învechite pentru a-mi destinde mușchii; apoi mi-am luat haina, i-am netezit cutele și am îmbrăcat-o.

Am pășit în inelul de lumină.

Tăvile, cu cutiile de alimente și găleata pe post de latrină, fuseseră

înlocuite, am descoperit eu. Așadar mă observau, într-adevăr! Ei bine, nu era ceva care să mă mire. Am dat la o parte capacele cutiilor, doar pentru a descoperi aceleași deprimante calupuri de nutreț anonim. Mi-am încropit un mic-dejun din apă și o parte din materia verde. Teama îmi dispăruse și îi luase locul un amorțitor sentiment de lehamite: este impresionant cât de rapid se putea obișnui mintea umană cu cele mai remarcabile schimbări de situație. Oare aceasta avea să-mi fie soarta de-acum înainte? Plictiseală, un culcuș tare, apă călâie și o dietă alcătuită din calupuri de varză fiartă? Era ca și cum m-aș fi aflat din nou la școală, am reflectat, posomorât.

— *Pau.*

Această unică silabă, rostită încet, mi se păru, în liniștea deplină, la fel de zgomotoasă precum un foc de armă.

Am țipat, m-am ridicat, împleticindu-mă, și am întins în față calupurile de hrană – era absurd, dar nu dispuneam de altă armă. Sunetul venise din spatele meu, așa că m-am răsucit iute, cu ghetetele scârțâind pe Podea.

Exact dincolo de marginea cercului meu de lumină, în penumbră, se găsea un Morloc. Stătea drept – nu avea poziția gheboșată, ca de maimuță, a acelor creaturi pe care le întâlнисem mai înainte – și purta niște ochelari ce constituiau o pavăză de sticlă albastră care îi acoperea ochii, făcând să pară negri pentru mine.

— *Tik. Pau,* pronunță această arătare, vocea sa fiind un gâlgâit bizar.

M-am retras pe dibuite, călcând pe o tavă care scoase un zăngănit. Mi-am ridicat pumnii.

— Să nu te apropii de mine!

Morlocul făcu un singur pas în față, ajungând mai aproape de puțul de lumină; în ciuda ochelarilor săi, tresări un pic din pricina strălucirii puternice. Era unul din acea specie de Morloci cu aspect evoluat, unul dintre aceia care mă paralizase, mi-am dat eu seama; părea că nu purta nici o haină, însă părul spălăcit care îi acoperea capul și spinarea era tuns și aranjat – în mod deliberat – într-un stil relativ sever, tăiat drept la nivelul sternului și al umerilor, ce producea întrucâtva efectul unei uniforme. Avea o față mică, lipsită de bărbie, aducând cu cea a unui copil slut.

Îmi reînvie în gând amintirea eterică a senzației dulci provocate de un craniu Morloc ce trosnea sub băta mea. M-am gândit să mă năpustesc asupra acestei făpturi și să o trântesc la podea. Însă ce aș fi avut de câștigat? Existau mulți alții, fără îndoială, acolo în întuneric. Nu

aveam nici o armă, nici măcar vătraul, și mi-am adus aminte cum seamănul acestui individ ridicase pistolul acela bizar împotriva mea și mă pusese la pământ fără efort.

Am hotărât să aștept o ocazie favorabilă.

Iar în plus – asta poate părea straniu – am descoperit că furia mea se risipea într-un incontrollabil sentiment de veselie! Morlocul acesta, în ciuda obișnuitei palori de vierme a pielii sale, nu avea nimic comic: Închîpuiți-vă un urangutan, cu părul tuns scurt și vopsit într-un alb-gălbui deschis, apoi încurajat să stea în două labe și să poarte o pereche de ochelari colorați, și vă veți putea face o idee despre efectul pe care îl producea.

— *Tik. Pau*, repetă făptura Am făcut un pas înspre ea.

— Ce vrei să-mi spui, brută?

Morlocul tresări – mi-am imaginat că reacționa la tonul meu, și nu la cuvinte – iar apoi arătă, una câte una, spre cele două bucăți de hrană din mâinile mele.

— *Tik*, rosti el. *Pau*. Am înțeles.

— Doamne sfinte, am zis, chiar încerci să vorbești cu mine. Nu-i așa?

Mi-am ridicat pe rând bucățile de hrană.

— *Tik. Pau. Unu. Doi*. Vorbești engleza? *Unu. Doi...* Morlocul își aplecă țeasta într-o parte – așa cum fac uneori câinii – iar apoi spuse, aproape la fel de clar ca și mine:

— *Unu. Doi*.

— Așa! Iar acolo de unde vin eu mai sunt și altele – *unu, doi, trei, patru...*

Morlocul pătrunse în cercul meu de lumină, însă am observat că rămase în afara razei brațelor mele. Arătă către vasul cu apă.

— *Agua*.

— *Agua?*

Asta părea a fi în latină – deși limbile clasice nu fuseseră niciodată punctul meu forte. – Apă, am răspuns eu.

Morlocul ascultă iarăși fără să spună nimic, cu capul înclinat într-o parte.

Așa că am continuat. Morlocul indica spre lucruri obișnuite – articole de vestimentație sau părți ale corpului, precum capul sau piciorul – și venea cu niște cuvinte candidate. Unele dintre tentativele lui îmi păreau de-a dreptul irecognoscibile, altele păreau a fi în germană ori poate în engleza veche. Iar eu răspundeam cu termenul modern. O dată sau de două ori, m-am străduit să-l atrag într-o conversație mai

lungă – căci nu vedeam cum acest simplu catalog de substantive avea să ne ducă prea departe – dar el rămase acolo nemișcat până ce am isprăvit, apoi își reluă perseverentul său joc de asociere. L-am încercat cu niște cuvinte care îmi aminteau de limba Weenei, acel grai simplificat și melodic, alcătuit din propoziții de două cuvinte, însă din nou Morlocul așteptă răbdător până când m-am lăsat păgubaș.

Activitatea aceasta continuă preț de câteva ore. La sfârșit, fără vreo formalitate, Morlocul plecă – se îndepărtă în întuneric – iar eu nu l-am urmat (*nu încă!* – Mi-am zis din nou). Am mâncat și am dormit, iar când m-am trezit, Morlocul se întoarse și ne-am reluat lecțiile.

În timp ce se plimba prin cușca mea de lumină, arătând spre diferite lucruri și numindu-le, mișcările Morlocului erau destul de fluide și de grațioase, iar trupul său părea expresiv; însă am ajuns să-mi dau seama cât de mult se bazează oamenii, în viața de zi cu zi, pe interpretarea mișcărilor celorlalți. Eu nu puteam să-l citesc absolut deloc pe Morloc în felul acela. Era imposibil să știu ce gândea sau simțea – oare îi era teamă de mine? Oare era plictisit? – Și, prin urmare, m-am simțit foarte dezavantajat.

La sfârșitul celei de-a doua ședințe, Morlocul se dădu înapoi din fața mea.

— Asta ar trebui să fie suficient, zise el. Mă înțelegeți?

L-am privit fix, uluit de această subită ușurință cu limba mea! Pronunția sa era neclară – acel glas lichid de Morloc nu era adecvat, se pare, pentru consoanele mai aspre și cele oclusive ale englezei – dar cuvintele erau absolut inteligibile. Cum nu i-am răspuns, el repetă:

— Mă înțelegeți?

— Aă... da Adică da, te înțeleg! Dar cum ai făcut asta – cum de-ai învățat limba mea – din așa de puține cuvinte?

Căci eu socoteam că parcursesem de-abia cinci sute de cuvinte, cele mai multe dintre acestea fiind substantive concrete și verbe simple.

— Am acces la toate înregistrările limbilor străvechi ale Umanității – așa cum au fost refăcute – de la nostratică¹⁶. Trecând prin grupul indo-european și prototipurile lor. Este suficient un set restrâns de cuvinte-cheie pentru a recupera varianta corespunzătoare. Trebuie să-mi comunici dacă ceva din ceea ce spun nu este inteligibil.

Am făcut precaut un pas înainte.

---

16 Presupusă familie de limbi cuprinzându-le pe cele din grupurile indo-europene, afro-asiatice, uralice, dravidiene, precum și pe cele altaice și caucaziene, a cărei existență a fost propusă pentru întâia dată de lingvistul danez Holger Pedersen, în 1924 (n. trad).

— Străvechi? Și de unde știi că eu sunt străvechi? Enorme pleoape se lăsă peste acei ochi acoperiți de ochelari.

— Psihicul tău este arhaic. La fel și conținutul stomacului, când a fost analizat.

Sunt sigur că îl trecu un fior, în mod evident, la gândul rămășițelor micului-dejun al doamnei Watchets. Eram uimit: aveam de-a face cu un Morloc delicat!

— Ești anacronic, continuă el. Încă nu înțelegem cum ai sosit pe Pământ. Dar e neîndoielnic că vom afla.

— Și între timp, am rostit eu cu oarece dârzenie, mă țineți în... în această *Cușca de Lumină*. De parcă aș fi fiară, nu om! Îmi dați o podea pe care să dorm și o găleată pe post de toaletă...

Morlocul nu zise nimic; mă cercetă, impasibil.

Frustrarea și jena care mă asaltaseră de când sosisem în acest loc răbufniră acum când eram în stare să le exprim, și am decis că schimbasesm suficiente amabilități.

Acum că putem să vorbim unul cu celălalt, poți să-mi spui în ce loc al Pământului mă află. Și de ce mi-ați ascuns mașina. Înțelegeți asta, amice, sau trebuie să traduc pentru tine?

Am întins brațul spre Morloc, intenționând să-l apuc de șuvițele de păr de pe piept.

Când mai aveam doi pași până la el, acesta ridică mâna. Asta a fost tot. Îmi amintesc o ciudată străfulgerare verzuie – n-am văzut deloc dispozitivul pe care, pesemne, îl ținuse în palmă, în răstimpul cât stătuse cu mine – iar apoi m-am prăbușit pe podea, fără cunoștință.

9. Revelații și mustrări

Mi-am revenit în simțiri, rășchirat încă o dată pe Podea, și holbându-mă în lumina aceea blestemată.

M-am ridicat pe coate și mi-am frecat ochii obosiți. Prietenul meu Morloc se afla încă acolo, stând în picioare, exact la marginea cercului strălucitor. M-am sculat, jalnic. Acești Noi Morloci aveau să mă dea gata până la urmă, am priceput eu.

Morlocul păși în lumină, cu ochelarii săi albaștri licărind. Ca și cum nimic nu ne-ar fi întrerupt discuția, el rosti:

— Mă numesc – pronunția sa reveni la obișnuitele structuri difuze Morloce – Nebogipfel.

— *Nebogipfel*. Foarte bine.

La rândul meu, i-am spus care îmi era numele; după câteva minute, putea să-l repete limpede și precis.

Acesta, mi-am dat eu seama, era primul Morloc al cărui nume îl afluam – primul care ieșise din gloatele pe care le întâlnisem și cu care mă luptasem; primul care avea atributele unei Persoane distincte.

— Așadar, *Nebogipfel*, am zis eu. M-am așezat jos, cu picioarele încrucișate, lângă tăvile mele, și mi-am frecat vânățiile care îmi apăruseră pe braț din pricina ultimei căderi. Ai fost desemnat să fi paznicul meu, în această grădină zoologică.

— *Zoologică*. La acest cuvânt se poticni. Nu. Nu am fost desemnat. M-am oferit voluntar să lucrez cu tine.

— Să lucrezi cu mine?

— Vreau... vrem să înțelegem cum ai ajuns aici.

— Nu zău? M-am sculat în picioare și am dat înconjur cuștii mele de lumină. Ce-ar fi dacă ți-aș-spune că am ajuns aici cu o mașină care poate transporta un om prin timp. Mi-am ridicat brațele. Că eu am construit o asemenea mașină, cu mâinile astea? Ce-ai spune atunci, ei?

El păru să reflecteze îndelung.

— Epoca ta, așa cum am determinat-o după limbajul și psihicul tău, este foarte îndepărtată de epoca noastră. Ești capabil de înalte realizări tehnologice – dovadă fiind mașina ta, indiferent dacă te transportă sau nu prin timp, așa cum pretinzi. Iar veșmintele pe care le porți, starea mâinilor și tiparele de tocire ale dinților tăi – toate acestea indică un stadiu avansat de civilizație.

— Sunt flatat, am zis eu cu năduf. Dacă însă considerați că sunt în stare de asemenea lucruri – că sunt om, și nu maimuță -. Atunci de ce mă țineți închis în felul acesta?

— Deoarece, răspunse el pe un ton neutru, ai încercat deja să mă atac, cu intenția clară de a-mi face rău. Iar pe Pământ ai pricinuit mari pagube la...

Am simțit cum furia mi se aprinde iarăși. Am făcut un pas către el.

— Voi, cimpanzeilor, vă făceați de cap cu mașina mea, am strigat. La ce vă așteptați? Mă apăram. Eu...

— *Erau copii*, rosti el.

Vorbele sale străpunseră dincolo de turbarea mea. Am încercat să mă agăț de rămășițele înverșunării mele justificatoare, însă acestea deja se risipeau.

— Ce-ai spus?

— *Copii*. Erau copii. De la finalizarea Sferei, Pământul a devenit o... creșă, un loc în care copiii pot hoinări în voie. Erau curioși în legătură cu mașina ta. Atâta tot. Nu i-ar fi pricinuit – și nici ție – vreun rău intenționat. Și totuși, tu i-ai atacat, cu o sălbăcie uluitoare.

M-am retras din fața lui. Mi-am amintit – acum că îmi permiteam să mă gândesc la asta – că Morlocii se buluciseră zadarnic în jurul mașinii mele și că mă frapase faptul că erau mai mici decât aceia pe care îi întâlнисem înainte. Și nu schițaseră nici o tentativă de a mă răni... cu excepția acelei sărmăne ființe pe care o capturasem și care apoi îmi mușcase mâna – înainte să-i zdrobesc fața!

— Cel pe care l-am lovit... Băiatul – copilul – a supraviețuit?

— Vătămrile fizice au fost reparabile. Însă...

— Da?

— Cicatricele lăuntrice, cicatricele minții sale – acestea poate nu se vor vindeca niciodată.

Am plecat capul. *Oare putea fi adevărat?* Oare fusesem atât de orbit în scârba mea de Morloci, încât nu reușisem să văd în făpturile din jurul mașinii ceea ce erau de fapt: nu creaturile corupte și asemănătoare cu șobolanii din lumea Weenei, ci niște țânci inofensivi?

— Nu-mi fac speranțe că știi despre ce anume vorbesc – însă mă simt ca și cum aș fi prins în interiorul unei alte „imagini dizolvate”...

— Îți exprimi rușinea, rosti Nebogipfel.

Rușinea... Nu-mi închipuisem vreodată că aveam să aud, și să accept, astfel de muștrări de la un Morloc! M-am uitat înspre el, insolent.

— Da Foarte-bine! Și asta mă face mai ticălos, în ochii voștri, ori mai puțin ticălos?

El nu zise nimic.

Chiar și în momentele în care mă confruntam cu această oroare personală, o parte rațională a minții mele analiza ceva din ceea ce spusese Nebogipfel. *De la finalizarea Sferei, Pământul a devenit o creșă...*

— *Ce Sferă?*

— Ai multe de învățat despre noi.

— Vorbește-mi despre Sferă!

— Este o Sferă în jurul Soarelui.

Aceste șase cuvinte simple – surprinzătoare! Și totuși... neînțelese! Evoluția solară pe care o urmărisem pe bolta accelerată temporal, alungarea luminii Soarelui de pe Pământ...

— Pricep, i-am zis lui Nebogipfel. Am asistat la construirea

Sferei.

Ochii Morlocului părură să se lărgească, într-o manieră foarte umană, în vreme ce lua în considerare această noutate neașteptată.

Iar acum, pentru mine, alte aspecte ale situației de venire limpezi.

— Ai spus, m-am adresat lui Nebogipfel, că „pe Pământ ai pricinuit mari pagube...” Cam așa ceva.

Ar fi fost o formulare bizară, m-am gândit în acel moment – *dacă m-aș fi găsit încă pe Pământ*. Mi-am înălțat chipul și am lăsat ca șuvoiul de lumină să se prăvălească asupra mea.

— Nebogipfel... sub picioarele mele... ce se vede prin Podeaua aceasta transparentă?

— Stelele.

— Nu reprezentări, nu un fel de planetariu...

— Stelele.

Am încuviințat din cap.

— Iar lumina de deasupra...

— E lumina solară.

Într-un fel, cred că știusem. Stăteam în bătaia Soarelui, care se afla deasupra mea timp de douăzeci și patru de ore pe zi; stăteam pe o Podea deasupra stelelor...

Aveam impresia că lumea se învârtea cu mine; mă simțeam amețit, iar în urechi percepeam un târâit îndepărtat. Aventurile mele deja mă purtasera peste pustiurile timpului, însă acum – din cauza faptului că fusesem capturat de acești extraordinari Morloci – *fusesem ridicat prin spațiu*. Nu mă mai găseam pe Pământ – fusesem transportat pe Sfera solară a Morlocilor!

10. Convorbire cu un Morloc

— Afirmi că ai ajuns aici cu o Mașină a Timpului. Umblam prin micul meu disc de lumină, întemnițat, fără odihnă.

— Termenul este exact. E un vehicul care poate călători în orice direcție a Timpului și cu orice viteză relativă, după cum stabilește conductorul.

Așadar, susții că ai călătorit până aici, din trecutul îndepărtat, cu această mașină – mașina pe care am găsit-o, o dată cu tine, pe Pământ.

— Exact, am făcut eu.

Morlocul părea mulțumit să stea în picioare, aproape imobil, ore

în șir, în timp ce continua interogatoriul. Eu însă sunt o persoană croită după calapoadele moderne, iar stările noastre sufletești nu coincideau.

— Ce naiba, amice, am spus eu, ai observat cu ochii tăi că am o *constituție arhaică*. Altminteri, cum poți explica prezența mea aici, în anul de grație 657208, dacă nu prin călătoria în timp?

Pleoapele sale enorme, ca niște draperii, clipiră încet.

— Există o serie de posibilități: cele mai multe dintre ele, mai plauzibile decât călătoria în timp.

— Cum ar fi, de pildă? L-am provocat eu.

— Reconstrucția genetica

— Genetică?

Nebogipfel explică în continuare, iar eu am prins ideea generală.

— Te referi la mecanismul prin care operează ereditatea – prin care caracteristicile sunt transmise de la o generație la alta

— Nu este imposibil să fie generate simulacre ale formelor arhaice prin mutații subsecvențiale regresive.

— Așadar, tu consideri că nu sunt decât un *simulacru* – refăcut precum un schelet fosilizat de *Megatherium*¹⁷ dintr-un muzeu? Da?

— Există precedente, chiar dacă nu pe forme umane de soiul tău: Da. Este posibil.

M-am simțit insultat.

— Și în vederea cărui scop aș fi fost încropit în felul acesta? Mi-am reluat plimbarea în jurul Cuștii. Cel mai deconcertant aspect al acestui loc sumbru îl constituia lipsa pereților și necontenita mea senzație atavică de a avea spatele nepăzit. Aș fi preferat să fiu înghesuit într-o celulă de temniță din propria mea epoca – primitivă și sordidă, fără îndoială, însă *închisă*.

— Nu voi mușca dintr-o asemenea momeală. Este un nonsens vădit. Am proiectat și construit o Mașină a Timpului și am călătorit cu ea până aici – iar cu asta am spus totul!

— Vom utiliza explicația ta ca pe o ipoteză de lucru, rosti Nebogipfel. Acum, te rog să-mi descrii principiile funcționale ale mașinii.

Mi-am continuat plimbarea, prins într-o dilemă. De îndată ce îmi dădusem seama că Nebogipfel era lucid și inteligent, spre deosebire de acei Morloci cu care mă familiarizasem înainte, mă așteptasem la un astfel de interogatoriu; la urma urmei, dacă un Explorator al Timpului

---

¹⁷ Mamifer uriaș, asemănător leneșului, care a trăit pe continentul american din oligocen până în pleistocen (n. trad.).

din Egiptul antic ar fi apărut în Londra secolului al XIX-lea, m-aș fi luptat din răsuputeri să fac parte din comisia care l-ar fi examinat. Însă oare era bine să împărtășesc secretul mașinii mele – singurul meu avantaj în lumea asta – acestor Noi Morloci?

După niște căutări lăuntrice, am înțeles că nu prea aveam de ales. Nu mă îndoiam deloc de faptul că informația îmi putea fi smulsă, dacă Morlocii ar fi dorit. În plus, construcția mașinii mele era intrinsec mai simplă decât, să spunem, un ceas de precizie. O civilizație capabilă să dureze o carapace în jurul Soarelui nu urma să aibă mari probleme cu reproducerea rodului sărmanelor mele strunguri și prese! Iar dacă discutam cu Nebogipfel, poate izbuteam să-l duc cu vorba în vreme ce căutam ceva avantaje pentru a ieși din situația mea dificilă. Încă nu aveam nici cea mai vagă idee despre locul în care era ținută mașina, cu atât mai puțin despre modalitatea de a ajunge la ea și posibilitatea de a mă întoarce acasă.

Totodată însă – iar acesta este purul adevăr – gândul cruzimii mele manifestate printre copiii Morloci de pe Pământ încă îmi împovăra conștiința! Nu doream ca Nebogipfel să mă socotească sălbatic – și nici acel ev al Umanității pe care, silit de împrejurări, îl reprezentam. Așadar, precum un băiat dornic să impresioneze, voiam să-i demonstrez lui Nebogipfel cât de deștept eram, cât de dedicat mecanicii și științei, cât de sus față de maimuțe se ridicaseră oamenii de tipul meu..

Totuși, prima dată m-am simțit îndreptățit să emit niște pretenții pentru mine însumi.

— Foarte bine, i-am spus lui Nebogipfel. Dar mai întâi...

— Da?

— Uite ce e, am zis eu, condițiile în care mă țineți sunt ceva cam primitive, așa-i? Nu mai sunt atât de tânăr și nu pot face asta stând în picioare ziua întregă. Ce-ar fi să-mi aduceți un scaun? Este o solicitare chiar atât de nerezonabilă? Și ce-ar fi să-mi dați niște pături sub care să dorm, dacă trebuie să rămân aici?

— *Scaun?*

Avu nevoie de o secundă pentru a răspunde, ca și cum ar fi căutat explicația într-un dicționar invizibil.

Am continuat cu celelalte cereri. Aveam nevoie de mai multă apă proaspătă, am spus eu, și de un echivalent al săpunului. Și am mai solicitat – așteptându-mă să fiu refuzat – un brici cu care să-mi rad țepii din barbă.

Pentru un timp, Nebogipfel se retrase. Când reveni, îmi aduse pături și un scaun, iar după următoarea perioadă de somn am descoperit

că celor două tăvi li se adăugase o a treia, pe care se afla mai multă apă.

Păturile erau confecționate dintr-un material moale, prea fin manufacturat pentru a putea desluși vreun indiciu asupra felului în care fusese țesut. Judecând după greutatea sa, scaunul – o piesă simplă, dreaptă – ar fi putut să fie făcut dintr-un lemn ușor, însă suprafața lui roșie, era netedă și fără urme, nu am putut să zgârii vopseaua cu unghiile, nici să observ vreo urmă de cui, îmbucătură, șurub sau mulară; se părea că fusese executat dintr-o singură bucată, printr-un proces necunoscut. Cât privește igiena mea, cantitatea suplimentară de apă veni fără săpun și nici nu făcea clăbuci; însă lichidul părea foarte uleios și am bănuț că fusese tratat cu un fel de detergent. Printr-un miracol minor, apa care îmi fusese furnizată se încălzea când băgăm mâna în ea – și rămânea astfel, indiferent cât timp lăsam vasul să stea pe tavă.

Nu îmi aduseră nici un brici, dar asta nu mă surprinse!

Prima dată când Nebogipfel mă lăsă singur, m-am dezbrăcat pe porțiuni și mi-am spălat transpirația veche de câteva zile, precum și urmele persistente de sânge Morloc; de asemenea, am folosit ocazia pentru a mă spăla superficial pe sub rufaria de corp și cămașă.

Așadar, existența mea în Cușca de Lumină deveni un pic mai civilizată. Dacă vă închipuiți lucrurile care se află în interiorul unei camere de hotel ieftin, aruncate în mijlocul podelei unei nesfârșite săli de bal, vă veți putea face o idee despre modul în care trăiam. Când am strâns laolaltă scaunul, tăvile și păturile, am alcătuit un soi de sălaș tihnit, în care nu mă mai simțeam chiar atât de expus; mi-am plasat perna făcută din haină sub scaun, și așa dormeam cu capul și umerii sub protecția oferită de această mică fortăreață. În cea mai mare parte a timpului izbuteam să alung priveliștea stelelor de sub picioarele mele – îmi spuneam că luminile din Podea reprezentau o iluzie sofisticată – dar uneori imaginația mă trăda și mă simțeam ca și cum aș fi fost suspendat deasupra unei genuni nesfârșite, doar cu această Podea lipsită de consistență care să mă salveze.

Negreșit, toate acestea nu aveau nici urmă de logică; însă sunt om, iar trebuințele imperative stârnesc temerile și nevoile instinctuale ale naturii mele!

Nebogipfel observă toate acestea Nu puteam să-mi dau seama dacă reacția lui era curiozitate ori nedumerire, sau altceva mai îndepărtat – așa cum, probabil, aș fi privit eu ghidușiile unei păsări care își clădește un cuib.

În aceste circumstanțe, următoarele câteva zile – cred că patru ori cinci – se scurseră rapid, în vreme ce eu mă străduiam să-i descriu lui

Nebogipfel cum funcționa Mașina Timpului – și, în același timp, căutând să extrag de la el, în mod subtil, unele amănunte despre această Istorie în care nimerisem.

Am prezentat cercetările de fizică optică ce mă conduseseră la ipotezele în legătură cu posibilitatea călătoriei temporale.

— Este binecunoscut – sau era, pe vremea mea – că propagarea luminii prezintă proprietăți anormale, am spus eu. Viteza luminii în vid este extrem de mare – străbate sute de mii de mile în fiecare *secundă* – dar e finită. Și, mult mai important, după cum au demonstrat extrem de limpede Michelson și Morley, cu câțiva ani înainte de plecarea mea, această viteză este *izotropică*...

Am avut grijă să explic această chestiune stranie. Ideea de bază este aceea că lumina, în vreme ce călătorește prin spațiu, nu se comportă precum un obiect material, cum ar fi un tren expres.

Gândiți-vă la o rază de lumină ce provine de la o stea îndepărtată ajungând din urmă Pământul, să spunem, în ianuarie, pe măsură ce planeta noastră parcurge orbita în jurul Soarelui. Viteza Pământului pe orbita sa este de circa șaptezeci de mii de mile pe oră. Vă puteți imagina că – dacă ar fi să estimați viteza acelei raze de lumină stelară în trecere, așa cum se vede de pe Pământ – acest rezultat ar fi *diminuat* cu vreo șaptezeci de mii de mile pe oră.

Dimpotrivă, în iulie, Pământul se va afla în partea opusă a orbitei sale: acum se va îndrepta pe direcția acelei credincioase raze de lumină stelară. Măsurând din nou viteza luminii, v-ați aștepta să descoperiți că rezultatul înregistrat a fost majorat cu viteza Pământului.

Ei bine, dacă de la stele ar veni trenuri cu aburi, atunci fără îndoială că așa ar sta lucrurile. Însă Michelson și Morley au dovedit că, în cazul luminii stelare, ele nu stau așa. Viteza luminii calculată de pe Pământ – indiferent dacă acesta a fost ajuns din urmă sau se îndreaptă către rază – *este exact aceeași!*

Aceste observații fuseseră corelate cu genul de fenomene pe care le remarcasem în legătură cu Plattnerita cu câțiva ani înainte – deși nu publicasem rezultatele experimentelor mele – și formulasem o ipoteză.

— Trebuie doar să se lărgească baierile imaginației – mai ales în chestiunea Dimensiunilor – pentru a se vedea care ar putea fi elementele unei explicații. Cum calculăm viteza, la urma urmei? Numai cu dispozitive care înregistrează intervale ale diferitelor dimensiuni: o distanță parcursă prin spațiu, măsurată cu un simplu etalon de un iard, și o perioadă de timp, care poate fi înregistrată cu un ceas. Așadar, dacă

acceptăm dovada experimentală a lui Michelson și Morley ca adevăr, atunci trebuie să privim viteza luminii drept constantă, iar Dimensiunile ca *entități* variabile. Universul se ajustează singur pentru a face ca măsurătorile noastre asupra vitezei luminii să fie identice. Am înțeles că aceasta se poate exprima geometric, ca o contorsionare a dimensiunilor. Mi-am ridicat mâna în sus, cu trei degete, între care exista câte un unghi drept. Dacă ne găsim într-un sistem cu Patru Dimensiuni – ei bine, închipuie-ți că toată chestia asta se rotește așa (mi-am răsucit încheietura), astfel încât Lungimea să ajungă să se afle acolo unde. Înainte era Lățimea, iar Lățimea acolo unde era înălțimea – și, lucrul cel mai important, Durata și o Dimensiune a Spațiului se *schimbă* între ele. Pricepi? Nu este nevoie de o transpoziție completă, de bună seamă, ci numai de o anumită contopire a celor două pentru a explica corecția Michelson-Morley. Am păstrat aceste speculații pentru mine, am zis eu. Nu sunt reputat ca teoretician. În plus, am șovăit să public fără o verificare experimentală. Însă există, sau existau, alți cercetători care gândeau cam în aceleași linii – am aflat de Fitzgerald la Dublin, de Lorentz la Leiden și de Henri Poincaré în Franța¹⁸ – și nu poate trece mult până ce va fi prezentată o teorie mai cuprinzătoare cu privire la această relativitate a sistemelor de referință... Ei bine, aceasta este chintesența Mașinii Timpului, am încheiat eu. Mașina contorsionează Spațiul și Timpul în ele însele, transformând astfel Timpul într-o Dimensiune Spațială – iar apoi se poate călători, în viitor ori în trecut, la fel de ușor ca și cum ai merge pe o bicicletă!

M-am așezat la loc pe scaunul meu; date fiind împrejurările incomode ale acestei prelegeri, mi-am spus în gând, mă achitasem de această sarcină remarcabil de bine.

Însă Morlocul meu nu constituia un public înțelegător. Rămase nemișcat, privindu-mă prin ochelarii săi albaștri. Apoi, în cele din urmă, zise:

— Da. Însă *cum*, mai exact?

---

18 Celebri oameni de știință de la sfârșitul secolului trecut și începutul secolului nostru care, prin teoriile lor generate de rezultatul negativ al experimentului Michelson-Morley, pot fi socotiți precursori ai lui Einstein; astfel, George Fitzgerald (1851-1901) și Hendrik Antoon Lorentz (1853-1928) au elaborat, în 1895, formula contracției lungimilor materiale sub „vântul de eter”, iar matematicianul Jules Henri Poincaré (1854-1912) a făcut, între 1898 și 1905, o serie de pași importanți în formularea teoriei relativității restrânse (n. trad.).

11. Eliberat din Cușcă

Această reacție m-a iritat profund!

M-am sculat de pe scaunul meu și am început să mă învârtesc prin Cușcă. Am ajuns în apropierea lui Nebogipfel, dar am reușit să-mi stăpânesc impulsul de a mă deda la gesturi amenințătoare, de maimuță. Am refuzat categoric să mai răspund la alte întrebări până ce nu-mi arăta o parte din lumea lui sferică.

— Uite ce-i! Am spus eu. Nu crezi că ești puțin nedrept? La urma urmei, am străbătut șase sute de mii de ani pentru a vedea ceva din lumea voastră. Iar până acum n-am avut parte decât de o coastă de deal întunecată în Richmond și de asta – am arătat cu mâna bezna ce ne înconjură – iar în plus, de întrebările tale interminabile! Gândește în felul acesta, Nebogipfel. Știi că veți dori să vă prezint o relatare completă a călătoriei mele prin timp și să vă descriu ce am văzut în Istoria care s-a desfășurat până în prezentul vostru. Cum o să fiu în stare să vă spun o asemenea poveste, dacă nu pricep nici o iotă din concluziile ei? Ca să nu mai pomenim de cealaltă Istorie la care am fost martor.

Mi-am încheiat discursul aici, nădăjduind că fusese suficient pentru a-l îndupleca.

El își duse mâna către față, iar degetele sale subțiri și palide potriviră ochelarii, precum un gentleman care își aranjează *pince-nez*-ul.

— Voi avea o consultație în legătură cu asta, zise el, în cele din urmă. Vom vorbi din nou.

Apoi plecă. L-am urmărit cum se depărtează, scoțând un lipăit cu tălpile goale pe Podeaua înstelată și moale.

După ce am mai dormit o dată, Nebogipfel se întoarse.

Își ridică mâna și îmi făcu un semn; era un gest rigid, nenatural, ca și cum l-ar fi învățat doar recent.

— Hai cu mine, zise.

Cu un fior de euforie – însoțită de oarecare teamă – mi-am înșfăcat haina de pe Podea.

Am mers, lângă Nebogipfel, prin bezna care mă împresurase de atâtea zile. Puțul de lumină se estompă îndărătul meu. Am aruncat o privire către micul fascicul care fusese locuința mea neospitalieră, cu

tăvile sale răspândite în neorânduială, cu maldărul de pături și cu scaunul – poate unicul scaun din lume! Nu voi spune că m-am uitat cum se îndepărtează cu nostalgie, căci mă simțisem jalnic și înfricoșat pe întreaga durată a șederii mele în Cușca de Lumină, însă m-am întrebat, totuși, dacă mai aveam s-o revăd vreodată.

Sub picioarele mele, aștrii eterni atârnav ca un milion de lanterne chinezești adăpostite la pieptul unui fluviu invizibil.

Cum mergeam, Nebogipfel îmi oferi niște ochelari albaștri, asemănători cu cei pe care îi purta el. I-am luat, însă am protestat:

— De ce am nevoie de ei? Eu nu am probleme cu strălucirea puternică, ca tine...

— Nu-s pentru lumină. Sunt pentru întuneric. Puneți-i! Am ridicat ochelarii către fața mea. Perechea era construită pe două inele, dintr-o substanță elastică, și cuprindeau între ele lentilele albastre ale ochelarilor; când mi le-am lăsat pe față. Inelele alunecară lin în jurul capului meu și se fixară acolo cu ușurință.

Mi-am întors privirea. Nu aveam impresia de albăstrime, în ciuda nuanței ochelarilor. Acel puț de lumină solară părea la fel de luminos ca oricând, iar imaginea lui Nebogipfel era la fel de clară ca înainte.

— Nu par să funcționeze, am spus eu.

Drept răspuns, Nebogipfel își lăsă capul în jos.

I-am urmărit privirea – iar pașii îmi deveniră șovăielnici căci, sub picioarele mele și dincolo de Podeaua moale, aștrii licăreau intens. Acele lumini nu mai erau ascunse de luciul Podelei, sau de slaba adaptare a ochilor mei la întuneric; era ca și cum aș fi stat suspendat deasupra unei nopți înstelate din munții Scoției sau ai Țării Galilor! Mă cuprinse o intensă criză de amețeață, după cum poate vă imaginați.

Acum am detectat o urmă de nerăbdare la Nebogipfel – părea zorit să meargă mai departe. Am mers amândoi în tăcere.

După câțiva pași, mi se păru mie, Nebogipfel încetini, iar eu am observat acum, grație ochelarilor, că, la câteva picioare de noi, se găsea un zid. M-am întins și am pipăit suprafața neagră ca smoala, însă avea aceeași consistență moale și caldă ca a Podelei. Nu puteam să-mi dau seama cum de ajunsesem la fruntariile acestei încăperi atât de rapid. M-am întrebat dacă mersesem cumva pe un trotuar rulant care ne ajutase picioarele, însă Nebogipfel nu-mi oferi voluntar vreo informație.

— Spune-mi ce este acest loc, înainte să-l părăsim, am zis eu. Capul său acoperit cu păr bălai se întoarse către mine.

— O cameră goală.

— Cu ce lungime?

— Aproximativ două mii de mile.

Am încercat să-mi ascund reacția la asta. *Două mii de mile?* Mă aflasem singur, într-o celulă de închisoare suficient de mare pentru a conține un ocean?

— Aveți spațiu din belșug pe-aici, am spus eu neutru.

— Sfera este mare, rosti el. Dacă ești obișnuit numai cu distanțele planetare, atunci s-ar putea să-ți fie dificil să apreciezi cât de mare. Sfera cuprinde orbita străvechei planete pe care voi o numești Venus. Are o suprafață echivalentă cu aproape trei sute de milioane de întinderi terestre...

— *Trei sute de milioane?*

Uimirea mea se lovi doar de privirea inexpresivă a Morlocului și de ceva mai mult din acea nerăbdare subtilă. Îi înțelegeam îngrijorarea, deși aveam resentimente – și eram puțin deranjat. Pentru Morloci, eu semănăm cu un individ enervant din Congo, care ajunsese la Londra și care trebuia să se intereseze de utilitatea și proveniența celor mai simple lucruri, cum ar fi o furculiță sau o pereche de pantaloni!

Pentru mine, gândeam eu, Sfera era o construcție uluitoare – dar așa ar fi fost și Piramidele pentru un om de Neanderthal! Pentru acest Morloc complezent, Sfera din jurul Soarelui făcea parte din inventarul istoric al lumii, nefiind mai remarcabilă decât un ținut îmblânzit de milenii de agricultură.

În fața noastră se deschise o ușă – nu se trase îndărăt, înțelegeți, ci mai degrabă păru să se desfacă în bucăți, aducând mult cu diafragma unui aparat de fotografiat – iar noi am pășit înainte.

Mi s-a tăiat răsuflarea și aproape că m-am împleticit în spate. Nebogipfel mă urmări cu obișnuitul său calm analitic.

Dintr-o încăpere de mărimea unei lumi – o încăpere în care se întindea un covor de stele – un milion de chipuri Morloce se răsuciră către mine.

12. Morlocii Sferei

Trebuie să vă închipuiți acel loc: o singură încăpere imensă, având un covor de stele și un Plafon artificial complex, și totul întinzându-se la infinit, fără ziduri. Era o zonă în care domneau negrul și argintiul, fără vreo altă culoare. Podeaua era delimitată prin paravane ce se ridicau până la înălțimea pieptului, deși nu existau pereți despărțitori:

nu vedeam nicăieri spații închise, nimic care să aducă oarecum cu birourile ori cu locuințele noastre.

Și existau *Morloci* – o mulțime albicioasă și risipită pe întreg cuprinsul acelei Podele transparente; chipurile lor semănau cu niște fulgi de zăpadă cenușii, presărați pe un covor înstelat. Locul vuia de glasurile lor: constantul lor găngurit lichid mă învăluia, aidoma unui ocean, diferit de sunetul palatinului uman – și diferit, de asemenea, de vocea seacă pe care Nebogipfel se obișnuise să o folosească în prezența mea.

Acolo unde Plafonul întâlnea Podeaua, se vedea o linie ce se prelungea la infinit, absolut dreaptă și un pic încețoșată de praf și de aburi. Iar acea linie nu prezenta deloc efectul de arcuire care se poate observa uneori dacă se studiază un ocean. Este greu de descris – s-ar părea că astfel de lucruri depășesc puterea de înțelegere până când nu sunt trăite pe viu – dar, în acel moment, stând acolo, *știam sigur că nu mă găseam pe suprafața unei planete*. Nu exista nici un orizont îndepărtat dincolo de care să fie ascunse șiruri de *Morloci*, precum navele ce se pierd în zărilor mărilor; în schimb, știam că toate contururile compacte ale Pământului se găseau la mare depărtare. Am avut o strângere de inimă și m-am simțit de-a dreptul descurajat.

Nebogipfel păși înaintea mea. Își dăduse jos ochelarii, și am avut impresia că o făcuse cu ușurare.

— Vino, spuse el cu blândețe. Ți este teamă? Asta ai vrut să vezi. Vom merge pe jos și ne vom continua discuția.

Cu mare ezitare, l-am urmat – am avut nevoie de un efort veritabil pentru a face un pas înainte, depărtându-mă de zidul imensei mele celule de închisoare.

Am provocat o agitație considerabilă în rândul populației. Fețele micițe ale *Morlocilor*, cu ochii imenși și lipsite de bărbie, mă împresurau. M-am ferit de ei în vreme ce mergeam, reînviindu-mi groaza față de carnea lor rece. Unii dintre *Morloci* își întinseră mâinile spre mine, cu brațele lungi, păroase. Puteam să simt un miros ce emana din corpurile lor, un iz dulceag și mucegăit care îmi era prea familiar. Cei mai mulți dintre ei mergeau drepți, precum oamenii, deși unii preferau să sară ca urangutanii, atingând Podeaua cu degetele. Mulți dintre ei aveau părul de pe creștet și spinare coafat într-un stil sau altul, unii într-o manieră severă și simplă, ca Nebogipfel. Alții, într-un mod mai curgător și mai decorativ. Însă existau unul sau doi al căror păr era răvășit și mișos, precum cel al *Morlocilor* pe care îi întâlnisem în lumea Weenei, iar la început am avut impresia că acești indivizi încă erau sălbatici, până și în această încăpere-oraș, însă se purtau la fel de

civilizat ca și ceilalți, și am emis ipoteza că acele coame neîngrijite erau pur și simplu o altă formă de individualizare – așa cum, uneori, un om își lasă barba să crească din abundență.

Am devenit conștient că treceam pe lângă acești Morloci cu o viteză remarcabilă – mult mai rapid decât mi-ar fi îngăduit-o pasul. Aproape că m-am împiedicat când mi-am dat seama de acest lucru. M-am uitat în jos, dar nu am remarcat nimic care să diferențieze fâșia de Podea transparentă pe care mergeam de alte fâșii alăturate. Însă eram sigur că mă găseam pe un soi de trotuar rulant.

Puzderia de chipuri livide ale Morlocilor, lipsa culorii, orizontul plat și nefireasca mea viteză prin acest peisaj straniu – și mai presus de toate, iluzia că pluteam deasupra unui puț stelar fără fund – se reuniau într-o senzație de vis! Dar apoi, o serie de Morloci curioși se apropiară atât de mult, încât am simțit o boare cu mirosul lor greșos, iar realitatea dădu din nou năvală.

Nu visam: eram pierdut, mi-am dat seama, naufragiat în această mare de Morloci, și a trebuit din nou să mă lupt din greu pentru a călca normal, pentru a mă abține să-mi încleștez pumnii și să lovesc în fețele curioase care se buluceau în jurul meu.

Am văzut cum Morlocii își vedeau de treburile lor misterioase. Unii mergeau, alții discutau, unii mâncau alimente din acel soi searbăd și neinteresant care îmi fusese servit și mie – cu toții la fel de dezinhibați ca niște pisoi. Observația aceasta, combinată cu lipsa totală a spațiilor închise, mă conduse la înțelegerea faptului că Morlocii Sferei nu aveau nevoie de intimitate. În sensul pe care îl atribuim noi conceptului.

Majoritatea Morlocilor părea să muncească, aveam eu impresia, deși nu puteam pricepe la ce anume. Suprafețele unora dintre paravane erau acoperite cu panouri de sticlă albastră, lucitoare, iar Morlocii atingeau aceste panouri cu degetele lor subțiri, asemănătoare viermilor, sau vorbeau cu seriozitate în fața lor. Ca răspuns, pe bucățile de sticlă se derulau grafice, imagini sau fragmente de text. În unele locuri, acest mecanism remarcabil era dus un pas mai departe, și am observat modele complicate – nu puteam spune ce reprezentau – luând ființă în aer. La comanda unui Morloc macheta se rotea, ori se desfăcea în secțiuni, prezentând interiorul – sau se dezintegra, în roiuri tot mai mici de cuburi plutitoare, din lumină colorată.

Iar toată această activitate, trebuie să vă închipuiți, era cufundată în vacarmul constant de vorbe guturale și lichide ale Morlocilor.

Acum am trecut printr-o zonă în care un paravan nou ieșea din Podeaua de dedesubt. Se ridică complet și finisat, ca un obiect apărând

dintr-o cadă de mercur; când creșterea încetă, deveni o placă subțire de circa patru picioare înălțime, cuprinzând trei dintre acele omniprezente ferestre albastre. Când m-am lăsat pe vine pentru a mă uita atent prin Podeaua transparentă, n-am văzut nimic dincolo de suprafață, nici o cutie sau vreun utilaj de ridicat. Era ca și cum paravanul ar fi apărut din nimic.

— De unde vine? L-am întrebat pe Nebogipfel.

După ce se gândi o vreme – în mod evident, pentru a-și alege cuvintele – el spuse:

— Sfera posedă o *Memorie*. Are mașini care îi permit să mențină acea Memorie. Și toate tipurile de blocuri de date – se referea la paravane – sunt păstrate în Memoria Sferei, pentru a fi recuperate în formă materială oricând se dorește.

Pentru distrația mea, Nebogipfel mai provocă și alte materializări: pe o coloană am văzut o tavă cu alimente și apă ridicându-se din Podea, ca și cum ar fi fost pregătită de un majordom invizibil!

Am fost de-a dreptul impresionat de ideea acestor generări din suprafața netedă și monotonă a Podelei. Îmi amintea de teoria platoniciană a ideilor, susținută de unii dintre filozofi: aceea că pentru fiecare obiect există, într-un alt tărâm, o formă ideală – o esență a scaunului, un arhetip al mesei și așa mai departe – iar când un obiect este produs în propria noastră lume, sunt consultate tiparele teaurizate în ținutul platonician de sus.

Ei bine, iată-mă într-un univers platonician transformat în realitate: plenitudinea acestei puternice Sfere care se rotea în jurul Soarelui era impregnată cu o Memorie artificială, cvasidivină – o Memorie din interiorul acestor încăperi prin care mergeam chiar în clipa în care discutam cu Nebogipfel. Iar în această Memorie era stocată Ideea fiecărui obiect pe care îl putea dori inima cuiva – sau cel puțin, pe care îl dorea inima unui Morloc.

Cât de convenabilă era existența posibilității de a produce și, de a dizolva echipamentul și aparatele de care avea nevoie cineva! Casa mea din Richmond, mare și vântoasă, ar putea fi redusă la o singură odaie, mi-am dat eu seama. Dimineața, mobila dormitorului ar putea fi comandată să se piardă la loc în covor, pentru a fi înlocuită cu camera de baie, iar apoi cu masa din bucătărie. Ca prin magie, diferitele aparate din laboratorul meu puteau să se materializeze din pereți și din plafon, până ce eram gata de lucru. Iar în cele din urmă, când venea seara, aș fi fost în stare să invoc masa de cină, cu tot cu împrejurimile ei confortabile, căminul și tapetul; și poate chiar era posibil ca masa să fie

deja produsă cu mâncare din belșug!

Mi-am dat seama că toate profesiile noastre de constructori, instalatori, tâmplari și altele asemenea ar dispărea într-o clipită. Stăpânul casei – proprietarul unei asemenea camere inteligente – n-ar fi trebuit decât să-și asigure serviciile unei menajere itinerante (sau poate că încăperea ar fi fost capabilă să se îngrijească și de asta!) și poate, din când în când, niște îmbunătățiri la memoria mecanică a încăperii, pentru a ține pasul cu ultimele mode...

Astfel îmi umbla hai-hui imaginația fecundă, scăpată cu desăvârșire de sub control.

În curând am început să mă simt obosit. Nebogipfel mă duse într-un spațiu liber – deși în depărtare se vedeau Morloci. Pretutindeni în jurul meu – și bătu ușor cu piciorul în Podea. Se materializa un soi de adăpost: avea poate patru picioare înălțime și nu era cu mult mai mult decât un acoperiș așezat pe patru coloane grose: ceva asemănător unei mese solide, poate. Sub masă, apăru un maldăr de cuverturi și un postament cu hrană. Am pătruns recunoscător în colibă – era primul spațiu închis de care aveam parte de când sosisem pe Sferă – și i-am mulțumit lui Nebogipfel pentru atenția de care dăduse dovadă, oferindu-mi-o. M-am ospătat cu apă și cu ceva din substanța brânzoasă de culoare verde, apoi mi-am scos ochelarii – am fost cufundat în bezna fără de capăt a lumii Morloce – și am izbutit să adorm, cu capul așezat pe o pătură făcută sul.

Acest adăpost micuț și bizar a fost căminul meu în următoarele câteva zile, cât timp mi-am continuat turul încăperii-oraș a Morlocilor, însoțit de Nebogipfel. De fiecare dată când mă trezeam, Nebogipfel comanda Podelei să absoarbă din nou adăpostul și îl invoca iarăși în orice alt loc ne opream, așa că nu aveam nici un calabalac pe care să-l cărăm după noi! Am băgat de seamă că Morlocii nu dormeau și m-am gândit că apucăturile bizare din coliba mea erau sursa unei fascinații considerabile pentru nativii Sferei – exact așa cum cele ale unui urangutan ar fi captivat atenția unui om civilizată, bănuiam eu. Sunt sigur că s-ar fi îmbulzit în jurul meu în vreme ce încercam să dorm, cu chipurile lor micuțe și rotunde bulucite lângă mine, și mi-ar fi fost cu neputință să mă odihnesc, dacă Nebogipfel n-ar fi rămas cu mine și n-ar fi împiedicat asemenea escapade turistice.

13. Cum trăiau Morlocii

În toate zilele cât Nebogipfel m-a condus prin acea lume a Morlocilor, n-am dat niciodată peste vreun perete, vreo ușă sau alt obstacol semnificativ. Din câte îmi puteam da eu seama, ne-am limitat – tot timpul – la o unică încăpere: Însă era o încăpere de mărimi titanice. În linii generale, era omogenă, căci peste tot descopeream același covor de Morloci care își vedeau de sarcinile lor obscure. Cele mai simple aspecte practice ale unor asemenea rânduieli erau de-a dreptul uluitoare; m-am gândit, bunăoară, la prozaicele probleme generate de menținerea unei atmosfere stabile și consistente, la temperatură, presiune și umiditate constantă, la astfel de dimensiuni. Și totuși, Nebogipfel îmi dădu se înțelege că aceasta nu era decât o cameră dintr-un grandios mozaic, care pardosea Sfera de la un pol la celălalt.

Curând am ajuns să pricep că pe Sferă nu existau orașe, în accepția modernă a cuvântului. Populația era risipită în aceste încăperi imense și nu existau amplasamente stabile pentru nici o activitate dată. Dacă Morlocii doreau să asambleze o zonă de lucru – sau să o dărâme pentru alt scop -. Aparatura necesară putea fi extrasă direct din Podea sau absorbită la loc. Astfel, în locul orașelor, existau mai degrabă nuclee de populație cu o densitate mai ridicată – nuclee care se schimbau și migrau, în funcție de utilitate.

După o perioadă de somn, ieșisem din adăpost și stăteam cu Picioarele încrucișate pe Podea, sorbind apă. Nebogipfel rămase în picioare, părând neobosit. Apoi am zărit apropiindu-se de noi o pereche de Morloci, a căror vedere mă făcu să înghit o gură de apă prea grăbit; am tușit, iar picăturile de lichid mi se risipiră pe haină și pe pantaloni.

Am bănuit că cei doi era într-adevăr Morloci – însă nu semănau cu Morlocii pe care îi văzusem înainte: dacă Nebogipfel avea o înălțime de sub cinci picioare, aceste caricaturi se înălțau, poate, la douăsprezece picioare! Una dintre creaturile deșirate mă remarcă și se apropie în salturi mari, atelele de metal de pe picioarele sale zăngănind în timp ce mergea; pași *pe deasupra* paravanelor care ne despărteau ca o gazelă uriașă.

Se aplecă și se holbă la mine. Ochii săi cenușii-roșietici aveau mărimea unor farfurii întinse, iar eu m-am retras înspăimântat din fața sa. Mirosul îi era pătrunzător, precum cel de migdale coapte. Membrele îi erau lungi și cu aspect fragil, iar pielea părea trasă bine peste acel impresionant schelet: puteam să observ, acoperit în mușchi și destul de

vizibil prin epidermă, conturul unei tibii nu mai mici de patru picioare. Niște atele dintr-un metal moale erau atașate de acele oase gigantice, în mod evident pentru a le consolida ca să nu se rupă. Aceasta namilă fusiformă nu părea să aibă un număr mai mare de foliculi decât un Morloc obișnuit, astfel că părul îi era răspândit pe trupul alungit într-un fel foarte dezagreabil.

Schimbă câteva silabe lichide cu Nebogipfel, apoi reveni la tovarășul său și – aruncând multe căutături în urmă, către mine – își continuă drumul.

M-am întors spre Nebogipfel, buimac; chiar și el părea o oază de normalitate după acea viziune.

Nebogipfel zise:

— Sunt... – Un cuvânt lichid pe care îmi este imposibil să-l repet – de la latitudini mai mari. Aruncă o privire spre cei doi vizitatori ai noștri. Poți observa că nu sunt adaptați pentru această regiune ecuatorială. Atelele sunt necesare pentru a-i ajuta la mers, iar...

— Nu observ deloc, i-am tăiat-o eu. Ce-i așa diferit la latitudinile mai mari?

— Graviția, răspuse el. Vag, am început să pricep.

Sfera Morlocilor era, așa cum am spus, o construcție titanică, ce umplea orbita ocupată odinioară de Venus. Nebogipfel îmi explica acum că întreaga structură se învârtea pe o axă. Cândva, anul lui Venus avusese două sute treizeci și cinci de zile. Acum – spuse Nebogipfel – enorma Sferă se rotea în doar șapte zile și treisprezece ore.

— Prin urmare, rotația..., începu Nebogipfel.

— ... induce efecte centrifugale, simulând graviția Pământului la Ecuator. Da, am zis eu, înțeleg!

Învărtirea Sferei ne ținea pe toți lipiți de această Podea însă la depărtare de Ecuator, cercul pe care se învârtea un punct de pe Sferă în jurul axei de rotație era mai mic, și astfel graviția efectivă era diminuată: graviția scădea până la zero, de fapt, în polii de rotație ai Sferei. Iar pe aceste extraordinare continente întinse viețuiau făpturi remarcabile, precum cei doi Morloci săltăreți, care se adaptaseră condițiilor de mediu.

Mi-am plesnit fruntea cu dosul palmei.

— Uneori am impresia că sunt cel mai mare nătărău din câți au trăit vreodată! Am exclamat eu de față cu Nebogipfel, care era năucit.

Căci nici măcar nu îmi trecuse prin gând să mă interesez de originea „greutății” mele aici, pe Sferă. Ce fel de cercetător ar fi omis să se întrebe – ba chiar să observe cum se cuvine care este sursa

„gravitației” care, în absența a ceva atât de convenabil cum e o planetă, îl țintuia de suprafața acestei Sfere? M-am gândit pe lângă câte alte minunății treceam, pur și simplu, fără să-mi vină în minte să întreb despre ele – și totuși, pentru Nebogipfel, asemenea aspecte reprezentau efectiv o parte a lumii, neavând mai multă noutate decât un amurg ori o aripă de fluture.

Am stors de la Nebogipfel detalii despre modul în care trăiau Morlocii. Era dificil, căci nu știam prea bine nici măcar cum sa-mi formulez întrebările. Asta poate părea o afirmație bizară – însă cum maș fi putut interesa, bunăoară, despre mecanismele care susțineau această Podea în continuă transformare? Mă îndoiam că limbajul meu cuprindea conceptele necesare cel puțin pentru a delimita aria de interes, tot așa cum unui om de Neanderthal i-ar fi lipsit instrumentele lingvistice pentru a se documenta în legătură cu construcția unui ceas. Iar cât privește structura socială sau alt gen de reguli care diriguiau invizibil, viața milioanelor de Morloci din această cameră imensă, am rămas la fel de ignorant precum un membru de trib recent sosit la Londra din Africa Centrală în privința mișcărilor populare, a cablurilor de telefon și telegraf, a Companiei de Distribuție a Coletelor și altor aspecte ale societății mele. Chiar și rânduielile lor pentru canalizare rămaseră un mister pentru mine!

L-am întrebat pe Nebogipfel cum se guvernau Morlocii.

El mi-a explicat – într-o manieră cam afectată, am socotit eu – că Sfera era suficient de întinsă pentru a cuprinde mai multe „națiuni” de Morloci. Aceste „națiuni” se deosebeau în principal prin tipul de guvernământ pentru care optaseră. Aproape toate aveau instaurată o formă de sistem democratic. În unele zone era aleasă o adunare reprezentativă prin Sufragiu Universal, aducând mult cu propriul nostru Parlament de la Westminster, în alte regiuni, sufragiul era restrâns la un subgrup de elită, alcătuit din aceia care erau considerați extrem de capabili, prin temperament și pregătire, pentru a cârmui: cred că cele mai apropiate modele din filozofia noastră sunt republicile clasice, sau poate forma ideală de Republică născocită de Platon: și recunosc că această abordare mi-a atras propria-mi sensibilitate.

În cele mai multe zone însă, mecanismele Sferei făcuseră posibilă o formă reală de Sufragiu Universal, în care locuitorii erau informați în legătură cu dezbaterile curente prin intermediul ferestrelor albastre din paravanele lor, iar apoi înregistrau instantaneu preferințele privind fiecare problemă prin mijloace similare. În acest fel, guvernământul se

făcea prin rezolvarea problemelor una câte una, iar fiecare decizie majoră era supusă capriciului colectiv al întregii populații.

Am simțit neîncredere față de un asemenea sistem.

— Dar în mod cert există *unii* locuitori cărora nu li se poate conferi o astfel de autoritate! Cum rămâne cu nebunii sau debili?

El mă cercetă cu o anumită răceală.

— Noi nu avem astfel de slăbiciuni.

Mi s-a făcut poftă de a-l provoca pe acest Utopian – chiar aici, în inima utopiei sale!

Și cum asigurați asta? El nu-mi răspunse imediat. În schimb, își continuă discursul:

— Fiecare membru al populației noastre adulte este rațional și capabil de a lua decizii în numele altora – și i se acordă încrederea de a face acest lucru. În asemenea împrejurări, cea mai pură formă de democrație este nu numai posibilă, este chiar recomandabilă – căci astfel, mai multe minți sunt puse la un loc, pentru a lua decizii superioare aceloră luate de o singură minte.

— Atunci cum rămâne cu celelalte Parlamente și Senate pe care le-ai descris? Am pufnit eu.

— Nu toată lumea este de părere că rânduielile din această regiune a Sferei sunt ideale, rosti el. Nu-i așa fundamentul libertății? Nu toți dintre noi sunt suficient de interesați de mecanismele guvernării pentru a dori să participe, iar pentru unii, delegarea puterii altora, prin reprezentare – sau chiar fără reprezentare – e de preferat. Aceasta este o opțiune valabilă.

— Bine, dar ce se întâmplă când astfel de opțiuni intră în contradicție?

— *Avem spațiu suficient*, spuse el apăsător. Nu trebuie să uiți acest lucru. Încă ești dominat de așteptările generate de limitele planetare. Orice disident este liber să plece și să instituie un sistem concurent în altă parte...

Aceste „națiuni” „de Morloci erau niște entități fluide, indivizii alăturându-se și plecând după cum le evoluau preferințele. Nu existau teritorii stabile sau posesiuni, nici măcar granițe determinate, din câte îmi puteam da eu seama; „națiunile” erau simple asocieri de oportunitate, grupuri risipite pe suprafața Sferei.

Printre Morloci nu existau războaie.

Am avut nevoie de ceva timp până să dau crezare acestui fapt, dar, în cele din urmă, am fost convins. Nu existau cauze pentru războaie. Datorită mecanismelor Podelei, nu survenea niciodată vreo criză de

resurse, astfel că nici o „națiune” nu putea lupta pentru achiziții economice. Sfera era atât de imensă, încât spațiul liber era aproape nelimitat, deci războaiele teritoriale erau lipsite de rost. Iar – lucrul cel mai de seamă – mințile Morlocilor fuseseră izbăvite de tumoarea *religiei*, care provocase atâtea conflicte în decursul secolelor.

— Nu aveți nici Dumnezeu, atunci, i-am spus lui Nebogipfel, cu oarecare emoție. Deși eu însumi am ceva porniri religioase, mi-am închipuit cum îi voi zgudui pe clericii din propria mea vreme cu relatarea acestei conversații!

— Nu avem nevoie de Dumnezeu, replică Nebogipfel.

Morlocii considerau tendințele religioase ale minții – în opoziție cu starea *rațională* – drept o *trăsătură* ereditară, fără mai mult sens intrinsec decât ochii albaștri ori părul șaten.

Pe măsură ce Nebogipfel contura mai amănunțit aceasta viziune, lucrurile îmi păreau tot mai limpezi.

Ce concept de Dumnezeu a supraviețuit pe parcursul întregii evoluții mentale a Umanității? De ce tocmai forma care îi corespunde vanității de a conjura: un Dumnezeu cu puteri imense, dar, cu toate acestea, absorbit în meschinele treburi umane? Cine ar fi putut să venereze un Dumnezeu înghețat, chiar dacă omnipotent, în caz că El nu vădea interes pentru nenumăratele lupte de nimic ale oamenilor?

Se poate crede că, în orice conflict între oamenii *raționali* și oamenii *religioși*, este dat celor dintâi să triumfe. La urma urmei, raționalitatea este cea care a inventat praful de pușcă! Și totuși, cel puțin până în secolul al XIX-lea, tendința religioasă a izbândit îndeobște, iar selecția naturală și-a lăsat amprenta, dăruindu-ne o populație de oițe aplecate spre rugăciune – mi se părea mie uneori – ce puteau fi prostite de orice predicator cu limba mieroasă.

Paradoxul se explica prin faptul că religia oferă un țel pentru care oamenii să lupte. Omul religios va scălda un petec de pământ „sfânt” cu sângele lui, jertfind mult mai mult decât valoarea economică intrinsecă a terenului ori decât o altfel de valoare.

— Dar noi am depășit acest paradox, îmi zise Nebogipfel. Am supus moștenirea noastră: nu mai suntem conduși de dictatele trecutului, nici în ceea ce privește trupurile, nici în ceea ce privește mințile...

Eu însă nu am mers pe firul acestei concepții contrariante – întrebarea evidentă pe care trebuia să o pun ar fi fost: „În lipsa unui Dumnezeu, atunci, care este scopul tuturor vieților voastre?” căci eram absorbit de gândurile cu privire la modul în care domnul

Darwin¹⁹. Împreună cu toți criticii moderni ai Bisericii, ar fi savurat să asiste la acest triumf suprem al ideilor sale asupra bigoților!

În fapt – așa cum s-a dovedit – înțelegerea mea asupra rostului real al civilizației Morlocilor nu avea să vină decât mult mai târziu.

Eram impresionat însă de tot ce văzusem în această lume artificială a Morlocilor – nu sunt sigur dacă sentimentul covârșitor de uimire respectuoasă transpare în relatarea mea prezentă. Această rasă de Morloci, într-adevăr, își supusese slăbiciunile dobândite: se eliberase de moștenirea brutalității – moștenire pe care noi i-o lăsasem – obținând astfel o stabilitate și un randament aproape de neimaginat pentru cineva din 1891: pentru un om asemenea mie, care crescuse într-o lume sfâșiată zilnic de războaie, lăcomie și incompetență.

Iar această subjugare a propriei lor naturi era cu atât mai admirabilă, cu cât era comparată cu starea *celorlalți* Morloci – Morlocii Weenei – care, în mod evident, căzuseră în stăpânirea fiarei lăuntrice, în ciudă aptitudinilor lor mecanice și de alt fel.

14. Construcții și divergențe

Am discutat despre realizarea Sferei cu Nebogipfel.

— Îmi închipui mărețele soluții tehnice prin care s-au sfârâmat planetele gigantice – Jupiter, Saturn și...

— Nu, rosti Nebogipfel. Nu au existat asemenea soluții; planetele străvechi – de dincolo de Pământ – încă orbitează în jurul miezului solar. Toate planetele puse la un loc n-ar fi furnizat suficient material nici măcar pentru a demara edificarea unei asemenea structuri precum Sfera

— Atunci, cum...?

Nebogipfel îmi descrie modul în care Soarele fusese împresurat de o enormă flotă de nave spațiale, dotate cu niște imenși magneți, a căror construcție – implicând niște circuite electrice cu o rezistență ce

---

19 Charles Robert Darwin (1809-1882), biolog englez, fondatorul teoriei despre evoluția speciilor de plante și animale prin selecție naturală (*Originea speciilor prin selecție naturală sau păstrarea raselor favorizate în lupta pentru existență* [în engleză *On the Origin of Species by Means of Natural Selection, Or the Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life*], 1859) (n. trad.).

fusese într-un mod necunoscut redusă până la zero – n-am putut-o pătrunde. Navele s-au rotit împrejurul stelei cu o viteză din ce în ce mai mare, iar în jurul Soarelui s-a strâns o centură magnetică, la o depărtare de milioane de mile. Și – de parcă grandiosul astru n-ar fi fost decât un fruct moale, strâns într-un pumn zdravăn – mari arteziene de materie solară, ea însăși magnetizată. au fost forțate să migreze de la Ecuator și să țâșnească prin polii stelei.

Mai multe flote spațiale au manipulat apoi acest nor gigantic de material suspendat, alcătuiind, în cele din urmă, o carapace în jurul Soarelui; iar după aceea, carapacea a fost comprimată, utilizându-se încă o dată câmpurile magnetice direcționale, și transformată în structura solidă pe care o vedeam împrejurul meu.

Soarele captiv încă strălucea, căci până și enormele mase desprinse din el, ce fuseseră necesare pentru a realiza această uriașă construcție, nu reprezentau decât o fracțiune invizibilă din greutatea lui totală; iar în interiorul Sferei, lumina Soarelui lucea perpetuu deasupra giganticele continente – fiecare dintre ele putând înghiți milioane de Pământuri desfășurate în plan.

— O planetă precum Pământul poate capta numai o fracțiune infime din ceea ce produce Soarele, iar restul se disipează, fără folos, în străfundurile spațiului. Acum, toată energia solară este colectată de Sfera care îl cuprinde. Și aceasta este motivația principală pentru realizarea ei: *am îmblânzit un astru...* Într-un milion de ani, îmi spuse Nebogipfel, Sfera avea să colecteze suficientă materie solară adițională pentru a permite îngroșarea sa cu a douăzeci și cincea parte dintr-un inci – un strat invizibil de mic, însă ce urma să acopere o suprafață covârșitoare! Substanța solară, transformată, era folosită pentru dezvoltarea neîncetată a Sferei. Între timp, o parte din energia Soarelui era utilizată pentru a susține interiorul Sferei și pentru a pune în mișcare diferitele proiecte ale Morlocilor.

Cu relativ entuziasm, am descris întâmplările la care fusesem martor în timpul călătoriei mele prin viitor: creșterea intensității Soarelui și acele jeturi de materie de la poli, apoi modul în care astrul dispăruse în beznă, în clipa în care Sfera fusese înălțată în jurul său.

Nebogipfel mă privi, am avut eu impresia, cu puțină un uimire.

— Așadar, roști el, într-adevăr ai urmărit construcția Sferei. A durat zece mii de ani...

— Însă pentru mine, în mașina mea, n-a ținut mai mult decât câteva bătăi de inimă.

— Mi-ai zis că aceasta este cea de-a doua ta călătorie în viitor, și

că, în timpul primei tale călătorii, ai văzut niște deosebiri.

— Da Acum, mă confruntam iarăși cu acel mister năucitor. Deosebiri în ceea ce privește desfășurarea Istoriei... Nebogipfel, când am călătorit întâia dată în viitor, *Sfera voastră n-a fost niciodată construită*.

I-am descris pe scurt lui Nebogipfel cum înainte călătorisem mult mai departe de acest an de grație 657208. În timpul primului meu voiaj, asistasem la colonizarea solului de o maree de verdeață bogată, pe măsură ce iarna fusese alungată de pe Pământ, iar Soarele începuse să strălucească tot mai puternic, în mod inexplicabil. Însă – spre deosebire de cea de-a doua călătorie – nu remarcasem nici urmă de regularizare a înclinației planetei și nici nu fusesem martor la ceva precum încetinirea rotației sale. Iar – aspectul cel mai dramatic – fără construirea Sferei care ascundea Soarele, Pământul rămăsese viu și nu fusese aruncat în bezna stigiană a Morlocilor.

— Și astfel, i-am povestit lui Nebogipfel, am sosit în anul de grație 802701 – cu o sută cincizeci de mii de ani în viitorul *vostru*. Cu toate acestea, nu pot să cred că, dacă aș călători din nou atât de departe, aș da iar peste aceeași lume.

I-am relatat succint lui Nebogipfel ce văzusem în lumea Weenei, cu Eloii și Morlocii ei degenerați. Nebogipfel căzu pe gânduri.

— Nu există o asemenea stare de lucruri în evoluția Umanității, în întreaga Istorie consemnată – în Istoria mea, rosti el. Iar de vreme ce, o dată construită, Sfera se întreține singură, este greu de închipuit că o astfel de cădere în barbarie este posibilă în viitorul nostru.

— Asta-i problema, am fost eu de acord Am călătorit prin două versiuni ale Istoriei care se exclud reciproc. Oare este posibil ca Istoria să se asemene cu lutul nears, având capacitatea de a fi remodelată?

— Poate că da, murmură Nebogipfel. Când ai revenit în propria ta epocă – în 1891 – ai adus vreo dovadă a călătoriilor tale?

— Nu cine știe ce, am recunoscut eu. Însă am venit cu niște flori, niște plante drăguțe, de culoare albă, similare nalbelor, pe care Weena... pe care un Eloi mi le-a băgat în buzunar. Prietenii mei le-au studiat. Florile făceau parte dintr-un ordin pe care nu l-au putut recunoaște, și îmi aduc aminte că au remarcat pe gineceu...

— Prieteni? Întrebă Nebogipfel tăios. Ai lăsat o relatare a călătoriei tale înainte să pornești din nou la drum?

— Nimic scris. Însă le-am istorisit totul unor tovarăși de-ai mei, la cină, am zâmbit eu. Iar dacă îl cunosc cu adevărat pe unul din acel cerc, întreaga poveste a fost scrisă, în cele din urmă. Fără îndoială, într-o

formă popularizată și de senzație – poate prezentată ca literatură...

Nebogipfel se apropie de mine.

— Atunci, aceasta, roști el – și glasul său liniștit avu un ton dramatic, într-un mod straniu – este explicația.

— Explicația?

— Pentru divergența Istoriilor.

L-am privit în ochi, oripilat de înțelegerea care se contura în mine.

— Vrei să spui că datorită relatării mele – profeției mele – *am schimbat Istoria?*

— Da. Înarmată cu acel avertisment, Umanitatea a reușit să evite degradarea și conflictul care duceau spre lumea crudă și primitivă a Eloilor și Morlocilor. În schimb, am continuat să ne dezvoltăm. În schimb, am îmblânzit Soarele.

Mă simțeam total incapabil să fac față consecințelor acestei ipoteze – deși adevărul și claritatea ei m-au izbit pe dată.

— Dar unele lucruri au rămas identice, am strigat. Voi. Morlocii. Încă vă furișați prin beznă!

— Noi nu suntem Morloci, roști calm Nebogipfel. Nu aceia de care îți amintești tu. Iar în ceea ce privește beznă – ce nevoie avem de un potop de lumină? Noi înșine am ales întunericul. Ochii noștri sunt instrumente de precizie, capabile să scoată la iveală mai multă frumusețe. Fără strălucirea brutală a Soarelui, se poate distinge întreaga subtilitate a cerului...

N-am găsit nici o distracție în a-l lua în derâdere pe Nebogipfel și a trebuit să înfrunt adevărul. Am privit fix spre mâinile mele – mari și bătătorite, pline de cicatricele deceniilor de muncă. Unicul meu țel, căruia îi închinaseam toată truda acestor mâini, fusese să explorez timpul! Să aflu cum aveau să decurgă evenimentele la scară cosmologică, dincolo de cele câteva decenii efemere ale propriei mele vieți. Se părea însă că reușisem mult mai mult.

Invenția mea era mai teribilă decât un simplu dispozitiv de călătorit în timp: reprezenta o Mașină a Istoriei, un distrugător de lumi!

Eram un ucigaș al viitorului: Îmi arogasem, mi-am dat eu seama, mai multe puteri decât însuși Dumnezeu (dacă îi dădeam crezare lui Toma d'Aquino). Prin felul în care încurcasem lucrarea Istoriei, nimicisem miliarde de vieți nenăscute – vieți care acum nu vor ajunge niciodată să ființeze.

Nu puteam suporta să trăiesc cu această presupunere. Întotdeauna m-am arătat neîncrezător față de *puterea personală* – căci nu am întâlnit

niciodată un om suficient de înțelept pentru a i se încredința o astfel de autoritate – însă acum îmi asumasem singur mai multă putere decât toți oamenii care trăiseră vreodată!

Dacă aveam să-mi recuperez cândva Mașina Timpului – mi-am făgăduit eu atunci – urma să mă întorc în trecut, pentru a face o ultimă modificare, finală, asupra Istoriei și pentru a Șterge descoperirea de către mine a dispozitivului infernal.

...În acest moment am înțeles că nu voi putea *niciodată* să o salvez pe Weena. Căci nu numai că îi provocasem moartea – dar acum se dovedise că îi anulasem însăși existența!

Prin această vâltoare de emoții, durerea provocată de acea pierdere neînsemnată răsună gingaș și limpede, precum nota unui oboi în larma unei orchestre impresionante.

15. Viața și moartea la Morloci

Într-o zi, Nebogipfel mă conduse la ceea ce constitui, poate, cel mai tulburător lucru pe care l-am văzut pe parcursul întregii mele șederi în încăperea-oraș.

Am ajuns la o zonă cu suprafața de aproximativ o jumătate de milă pătrată, unde paravanele păreau mai joase decât în mod normal. În timp ce ne apropiam, am devenit conștient de nivelul în creștere al zgomotului – un găngurit de glasuri lichide – și de mirosul foarte intens de *Morloci*, de dulceața lor caracteristică, stătută și grețoasă.

Prin ochelari am putut să observ că suprafața zonei libere era însuflețită – pulsa – de scâncetele, zvârcolirile și mersul șovăielnic al pruncilor. Erau cu miile, acești sugari Morloci ce umblau în patru labe, lovindu-și unii altora șuvițele de păr murdar cu mânuțele și piciorușele. Se rostogoleau, exact ca maimuțele tinere, și pipăiau variantele reduse ale paravanelor de informații pe care le-am descris în altă parte, ori își îndesau hrana în gurile lor întunecate. Ici-colo, adulții umblau prin mulțime, ridicându-l pe unul care căzuse, aplanând o dispută minoră ce apăruse undeva, liniștind un copil care plângea în altă parte.

M-am uitat la acea mare de țânci, năucit. Poate că o asemenea adunătură de copii umani ar părea emoționantă pentru unii – nu însă pentru mine, un burlac înveterat – *însă aceștia erau Morloci...* Trebuie să vă aduceți aminte că Morlocii nu sunt entități agreabile pentru

sensibilitatea umană, nici măcar când sunt copiii, cu carnea lor palidă ca de vierme, rece la atingere, și cu acea pânză de păianjen pe care o alcătuiește părul lor. Dacă vă gândiți la o imensă tăblie de masă acoperită cu larve colcăitoare, atunci vă veți face o idee despre impresia mea în vreme ce stăteam acolo!

M-am întors către Nebogipfel.

— Dar unde le sunt părinții?

El ezită, ca și cum ar fi căutat formularea potrivită.

— Nu au părinți. Aceasta este o *fermă de nașteri*. Când ating vârsta potrivită, copilașii vor fi transportați de-aici într-o comunitate-creșă. Ori pe Sferă, ori...

Eu însă încetasem să-l ascult. M-am uitat la Nebogipfel, de sus în jos, însă părul îi ascundea forma corpului.

Cu un fior de surprindere, am văzut acum încă unul dintre acele aspecte care îmi stătuseră în fața ochilor de la sosirea mea aici. Dar pe care nu le remarcasem din pricină că eram mult prea deștept: nu exista nici un semn de diferențiere sexuală – nici la Nebogipfel, nici la vreun alt Morloc dintre cei pe care îi întâlнисem – nici măcar la aceia (bunăoară, vizitatorii din gravitația redusă), ale căror corpuri erau acoperite cu puțin păr, și-astfel puteau fi cercetate mai lesne. Morlocul normal avea constituția unui copil, nediferențiat sexual, cu coapsele și pieptul nedezvoltate... Uluit, mi-am dat seama că nu știam nimic – nici nu-mi-trecuse prin gând să întreb – despre rânduielile Morlocilor în legătură cu dragostea și nașterea!

Nebogipfel îmi spuse acum câte ceva despre creșterea și educația tinerilor Morloci.

Morlocii își începeau viața în aceste ferme de nașteri și în comunitățile-creșe – spre dureroasa mea aducere aminte, întregul Pământ fusese cedat unei astfel de instituții – iar acolo, pe lângă noțiunile elementare ale purtării civilizate, copiilor li se insufla o deprindere esențială: capacitatea de a *învăța*. Era ca și cum unui școlar din secolul al XIX-lea – în loc să i se burdușească bietul cap cu o sumedenie de absurdități despre greci, latini și teoreme geometrice obscure – i-ar fi fost arătate, în schimb, metodele de a se concentra și de a se folosi de biblioteci, și mecanismele prin care se asimilează cunoștințele – în ce fel, mai presus de orice altceva, să *gândească*. În definitiv, achiziția de cunoștințe specifice depindea de nevoile sarcinii curente și de înclinațiile fiecăruia.

Când Nebogipfel îmi expuse pe scurt aceste lucruri, limpezimea logicii lor mă izbi cu o forță aproape fizică! Firește – mi-am zis în sinea

mea – se terminase cu școlile! Ce contrast față de terenul de luptă al Ignoranței cu Incompetența pe care îl constituiseră zilele mele de școală, deloc regretate!

M-am apucat să-l întreb pe Nebogipfel despre propria lui profesie.

Îmi relată că, în momentul în care îmi fusese stabilită data originii, se transformase într-un fel de specialist în epoca mea și în moravurile ei, luate din arhivele seminției lui, și își dăduse seama de câteva diferențe semnificative între obiceiurile raselor noastre.

— Ocupațiile noastre nu ne consumă atât de mult timp ca ale voastre, spuse el. Eu am două iubiri – două vocații. Ochii îi erau invizibili, făcând și mai imposibil să-i pot citi emoțiile, Fizica și formarea celor mici.

Educația și pregătirea de toate genurile continuau pe tot parcursul vieții unui Morloc și nu era un lucru neobișnuit ca un individ să aibă trei sau patru „carriere”, așa cum le-am spune noi, una după alta, sau chiar în paralel. Nivelul general de inteligență al Morlocilor era, am avut, eu impresia; ceva mai înalt decât al oamenilor din propriul meu secol.

Cu toate acestea, alegerea vocațiilor lui Nebogipfel mă uimi; socotisem că trebuia să fie instruit doar în științe fizice, de unde și capacitatea sa de a-mi urmări expunerile, uneori întortocheate, cu privire la teoria Mașinii Timpului și la evoluția Istoriei.

— Spune-mi, am zis eu voios, pentru care dintre talentele tale ai fost desemnat să mă supraveghezi? Pentru pregătirea în fizică – ori pentru priceperea ca doică?

Am avut senzația că gura sa neagră, cu dinți mărunți, se crispa într-un rânjel.

Iar apoi adevărul mă lovi – și am simțit că în mine ardea un anume sentiment de umilință din pricina aceluși gând. Sunt o persoană eminentă a zilelor mele, dar fusesem dat în grija cuiva mai potrivit pentru păzirea copiilor!

... Și totuși, am reflectat eu acum, ce erau bâjbâielile mele de când ajusesem în anul 657208, decât acțiunile unui copil?

Acum, Nebogipfel mă călăuzi spre un colț al zonei-creșă. Această zonă specială era acoperită de o structură având dimensiunile și forma unei mici sere, realizată din materialul pal și translucid al Podelei – de fapt, era unul dintre puținele spații ale încăperii-oraș acoperit în vreun fel. Nebogipfel mă conduse în interiorul structurii. Adăpostul era lipsit de mobilier sau de aparate, cu excepția unui paravan ori două, unde licăreau acele ecrane pe care le observasem în alte părți. Iar în centrul

Podelei, se găsea ceva ce semăna cu un mic maldăr – de haine, poate – care se ridica din sticlă.

Morlocii care lucrau aici aveau înclinații mai serioase decât aceia care supravegheau copiii, am perceput eu. Peste părul lor albicios purtau halate largi – veșminte asemănătoare redingotelor, cu multe buzunare – înțesate cu instrumente, cele mai multe de nepătruns pentru mine. Unele dintre ele străluceau ușor. Această ultimă categorie de Morloci avea ceva din aerul unor tehnicieni, mi-am zis eu; era un atribut bizar în această mare de copilași. Și, chiar dacă erau distrași de prezența mea grosolană, tehnicienii urmăreau ghemotocul de pe Podea și treceau periodic cu niște instrumente pe deasupra lui.

Covârșit de curiozitate, am făcut un pas către acel maldăr din centru. Nebogipfel rămase în urmă, permițându-mi să merg neînsoțit. Lucrul acela avea numai câțiva inci lungime și era pe jumătate cuprins în sticlă, ca o sculptură cioplită într-o suprafață de piatră. De fapt, chiar aducea un pic cu o statuie: aici erau cele două brațe, de-abia înmugurite, mi-am spus, iar acolo se afla ceea ce ar putea să devină un chip – un disc înconjurat cu păr și despicate de o gură subțire. Ridicarea maldărului părea lentă, și m-am întrebat de ce era atât de greu pentru dispozitivele ascunse să producă acest artefact deosebit. Era oare deosebit de complex?

Iar apoi – a fost un moment care mă va bântui cât timp voi trăi – acea *gură micuță se deschise*. Buzele se despărțiră, și un pleoscăit încet și un mieunat, mai slab decât al celui mai mic PISOI, plutiră prin aer; chipul minuscul se încruntă, de parcă ar fi suferit un pic.

M-am împleticit în spate, la fel de buimac ca și cum aș fi primit un pumn.

Nebogipfel părea să fi anticipat ceva din neliniștea mea.

— Trebuie să ții cont că ai fost dislocat prin timp o jumătate de milion de ani: intervalul care ne separă este de *zece ori* mai mare decât vârsta speciei tale...

— Nebogipfel, oare este adevărat? Copiii voștri și voi înșivă sunteți scoși din această Podea, fabricați fără mai multă măreție decât o cană cu apă?

Într-adevăr, Morlocii ajunseseră să-și „stăpânească moștenirea genetică”, mi-am spus eu – căci suprimaseră diferențierea sexuală și scăpaseră de nașteri.

— Nebogipfel, am protestat, asta este... *inuman!*

Morlocul își înclină capul într-o parte; în mod evident cuvântul nu însemna nimic pentru el.

— Politica noastră este concepută pentru a optimiza potențialul formei umane – *căci și noi facem parte din rasa umană*. Rosti el sever. Acea formă este determinată de o secvență de un milion de gene, astfel că numărul de indivizi umani posibili -deși mare – este finit. Și toți acești indivizi pot fi – aici ezită – *imaginați* de inteligența Sferei.

Rânduiețile mortuare, îmi spuse Nebogipfel, erau și ele guvernate de Sferă, trupurile părăsite ale celor morți fiind absorbite în Podea fără ceremonie și reverență, pentru recuperarea și refolosirea materiei.

— Sfera assemblează componentele necesare pentru a produce o entitate vie stabilită și...

— Stabilită? L-am privit în ochi pe Morloc, iar furia și violența pe care le înlăturasem din gândurile mele atâta timp se revărsară înapoi în sufletul meu. Cât de rașionali însă ce altceva ați mai rașionalizat, Morlocule? Cum rămâne cu tandrețea? *Cum rămâne cu dragostea?*

16. Decizie și plecare

Împleticindu-mă, am ieșit afară din acea înfiorătoare baracă de nașteri și m-am uitat atent în jur, la enorma încăpere-oraș, cu șirurile sale de Morloci răbdători îndeplinindu-și activitățile lor de neînțeleș. Îmi venea să urlu la ei, să le zdruncin *perfectiunea* respingătoare, însă știam, chiar și în acel moment întunecat, că nu-mi puteam permite să las ca părerea pe care o aveau despre comportamentul meu să se înrăutățească din nou.

Aș fi vrut să fug până și de Nebogipfel. El îmi arătase oarece bunătate și atenție, mi-am dat eu seama: mai multă decât meritam, poate, și mai multă, probabil, decât i-ar fi arătat oamenii din epoca mea unui sălbatic violent, venit dintr-o perioadă cu jumătate de milion de ani înainte de Cristos. Dar totuși, Morlocul fusese, simțeam eu, fascinat și amuzat de reacția mea la procesul de naștere. Poate că manipulasă această revelație tocmai pentru a-mi provoca o asemenea emoție extremă! Ei bine, dacă aceasta îi fusese vrerea, Nebogipfel reușise. Însă acum eram atât de copleșit de umilință și de furie irațională, încât aproape nu mai suportam să mă uit la trăsăturile lui coafate ornamental.

Și totuși nu aveam alt loc unde să mă duc! Fie că-mi plăcea ori nu, știam eu, Nebogipfel constituia singurul meu punct de reper în această stranie lume Morlocă: singurul individ în viață al cărui nume îl

cunoșteam și – din câte știam despre rânduielile Morlocilor – singurul meu ocrotitor.

Poate că Nebogipfel percepu o parte din acest conflict dinlăuntru meu. În orice caz. Nu mă sufocă prin compania lui; se întoarse cu spatele și invocă, din nou, din Podea, mica mea colibă de dormit. M-am aplecat înăuntru și m-am așezat în cel mai întunecat cotlon, strângându-mi brațele peste piept – m-am ghemuit precum un animal de pădure adus la New York!

Am rămas acolo preț de câteva ore – poate am dormit. În cele din urmă, am avut impresia că o parte din vioiciunea minții îmi revine, am luat ceva hrană și mi-am făcut o toaletă sumară.

Cred că, înainte de incidentul de la ferma de nașteri, ajunseseam să fiu intrigat de ceea ce văzusem în treacăt din această lume a Noilor Morloci. Întotdeauna mă socotisem, mai presus de toate, un om Rațional și eram fascinat de această viziunea a modului în care o societate de Ființe Raționale putea pune ordine în lucruri – de modul în care Știința și Tehnologia puteau fi întrebuițate pentru edificarea unei lumi mai bune. Fusesem impresionat de toleranța Morlocilor în privința diferitelor soluții. Probleme de politică și de guvernare, bunăoară. Însă vederea acelui homunculi pe jumătate format mă descumpănise complet. Poate că reacția mea demonstrează cât de profund sunt implantate valorile și instinctele fundamentale ale speciei noastre.

Dacă este adevărat că Noii Morloci puseseră stăpânire pe moștenirea lor genetică, pe molima străvechilor oceane, atunci, în acel moment de zbucium lăuntric, îi invidiam pentru stăpânirea lor de sine!

Acum știam că trebuia să scap de tovărășia Morlocilor poate eram tolerat, însă aici nu exista mai mult loc pentru mine decât pentru o gorilă într-un hotel din Mayfair²⁰ – și am început să ticluiesc un nou plan.

Am ieșit din adăpostul meu. Nebogipfel se afla acolo, așteptând, ca și cum n-ar fi părăsit nici o clipă împrejurimile colibeii. Trecând cu mâna pe deasupra unui pedestal, făcu ca refugiul la care renunșasem să se dizolve înapoi în Podea.

— Nebogipfel, am rostit eu energic, pesemne îți este evident că nu mă aflu în elementul meu, la fel ca un animal de grădină zoologică scăpat într-un oraș.

El nu spuse nimic; privirea sa părea indiferentă.

---

²⁰ Zonă din centrul Londrei, renumită pentru magazinele, hotelurile și cluburile ei elegante (n. trad.).

— În caz că intenția voastră nu este să mă țineți ca prizonier ori ca specimen pentru cine știe ce laborator, nu vreau să mai rămân aici. Cer să-mi permiteți de îndată accesul la Mașina Timpului, pentru a mă putea întoarce în propria mea epocă.

— Nu ești *prizonier*, zise el. Cuvântul nu are echivalent traductibil în limba noastră. Ești o făptură conștientă și ca atare, ai drepturi. Singurele limitări ale comportamentului tău sunt acelea de a nu mai face iarăși rău altora prin acțiunile tale...

— Limitări pe care le accept, am zis eu bășos.

— ... și, reluă el, de a nu pleca cu mașina ta.

— Atunci s-a zis cu drepturile mele, am sărit la el. *Sunt prizonier aici* – un prizonier în timp.

— Deși teoria călătoriei temporale este foarte limpede – iar structura mecanică a dispozitivului tău este evidentă – încă nu înțelegem deloc principiile care sunt implicate, spuse Morlocul.

Am socotit că asta însemna, probabil, că nu pricepeau încă însemnătatea Plattneritei.

— Însă, continuă el, suntem de părere că această tehnologie ar putea fi de mare valoare pentru specia noastră.

— Sunt sigur!

Brusc am avut o viziune cu acei Morloci, dotați cu dispozitivele magice și cu armele lor miraculoase, revenind într-o Mașină a Timpului modificată în Londra anului 1891.

Morlocii aveau să hrănească Umanitatea mea și să o țină în siguranță. Însă, văduvit de suflet și poate, în cele din urmă, și de copii, prevedeam că omul modern n-avea să supraviețuiască mai mult de câteva generații!

Groaza care mi-o trezise această perspectivă făcu ca sângele să-mi clocotească prin beregată – și totuși, chiar în acel moment, dintr-un colț îndepărtat și rațional al minții mele, mi se arătau dificultățile acestei imagini.

„Uite ce-i”, mi-am spus în gând, „dacă toți oamenii moderni ar fi într-adevăr nimiciți în acest mod – iar omul modern este neîndoios strămoșul Morlocilor – atunci Morlocii n-ar putea să apară, deci n-ar captura niciodată mașina mea și nu s-ar întoarce prin timp... Este un paradox, nu? Căci nu se poate să le ai pe toate deodată!” Trebuie să vă aduceți aminte că, într-un străfund al creierului, enigma nedelegată a celui de-al doilea zbor prin timp – cu acea divergență a Istoriilor la care asistasem – încă dospea, iar în sufletul meu știam că modul în care înțelegeam filozofia dindărătul acestei probleme a călătoriei temporale

era încă limitat, în cel mai bun dintre cazuri.

Însă am alungat toate aceste gânduri în vreme ce mă confruntam cu Nebogipfel.

— *Niciodată!* N-am să vă ajut niciodată să obțineți călătoria în timp.

Nebogipfel mă privi atent.

— Atunci – în limitele pe care ți le-am expus – ești liber să mergi în orice loc din lumile noastre.

— În acest caz, vă solicit să mă duceți într-o regiune – oriunde s-ar afla ea în acest sistem solar artificial – în care există încă oameni ca mine.

Am senzația că am rostit această provocare, așteptându-mă să decline o asemenea posibilitate. Însă, spre surprinderea mea, Nebogipfel făcu un pas către mine și zise:

— Nu-s exact ca tine. Dar totuși – vino!

Și, cu asta, am pornit încă o dată la drum pe acea imensă, câmpie locuită. Aveam impresia că ultimele lui cuvinte fuseseră mai mult decât amenințătoare. Însă nu puteam înțelege ce însemnau și, în orice caz, n-aveam de ales decât să-l urmez.

În cele din urmă am ajuns pe o porțiune liberă, având poate lungimea de un sfert de milă. Trecuse multă vreme de când îmi pierdusem pe de-a întregul simțul de orientare în acea uluitoare Încăpere-oraș. Nebogipfel își puse ochelarii, iar eu mi i-am păstrat pe-ai mei.

Dintr-o dată – fără vreun avertisment – un fascicul de lumină se arcui în jos din tavanul de deasupra, străpungându-ne. M-am uitat în sus spre strălucirea caldă, galbenă, și am văzut firele de praf ce se prăvăleau prin aer precum o cascadă; o clipă am crezut că fusesem readus în Cușca de Lumină.

Am așteptat amândoi vreo câteva secunde – nu l-am mai văzut pe Nebogipfel dând alte comenzi mecanismelor invizibile care stăpâneau acest loc – apoi Podeaua de sub picioarele mele se hurducă zdravăn. M-am împleticit, căci parcă fusese un mic cutremur, total neașteptat. Însă mi-am revenit rapid.

— Ce-a fost asta?

Nebogipfel rămăsese netulburat.

— Poate ar fi trebuit să te previn. Ascensiunea noastră a început.

— *Ascensiunea?*

Am văzut acum că un disc de sticlă, având diametrul poate de un

sfert de milă, ieșea din Podea, purtându-ne, pe mine și pe Nebogipfel, în înalțuri. Era ca și cum aș fi stat în partea superioară a unui imens pilastru care țâșnea din pământ. Deja ne ridicasem poate vreo zece picioare, iar viteza noastră de ascensiune părea să sporească; am simțit pe frunte o boare de vânt.

Am făcut câțiva pași către marginea discului și am urmărit cum acea uluitoare câmpie complexă a Morlocilor se desfășura dedesubtul meu. Camera se întindea cât vedeam cu ochii, fără nici o denivelare și populată omogen. Podeaua aducea cu o haită complicată, poate o hartă a constelațiilor, lucrată cu fir de argint și catifea neagră și suprapusă peste panorama stelelor adevărate de dedesubt. Una sau două chipuri argintii erau îndreptate către noi în vreme ce ne înălțam, însă majoritatea Morlocilor părea total indiferentă.

— Nebogipfel – unde mergem?

— În Interior, rosti el calm.

Apoi, mi-am dat seama de schimbarea luminii. Părea mult mai intensă și mai difuză – nu mai era limitată la un singur fascicul, așa cum se poate vedea din fundul unei fântâni.

Mi-am lăsat capul pe spate. Cercul strălucitor de deasupra mea se lărgea, chiar în vreme ce mă uitam la el, așa că acum puteam să disting un inel de cer în jurul discului central al Soarelui. Văzduhul era albastru și presărat cu nori înalți și pufoși, dar avea un aspect bizar, o neomogenitate a culorii atribuită, la început, ochelarilor pe care încă îi purtam.

Nebogipfel se întoarse cu spatele la mine. Lovi ușor cu piciorul în suprafața platformei noastre și din ea apărură un obiect. Inițial, nu l-am putut recunoaște – era un vas întins, cu un băț ieșind din centru. Abia când l-am văzut pe Nebogipfel ridicându-l și ținându-l deasupra capului, mi-am dat seama ce era: o simplă umbrelă, pentru a-și feri de soare carnația lui etiolată.

Astfel pregătiți, am intrat în lumină – puțul se lărgi – iar capul meu de secol XIX ajunsese deasupra unei întinderi cu iarbă!

17. Interiorul

— Bun-venit în Interior! Anunță Nebogipfel, caraghios cu

umbrela lui de soare.

Pilastrul nostru de sticlă cu diametrul de un sfert de milă parcurse ultimii câțiva iarzi absolut silențios. Aveam senzația că mă ridicam precum un asistent de iluzionist pe o scenă. Mi-am scos ochelarii și mi-am apărât ochii de soare cu mâna

Platforma încetini până când se opri, muchea sa îmbinându-se perfect cu pajiștea de iarbă scurtă și țepoasă dimprejur, ca și cum acolo tocmai ar fi fost turnată o fundație de beton. Umbra mea era un petic întunecat și bine definit, exact sub mine. Aici era amiază. Firește, pretutindeni în Interior era amiază, toată ziua și în fiecare zi! Soarele orbitor îmi cădea pe creștet și pe grumaz – am bănuț că în curând aveam să mă aleg cu ceva arsuri – însă sentimentul plăcut provocat de această lumină solară captivă merita prețul. În acel moment, m-am întors, studiind peisajul. *Iarba* – o câmpie întregă, fără denivelări – creștea pretutindeni, până la orizont, numai că aici, în această lume aplatizată, nu exista orizont. Mi-am ridicat privirile, așteptându-mă să observ curbura ascendentă a lumii: căci, la urma urmei, nu mă mai aflam lipit de suprafața exterioară a unei bile de piatră ca Pământul, ci stăteam în interiorul unei imense carapace goale pe dinăuntru. Nu exista un asemenea efect optic, vedeam doar alte întinderi de iarbă și poate câteva pâlcuri de arbori sau tufișuri, la mare depărtare. Bolta cerească era o întindere albăstrie de nori înalți și pufoși, care se contopea cu pământul într-o linie dreaptă de ceață și praf.

— Mă simt ca și cum aş sta pe tăblia unei mese nesfârșite, i-am zis lui Nebogipfel. Am avut impresia că va fi un peisaj cuprins într-un imens bol. Paradoxul este că nu-mi pot da seama dacă mă aflu în interiorul unei enorme Sfere sau pe exteriorul unei planete gigantice!

— Există totuși modalități de a-ți da seama, replică Nebogipfel de sub umbrela sa de soare. Uită-te în sus.

Mi-am lăsat capul pe spate. La început nu am izbutit să văd decât văzduhul și Soarele – ar fi putut să fie un cer din orice zonă a Pământului. Apoi, încetul cu încetul, am început să deslușesc ceva *dincolo* de nori. Era acea neomogenitate pestriță din aspectul cerului pe care o observasem în vreme ce urcasem. Petele se asemuiau cu niște tușe îndepărtate de acuarelă, în albastru, gri și verde. Însă bine detaliate, astfel încât cea mai amplă dintre ele era neînsemnată în comparație cu cel mai minuscul crâmpei de nor. Aduceau mai degrabă cu o hartă – ori cu câteva hărți, îngrămădite laolaltă și văzute de la mare distanță. Și aceasta a fost analogia care m-a condus la adevăr.

— *Este partea opusă a Sferei, dincolo de Soare...* Îmi închipui că

acele culori pe care le observ sunt oceane, continente, lanțuri muntoase și prerii – poate chiar orașe!

Era o priveliște remarcabilă – ca și cum învelișurile stâncoase a mii de Pământuri jupuite ar fi fost atârinate ca tot atâtea blănuri de iepure. Curbura nu se percepea deloc, atât de grandioase erau dimensiunile Sferei. Mai degrabă, era ca și cum aș fi fost prins între această prerie netedă de iarbă și capacul aceluia cer pestriț, cu Soarele suspendat la mijloc, precum un felinar, și cu adâncimile spațiului la numai o milă ori două sub picioarele mele!

— Nu uita că, atunci când privești spre partea opusă a Interiorului, te uiți pe diametrul orbitei lui Venus, mă atenționa Nebogipfel. De la o asemenea distanță. Pământul însuși ar fi redus la un simplu punct luminos. Multe dintre elementele topografice de aici au fost realizate la o scară mult mai mare decât Pământul însuși.

— Pesemne că există oceane care ar putea să înghită Pământul, am gândit eu. Bănuiesc că forțele geologice dintr-o structură ca aceasta sunt...

— Aici nu există nici pic de geologie, mi-o tăie Nebogipfel. Interiorul și peisajele sale sunt artificiale. Tot ce vezi cu ochii a fost, în linii generale, proiectat, absolut intenționat, să fie așa cum este acum – și să rămână astfel. Părea neobișnuit de îngândurat. Diferă multe în această Istorie față de cealaltă pe care ai descris-o. Însă unele lucruri sunt constante: aceasta este lumea zilei perpetue – spre deosebire de propria mea lume, tărâmul nopții, într-adevăr, ne-am despărțit în specii antagonice, ale întunericului și ale Luminii, exact ca în cealaltă Istorie.

Nebogipfel mă călăuzi acum până la marginea discului nostru de sticlă. El rămase pe platformă, cu umbrela ținută deasupra capului; eu însă am pășit îndrăzneț pe iarba din preajmă. Pământul era tare sub tălpile mele, dar eram încântat să simt o altă suprafață dedesubt, după zilele în șir petrecute pe acea Podea elastică și monotonă. Deși scurtă, iarba era viguroasă și aspră, din acel soi întâlnit adesea în apropierea țărmurilor marine; când m-am aplecat și mi-am băgat degetele în pământ, am descoperit că solul era foarte nisipos și arid. Am scos la lumină un mic cărăbuș, acolo, în șirul de gropi micuțe pe care le-am săpat cu degetele. El se îngropa mai adânc în nisip, până ce nu se mai văzu.

Un vânticel șuiera prin iarbă, nu se auzea nici un tril de pasăre, am observat eu, și nu am remarcat nici o chemare de animal.

— Solul nu este prea mănos! I-am strigat lui Nebogipfel.

— Nu, rosti el. Însă – un cuvânt lichid pe care nu l-am putut

recunoaște – își revine.

— Ce-ai spus?

— Mă refeream la ansamblul de plante, insecte și animale care se dezvoltă împreună, în interdependentă. Au trecut numai patruzeci de mii de ani de la război.

— Ce război?

Acum, Nebogipfel ridică din umeri – omoplații îi zvâcniră, făcând ca părul de pe corp să-i freamete – un gest care nu putea fi copiat decât de la mine!

— Cine mai știe? Motivele au fost date uitării, iar combatanții – națiunile și copiii lor – au pierit cu toții.

— Mi-ai zis că aici nu există nici un război, l-am acuzat eu.

— Nu printre Morloci, spuse el. Însă în Interior... Acesta a fost foarte distructiv. Au căzut niște bombe gigantice. Pământul de aici a fost distrus – toate vietățile nimicite.

— Însă în mod cert plantele, animalele mai mici...

— Totul. Nu pricepi? Totul a murit, cu excepția ierbii și a insectelor, pe o întindere de un milion de mile pătrate. Și abia acum regiunea a încetat să fie periculoasă.

— Nebogipfel, ce soi de ființe trăiesc aici? Seamănă cu mine? El făcu o pauză.

— Unele imită aspectul tău arhaic. Însă există forme chiar și mai vechi; am știință de o colonie de neanderthalieni reconstruiți, care au reinventat riturile acelei seminții dispărute... Și există unii care s-au dezvoltat mult dincolo de tine: care diferă de tine la fel de mult ca și mine, însă în alte feluri. *Sfera este enormă*. Dacă asta dorești, am să te duc la o colonie alcătuită din făpturi relativ asemănătoare cu tine...

— Oh – nu sunt sigur că asta vreau! Am exclamat eu. Cred că sunt copleșit de acest loc, de această lume de lumi, Nebogipfel. Vreau să văd ce pot distinge din ea, înainte să aleg unde îmi voi petrece viața. Poți să înțelegi asta?

El nu refuză propunerea; părea nerăbdător să scape de lumina solară.

— Foarte bine. Când vei dori să mă vezi din nou, întoarce-te la platformă și rostește numele meu.

Și astfel mi-am început sejurul solitar în Interiorul Sferei.

În acea lume a amiezei eterne nu exista un ciclu al zilelor și nopților pentru a putea măsura curgerea vremii. În orice caz, aveam ceasul meu de buzunar: ora pe care o indica era, bineînțeles, lipsită de

semnificație, din pricina transferurilor mele prin timp și spațiu, însă îmi servea să delimitez perioadele de douăzeci și patru de ore.

Nebogipfel invocă un adăpost din platformă – o colibă simplă, pătrată, cu o singură fereastră mică și o ușă dintre cele care se dilatau, așa cum le-am descris mai sus. Îmi lăsă o tavă cu mâncare și apă și îmi arătă cum să obțin alte provizii: trebuia să împing tava înapoi în suprafața platformei – aceasta era o senzație bizară – iar după câteva secunde, o nouă tavă se ridica la suprafață, complet încărcată. Acest proces nefiresc îmi trezea un sentiment de dezgust, însă nu aveam altă sursă de hrană, așa că mi-am stăpânit îndoielile. Nebogipfel îmi demonstra, de asemenea, cum să împing obiectele în platformă pentru a le face curate, iar el își șterse chiar și degetele. Eu am folosit această posibilitate pentru a-mi curăța hainele și ghețele – deși pantalonii mi-au fost înapoiați fără o nici o cută – însă n-am izbutit să mă conving să-mi introduc vreo parte a corpului. Gândul de a-mi băga o mână ori un picior – sau, mai rău, fața – în acea suprafață simplă era mai mult decât puteam îndura, așa că am continuat să mă spăl cu apă

Fiindcă veni vorba, încă eram lipsit de ustensile pentru ras; barba îmi crescuse lungă și bogată – însă constituia un ghem deprimant de compact, cenușiu ca fierul.

Nebogipfel îmi arătă cum puteam să diversific funcțiunile ochelarilor mei. Atingând suprafața într-un anume fel, era posibil să-i determin să mărească imaginea obiectelor îndepărtate, făcându-le să arate atât de apropiate și de limpezi ca și cum ar fi fost lângă mine. Mi-am pus numaidecât ochelarii și i-am focalizat pe o pată din zare despre care crezusem că era un pâlț de copaci, dar se dovede că nu era altceva decât un pinten de stâncă, care părea puternic erodat sau topit.

În primele zile m-am mulțumit pur și simplu *să fiu* acolo, pe acea pajiște decolorată. M-am apucat să fac lungi plimbări; îmi scoteam ghețele, bucurându-mă de senzația ce mi-o produceau nisipul și iarba care îmi mângâiau degetele, iar adesea rămâneam numai cu rufăria de corp, în lumina dogoritoare a Soarelui. Curând am ajuns să am tenul de culoarea boabelor de cafea – deși proeminențele frunții mele pleșuve mai degrabă se arseseră – de parcă m-aș fi găsit la cură de odihnă în Bognor²¹!

Seara mă retrăgeam în coliba mea. Era destul de tihnit înăuntru, cu ușa închisă, iar eu dormeam bine, cu haina pe post de pernă și cu moliciunea caldă a platformei sub mine.

---

21 Stațiune turistică pe litoralul Mării Mânecii, în Sud-Estul Angliei (n.. trad.).

Cea mai mare parte a timpului mi-am petrecut-o studiind Interiorul cu ochelarii mei care măreau. Stăteam pe marginea platformei sau mă tolăneam pe un petic mătăsos de iarbă, cu capul rezemat de haină, și mă uitam în jur la văzduhul complex.

Regiunea Interiorului din partea opusă poziției mele, dincolo de Soare, trebuie că se afla pe ecuatorul Sferei; așa că mi-am închipuit că această zonă se asemena cel mai mult cu Pământul – unde gravitația era puternică, iar presiunea aerului mare. Fâșia centrală era comparativ îngustă – nu mai mult de câteva zeci de milioane de mile lățime. (Spun „nu mai mult” cu destulă ușurință, însă firește că știam că tot Pământul s-ar fi pierdut, ca o simplă firimitură, pe acest fundal titanic!) Dincolo de banda mediană, suprafața părea a fi de un cenușiu monoton, greu de distins prin filtrul albastru al văzduhului, și am putut să remarc doar puține detajii. Într-una dintre acele regiuni de mare latitudine se găsea o pată alb-argintie, cu niște forme de mări de culoare gri-deschis închise în ea, ce mi-a amintit întrucâtva de Lună; iar în altă parte se zărea un crâmpel de portocaliu-aprins – aproape perfect eliptic – a cărui natură nu am putut să o descifrez absolut deloc. Mi-am adus aminte de acei Morloci transformați pe care îi întâlнисem, ce veniseră din zonele cu gravitație scăzută ale cochiliei exterioare, de la depărtare de Ecuator, și m-am întrebat dacă existau oameni deformați care trăiau în acele hărțilumi cu gravitație redusă de la latitudinile mai mari ale Interiorului.

Când am privit în ansamblu acea centură mediană interioară, asemănătoare Pământului, o mare parte din aceasta părea a fi nepopulată; reușeam să observ imense oceane și deserturi ce ar fi putut să înghită lumi întregi, strălucind în neconținută lumină a Soarelui. Acele pustii de uscat ori de apă separau *insulele-lumi*: regiuni bogate în detalii, ceva mai mari decât ar fi fost Pământul, dacă ar fi fost jupuit și desfășurat pe acea suprafață.

Într-un loc am văzut o lume a ierbii și a pădurii, cu orașe alcătuite din clădiri scânteietoare ce se înălțau deasupra arborilor, într-altul am deslușit o lume ce părea a fi din gheață, ai cărei locuitori supraviețuiau, pesemne, precum strămoșii mei din erele glaciare ale Europei; poate că lumea era atât de rece deoarece o montaseră pe vreo platformă imensă. – M-am gândit eu, ridicată la limita atmosferei. În unele dintre lumi puteam să descopăr semne de industrializare: un complex covor de orașe, fumul neguros al fabricilor, golfurile tăiate de poduri, siajele navelor pe mările împrejmuite de uscat – și, uneori, câte o dâră de vapori în înalțurile văzduhului, despre care îmi închipuiam că provenea de la vreo navă zburătoare.

Acestea erau destul de obișnuite, cu toate că unele dintre lumi treceau dincolo de capacitatea mea de înțelegere.

Am zărit orașe care pluteau în aer, deasupra propriilor lor umbre, și clădiri colosale, care ar fi făcut Zidul Chinezesc să pară ridicol, lățindu-se prin peisajele modificate artificial... Nu puteam să-mi închipui soiul de oameni care erau nevoiți să locuiască în asemenea locuri.

În unele zile mă trezeam într-o relativă întunecime. O pânză groasă de nori atârna deasupra solului, iar nu mult după aceea pornea să cadă o aversă puternică. Mi-a trecut prin minte că vremea din Interior fusese pesemne reglată – căci îmi imaginam cu ușurință colosalele energii ciclonice pe care le-ar fi putut genera rotația rapidă a acelei lumi imense. Mă plimbam prin ploaie un pic, savurând parfumul tare al apei proaspete. În astfel de zile, locul părea mult mai asemănător cu Pământul, uluitoarea parte opusă a Interiorului și orizontul său imprecis fiind ascunse de ploaie și de nori.

După îndelungate cercetări cu ochelarii telescopici, am descoperit că întinderea ierboasă din jurul meu era la fel de lipsită de relief cum mi se arătase la prima vedere. Într-o zi – luminoasă și caldă – am hotărât să încerc să ajung la pintenul stâncos despre care am pomenit, care era singura formă distinctă până la zarea conturată de ceață, chiar și în cea mai senină dimineață. Am băgat alimente și apă în desaga pe care mi-o improvizasem din haina boțită și am pornit la drum; am mers cât de mult am putut, până când am obosit, apoi m-am întins pe jos, încercând să adorm. Însă nu puteam să rămân pe loc, nu în plin soare, iar după câteva ceasuri m-am lăsat păgubaș. Am mai parcurs o scurtă bucată de drum, însă pintenul stâncos nu părea să se apropie și începu să mă cuprindă teama, atât de departe de platformă. Dacă mă prăbușeam la pământ istovit, sau mă accidentam cine știe cum? Nu aș fi putut să-l chem pe Nebogipfel și aș fi abandonat orice nădejde de a mă întoarce în propriul meu timp: de fapt, aș fi murit în iarbă precum o gazelă rănită. Iar toate acestea, numai pentru o plimbare până la o grămadă anonimă de piatră!

Simțindu-mă ridicol, m-am întors și am pornit înapoi spre platforma mea.

18. Noii Eloi

La câteva zile după aceasta, am ieșit din coliba mea după o perioadă de somn și mi-am dat seama că lumina era ceva mai intensă decât de obicei. M-am uitat în sus și am văzut că surplusul de lumină provenea dintr-un punct insuportabil de strălucitor, situat la câteva grade de arc de Soarele static. Am înhățat ochelarii și am studiat acel nou astru.

Era o insulă-lume în flăcări. Cum mă uitam, o serie de explozii uriașe zguduiră suprafața, ridicând nori ce se deschideau ca niște flori frumoase și ucigătoare. Deja, am gândit eu. Insula-lume era pesemne pustiită de viață, căci nimic nu putea supraviețui conflagrației la care fusesem martor, dar exploziile încă se prăvăleau pe pământ din înalțuri – și toate acestea într-o tăcere sinistrală!

Vreme de câteva ore, insula-lume a scânteiat mai intens decât Soarele, iar eu am înțeles că asistam la o tragedie titanică, provocată de om – sau de urmașii acestuia.

Pretutindeni pe bolta mea de piatră – acum, că începusem să caut – am văzut stigmatul *Războiului*.

Într-un loc, am remarcat o lume în care enorme fășii de uscat păreau a fi luate în stăpânire de un război de poziții epuizant și distrugător: am văzut brazde maronii în ținuturile rurale răscolite, imense tranșee cu lățimea de sute de mile, în care, îmi închipuiam eu, oamenii luptau și piereau, an după an. În altul, se zarea un oraș arzând, cu fuioare de vapori albi deasupra sa, și m-am întrebat dacă nu cumva acolo fusese utilizată vreo armă aeriană. Iar altundeva, am dat peste o lume devastată de consecințele războiului, cu continentele pustiite și carbonizate, cu siluetele orașelor de-abia vizibile printr-o pătură involburată de nori negri.

M-am întrebat oare câte dintre aceste desfătări se abătuseră asupra propriului meu Pământ, în anii de după plecarea mea!

După câteva asemenea zile, nu mi-am mai pus ochelarii perioade îndelungate. Am început să găsesc acest acoperiș al bolții, zugrăvit pretutindeni cu războaie, insuportabil de apăsător.

Unii dintre oamenii vremurilor mele erau în favoarea războiului – l-ar fi întâmpinat cu brațele deschise, cred, socotindu-l, de pildă, o modalitate de eliberare a tensiunilor dintre marile Puteri. Aceștia considerau războiul – următorul, cel puțin – ca fiind o mare purificare, ca fiind *ultima* încleștare ce se impunea să fie purtată

vreodată. Însă nu era așa, puteam eu să văd acum; oamenii duceau războaiele din pricina moștenirii fiarei lăuntrice, iar orice explicație era o simplă raționalizare furnizată de creierele noastre supradimensionate.

Mi-am închipuit ce s-ar fi întâmplat dacă Marea Britanie și Germania ar fi fost proiectate într-o regiune de-aici, ca alte două pete de culoare pe văzduhul de stâncă M-am gândit la cele două națiuni care acum îmi păreau, din perspectiva mea detașată, într-o stare de mizerie economică și morală fără rost. Și m-am îndoit că existase vreo persoană din 1891, din oricare dintre cele două țări, care ar fi putut să-mi vorbească despre avantajele războiului, indiferent de rezultat! Cât de ridicol și de zadarnic ar fi părut un astfel de conflict, dacă Noua Britanie și Germania ar fi fost într-adevăr proiectate pe Interiorul acestei monstruoase Sfere.

Pe întreg cuprinsul Sferei, milioane de vieți umane de neînlocuit erau irosite în asemenea confruntări, care îmi păreau la fel de îndepărtate și de absurde, ca și picturile de pe tavanul unei catedrale. Ați fi tentați să credeți că oamenii care trăiau în Sferă aceea – capabili să vadă un milion de insule-lumi precum cea a lor – se lepădaseră de ambițiile lor meschine și descoperiseră genul de perspectivă pe care o aveam eu acum. Însă – se părea – nu era așa; componentele fundamentale ale instinctelor omenești încă dominau, chiar și în anul de grație 657208. Aici, pe Sferă, nici măcar pilda cotidiană a unei mii sau a unui milion de lupte ce se dădeau pe tot întinsul cerului de fier nu era suficientă, aparent, pentru a-i face pe oameni să priceapă deșertăciunea și cruzimea Războiului.

Mi-am dat seama că mintea mea revenea, prin contrast, la Nebogipfel și la semenii lui, și la societatea lor Rațională. Recunosc că o anumită repulsie încă îmi stârnea fiori, când mă gândeam la Morloci și la practicile lor nefirești, însă acum am înțeles că aceasta izvora din propriile mele prejudecăți primitive și din experiența nefericită în lumea Weenei, care era absolut irelevantă pentru aprecierea lui Nebogipfel.

În acel moment eram în stare – fiindcă avusesem timp să reflectez – să-mi dau seama cum survenise probabil eliminarea diferențierilor sexuale la Morloci. M-am gândit la modul în care, în cazul oamenilor, se întind cercurile de loialitate ale unui individ. Mai întâi, acesta trebuie să lupte pentru supraviețuirea personală și a urmașilor săi direcți. Apoi se va lupta pentru frați – însă poate numai cu o ardoare diminuată, de vreme ce trebuie împărțită agoniseala comună. Ca următoare prioritate, omul se va lupta pentru copiii fraților și pentru rubedenii mai îndepărtate, cu o râvnă din ce în ce mai mică.

Astfel, cu o deprimantă certitudine, devotamentul și acțiunile oamenilor pot fi prevăzute; căci numai printr-o asemenea ierarhizare de loialități – într-o lume stăpânită de lipsuri și de instabilitate – este posibil ca moștenirea cuiva să fie păstrată pentru generațiile viitoare.

Însă moștenirea Morlocilor era la adăpost – și nu prin intermediul copiilor sau familiilor individuale, ci prin uriașa resursă colectivă care era Sfera. Iar astfel, diferențele și specializările sexelor au devenit lipsite de relevanță – ba chiar dăunătoare, pentru bunul mers al lucrurilor.

Strașnică ironie, mi-am zis, că exact acest diagnostic – al dispariției sexelor dintr-o lume ce devenise stabilă, abundentă și pașnică – îl aplicasem cândva Eloilor decadenți și splendizi; iar acum, ajungeam să înțeleg că rudele lor slute, Morlocii, fuseseră acelea care, în această variantă a lucrurilor, atinseseră în fapt acest țel dificil!

Toate astea își făcură efectul în mintea mea și, încetul cu încetul – am avut nevoie de câteva zile – am ajuns la o decizie în privința viitorului.

Nu mai puteam rămâne în Interior; după perspectiva aproape divină pe care mi-o oferise Nebogipfel, n-aș mai fi suportat să-mi irosesc viața și energiile în oricare dintre acele conflicte fără noimă care măturau ca niște incendii acele imense câmpii. Nici să rămân cu Nebogipfel și cu Morlocii nu puteam; pentru că nu sunt Morloc și necesitățile mele umane fundamentale aveau să-mi facă insuportabil un trai ca al lui Nebogipfel.

În plus – așa cum am mai zis – nu eram capabil să trăiesc cu ideea că Mașina Timpului încă exista, un dispozitiv ce putea face atât de multe pentru a strica Istoria!

Am început să întocmesc un plan pentru a rezolva toate acestea, iar apoi l-am convocat pe Nebogipfel.

— Când a fost construită Sfera, spuse Nebogipfel, s-a produs o schismă. Aceia care au dorit să trăiască în felul în care trăiseră oamenii dintotdeauna au venit în Interior. Iar aceia care au vrut să lase în urmă străvechea dominație a genelor...

— ... au devenit Morloci. Și astfel, războaiele – eterne și fără sens – scaldă precum valurile această nemărginită suprafață a Interiorului.

— Da

— Nebogipfel, Sfera este menită să-i întrețină pe acești cvasioameni – pe acești Noi Eloi – să le ofere spațiu pentru a-și purta războaiele, fără a distruge Umanitatea?

— Nu. Își ridică umbrela de soare într-o atitudine demnă, pe care n-am mai găsit-o caraghioasă. Firește că nu! Sfera este menită *pentru Morloci*, așa cum ne zici tu: pentru a face disponibile energiile unui astru în vederea achiziției de cunoștințe. Nebogipfel clipi din ochii săi enormi. Căci ce scop pot avea ființele inteligente, decât acela de a colecta și de a stoca toate informațiile disponibile?

Memoria mecanică a Sferei, mai spuse el, seamăna cu o imensă Bibliotecă, în care era păstrată înțelepciunea speciei, acumulată pe parcursul a jumătate de milion de ani; iar o mare parte din truda perseverentă a Morlocilor pe care îi văzusem era dedicată străngerii în continuare de informație, sau clasificării și. Reinterpretării datelor deja colectate.

Acești Noi Morloci erau o rasă de erudiți! Și întreaga energie a Soarelui fusese afectată dezvoltării răbdătoare, ca a unui coral, a acelei mărețe Biblioteci.

Mi-am frecat barba.

— Înțeleg asta – cel puțin motivul. Am impresia că nu diferă mult de imboldurile care mi-au dominat propria viață, însă nu vă temeți că, într-o bună zi, veți termina această căutare? Ce veți face când matematica va ajunge la perfecțiune, de pildă, iar Teoria finală a universului fizic va fi probată?

El scutură din cap – alt gest pe care îl preluase de la mine.

— Așa ceva nu e cu putință. Un om din propria ta vreme – Kurt Gödel²² – a fost primul care a demonstrat aceasta.

— Cine?

— Kurt Gödel, un matematician care s-a născut cu vreo zece ani după plecarea ta în timp...

Acest Gödel – am fost uimit să aflu, în vreme ce Nebogipfel își

---

²² Kurt Gödel (n. 28 aprilie 1906, Brno – d. 14 ianuarie 1978, Princeton, New Jersey) a fost un logician, matematician și filozof austriac care s-a stabilit în 1940 în SUA. Gödel are cercetări fundamentale în matematică și logică: teorema completitudinii calculului cu predicate, metoda aritmetizării metamatematicii, teorema incompletitudinii sistemelor formale, teorema imposibilității demonstrării necontradicției sistemelor formale cu mijloacele sistemului însuși, prima definiție a funcției recursive generale. Teoremele de incompletitudine ale lui Gödel au o mare semnificație logică și filosofică pentru că ele pun evidență caracterul deschis al cunoașterii matematice. În prima perioadă a activității sale, Gödel a făcut parte din *Cercul de la Viena*. Mai târziu a criticat subiectivismul lui Russell și al altora în problemele filosofice ale logicii moderne.

dovedea din nou cunoștințele temeinice asupra epocii mele – avea să demonstreze, prin 1930, că matematica nu poate fi niciodată epuizată; în schimb, sistemele sale logice trebuie să fie etern amplificate prin încorporarea adevărului ori falsității unor noi axiome.

— Mă apucă durerile de cap când mă gândesc la asta! Pot să-mi închipui cum a fost primită ideea acestui biet Gödel când a adus asemenea noutăți la cunoștința lumii. Bătrânul meu profesor de algebră l-ar fi dat afară din clasă.

— Gödel a arătat că strădaniile noastre, spre a dobândi cunoaștere și înțelegere, *nu pot fi finalizate niciodată*, rosti Nebogipfel.

Înțelegeam.

— V-a oferit un scop infinit.

Morlocii erau ca o lume de călugări stăruitori, pricepeam eu acum, care trudeau neobosiți pentru a descifra lucrarea marelui nostru Univers.

În cele din urmă – la Sfârșitul Timpului – acea colosală Sferă, cu mintea ei mecanică și cu răbdătorii ei slujitori, Morlocii, avea să devină un soi de Dumnezeu, cuprinzând Soarele.

Am fost de acord cu Nebogipfel că nu putea exista un scop mai înalt pentru o specie inteligentă!

Repetasem în minte următoarele cuvinte, pe care le-am rostit cu atenție:

— Nebogipfel, vreau să mă întorc pe Pământ. Vreau să lucrez cu tine la Mașina Timpului.

Capul său se aplecă în față.

— Sunt încântat. Valoarea pentru cunoașterea noastră va fi imensă.

Am continuat cu discutarea acestei sugestii, însă nu am mai avut nevoie de alte mijloace de persuasiune – căci Nebogipfel nu păru bănuitor și nu mă luă la întrebări.

Și astfel am făcut puținele pregătiri pentru a părăsi această Prerie fără sens. În timp ce trebăluiam, mi-am păstrat gândurile doar pentru mine.

Știusese dinainte că Nebogipfel – atât de dornic să obțină tehnologia călătoriei în timp – avea să-mi accepte propunerea. Și mă durea întrucâtva, în lumina noii mele înțelegeri cu privire la demnitatea constitutivă a Noilor Morloci, că acum eram silit să-l înșel!

Urma să mă întorc într-adevăr pe Pământ împreună cu Nebogipfel – însă nu aveam intenția de a rămâne acolo; căci de îndată

ce puneam din nou mâna pe mașina mea, intenționez să fug cu ea, în trecut.

19. Cum am traversat spațiul interplanetar

Am fost nevoit să aștept trei zile până ce Nebogipfel se declară gata de plecare; trebuia, spuse el, să așteptăm până când Pământul și partea noastră de Sferă se aliniau în configurația potrivită.

Gândurile mele se îndreptară spre călătoria ce mă aștepta cu oarecare impaciență – n-aș zice teamă, căci, la urma urmei, deja supraviețuisem unei asemenea traversări interplanetare, chiar dacă fusesem fără cunoștință în perioada aceea, ci mai degrabă curiozitate febrilă. Am făcut speculații asupra mijloacelor prin care ar putea fi propulsat iahtul spațial al lui Nebogipfel. M-am gândit la Verne²³, cu membrii arțăgoși ai Clubului Tunarilor din Baltimore, care trăgeau cu acel tun aberant un obuz ce conținea oameni, pentru a străbate distanța dintre Pământ și Lună. Însă era nevoie doar de un calcul mental ca să se arate că o accelerație suficientă pentru a lansa un proiectil dincolo de gravitația Pământului ar fi fost, de asemenea, atât de puternică, încât mi-ar fi împrăștiat trupul, ca și pe cel al lui Nebogipfel, pe pereții interiori ai obuzului precum pelteaua de căpșuni.

Atunci, ce?

Se știe prea bine faptul că spațiul interplanetar este lipsit de aer, așadar nu puteam zbura ca păsările de pe Pământ, căci păsările se bazează pe capacitatea aripilor lor de a disloca aerul. Or, dacă nu există aer, n-ai ce să disloci! Poate, am presupus eu, iahtul meu spațial avea să fie acționat de vreo formă avansată de rachetă de artificii – căci o rachetă, care zboară prin împingerea în afară a unor cantități din propriul ei carburant, ar fi posibil să funcționeze în vidul spațial, dacă ar transporta cu ea oxigenul care să-i întrețină combustia...

Însă acestea erau niște ipoteze vulgare, mărginite de înțelegerea mea de secol XIX. Cum să știu ce era cu puțință în anul de grație 657208? Îmi imaginam bastimente navigând cu gravitația Soarelui la babord ca și cum ar fi fost un vânt invizibil; sau, îmi spuneam, poate era vorba de manipularea unor câmpuri magnetice ori de alt tip.

---

²³ Jules Verne (1828-1905), celebru scriitor francez de anticipație autorul face aluzie aici la romanul său *De la Pământ la Lună* (n. trad.).

Astfel se dezlănțuiră speculațiile mele, până ce Nebogipfel veni să mă convoace, pentru ultima oară, din Interior.

În vreme ce coboram în întunecimea Morlocă, am rămas cu capul lăsat pe spate, privind spre lumina din ce în ce mai slabă a Soarelui; și – exact înainte să-mi pun ochelarii – mi-am promis că data următoare când chipul îmi va simți dogoarea astrului omului are să fie în propriul meu secol!

Cred că mă așteptasem să fiu transportat în echivalentul Morloc al unui port, cu enorme iahturi spațiale din abanos lipindu-se de Sferă ca niște pacheboturi de un doc.

Ei bine, nu era nimic de felul acesta; în schimb, Nebogipfel mă conduse – pe o distanță nu mai mare de câteva mile, folosindu-ne de fâșiile de trotuar rulant – către o zonă lipsită de artefacte și paravane, și de Morloci în genere, însă altminteri cu nimic ieșită din comun. Iar în mijlocul acelei zone se găsea o capsulă mică – o cutie cu pereți transparenți ceva mai înaltă decât mine – ca o cabină de ascensor – care ședea acolo, gheboșată, pe Podeaua împroșcată cu stele.

La îndemnul lui Nebogipfel, am intrat în cabină. Nebogipfel mă urmă, iar în spatele nostru, compartimentul se etanșează cu un șuielat al ușii-diafragmă. Cabina era aproximativ paralelipipedică, cu muchiile și colturile rotunjite conferindu-i un aspect oarecum romboidal. Înăuntru nu se găsea nici o mobilă; existau totuși niște bare verticale dispuse la intervale.

Nebogipfel cuprinse cu degetele sale palide una dintre aceste bare.

— Ar trebui să te pregătești. În momentul lansării, schimbarea gravitației efective este bruscă.

Am găsit foarte tulburătoare aceste vorbe calme! Ochii lui Nebogipfel, întunecați de ochelari, erau ațintiți asupra mea cu obișnuitul lor amestec deconcertant de curiozitate și spirit analitic; și am remarcat că degetele sale se strângeau pe bară.

Apoi – se întâmplă mai repede decât pot eu istorisi – *Podeaua se deschise*. Cabina căzu din Sferă, iar eu și Nebogipfel împreună cu ea!

Am izbucnit în țipete și m-am apucat de o bară așa cum un țănc se agață de piciorul mamei sale.

Am privit în sus, iar acolo se vedea suprafața Sferei, transformată acum într-un imens acoperiș negru, ce ascundea privirii mele jumătate din univers. În centrul acestui tavan am putut să observ un dreptunghi de

întuneric de o culoare mai deschisă, care reprezenta trapa prin care ieșisem; chiar în timp ce urmăream această priveliște, trapa se diminuea pe măsură ce distanța creștea și, în orice caz, deja se închidea în spatele nostru. Coborî în câmpul meu vizual cu o lentoare magistrală, indicând cum capsula-compartiment în care ne găseam începea să se rostogolească prin spațiu. Îmi era limpede ce se întâmplase: orice școlar poate să obțină același efect învîrtind o praștie pe deasupra capului, dând apoi drumul sforii. Ei bine, „sfoara” care ne ținuse în interiorul Sferei rotitoare – soliditatea Podelei – dispăruse acum și noi fuseserăm aruncați în vid, fără prea mare ceremonie.

Iar dedesubtul meu – de-abia am avut puterea să arunc o privire în jos – se găsea un puț de stele, o hrubă fără fund, în care Nebogipfel și cu mine aveam să cădem pentru vecie!

— Nebogipfel, pentru numele lui Dumnezeu, ce ni s-a întâmpat? S-a petrecut vreun dezastru?

El mă cercetă. Fapt tulburător, picioarele sale pluteau la câțiva inci deasupra podelei capsulei – căci, în timp ce compartimentul se prăbușea prin spațiu, la fel și noi, în interiorul său, ne prăvăleam ca niște boabe de mazăre într-o cutie de chibrituri!

— Am fost eliberați de pe Sferă. Efectele rotației sale sunt...

— Înțeleg toate astea, am zis eu, dar de ce? Ne este hărăzit să cădem tot drumul până la Pământ?

Am găsit răspunsul său de-a dreptul îngrozitor.

— În esență, rosti el, da.

Apoi, îmi secătui toată energia pentru întrebări, căci mi-am dat seama că și eu începusem să plutesc în acea micuță cabină precum un balon; și, o dată ce am priceput acest lucru, în mine se iscă o luptă cu greața care dură minute în șir.

În cele din urmă, mi-am recăpătat, într-o oarecare măsură, stăpânirea asupra trupului.

L-am pus pe Nebogipfel să-mi explice principiile acestui zbor către Pământ. Iar când termină, am înțeles cât de elegantă și de economică era soluția Morlocilor de a călători între Sferă și cordonul de planete care supraviețuiseră – atât de frumoasă, încât ar fi trebuit să o prevăd și să las deoparte toate speculațiile mele absurde despre rachete, deși aici se găsea o altă dovadă a tendinței inumane din sufletul Morloc! În locul grandiosului iaht spațial pe care mi-l închipuisem, aveam să străbat drumul de la orbita lui Venus până la Pământ cu ceva nu mai mare decât acest sicriu romboidal.

Puțini oameni din veacul meu pricepeau exact cât de mult din univers este spațiu liber, cu numai câteva enclave de căldură și de viață înotând prin el, și ce viteze imense sunt necesare pentru a traversa distanțele interplanetare în timp util. Însă Sfera Morlocilor, la ecuatorul său, deja se mișca extrem de rapid. Așadar, Morlocii nu mai aveau nevoie de rachete ori de tunuri pentru a atinge viteze interplanetare. Pur și simplu, dădeau drumul capsulelor din Sferă și lăsați rotația să facă restul.

Și așa procedaseră și cu noi. La asemenea viteze, îmi spuse Morlocul, trebuia să ajungem în vecinătatea Pământului în numai șaptezeci și cinci de ore.

M-am uitat împrejur prin capsulă, însă n-am izbutit să văd nici urmă de rachetă sau de alt generator de forță motrice. Eram suspendat în acea cabină micuță, simțindu-mă enorm și neîndemânic; barba îmi plutea în față într-un nor cenușiu, iar haina se încăpățâna să se încrețească toată în zona omoplaților.

— Înțeleg principiile lansării, i-am zis lui Nebogipfel. Însă cum este controlată această capsulă?

El ezită câteva secunde.

— Nu este controlată. Ai priceput greșit ceea ce ți-am spus. Capsula nu are nevoie de forță motrice, căci viteza îi este dată de Sferă...

— Da, am rostit eu, neliniștit. Am înțeles toate astea. Însă dacă, în momentul acesta, am detecta că am ieșit de pe cursul stabilit, printr-o greșeală de lansare – că vom rata Pământul?

Îmi dădeam seama că cea mai minusculă eroare pe Sferă, chiar și de o fracțiune de grad de arc, putea – din cauza imensității distanțelor interplanetare – să ne facă să trecem la milioane de mile de Pământ și apoi, probabil, să ne continuăm naufragiul prin vidul dintre stele, repartizând vinovăția până ce aerul nostru se epuiza!

El păru încurcat.

— N-a existat nici o greșeală.

— Dar totuși, am stăruit eu, dacă ar fi vreuna, poate vreo defecțiune mecanică – atunci cum am putea, din capsula aceasta, să corectăm traiectoria?

Morlocul căzu pe gânduri câțva timp înainte să răspundă.

— Nu se produc defecțiuni, reluă el. Și de aceea capsula nu are nevoie de propulsie corectivă, așa cum sugerezi.

La început, pur și simplu, nu mi-a venit să cred și l-am pus pe Nebogipfel să repete de câteva ori înainte de a accepta adevărul. Însă asta era – după lansare, naveta plutea printre planete cu tot atâta

inteligență ca și o piatră azvârlită: capsula mea se prăbușea prin spațiu la fel de neajutorată precum obuzul lunar al lui Verne.

În timp ce eu protestam împotriva nesăbuiței acestui sistem, am avut impresia că Morlocul era tot mai uluit – de parcă insistam asupra unei probleme de o moralitate îndoielnică, într-o discuție cu un vicar având mintea deschisă numai de ochii lumii – și m-am lăsat păgubaș.

Capsula se răsuci lent, făcând ca stelele îndepărtate și grandiosul perete care era Sfera să se învâртеască în jurul nostru; cred că, fără acea rotație, poate aș fi izbutit să-mi închipui că eram odihnit și în siguranță, într-un deșert, noaptea; însă rostogolitul făcea imposibil să uit că mă găseam într-o ladă fragilă și izolată, ce cădea fără punct de sprijin, fără susținere sau vreo modalitate de direcționare. Mi-am petrecut primele câteva ore în acea capsulă paralizat de frică! Nu puteam să mă obișnuiesc cu transparența pereților din jurul nostru, nici cu ideea că, acum, după ce fuseserăm lansați, nu aveam nici o posibilitate de a modifica traiectoria. Călătoria posedea elementele unui coșmar – o cădere prin bezna nesfârșită, fără mijloace de a schimba situația pentru a-mi salva viața. Și iată în câteva cuvinte deosebirea fundamentală dintre mintea unui Morloc și mintea unui om. Căci care om și-ar fi pus viața la bătaie într-o călătorie balistică, pe distanțe interplanetare, fără puțința de a ajusta cursul? Însă aceasta era calea Noilor Morloci: după o jumătate de milion de ani în care tehnologia fusese constant îmbunătățită. Morlocii se puteau lăsa pe mâna mașinilor fără să stea pe gânduri, căci mașinile nu îi trădaseră *niciodată*.

Eu însă nu eram Morloc!

Cu toate acestea, încetul cu încetul, starea mea sufletească se mai ameliorea. Cu excepția rostogoliturii lent al capsulei, care continuă pe întreg parcursul drumului nostru până la Pământ, orele trecură într-o nemișcare și tăcere întrerupte numai de răsuflarea ca o șoptă a tovarășului meu Morloc. În navă era relativ cald – așadar eram suspendat într-un confort fizic complet. Pereții erau alcătuiți din acea substanță generatoare a Podelei și, printr-o atingere a lui Nebogipfel, mi-au fost puse la dispoziție hrană, băutură și alte lucruri trebuincioase, deși oferta era mai limitată decât pe Sferă, care avea o Memorie mai mare decât capsula noastră.

Și astfel am navigat prin impozanta catedrală a spațiului interplanetar într-o tihnă desăvârșită. Am început să am senzația că fusesem destrupat și mă cuprinse o stare de detașare și independență deplină. Nu semăna cu o călătorie, nici măcar – după acele prime ore – cu un coșmar; în schimb, căpătă natura unui vis.

20. Relatarea mea despre viitorul îndepărtat

În cea de-a doua zi a zborului, Nebogipfel mă întrebă încă o dată despre prima mea călătorie în viitor.

— Ai reușit să-ți recuperezi mașina de la Morloci. Îmi reaminti el. Și ai plecat mai departe în viitorul acelei Istoriei...

— O perioadă îndelungată, pur și simplu, m-am ținut de mașină, mi-am amintit eu, cam așa cum mă agăț acum de aceste bare, fără să mă intereseze încotro mergeam. În cele din urmă m-am sforțat să mă uit la cronometre și am descoperit că acele se roteau nebunește, cu o enormă rapiditate, tot mai adânc în viitor.

Trebuie să-ți aduci aminte – i-am spus eu – că în cealaltă Istorie, axa Pământului și rotația sa nu fuseseră ajustate. Noaptea și ziua încă fâlfâiau ca niște aripi deasupra Pământului, iar drumul Soarelui încă se cufunda între solstițiile sale pe măsură ce anotimpurile se derulau. Treptat însă am devenit conștient de o schimbare: În ciuda vitezei mele neschimbate prin timp, licărul nopților și al zilelor reapăru și deveni tot mai pronunțat.

— Pământul își încetinește rotația, spuse Nebogipfel.

— Da. În cele din urmă, zilele au ajuns să se întindă pe intervale de secole. Soarele devenise o cupolă – imens și furios – emanând o căldură diminuată. Din când în când, lumina sa devenea mai intensă, ca niște spasmuri care aminteau de strălucirea sa pierdută, însă de fiecare dată revenea la stacojiul său apăsător.

Am început să-mi încetinesc căderea prin timp...

Când m-am oprit, mă aflu într-un peisaj dintr-acelea despre care socotisem întotdeauna că trebuia să predomine pe Marte. Grandiosul Soare imobil atârna la orizont, iar în cealaltă jumătate a bolții, aștri sculptați parcă în os încă licăreau. Stâncile risipite prin acest ținut erau de un roșu virulent, mânjite cu verde-intens, ca de licheni, pe fiecare plan îndreptat spre Vest.

Mașina rămase pe o plajă ce cobora domol către o mare, atât de calmă de parcă ar fi fost învelită în sticlă. Aerul era rece și foarte rarefiat; mă simțeam ca și cum aș fi fost suspendat pe culmea unor munți îndepărtați. Puține detalii rămăseseră din topografia cunoscută a văii Tamisei; mi-am închipuit cum eroziunea glaciațiilor și respirația

lentă a mărilor nimiciseră, pesemne, orice urmă a peisajului pe care îl cunoscusem – și orice urmă de Umanitate...

Împreună cu Nebogipfel, pluteam acolo, atârnat în spațiul cutiei noastre strălucitoare, iar eu îi șopteam istoria acelei viitorimi îndepărtate; în acea liniște, am redescoperit amănunte pe care poate nu le relataseam prietenilor mei din Richmond.

— Am observat o făptură asemănătoare unui cangur, mi-am reamintit eu. Avea poate trei metri înălțime... gheboșată, cu membrele grele și umerii încovoiați. Sărea pe plajă – părea tare oropsită, îmi aduc aminte – iar blana cenușie îi era încălțită. Râcăia plâpândă stâncile, în mod evident încercând să scoată niște bucăți de licheni, pentru a-și lua masa jalnică. Văzând-o, mă cuprinse un fior; apoi, am fost surprins să remarc faptul că acea creatură poseda câte cinci degete firave, atât la membrele superioare, cât și la cele inferioare. Și avea o frunte proeminentă și ochii îndreptați în față. Aceste resturi de umanitate erau nespuse de dezagreabile!

Însă apoi am simțit o atingere pe ureche, ca un fir de păr care mă gădila, și m-am răsucit în șa.

Exact în spatele mașinii se găsea o altă arătare. Semăna cu un centiped, am impresia, dar de dimensiuni gigantice: cu lățimea de trei-patru picioare, lungimea de circa treizeci de picioare, corpul segmentat, iar chitina plăcilor sale – erau stacojii – scotea un hârșăit în timp ce creatura se deplasa! Ciliu, fiecare lung de un picior, se agitau prin aer, umezi; iar unul dintre aceștia mă atinsese. Acum, dihania își ridică acel ciot care era, de fapt, capul ei, cu gura larg căscată și mandibulele jilave unduind; avea un set hexagonal de ochi ce se rotiră, fixându-se asupra mea.

Am atins maneta și am alunecat prin timp, fugind de această dihanie.

Am apărut pe aceeași plajă mohorâtă, însă de data aceasta am zărit un furnicar de creaturi centipede, cățărându-se greoaie unele pe celelalte, cu carapacele hârșăind. Aveau o multitudine de picioare pe care se târau, săltându-și corpurile pe măsură ce avansau. Iar în mijlocul acestei grămezi colcăinde am văzut un morman – scund și însângerat – și m-am gândit la acea tristă fiară-cangur pe care o observasem mai înainte.

N-am putut îndura această scenă de măcel! Am apăsât pe manete și am străbătut un milion de ani.

Acea plajă groaznică încă dăinuia. Acum însă, când m-am întors

cu spatele la mare, am văzut în depărtare, pe panta goală din spatele meu, o făptură cu imense aripi albe, de fluture, care scânteiau și fâlfâiau prin văzduh. Torsul său avea poate aceeași mărime ca acela al unei femei miciuțe, iar aripile, palide și translucide, erau uriașe. Glasul său era înfiorător – uman, într-un mod bizar – și o dezolare nețărmurită îmi împovăra sufletul.

Apoi am observat o mișcare în peisajul din preajma mea: o creatură ca un ieșind de stâncă roșie, de pe Marte, ce se deplasă pe nisip către mine. Era un soi de crab: un animal de mărimea unui divan, cu câteva picioare care îl purtau pe plajă, și ochi – cenușii-roșietici, însă umani după formă – dispuși pe pedunculii, legănându-se înspre mine. Gura sa, la fel de complicată ca un dispozitiv mecanic, zvâcnea și forfeca în timp ce creatura se deplasa, iar carcasa sa metalică era murdărită de verdele lichenilor apatici.

Când fluturile, slut și fragil, ajunse să bată din aripi deasupra mea, creatura asemănătoare crabului întinse spre el cleștii săi mari. Rată ținta. Însă am senzația că am văzut bucați dintr-o carnație albicioasă prinse în strânsoarea aceluia enorm clește.

De când am reflectat la acea privesc – i-am spus lui Nebogipfel – o amară înțelegere s-a consolidat în mintea mea. Căci am impresia că această rânduială cu prădătorul butucănos și prada firavă ar putea reprezenta o consecință a relațiilor dintre Eloii și Morlocii pe care le observasem mai înainte.

— Însă formele erau atât de diferite: centepedele, iar apoi crabii...

— În decursul unor asemenea pustiri de timp, am insistat eu, presiunea evolutivă este atât de mare, încât formele speciilor sunt extrem de plastice – așa ne învață Darwin – iar regresia zoologică constituie o forță dinamică. Adu-ți aminte că tu și cu mine – și Eloii, și Morlocii – suntem cu toții, dacă privești dintr-o perspectivă temporală suficient de mare, doar niște rude din aceeași familie ancestrală a țiparilor.

Poate – am speculat eu – Eloii se refugiaseră în văzduh într-o disperată-încercare a speciei de a scăpa de Morlocii, iar acei prădători ieșiseră din cavernele lor, abandonându-și complet, în cele din urmă, simulacrele de invenții mecanice, și acum se târau pe acele plaje reci, așteptând ca un fluture-Eloii să obosească și să cadă din cer. Astfel, acest conflict imemorial, cu rădăcinile în decadența socială, fusese redus în sfârșit la esențele sale lipsite de rațiune.

Am călătorit în continuare – i-am zis lui Nebogipfel – cu salturi de câte un mileniu, în viitor. Acea gloată de crustacee încă mișuna

printre straturile de licheni și stânci. Soarele deveni tot mai mare și mai slab.

Ultima mea oprire a fost la treizeci de milioane de ani în viitor, unde Soarele se transformase într-o cupolă ce acoperea un imens arc al bolții. Ningea – o zloată aspră și necruțătoare. Am început să tremur și am fost nevoit să-mi bag mâinile la subsuoară. Puteam să văd omățul de pe coama dealurilor, palid în lumina stelelor, și uriașii munți de gheață care pluteau în derivă pe eterna mare.

Crabii dispăruseră, dar verdele viu al covoarelor de licheni persista. Pe un banc de nisip din mare, am avut impresia că disting un obiect negru, în care am crezut că zvâcnea o fărâmă de viață.

O eclipsă – pricinuită de trecerea uneia dintre planetele interioare pe deasupra suprafeței Soarelui – proiectă acum o umbră pe scoarța planetei. Nebogipfel, poate că tu te-ai fi simțit în largul tău acolo, dar pe mine m-a cuprins o groază nețârmurită și am ieșit din mașină pentru a-mi reveni. Apoi, când prima geană a Soarelui stacojiu reapăru în văzduh, am văzut că acea mogâldeață de pe bancul de nisip într-adevăr mișca. Era o minge de carne – ca un cap fără trup – având peste un iard în diametru, cu două fascicule de tentacule care atârnavă aidoma unor degete. Pe post de gură avea un plisc, iar nasul îi lipsea. Ochii săi – doi la număr, mari și întunecați – păreau umani...

Și chiar în clipa în care îi descriam creatura răbdătorului Nebogipfel, am recunoscut similitudinea dintre această viziune din viitor și straniul meu companion de pe parcursul celei mai recente călătorii prin timp – făptura luminată verzei, plutitoare, căruia îi spuseseam Observatorul. Am căzut în muțenie. Oare era posibil, am cugetat eu, ca Observatorul meu să nu fie decât o vedenie, de la sfârșitul vremurilor?

— Și astfel, am rostit în cele din urmă, am urcat din nou în mașina mea – îmi era cumplit de teamă să stau acolo, neajutorat, în acel ger teribil – și am revenit în propriul meu secol.

Am continuat să vorbesc în șoaptă, iar ochii imenși ai lui Nebogipfel rămaseră ațintiți asupra mea. Am observat la el scânteieri remanente din acea curiozitate și din acel simț al minunării care definesc umanitatea.

Acele câteva zile din spațiu par să aibă puțină legătură cu restul vieții mele; uneori, perioada pe care am petrecut-o în acel compartiment se aseamănă cu un răgaz de o clipă, mai scurt decât o bătaie de inimă în marele șuvoi al vieții mele, iar alteori am impresia că am trăit în acea

capsulă o veșnicie, rătăcind printre lumi. Era ca și cum aș fi fost detașat de viața mea și aș fi putut să privesc asupra ei din afară, de parcă era un roman neterminat. Iată-mă ca bărbat tânăr, jucându-mă cu experimentele, mașinăriile și grămezile mele de Plattnerită, dând cu piciorul ocaziilor de a ieși în lume, de a învăța despre viață, despre dragoste, politică și artă – refuzând până și să dorm – în strădaniile mele către perfecțiunea de neatins a înțelegerii. Ba chiar aveam impresia că mă puteam vedea după încheierea acestui voiaj interplanetar, cu planul meu de a-i dezamăgi pe Morloci și de a evada în propria mea epocă. Încă intenționez să duc la bun sfârșit acest plan – trebuie să înțelegeți – dar era ca și cum aș fi urmărit acțiunile altuia, ale unei persoane mai mărunte decât mine.

În cele din urmă, mi-a trecut prin gând că mă transformam într-o creatură desprinsă nu numai de lumea în care mă născusem – ci de toate lumile, precum și de Spațiu și Timp. Oare ce aveam să devin în propriul meu viitor decât, din nou, un fir de conștiință năpăstuit de Vânturile Timpului?

De-abia când Pământul deveni perceptibil mai apropiat – o umbră ceva mai întunecată pe fundalul Spațiului, cu lumina astrelor reflectându-se pe pânțele oceanelor – m-am simțit readus la vechile griji ale Umanității; încă o dată, amănuntele proiectelor mele – ca și speranțele, și temerile legate de viitor – își reluară în creierul meu ticăitul de orologii ce funcționau de la naștere.

N-am să uit niciodată scurtul interludiu interplanetar, iar uneori – când sunt între somn și trezie – îmi închipui că plutesc iarăși între Spațiu și Pământ, având drept unic tovarăș un Morloc răbdător.

Nebogipfel medita la viziunea mea asupra viitorului îndepărtat.

— Ai afirmat că ai străbătut treizeci de milioane de ani.

— Sau mai mult, am răspuns eu. Poate izbutesc să-mi aduc aminte cronologia mai precis, dacă...

El făcu un semn cu mâna, arătând că nu conta.

— Ceva nu este în regulă. Descrierea ta cu privire la evoluția Soarelui este plauzibilă, însă pieirea lui – ne spun savanții noștri – ar trebui să survină peste mii de milioane de ani, și nu după doar câteva milioane.

Eu m-am simțit ofensat.

— Ți-am povestit ce am văzut, onest și exact.

— Nu mă îndoiesc că așa ai făcut, zise Nebogipfel. Însă singura concluzie este aceea că în cealaltă Istorie – la fel ca și în a mea – Soarele nu a evoluat fără intervenție.

— Vrei să spui că...

— Vreau să spun că s-a săvârșit o încercare grosolană de a regla intensitatea sau longevitatea Soarelui – sau poate amândouă, așa cum am făcut noi ca să exploatăm astrul pentru materiale habitabile.

Ipoieza lui Nebogipfel era aceea că poate Eloii și Morlocii mei nu reprezentau întreaga poveste a Umanității, în acea Istorie pierdută și tristă. Poate – specula el – o rasă de constructori părăsise Pământul și încercase să modifice Soarele, exact așa cum făcuseră propriii săi strămoși.

— Însă încercarea a eșuat, am rostit eu...

— Da, Constructorii nu s-au mai întors niciodată pe Pământ – care a fost lăsat pradă lentei tragedii a Eloilor și Morlocilor, iar Soarele a devenit instabil, durata sa de existență fiind scurtată.

Eram îngrozit și nu puteam suporta să mai discut despre asta. M-am agățat de o bară, iar gândurile mi s-au întors către interior.

Am meditat iarăși la acea plajă dezolantă, la acele forme hidoase și involuate ce aminteau de Umanitate și la totala lor lipsă de inteligență. Viziunea fusese suficient de sumbră când socotisem că reprezenta o izbândă finală a inexorabilelor presiuni ale evoluției și regresiei asupra visului uman al Minții – însă acum înțelegeam că poate de vină fusese însăși Omenirea, cu ambițiile ei arogante, care dezechilibrase acele forțe contrare și își accelerase astfel propria nimicire!

Modul în care ne-a capturat Pământul a fost complicat. Trebuia să reducem viteza cu câteva milioane de mile pe oră, pentru a ne sincroniza cu traiectoria planetei în jurul Soarelui.

Am executat câteva piruete, pe o spirală descendentă, în jurul pântecului planetei; Nebogipfel îmi spuse că această capsulă se cuplase la câmpurile magnetice și gravitaționale ale Pământului – o cuplare sporită de anumite materiale ale carcasei și de manevrele sateliților: luni artificiale, ce orbitau în jurul Pământului și ajustau efectele sale naturale. Am înțeles că viteza noastră era cedată Pământului – care, pentru eternitate de-atunci încolo, avea să se deplaseze ceva mai departe de Soare și un pic mai rapid.

M-am lipit de peretele compartimentului, urmărind cum se desfășura peisajul întunecat al pământului. Am putut să deslușesc, din loc în loc, strălucirea câtorva dintre cele mai mari puțuri de încălzire ale Morlocilor și am remarcat o serie de turnuri imense și zvelte ce păreau să se ridice chiar deasupra atmosferei. Nebogipfel mă lămurii că acele construcții erau utilizate de capsulele ce parcurgeau drumul de la

Pământ la Sferă.

Am văzut niște punctișoare de lumină ce se târau de-a lungul acelor turnuri: erau compartimentele interplanetare, conținând Morloci care aveau să fie transportați pe Sfera lor. Prin intermediul unui astfel de turn, mi-am dat seama, fusesem eu -în stare de inconștiență – lansat în spațiu și dus pe Sferă. Structurile funcționau ca niște ascensoare extra-atmosferice și o serie similară de manevre de cuplare precum ale noastre – făcute în succesiune inversă, dacă mă înțelegeți – azvârleau fiecare capsulă în spațiu.

Viteza pe care o dobândeau capsulele la lansare nu era aceeași cu cea imprimată de rotația Sferei, și astfel, călătoria spre exterior dura mai mult decât întoarcerea însă la sosirea pe Sferă, câmpurile magnetice avea să capteze cu ușurință compartimentele, accelerându-le pe o orbită de *rendez-vous* perfectă.

În cele din urmă, ne-am cufundat în atmosfera Pământului. Carcasa începu să lumineze din pricina căldurii de frecare, iar nava se zgudui: era prima senzație de mișcare pe care o percepeam după câteva zile – dar Nebogipfel mă avertizase, și eu eram deja pregătit, agățat de barele de susținere.

Cu această strălucire meteoritică de foc am scăpat de ultimele resturi ale vitezei noastre interplanetare. Am urmărit cu oarece neliniște peisajul întunecat care se desfășura dedesubt, pe măsură ce noi cădeam – am avut senzația că pot să văd panglica lată, cu meandre, a Tamisei – și am început să mă întreb dacă nu cumva, după ce străbătuserăm o asemenea distanță, aveam, la urma urmei, să fim zdrobiți de stâncile nemiloase ale Pământului!

Însă apoi...

Impresiile pe care le am în legătură cu etapa finală a coborârii noastre înfiorătoare sunt încețoșate și parțiale. Ajunge să pomenesc de o navă, ceva aidoma unei imense păsări, care se prăvăli din văzduh și ne înghiți într-un soi de stomac. În beznă, am simțit un zguduit serios în vreme ce nava aceea disloca aerul, pentru a reduce din viteză; iar apoi, coborârea noastră continuă cu extremă blândețe.

Următorul lucru pe care am putut să-l remarc au fost stelele. Nu se vedea nici urmă din acea navă-pasăre. Capsula noastră era așezată pe solul uscat și sterp al Dealului Richmond, la nici o sută de iarzi de Sfînxul-cel-Alb.

21. Pe Dealul Richmond

Nebogipfel comandă dilatarea capsulei, iar eu am ieșit din ea, îndeșându-mi ochelarii pe față. Peisajul cufundat în noapte deveni limpede și detaliat și, pentru prima dată, am putut să disting câteva amănunte ale acestei lumi din anul de grație 657208.

Firmamentul era plin de stele, iar cicatricea de întuneric provocată de Sferă era conturată și distinctă. Se simțea un miros de rugină, venind dinspre nisipul omniprezent, și o anumit iz de stătut, precum cel al lichenilor și al mușchilor. Pretutindeni, aerul se saturase de miasma dulceagă a Morlocilor.

Eram ușurat că scăpasem din acea structură romboidală și că puteam să simt sub ghețe pământul solid. Am urcat cu pași mari panta colinei, către pedestalul cu plăci de bronz al Sfinxului, și am rămas acolo, la jumătatea drumului până în vârful Dealului Richmond, în locul în care știam că, odinioară, se aflase casa mea. Ceva mai în sus se găsea o nouă construcție, o colibă mică și pătrată. N-am izbutit să zăresc nici țipenie de Morloc. Ce diferență clară față de impresiile mele anterioare, când – în vreme ce băjbâiam prin beznă – avusesem senzația că aceștia se găseau peste tot.

Nu se vedea nici urmă de Mașina Timpului – numai făgașele săpate adânc în nisip și acele amprente bizare și înguste de picioare, specifice Morlocilor. Oare mașina mea fusese din nou târâtă în interiorul bazei Sfinxului? Așadar, Istoria se repeta! Sau așa socoteam eu. Mi-am simțit pumnii încheștându-se, atât de repede încât detașata mea stare interplanetară se evaporă, iar panica prinse să clocotească în mine. M-am calmat. Oare chiar eram atât de smintit, încât să nădăjduiesc că Mașina Timpului avea să mă aștepte lângă capsulă de îndată ce aceasta se deschidea? Nu puteam să recurg la violență – nu acum, când planul meu de evadare ajunsese așa departe! Nebogipfel mi se alătură.

— Se pare că suntem doar noi doi aici, am rostit eu.

— Copiii au fost evacuați din această regiune.

Mă cuprinse iarăși o izbucnire de rușine.

— Chiar sunt atât de periculos?... Spune-mi, unde se află mașina mea?

El își scosese ochelarii, însă nu puteam să citesc ceva în acei ochi cenușii-roșietici.

— Este la adăpost. A fost transportată într-un loc mai convenabil. Dacă dorești, o poți inspecta.

Aveam senzația că eram legat de Mașina Timpului cu un cablu din oțel, care mă trăgea într-acolo! Năzuiam să dau fuga la mașină și să sar în șa – să scap de această lume a beznei și a Morlocilor și să mă îndrept spre trecut!... Însă se cerea să fiu răbdător. Străduindu-mă să păstrez un ton normal, am răspuns:

— Nu este necesar.

Nebogipfel mă conduse pe deal, până la micuța structură pe care o remarcasem mai devreme. Avea obișnuita construcție simplă, dintr-o bucată, a Morlocilor; aducea cu o casă de păpuși, cu o singură ușă prinsă în balamale și cu un acoperiș în pantă, înăuntru se găseau o saltea pe post de culcuș, cu o pătură pe ea, un scaun și o mică tavă cu mâncare și apă – toate având un aspect solid, fapt reconfortant pentru mine. Ranița mea se afla pe saltea.

M-am întors spre Nebogipfel.

— Ați fost atenți, am spus eu, cu sinceritate.

— Îți respectăm drepturile.

Apoi, Morlocul se depărta de adăpostul meu. Când mi-am scos ochelarii, acesta se topi într-o umbră.

Am închis ușa cu oarece ușurare. Era o plăcere să mă întorc chiar și o vreme la tovărășia mea umană. Mă simțeam rușinat că plănuiam, atât de sistematic, să-i înșel pe el și poporul lui! Însă proiectele mele deja mă purtasera peste o distanță de sute de milioane de mile – până la câteva sute de iarzi de Mașina Timpului – iar acum nu puteam îndura gândul unui eșec.

Știam că dacă eram nevoit să-i pricinuiesc vreun rău lui Nebogipfel pentru a scăpa, aveam să o fac!

Am deschis ranița pe dibuite și am găsit o lumânare, pe care apoi am aprins-o. O lumină galbenă liniștitoare și un fuior de fum transformă acea cutie inumană într-un cămin. Morlocii îmi reținuseră vătraiul – așa cum aș fi fost în stare să anticipez – însă cea mai mare parte a celorlalte lucruri îmi fusese lăsată. Până și cuțitul meu cu plasele se afla acolo. Folosindu-mă de el și de o tavă a Morlocilor pe post de oglindă rudimentară, mi-am dat jos țepii iritanți din barbă și m-am ras cât am izbutit de bine. Am fost în stare să-mi lepăd rufăria de corp și să îmbrac alta nouă – n-aș fi crezut vreodată că niște șosete cu adevărat curate ar putea să-mi producă atâtea senzații de desfătare senzuală – și m-am gândit cu drag la doamna Watchets, care împachetase aceste articole neprețuite pentru mine.

În cele din urmă – și lucrul cel mai plăcut – mi-am scos o pipă din raniță, am umplut-o cu tutun și am aprins-o de la flacăra lumânării.

Exact în aceste condiții, cu câteva dintre posesiunile mele în jur și cu mirosul pătrunzător al celui mai bun tutun de care dispuneam încă persistând, m-am așezat în acel culcuș, am tras pătura peste mine și am adormit.

M-am trezit în beznă.

Era un lucru straniu să mă scol fără lumina zilei – de parcă aș fi fost deranjat în primele ceasuri ale dimineții – și nu m-am simțit niciodată odihnit după un interval de somn, în tot răstimpul cât m-am aflat în Noaptea cea Neagră a Morlocilor; era ca și cum trupul meu n-ar fi putut să calculeze în ce perioadă a zilei era.

Îi spuseseam lui Nebogipfel că mi-ar plăcea să inspectez Mașina Timpului și am fost stăpânit de o puternică nervozitate câtă vreme am luat un mic-dejun frugal și mi-am făcut toaleta Planul meu nu cuprindea prea multe în ceea ce privește strategia: pur și simplu, voiam să iau mașina, de îndată ce mi se oferea ocazia! Mă bazam pe presupunerea că Morlocii, după milenii de dispozitive sofisticate, care își puteau schimba total forma, nu știau ce să facă cu un aparat atât de primitiv, aflat în construcție, cum era Mașina Timpului. Eram de părere că nu se așteptau ca o acțiune atât de simplă precum atașarea celor două „manete” să poată să redea funcționalitatea mașinii – sau cel puțin așa mă rugam!

Am ieșit din adăpost. După toate peripețiile mele, manetele de la Mașina Timpului se găseau în siguranță în buzunarul interior al hainei.

Nebogipfel se apropie de mine, cu mâinile goale și picioarele sale subțiri lăsând în nisip niște urme ca de leneș. M-am întrebat de câtă vreme stătea în preajmă, așteptând să ies.

Am mers împreună pe coasta dealului, îndreptându-ne spre Sud, în direcția Parcului Richmond. Am pornit fără vreun preambul, căci Morlocii nu erau adepții conversației inutile.

Cum am mai spus, casa mea se aflase pe Petersham Road, în porțiunea de sub Hill Rise. Ca atare, se găsisse la jumătatea spinării Dealului Richmond, la câteva sute de iarzi depărtare de râu. Avusese o vedere frumoasă către Vest – sau așa ar fi fost, în lipsa copacilor ce o blocau – și se putuse observa o porțiune din pajiștile de la Petersham, de dincolo de râu. Ei bine, în anul de grație 657208, toată puzderia de obstacole fusese rasă, iar eu eram în stare să mă uit în jos spre povârnișul unei văi adâncite, pe unde Tamisa își croise noua sa matcă, scânteind în lumina astrilor. Puteam să remarc, din loc în loc, gurile de jeratic ale puțurilor de căldură ale Morlocilor, punctând peisajul întunecat O mare parte din panta dealului era nisip gol ori năpădit de

mușchi, însă puteam să zăresc niște petice dintr-o substanță ce semăna cu acea sticlă moale care căpțușea Sfera, lucind în lumina sporită a astrelor.

Râul însuși își săpase o nouă albie la circa o milă de amplasamentul din secolul al XIX-lea; se părea că tăiasse cotul dintre Hampton și Kew, astfel că, acum, Twickenham și Teddington se aflau pe malul estic. Aveam impresia că valea era mult mai adâncă decât în vremea mea – ori poate că Dealul Richmond fusese înălțat prin cine știe ce proces geologic. Mi-am adus aminte de o migrație similară a Tamisei în primul meu voiaj în timp. Așadar, am avut eu senzația, discrepanțele dintre Istoriile umane erau simple mărunțișuri; la urma urmei, lentele procese geologice și de eroziune aveau să-și continue munca lor perseverentă indiferent de circumstanțe.

Am găsit o clipă pentru a arunca o privire pe panta dealului, către parc, căci mă întrebam oare cât timp supraviețuiseră vântului schimbării acei codri străvechi, cu cetele de cerbi roșii și lopătari. Acum, parcul nu putea fi mai mult decât un pustiu întunecos, populat doar de cactuși și de câțiva măslini. Am simțit cum inima îmi împietrește. Poate că acești Morloci erau înțelepți și răbdători – poate că strădaniile lor sânguincioase de pe Sferă. În slujba cunoașterii, era demne de toată lauda – însă nepăsarea cu care tratau străbunul Pământ reprezenta o rușine!

Am ajuns în apropierea porții Richmond a parcului. În preajma, amplasamentului lui „Star and Garter”,²⁴

Poate la o jumătate de milă de poziția casei mele. Pe o bucată plată de pământ fusese așternută o platformă dreptunghiulară din sticlă moale; această platformă licărea în crâmpiele de lumină siderală. Părea făcută din acel minunat material sticlos din care era realizată și Podeaua Sferei, iar din această suprafață fuseseră invocate o multitudine de podiumuri și paravane pe care ajunsesem să le recunosc ca fiind uneltele caracteristice Morlocilor. Acum erau abandonate; în preajmă nu exista nimeni, cu excepția mea și a lui Nebogipfel. Iar acolo – chiar în mijlocul platformei – am zărit o încălceală butucănoasă și urâtă, din alamă și nichel, cu fildeșul ca osul albit strălucind în lumina astrelor, iar șaua de bicicletă plasată în centrul structurii: era Mașina Timpului, în mod evident intactă și gata să mă ducă acasă!

---

24. „Steaua și Jartiera” - organizație înființată în secolul al XVIII-lea, ce administrează o serie de cluburi pentru veterani și de cămine pentru invalizi de război ai armatei britanice (n. trad.).

22. Rotații și decepții

Am simțit cum îmi zvâcnește inima; mi-a venit greu să merg cu pași măsurati în urma lui Nebogipfel – însă am izbutit. Mi-am băgat mâinile în buzunarele hainei și am apucat cele două manete de control aflate acolo. Deja eram suficient de aproape de mașină pentru a vedea știfturile unde ar fi trebuit potrivite manetele, pentru ca aparatul să funcționeze, și intenționeam să lansez mașina de îndată ce puteam, pentru a scăpa din locul acesta!

— După cum observi, zicea Nebogipfel, mașina n-a suferit nici o pagubă – am deplasat-o, dar nu am încercat să ne băgăm în mecanismul ei...

Am căutat să-i distrag vigilența sporită.

— Ia spune-mi, acum, că ai studiat mașina și ai ascultat teoriile mele pe acest subiect, ce impresie ai?

— Mașina ta este o realizare extraordinară – devansând cu mult epoca sa.

N-am fost niciodată o persoană care să se dea în vânt după complimente.

— Plattnerita mi-a oferit posibilitatea să o construiesc, am rostit eu.

— Da. Mi-ar plăcea să cercetez această „Plattnerită” mai îndeaproape. Își puse ochelarii și studie barele scânteietoare de cuarț ale aparatului. Am vorbit – un pic – despre Istoriile multiple: despre posibila existență a câtorva versiuni ale lumii. Tu însuși ai fost martor la două...

— Istoria Eloilor și a Morlocilor, și Istoria Sferei.

— Trebuie să te gândești la aceste versiuni ale Istoriei ca la niște coridoare paralele, întinzându-se în fața ta. Mașina Timpului îți oferă posibilitatea să parcurgi aceste coridoare înainte și înapoi. Coridoarele există independent unele de celelalte: un om care privește în lungul unui coridor va vedea o Istorie completă și necontradictorie. El nu poate avea cunoștință de alt coridor, și nici coridoarele nu se pot influența reciproc. Însă, în anumite coridoare, condițiile ar putea să fie foarte deosebite. În unele, până și legile fizicii este posibil să difere...

— Zii înainte!

— Ai spus că funcționarea mașinii tale depinde de o distorsiune a Spațiului și Timpului, rosti el. Transformarea unei călătorii în Timp într-

una prin Spațiu. Ei bine, sunt de acord: așa își exercită Plattnerita efectele. Într-adevăr, dar cum se obține acest lucru? Acum închipuie-ți, zise el, un univers – o altă Istorie – în care această distorsiune Spațiu-Timp este extraordinar de pronunțată.

Continuă cu descrierea unei variante de univers care aproape îmi depășea imaginația: În care rotația era inclusă în înseși structura universului.

— Rotația impregnează fiecare punct al Spațiului și Timpului. O piatră, aruncată în exterior dintr-o poziție ar fi văzută ca urmând o traiectorie pe spirală: inerția sa ar acționa precum un compas, făcând-o să orbiteze în jurul punctului din care a fost lansată. Ba chiar, unii cred că până și în universul nostru s-ar putea produce o asemenea rotație. Însă la o scară colosal de lentă: e nevoie de o sută de mii de milioane de ani pentru a realiza o singură învârtire...

— Ideea universului în rotație a fost descrisă întâia oară la câteva decenii după vremea ta – de Kurt Gödel, de fapt²⁵.

— Gödel? Am avut nevoie de un moment pentru a localiza numele. Tipul care va demonstra imperfectibilitatea matematicii?

— Același.

Am dat ocol mașinii și am rămas cu degetele crispate pe manete. Intenționez să fac în așa fel încât să ajung exact în cel mai favorabil loc pentru a mă întinde către mașină.

— Spune-mi cum explică aceasta funcționarea mașinii mele.

— Are legătură cu schimbarea axelor. Într-un univers în rotație, este posibilă o călătorie prin spațiu, însă prin care să se ajungă în trecut ori în viitor. Universul nostru se învârtește, dar atât de încet, încât o astfel de traiectorie ar măsura o sută de mii de milioane de ani-lumină în lungime și ar dura aproape un milion de milioane de ani pentru a fi străbătută!

— Nu prea folositoare practic, așadar.

— Închipuie-ți un univers cu densitate mult mai mare decât a universului nostru: un univers la fel de dens, în orice punct, precum miezul unui atom de materie. Acolo, rotația s-ar realiza într-o fracțiune de secundă.

---

²⁵ Mai exact, în 1950, în comunicarea «*Rotating Universe*» în *General Relativity Theory* («*Universuri în rotație*» în *Teoria relativității generale*); caracteristica cea mai interesantă a acestor tipuri de universuri este absența timpului cosmic; pentru o prezentare amănunțită vezi *Cosmologia secolului XX*, de Jacques Merleau-Ponty, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, pp. 264-271 (n. trad.).

— Însă noi nu ne găsim într-un astfel de univers, am replicat eu, fluturând din mână prin spațiul gol. Asta este evident.

— Dar este posibil să ne găsim, pentru fracțiuni de secundă, și asta grație mașinii tale – ori cel puțin componente de Plattnerită. Ipoteza mea este aceea că, datorită unor proprietăți ale Plattneritei, Mașina Timpului pe care ai realizat-o oscilează prin acest univers ultradens și, la fiecare itinerare, exploatează schimbarea de axe din acea realitate pentru a ajunge, printr-o succesiune de salturi, în trecut ori în viitor! Așadar, parcurgi o spirală prin timp...

Am meditat asupra acestor idei. Erau extraordinare, de bună-seamă, dar aveam senzația că nu reprezentau altceva decât o prelungire oarecum fantastică, a concepțiilor mele preliminare referitoare la împletirea Spațiului și a Timpului și la fluiditatea axelor lor relevante. Și în plus, impresia mea subiectivă despre călătoria în timp se lega de senzația de învârtire – de rotație.

— Aceste idei sunt uimitoare, cu toate că sunt de părere că s-ar cădea să fie examinate mai adânc, i-am zis lui Nebogipfel.

El ridică privirea înspre mine.

— Flexibilitatea mentală de care dai dovadă este impresionantă, pentru o persoană din epoca ta evolutivă.

De-abia am auzit remarca sa de final. Acum mă găseam suficient de aproape. Nebogipfel atinse o șină a mașinii, cu un deget, prudent. Dispozitivul scânteie, punându-și în evidență masivitatea, iar o boare răvăși firele subțiri de păr de pe brațul Morlocului. El își retrase iute mâna. M-am uitat țintă la știfturi, repetând în minte acțiunea simplă de a scoate din buzunare manetele și de a le potrivi. N-avea să-mi ia mai mult de o secundă! Oare eram capabil să termin această manevră înainte ca Nebogipfel să mă lase inconștient cu razele sale verzi?

Întunericul se strângea în jurul meu, iar miasma de Morloc era puternică. Într-o clipă – am gândit, copleșit de o ardoare de nestăpânit – s-ar putea să scap de toate astea!

— Este ceva în neregulă?

Nebogipfel îmi privea chipul cu acei ochi ai săi enormi și întunecați, iar poziția lui era dreaptă și încordată. Deja era bănuitor! Oare mă trădasem? Și deja, în bezna de dincolo, știam eu, gurile a nenumărate arme trebuie că erau ridicate spre mine – aveam doar câteva secunde înainte de a fi pierdut!

Sângele îmi urlă în urechi. Am tras manetele din buzunare și, cu un țipăt, m-am lăsat deasupra mașinii. Am înfipt micile pârghii în știfturile lor, apoi, cu o singură mișcare, am tras manetele. Mașina

prinse să tremure și, în acel ultim moment, se produse o străfulgerare verde, iar eu am avut impresia că totul se terminase pentru mine! După care, stelele dispărură, și tăcerea se lăsă asupra mea. Am simțit o extraordinară senzație de răscuire, apoi, sentimentul cumplit de prăbușire, însă am întâmpinat cu bucurie acea lipsă de confort, căci era experiența familiară a călătoriei temporale!

Am răcnit puternic. Izbutisem – mă întorceam prin timp – eram liber!

... Iar apoi am conștientizat o răcoare în jurul grumazului – ceva moale, ca și cum acolo s-ar fi așezat o insectă, *un freamăt*.

Mi-am ridicat mâna spre beregată – și am atins părul unui Morloc!

CARTEA A DOUA

PARADOX

1. Argonauții temporali

Am cuprins cu mâna acel antebraț plătând și l-am desprins de pe gâtul meu. Lângă mine, pe cadrul de nichel și alamă, stătea rășchirat un trup păros – o față îngustă, cu ochelari, se afla în apropierea mea – iar mirosul dulceag-fetid, de Morloc, era pătrunzător!

— *Nebogipfel*.

Glasul său era subțire și slab, iar pieptul părea să-i palpite. Oare îi era frică?

— Așadar, ai scăpat. Și atât de ușor...

Parcă era o păpușă din cârpă și păr de cal, agățându-se cât era de mare de mașina mea Reprezenta o amintire a acelei lumi de coșmar din care fugisem; aș fi putut să-l arunc în afară într-o clipită, sunt sigur, dar mi-am stăpânit mâinile.

— Poate că voi, Morlocii, mi-ați subestimat capacitatea de acțiune, i-am zis eu tăios. Însă tu – tu ai *bănuit*, nu-i așa?

— Da. Exact în acea ultimă secundă... Cred că am devenit adeptul interpretării limbajului inconștient al trupului tău. Mi-am dat seama că intenționai să pui în funcțiune aparatul – și de-abia am avut timp să ajung la tine, înainte să... Crezi că ne-am mai putea îndrepta? Șopti el. Stau cam incomod și mă tem să nu cad din mașina ta.

Se uită la mine în vreme ce eu mă gândeam la această propunere. Simțeam că trebuia să iau o decizie, indiferent care; îl acceptam ca tovarăș de călătorie în mașină – sau nu?

Însă n-aș fi fost în stare să-l arunc afară; mă cunoșteam prea bine!

— Of, foarte bine!

Și astfel, ca doi Argonauți Temporali, am executat un extraordinar balet, acolo, în mijlocul hățîșului care îl constituia mașinăria mea. Am continuat să-l strâng pe Nebogipfel de braț – pentru a nu cădea și pentru a mă asigura că nu încearcă să atingă comenzile aparatului – și m-am răsucit până ce am ajuns să stau călare pe șa. N-am

fost un bărbat agil nici măcar în tinerețe, iar în momentul în care am încheiat acțiunea găfăiam și eram irascibil. Între timp, Nebogipfel se cuibări într-o porțiune convenabilă din construcția aparatului.

— De ce m-ai urmat, Nebogipfel?

Morlocul, uitându-se atent la peisajul întunecat și diluat al călătoriei în timp, nu răspunse, totuși, am avut impresia că înțeleg. Mi-am amintit de interesul și de uimirea sa atunci când îi povestisem despre viitor, în perioada în care împărțiserăm capsula interplanetară. Pentru Morloc fusese un imbold de moment să urce după mine – să descopere dacă, într-adevăr, călătoria în timp era o realitate – și un imbold provocat de o curiozitate ce descindea, la fel ca și a mea, din aceea a unei maimuțe! M-am simțit mișcat din pricina asta, într-un mod confuz, și am devenit ceva mai cald cu Nebogipfel. Umanitatea se schimbase mult în anii ce ne despărțeau, însă aceea era dovada că, totuși, curiozitatea, impulsul nepotolit de *a afla* – și cutezanța ce vine o dată cu el – nu muriseră complet!

Apoi țâșnirăm în lumină – deasupra capului meu am văzut dezmembrarea Sferei – Soarele gol inundă mașina, iar Nebogipfel prinse să urle.

Mi-am scos ochelarii. Mai întâi. Soarele fără cochilie atârână imobil pe boltă, dar, nu mult după aceea, începu să se abată de la poziția sa fixă; străbătea un arc pe cer, din ce în ce mai rapid, iar fălăitului zilelor și nopților reveni pe Pământ. În cele din urmă, Soarele ajunsese să zboare prin văzduh prea rapid, pentru a mai putea fi urmărit, și se transformă într-o panglică luminoasă, iar alternanța nopților și zilelor a fost înlocuită cu acea lucoare sedefie uniformă, mai degrabă rece.

Astfel, am văzut eu, era dezlegată regularizarea axei Pământului și a rotației.

Morlocul se făcu ghem, cu fața vârată în piept. Avea ochelarii pe ochi, însă protecția pe care o ofereau aceștia nu părea suficientă; parcă încerca să se îngroape în măruntaiele mașinii, iar spinarea îi strălucea albă în lumina diluată a Soarelui.

Nu m-am putut abține să nu râd. Mi-am adus aminte cum el omise să mă prevină atunci când capsula noastră cu destinația Pământ fusese eliberată de pe Sferă în spațiu. Ei bine, asta era răsplata!

— Nebogipfel, e numai lumină solară.

Nebogipfel își ridică chipul. În strălucirea sporită, ochelarii săi se întunecaseră până la impenetrabilitate; părul de pe față îi era încâlcit și, aparent, năclăit de lacrimi. Carnația trupului său, vizibilă prin blană,

licărea într-un alb-pal.

— Nu-s numai ochii, murmură el. Chiar și această stare atenuată a luminii îmi provoacă durere. Când vom ieși, în lumina orbitoare a Soarelui...

— Arsuri solare! Am exclamat eu.

După atâtea generații în beznă, acest Morloc avea să fie mai vulnerabil, chiar și în fața soarelui potolit al Angliei, decât ar fi fost cel mai palid roșcovan la Tropice. Mi-am scos haina

— Uite, am adăugat, asta ar trebui să te apere. Nebogipfel își puse veșmântul în jurul său, ghemuindu-se sub cutele acestuia.

— Și în plus, am zis, când voi opri mașina, o să am grijă să ajungem când afară este noapte, așa că vom găsi un adăpost pentru tine.

În timp ce mă gândeam la asta, mi-am dat seama că sosirea în ceasurile întunericului ar fi fost, oricum, o idee bună: ce mai privește aș fi constituit dacă apăream pe Dealul Richmond cu acest monstru din viitor, în mijlocul unei mulțimi de oameni ieșită la plimbare, rămasă cu gura căscată!

Pe coasta dealului, verdeța permanentă se retrase, revenind la un ciclu sezonat. Am început traversarea Erei Construcțiilor Mărețe, despre care am vorbit mai devreme. Nebogipfel, cu haina trasă deasupra capului, se uita afară cu evidentă fascinație, pe măsură ce podurile și turnurile treceau precum ceața pe deasupra peisajului pâlplâitor. În ceea ce mă privește, simțeam o ușurare intensă, căci ne apropiam de propriul meu secol.

Brusc, Nebogipfel scoase un șuierat – era un sunet bizar, ca de pisică – și se lipi și mai mult de structura mașinii. Privea țintă în față, cu ochii enormi și holbați.

M-am întors spre el și mi-am dat seama că extraordinarele efecte optice pe care le observasem în timpul călătoriei mele spre anul de grație 657208 apăruseră iarăși. Aveam senzația că întinderile de stele, țipătoare și ticsite, încercau să străpungă suprafața diluată a lucrurilor, de jur-împrejurul meu... Iar acolo, plutind la numai câțiva iarzi în fața mașinii, se afla Observatorul, neverosimilul meu companion. Ochii săi erau fixați asupra mea, iar eu m-am apucat de o bară. M-am uitat atent la acea parodie deformată de chip uman și la tentaculele care se legănau – și am fost uimit din nou de similitudinea cu făptura greoaie pe care o văzusem pe acea plajă îndepărtată, aflată la distanță de treizeci de milioane de ani.

Era un lucru straniu, însă ochelarii mei – care îmi fuseseră de mare ajutor în alungarea întunericului Morlocilor – nu-mi foloseau la

nimic în vreme ce studiam această făptură; nu puteam să o observ mai clar decât cu ochii liberi.

Am perceput un murmur jos, precum un scâncet. Era Nebogîpfel, agățându-se de locul său din mașină, trădându-și limpede suferința

— N-are de ce să-ți fie teamă, am rostit eu, puțin stângaci. Ți-am povestit de întâlnirea cu această creatură în drumul către secolul vostru. Este o priveslîște ciudată, cu toate că nu pare să fie primejdioasă.

Printre gemetele sale tremurate, Nebogîpfel zise:

— Nu pricepi! Ceea ce vedem e *imposibil*. Aparent, Observatorul tău are capacitatea de a *traversa* coridoarele – de a se deplasa printre versiunile potențiale ale Istoriei... chiar de a pătrunde în mediul diluat al unei Mașini a Timpului în funcțiune. Este cu neputință!

Iar apoi – la fel de simplu precum apăruse – strălucirea siderală păli, Observatorul deveni invizibil, iar aparatul meu își continuă drumul spre trecut.

În cele din urmă, i-am spus tăios Morlocului:

— Trebuie să înțelegi asta, Nebogîpfel: nu am deloc intenția de a reveni în viitor, după această ultimă călătorie.

El cuprinse cu degetele sale lungi longeroanele mașinii.

— Știu că nu mă pot întoarce, rosti el. Știam asta până și atunci când m-am aruncat în mașină. Chiar dacă intenția ta ar fi fost să revii în viitor...

— Da?

— Prin întoarcerea încă o dată în timp, acest dispozitiv al tău este sortit să producă o altă modificare a Istoriei, într-un mod impredictibil. Se răsuci către mine, cu ochii săi imenși dincolo de ochelari. Pricepi? Istoria mea... casa mea este pierdută – poate distrusă. Deja am devenit un pribeag în timp... Exact ca tine.

Cuvintele sale îmi dădură fiori. Oare putea fi adevărat? Oare prin această nouă expediție produceam alte stricăciuni carcasei Istoriei, chiar în momentul în care stăteam aici?

Hotărârea mea de a îndrepta toate acestea – de a pune capăt caracterului distrugător al Mașinii Timpului – se întări!

— Dar, dacă știai lucrurile astea, cutezanța ta de a mă urmări a fost o nesăbuiță de prim rang...

— Poate. Glasul său era înăbușit, căci Nebogîpfel își adăpostea capul între brațe. Totuși, să văd asemenea priveslîști precum acelea la care deja am fost martor – să călătoresc în timp – *să strâng asemenea informații*... nimeni din specia mea n-a avut vreodată o asemenea șansă!

Rămase tăcut, iar compasiunea mea pentru el spori. M-am

întrebat cum aş fi reacţionat eu, dacă mi s-ar fi dat ocazia pentru o singură secundă – așa cum se întâmplase cu Morlocul!

Indicatoarele cadranelor cronometrice continuară să se învâртеască înapoi și am văzut că ne apropiam de secolul meu. Lumea se rânduia într-o configurație mai familiară, cu Tamisa așezată ferm între vechile ei țărmuri și cu podurile pe care aveam impresia că le recunoșteam luând ființă deasupra ei.

Am tras de manete. Soarele deveni vizibil ca un obiect clar definit, zburând pe deasupra capetelor noastre ca un glonț strălucitor, iar trecerea nopții era marcată de un pâlپăit perceptibil. Două dintre cadranele cronometrice erau deja staționare; numai miile de zile – doar câțiva ani – rămăseseră a fi traversate.

Mi-am dat seama că Dealul Richmond înghețase în jurul meu, mai mult sau mai puțin în forma pe care o puteam identifica din propria mea vreme. Întrucât călătoria prin timp făcea ca arborii care blocau vederea să devină transparenti, distingeam foarte bine pajiștile dinspre Petersham și Twickenham, presărate cu pâlcuri de copaci bătrâni. Totul era reconfortant și familiar -în ciuda faptului că viteza mea prin timp era încă atât de mare. Încât îmi era imposibil să deslușesc oamenii, cerbii, vacile ori alte făpturi ale dealului, pajiștilor sau râului; licărul nopții și al zilei scâlدا întregul peisaj într-o lucoare nefirească, dar, cu toate acestea, aproape ajunsesem acasă!

Am urmărit cum indicatorul miilor se apropia de zero -eram acasă, și am avut nevoie de toată hotărârea pentru a nu opri mașina acolo și atunci, căci dorul de a mă întoarce în propriul meu an era extrem de puternic – dar am lăsat manetele în poziția lor și am urmărit cum acele cadranelor intră în zona negativă.

În jurul meu, dealul pâlپăia noapte după zi, la răstimpuri cu câte o pată de culoare, când vreo petrecere la iarbă verde ținea suficient pentru a fi înregistrată de vederea mea. În cele din urmă, atunci când cadranul indică șase mii cinci sute șaiszeci de zile *înainte* de plecarea mea, am apăsat din nou manetele.

Am oprit Mașina Timpului în toiul unei nopți înnorate, fără lună. Dacă izbutisem să calculez corect, ajunsesem în iulie 1873. Ajutat de ochelarii Morloci, am văzut coasta dealului, malul râului și roua ce scânteia pe iarbă. Am observat că – deși Morlocii îmi așezaseră mașina pe o porțiune goală de pe pantă, la o jumătate de milă de casa mea – nu era nimeni care să asiste la sosirea noastră. Sunetele și aromele propriului meu secol mă copleșiră: mirosul pătrunzător al lemnelor ce

ardeau undeva, într-un șemineu, murmurul îndepărtat al Tamisei, foșnetele adierii ce trecea printre copaci, flăcările de petrol ale cărucioarelor vânzătorilor ambulanți. Totul era încântător și familiar, și bine venit!

Nebogipfel se ridică prudent. Își băgase brațele în mânecile hainei mele, iar acum, veșmântul greu atârna pe el ca pe un copil.

— Suntem în 1891?

— Nu, am răspuns eu.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că ne-am întors și *mai mult* în timp.

Am aruncat o privire în lungul dealului, în direcția casei mele.

— Nebogipfel, într-un laborator de-acolo, un tânăr nesăbuit se angajează într-o serie de experimente care vor duce, în cele din urmă, la crearea Mașinii Timpului.

— Adică afirmi...

— Suntem în anul 1873 – și prevăd că, în curând, mă voi întâlni cu mine însumi, la vremea tinereții.

Chipul său fără bărbie și cu ochelari se răsuci spre mine, cu o expresie ce părea a fi uimire.

— Vino acum, Nebogipfel, și ajută-mă să găsec un loc pentru a ascunde această mașinărie.

2. Acasă

Nu pot descrie cât de straniu mi se părea să merg pe Petersham Road, prin aerul nopții, întorcându-mă, în sfârșit, la propriul meu cămin – cu un Morloc lângă mine!

Casa se afla pe colțul unui cvartal și avea bovindouri mari, niște sculpturi fără multe pretenții în jurul cadrului ușii și o verandă cu coloane ce imitau stilul elin. În față se găsea o scară ce ducea către pivniță, cu o balustradă delicată de metal, vopsită în negru. Întreg ansamblul era, realmente, un soi de pastişă a caselor cu adevărat impozante din Green sau a celor de pe culmea dealului; însă era o locuință mare, confortabilă și încăpătoare, pe care o cumpărasem la un preț foarte bun, pe când eram tânăr, și din care n-aveam intenția să mă mut.

Am trecut pe lângă ușa din față și am ocolit către partea dindărăt a

casei. În spate să găseau niște balcoane, cu pilaștri grațioși din fier, vopsiți în alb, ce ofereau o priveliște către Vest. Am putut să deslușesc ferestrele fumoarului și ale sufrageriei, acum întunecate (mi-am dat seama că nu știam ce oră a nopții era), însă eram conștient de o absență bizară în partea dinapoi a fumoarului. Am avut nevoie de câteva momente pentru a-mi aduce aminte ce însemna aceasta – o absență neașteptată este ceva mult mai greu de identificat decât o *prezență* distonantă. Era, de fapt, locul camerei de baie pe care aveam să o construiesc mai târziu. Aici, în 1873, încă eram silit să mă spăl într-o vană adusă în dormitor de un valet!

Iar în acea seră prost proporționată, ce ieșea dindărătul casei, se găsea laboratorul meu, acolo unde – am văzut eu, cu un fior de nerăbdare – încă ardea o lumină. Toți musafirii de la cină plecaseră, iar servitorii se retrăseseră de mult; numai el – eu – lucra în continuare.

Mă cuprinsese un vălmășag de sentimente pe care îmi închipui că nici un om nu le trăise până atunci; aici era casa mea, cu toate că nu puteam ridica nici o pretenție asupra ei!

M-am întors la ușa din față Nebogipfel stătea ceva mai departe, pe drumul pustiu; părea temător să se apropie de scară, căci hruba în care cobora era cufundată într-o beznă desăvârșită, chiar și cu ochelari.

— N-are de ce să-ți fie frică, i-am spus eu. Este un lucru obișnuit să existe bucătării și alte anexe subterane în case ca astea... Treptele și balustrada sunt destul de solide.

Nebogipfel, anonim în spatele ochelarilor săi, cercetă scara cu suspiciune. Bănuiam că precauția sa provenea din necunoașterea robusteții tehnologiilor din secolul al XIX-lea – uitasem cât de stranie i se părea, probabil, primitiva mea epocă, deși ceva din atitudinea lui mă deranja.

Îmi învie în minte, și mă tulbură, un episod bizar din propria mea copilărie. Casa în care am crescut era mare și întortocheată – nepractică, de fapt – și avea niște tuneluri subterane care duceau la un corp cu grajduri, cămări și alte anexe: astfel de pasaje sunt un element comun al locuințelor din acea epocă. Pe sol erau dispuse, din loc în loc, niște grătare: piese rotunde, vopsite în negru, ce acopereau puțurile care dădeau spre tuneluri, pentru ventilație. Mi-am amintit, acum, de propria mea frică, de pe vremea când eram copil, față de acele hrube închise din pământ. Poate or fi fost ele simple guri de aerisire, dar, mă atenționa imaginația mea de copil, dacă vreo mână osoasă țâșnea printre acele bare late și mă înhăța de gleznă?

Mi-am dat seama în acest moment – cred că ceva din atitudinea

precaută a lui Nebogipfel declanșa toate acestea – că exista o oarecare similitudine între acele deschideri din pământ ale copilăriei mele și sinistrele puțuri ale Morlocilor... Oare de aceea, la urma urmei, îl lovisem atât de năprasnic pe acel copil Morloc, în anul de grație 657208?

Nu sunt o persoană care să se bucure de asemenea revelații asupra propriului său caracter! În mod foarte nedrept, am sărit la Nebogipfel:

— În plus, am crezut că vouă, Morlocilor, vă place întunericul!

M-am întors cu spatele la el și m-am îndreptat către ușa din față.

Totul era atât de familiar – și totuși atât de *diferit*, într-un fel deconcertant. Chiar și dintr-o privire, puteam să remarc o mie de schimbări minore față de vremea mea, la optsprezece ani în viitor. Într-un loc, bunăoară, se vedea lintoul încovoiat, pe care mai târziu aveam să-l înlocuiesc, iar în altul, spațiul liber unde urma să se afle suportul arcuit de felinar, pe care aveam să-l instalez într-o bună zi, la sugestia doamnei Watchets.

Am ajuns să-mi dau seama, din nou, ce chestiune remarcabilă era călătoria în timp! S-ar putea crede că cele mai dramatice schimbări survin într-un zbor peste mii de secole ceea ce am descoperit și eu – însă până și acest salt minuscul, de numai câteva decenii, mă transformase într-un anacronism.

— Eu ce trebuie să fac? Să te aștept aici?

M-am gândit la prezența tăcută a lui Nebogipfel, lângă mine. Cu ochelarii pe față și haina mea încă atârându-i pe corp, părea în egală măsură caraghios și primejdios!

— Cred că există mai multe pericole dacă rămâi afară. Dacă te observă vreun polițist? Ar putea crede că ești vreun spărgător ciudat. În caz că te arestează...

Nu eram sigur dacă perspectivele unui Morloc într-o secție de poliție de la 1873 erau îngrijorătoare ori amuzante! Fără rețeaua sa de mașinării Morloce, Nebogipfel era cu desăvârșire lipsit de apărare; plonjase în Istorie exact la fel de nepregătit precum fusesem eu în prima plimbare.

— Și cum rămâne cu câinii? Sau cu pisicile? Mă întreb ce ar face un mascul obișnuit, născut prin anii 1870, cu un Morloc. O masă gustoasă, cred... Nu, Nebogipfel. Una peste alta, cred că vei fi mai în siguranță dacă stai în preajma mea.

— Și tânărul bărbat pe care îl vizitezi? Cum rămâne cu reacția lui?

— Ei bine, am oftat eu, întotdeauna a fost dăruit cu o minte

deschisă și flexibilă. Sau, cel puțin, așa îmi place să cred!... Poate că voi afla în curând. În plus, prezența ta ar putea să mă convingă – să-l convingă pe el, adică – de veridicitatea relatării mele.

Și, fără a-mi mai permite alte ezitări, am tras de cordonul soneriei.

Din interiorul casei, am auzit niște uși trântindu-se, după care, un strigăt enervant: „În regulă, vin imediat!” – iar apoi, niște pași bocăniră pe coridorul scurt ce lega laboratorul meu de restul casei.

— Sunt eu, am rostit printre dinți, pentru Nebogipfel. *El*. Pesemne că este târziu – servitorii s-au culcat.

O cheie zăngăni în broasca ușii.

— Ochelarii! Șuieră Nebogipfel.

Mi-am dat jos de pe față anacronismul ofensator și l-am îndesat în buzunarul de la pantaloni, tocmai în clipa în care se deschise ușa în cadrul ei stătea un bărbat tânăr, al cărui chip strălucea ca o lună în lumina singurei lumânări ce o purta. Privirea pe care mi-o aruncă – eu fiind îmbrăcat doar în cămașă – a fost fugitivă; iar inspecția făcută lui Nebogipfel chiar și mai superficială. (Cam acela era deci spiritul de observație pe care îl puneam la mare preț!)

— Ce naiba vreți? Este unu dimineața, știati?

Am deschis gura să vorbesc. Însă micul meu preambul, îndelung repetat, îmi dispăru din minte.

Astfel am ajuns față în față cu mine însumi, la vârsta de douăzeci și șase de ani!

3. *Moses*

După această experiență, m-am încredințat că noi toți, fără excepție, folosim oglinda pentru a ne amăgi. Reflecția pe care o vedem acolo se află atât de mult *sub controlul nostru*; ne punem în valoare cele mai bune trăsături, chiar dacă inconștient, și ne potrivim atitudinile într-un mod în care nici cel mai apropiat prieten nu l-ar recunoaște. Și, de bună seamă, nu ne găsim sub constrângerea de a ne privi din unghiurile mai puțin favorabile, cum ar fi, de pildă, ceafa, ori nasul proeminent dintr-un profil glorios, complet.

Ei bine, mă aflam în fața unei reflecții pe care nu o controlam – și ce experiență tulburătoare era!

Avea înălțimea mea, firește: la drept vorbind, am fost uimit să descopăr că mă micșorasem un pic în cei optsprezece ani care ne despărțeau. Fruntea îi era stranie: nefiresc de lată, exact așa cum îmi spusese multe persoane, fără cruțare, pe parcursul vieții mele, și presărată cu fire subțiri de păr, șaten-nisipiu, care încă nu căzuseră și nici nu dădeau semne de încărunțire. Ochii îi erau cenușii, limpezi, nasul drept, iar maxilarul puternic – însă nu se putea spune că fusesem un diavol chipeș. Era palid de la natură, iar această lividitate era sporită de lungile ceasuri petrecute, încă din anii de formare, în biblioteci, camere de studiu, săli de clasă și laboratoare.

Am simțit o vagă repulsie; într-adevăr, exista un pic de Morloc în mine! Iar urechile mele oare chiar fuseseră vreodată atât de proeminente?

Dar, mai presus de toate, îmi atraseră atenția hainele. *Hainele!*

Purta acele veșminte de care îmi aminteam ca fiind ținuta de crai: un sacou scurt, de un roșu-strălucitor, peste o jiletcă galbenă cu negru, prinsă cu nasturi grei din alamă, ghete înalte și galbene, și un buchețel de flori care îi împodobeau reverul.

Oare eu chiar îmbrăcasem vreodată o asemenea costumație? Pesemne că da, însă orice altceva diferit de propriul meu stil sobru ar fi fost greu de imaginat.

— La naiba, nu m-am putut abține să nu spun, zici că ești un măscărici!

El păru nesigur – observase ceva bizar în legătură cu chipul meu, era limpede – dar răspunse destul de spontan:

— Poate c-ar trebui să-ți închid ușa în nas, domnule. Ai urcat dealul numai pentru a te lega de îmbrăcămintea mea?

Am observat că buchețelul său era destul de veștejit și am avut impresia că puteam detecta un iz de coniac în răsuflarea sa.

— Ia spune-mi, astăzi este joi?

— E o întrebare foarte bizară. Poate că s-ar cădea să...

— Da?

Își ridică lumânarea și se uită la chipul meu. Era atât de fascinat de mine – de propriul său alter ego vag perceput – încât îl ignoră pe Morloc: o făptură umană din viitorul îndepărtat, care stătea la nici doi iarzi de el! M-am întrebat dacă, în această scenă, nu cumva era ascunsă o metaforă grosolană: oare călătorisem prin timp, la urma urmei, numai pentru a mă căuta pe mine însumi?

N-aveam însă vreme de ironie și chiar mă simțeam oarecum rușinat pentru că formulasem un asemenea gând literar!

— Este joi, din întâmplare. Sau era – acum ne găsim în primele ceasuri ale zilei de vineri. Ce-i cu asta? Și de ce n-ai știut de la început? Cine ești dumneata, domnule?

— Am să-ți spun cine sunt, am răspuns. Și... – Am arătat către Morloc, determinând-o pe șovăielnica noastră gazdă să facă ochii mari -... cine este acesta. Și de ce nu sunt sigur ce oră este, nici măcar ce zi. Dar, mai întâi, putem intra înăuntru? Căci tare mult mi-ar plăcea un pic din coniacul dumatilă.

El rămase nemișcat poate vreo jumătate de minut, cu fițilul lumânării sfârșind în balta sa de ceară, iar în depărtare auzeam suspinul Tamisei, care își croia apatică drumul printre podurile din Richmond. Apoi, în cele din urmă, el rosti:

— Ar trebui să vă arunc în stradă! Dar...

— Știu, am zis blând.

Mi-am privit alter ego-ul mai tânăr cu indulgență; niciodată nu m-am ferit de speculațiile febrile și îmi puteam închipui ce ipoteze nebunești fermentau deja în acea minte fecundă și nedisciplinată!

Ajunse la o decizie. Se dădu la o parte din cadrul ușii.

I-am făcut semn lui Nebogipfel să o ia înainte. Picioarele Morlocului, goale, cu excepția unui strat de păr, lipăiră pe parchetul holului. Alter ego-ul meu mai tânăr rămăsese din nou cu ochii fixați – Nebogipfel îi susținu privirea cu interes – și zise:

— E... ăă... este târziu. Nu vreau să-i trezesc pe servitori. Veniți în sufragerie – probabil este cea mai călduroasă încăpere.

Holul era întunecos, vopsit în partea de jos și cu un rând de cuiere pentru pălării. Contururile craniului mare al gazdei noastre șovăielnice erau accentuate de singura lumânare, în timp ce ne conducea către fumoar. În sufragerie, cărbunii încă mocneau în șemineu. Gazda noastră aprinse lumânările de la aceea pe care o purta, iar camera deveni puternic iluminată, căci acolo se afla o duzină de lumânări: două în sfeșnice de alamă, pe policioara căminului, cu o cutie de tutun rotofeie și tihnită între ele, iar restul în aplici.

Am cercetat cu privirea această încăpere caldă și liniștită – atât de familiară și, totuși, atât de diferită după rezugrăviri și redecorări dintre cele mai subtile! Lângă ușă se afla măsuța cu teancul ei de ziare – pline, fără nici un dubiu, de analize sumbre asupra celor mai recente declarații ale domnului Disraeli²⁶ sau poate de articole foarte plicticoase despre

26 Benjamin Disraeli (1804-1881). Om politic englez, prim-ministru al Imperiului Britanic în 1868 și între 1874-1880; în 1872, într-un celebru a formulat doctrina după care Imperiul Britanic trebuia să devină efectiv un stat

Chestiunea Orientală²⁷ – iar în apropierea căminului se găsea fotoliul meu jos și confortabil. Însă nici urmă de setul meu de măsuțe octogonale și de lămpile mele incandescente, cu crini de argint.

Gazda noastră ajunsese acum la Morloc. Se aplecă înainte, odihnindu-și mâinile pe genunchi.

— Ce-i arătarea asta? Parcă-i un soi de maimuță – sau un copil diform. Haina pe care o poartă este a ta?

Tonul acesta mă descumpăni – și m-am trezit zicând ceea ce am zis:

— Nu este o arătare, ci un om. Și poate vorbi singur.

— Chiar așa? Își întoarse fața către Nebogipfel. Adică, chiar poți? Sfinte Sisoie!

Continuă să se holbeze la chipul păros al bietului Nebogipfel, în timp ce eu am rămas nemișcat pe covorul din sufragerie, străduindu-mă să nu-mi trădez nerăbdarea – ca să nu mai pomenesc de jenă – pricinuită de această lipsă de politețe.

El își aminti de îndatoririle sale de gazdă.

— Of, zise, îmi pare rău. Vă rog, luați loc aici!

Nebogipfel, încotoșmănat în haina mea, rămase în picioare în mijlocul carpetei din fața șemineului. Se uita în jos spre podea, apoi în jur prin încăpere. Părea să aștepte ceva – și, într-o clipă, am înțeles. Atât de obișnuit era Morlocul cu tehnologia timpului său, încât spera ca mobila să se ridice din covor! Deși, atunci când aveam să ne cunoaștem mai bine, Morlocul urma să se dovedească o persoană cu mintea flexibilă, în acea clipă, era la fel de încurcat cum poate aș fi fost eu dacă m-aș fi apucat să caut grila de protecție a unei lămpi cu incandescență pe perețele unei caverne din epoca de piatră.

— Nebogipfel, am rostit eu, acestea sunt vremuri mai simple. Formele sunt *fixe*. Am arătat către masă și scaune. Trebuie să alegi unul dintre acestea.

Alter ego-ul meu mai tânăr ascultă acest schimb de replici cu evidentă curiozitate.

Morlocul, după alte câteva secunde de ezitare, se îndreptă spre unul dintre scaunele mai masive.

Am ajuns acolo înaintea lui.

— De fapt, nu pe acesta, Nebogipfel, am spus cu blândețe. Nu

---

pluricontinental coerent, tinzând către formarea unui „patriotism imperial” britanic, la scară mondială (n. trad.).

²⁷ Problemă care a intervenit în relațiile internaționale din a doua jumătate a secolului al XIX-lea din pricina instabilității Imperiului Otoman (n. trad.).

cred că îl vei găsi comod – s-ar putea să încerce să-ți facă un masaj, înțelegi, dar nu este proiectat pentru greutatea ta...

Gazda mea mă privi, uluită.

Sub îndrumarea mea, Nebogipfel – mă simțeam aidoma unui părinte nepriceput în vreme ce mă agitam în jurul său -trase un scaun simplu, drept, și se sui pe el; stătea acolo, cu picioarele legănându-i-se, precum un copil păros.

— Cum de știi despre Scaunele Active pe care le-am realizat? Întrebă gazda mea. Le-am prezentat numai câtorva prieteni – modelul nici măcar nu este brevetat...

Nu am răspuns. Pur și simplu, i-am susținut privirea, câteva secunde prelungi. Puteam să văd că extraordinarul răspuns la întrebare se contura în mintea lui.

El îmi evită privirea.

— Ia loc, mi-a spus. Te rog. Eu o să aduc coniacul.

M-am așezat lângă Nebogipfel (la propria mea masă de sufragerie transmutată, cu un Morloc drept tovarăș!) și m-am uitat, în trecut, prin jur. Într-un colț al încăperii, pe tripodul său, se afla vechiul telescop gregorian pe care îl adusesem din casa părinților mei – un instrument simplu ce putea să ofere numai imagini încețoșate și care totuși fusese, pe vremea când eram copil, o fereastră către minunatele lumi de pe bolta cerească și către tulburătoarele miracole ale fizicii optice. Iar dincolo de această cameră, se găsea culoarul întunecat ce dădea spre laborator, cu ușile lăsate deschise neglijent; prin acel coridor am zărit aspectele ispititoare ale atelierului meu: talmeș-balmeșul de aparate de pe bancuri, foile cu desene risipite pe podea și diferite unelte și instalații.

Gazda noastră ni se alătură din nou; purta, cu stângăcie, trei pahare pentru coniac și o carafă. Turnă trei porții generoase, iar licoarea scânteie în lumina lumânărilor.

— Poftim. Vă este frig? Vreți să aprind focul?

— Nu, am zis eu, mulțumesc.

Am ridicat paharul cu coniac, l-am mirosit, apoi l-am lăsat să se rostogolească pe limbă

Nebogipfel nu-și luă paharul. Vârî un deget palid în băutură, apoi îl retrase și linse un strop de pe vârful său. Păru să-l treacă un fior. Apoi, cu delicatețe, împinse paharul la depărtare de el, de parcă ar fi fost plin ochi cu cele mai nocive substanțe imaginabile.

Gazda mea urmări această scenă cu multă curiozitate. Apoi, cu un efort vădit, se întoarse spre mine.

— Am un dezavantaj în fața dumatăle. Nu te cunosc. Însă

dumneata mă cunoști, s-ar părea.

— Da, am zâmbit eu. Însă am oarece îndoieli cum să îți spun.

El se încruntă, neliniștit.

— Nu văd de ce ar fi aceasta o problemă Mă numesc... Mi-am ridicat mâna; prin minte îmi trecu un gând inspirat.

— Nu. Am să-ți zic – dacă îmi vei permite – Moses.

El luă o înghițitură zdravănă din coniacul său și se uită la mine cu furie veritabilă în ochii cenușii.

— Cum de știi asta?

Moses – prenumele meu nesuferit, pentru care fusesem chinuit neîncetat în școală și pe care îl tănuisem de când plecasem de acasă!

— Nu contează, am răspuns eu. Secretul tău este în siguranță la mine.

— Ascultă, am început să mă satur de jocurile astea. Apari aici cu... cu tovarășul dumitale și faci tot soiul de remarce deplasate despre hainele mele. Și eu nici măcar numele nu ți-l știu!

— Dar, am rostit eu, poate că îl știi.

Apucă paharul cu degetele sale lungi. Înțelegea că se petrecea ceva straniu și stupefiant – însă ce anume? Puteam să citesc pe fața sa, limpede ca lumina zilei, acel vălmășag de emoție, nerăbdare și puțină teamă pe care îl simțisem atât de des când mă confruntam cu Necunoscutul.

— Ascultă, am continuat, sunt gata să-ți spun tot ce dorești să cunoști, exact așa cum ți-am făgăduit. Însă mai întâi...

— Da?

— Aș fi onorat să-ți vizitez laboratorul. Și sunt sigur că Nebogipfel ar fi curios. Povestește-ne ceva despre tine, am zis. Iar pe parcurs, vei afla despre *mine*.

El mai rămase așezat o vreme, strângând în mână paharul cu băutura. Apoi, cu o mișcare sprintenă, umplu din nou paharele noastre, se ridică în picioare și își luă lumânarea de pe policioara căminului.

— Haideți cu mine!

4. Experimentul

Ținând lumânarea sus, ne conduse de-a lungul culoarului friguros, către laborator. Acele câteva secunde au rămas vii în memoria mea:

flacăra lumânării aruncând umbre imense de la țeasta lată al lui Moses, iar haina și ghetele sale licărind într-o lumină incertă; în spatele meu, picioarele Morlocului lipăiau încet, și în acest spațiu închis, miasma lui dulceag-putredă era pătrunzătoare.

Ajuns în laborator, Moses se strecură printre ziduri și bancurile de lucru, aprinzând lumânări și lămpi cu incandescență. În curând, încăperea era intens luminată. Pereții erau văruiți în alb, fără ornamente – cu excepția unora dintre însemnările Lui Moses, prinse grosolan cu ace – și singurul corp de bibliotecă era ticsit cu jurnale, texte de referință și volume de table matematice și măsurători fizice. Înăuntru era rece; în cămașa mea, m-am trezit tremurând și mi-am strâns mâinile în jurul trupului.

Nebogipfel lipăi pe dușumeaua atelierului spre corpul de bibliotecă. Se aplecă și cercetă cotoarele ponosite ale tomurilor de-acolo. M-am întrebat dacă era în stare să citească în engleză, căci pe Sferă nu văzusem nici o urmă de carte sau de publicație, iar caracterele de pe acele panouri omniprezente de sticlă albastră îmi fuseseră nefamiliare.

— Nu am dorința de a vă face un rezumat biografic, spuse Moses. Și – rosti mai tăios – nici nu pricep încă de ce te interesez atât de mult. Dar sunt de acord să intru în jocul tău. Ascultă, să presupunem că-ți voi arăta cele mai recente descoperiri experimentale ale mele. Ce-ai zice de asta?

Am surâs. Cât de bine îmi păstram – își păstra – temperamentul, trecând totul în planul secund al minții, mai puțin enigma aceasta!

M-am dus la un banc de lucru, pe care se aflau dispuse, la întâmplare, stative de retorte, lămpi, grătare și lentile.

— V-aș fi recunoscător dacă nu v-ați atinge de nimic de-aici. Poate că arată un pic haotic, însă vă asigur că există o ordine! Și așa îmi vine al naibii de greu să o țin pe doamna Penforth, cu măturile și cărpele ei de paf, departe de locul ăsta, vă asigur.

Doamna Penforth? Am fost ispitit să-l întreb de doamna Watchets – însă apoi mi-am adus aminte că doamna Penforth fusese predecesoarea doamnei Watchets. O concediasem cu vreo cincisprezece ani înainte de plecarea mea în timp, după ce o prinsesem șterpelind din mica mea rezervă de diamante industriale. M-am gândit să-i atrag atenția lui Moses asupra acestei mici întâmplări, dar nu se pricinuiseră nici o pagubă reală. Și – am socotit cu sentimentele mele paterne, într-un fel straniu, față de alter ego-ul mai tânăr – probabil că i-ar prinde bine lui Moses să dovedească ceva mai mult interes pentru treburile gospodăriei

sale măcar din când în când și să nu lase totul la voia întâmplării!

— Domeniul meu general este fizica optică, continuă Moses, adică proprietățile fizice ale luminii care...

— Știm asta, i-am zis cu blândețe.

El se încruntă.

— În regulă. Ei bine, de curând, am fost oarecum abătut de o șaradă bizară – e vorba de studiul unui nou mineral, o mostră pe care am obținut-o din întâmplare, în urmă cu doi ani.

Îmi arată o sticlă obișnuită de medicamente, gradată, de opt uncii²⁸, cu dop din cauciuc; flaconul era pe jumătate plin cu o pulbere fină, verzuie, ce sclipea într-un mod neobișnuit

— Privește aici, poți să observi o transluciditate slabă, ca și cum ar străluci din interior? (Și într-adevăr, substanța scânteia ca și cum ar fi fost alcătuită din fire minuscule de sticlă.) Dar, reluă Moses, unde se găsește sursa de energie pentru o asemenea iluminare? Și astfel mi-am început cercetările – mai întâi în clipele de răgaz, căci aveam altceva de lucru! Depind de subvenții și comisioane, care, la rândul lor sunt condiționate de un flux respectabil de rezultate ale cercetărilor. N-am vreme să alerg după potcoave de cai morți... Însă mai apoi, recunosc el, această „Plattnerită” a ajuns să-mi absoarbă o mare parte din timp – căci așa am hotărât să denumesc substanța, după acel individ misterios, Gottfried Plattner – după cum mi s-a recomandat – care mi-a dăruit mostra. Nu sunt chimist – chiar și în limitele celor Trei Gaze, chimia mea practică a fost întotdeauna un pic cam nesigură – dar am pornit la drum cu hotărâre. Mi-am cumpărat eprubete, o rezervă de gaz și lămpi, hârtie de turnesol și tot restul acelei recuzite urât mirositoare. Am turnat praf verde în eprubete și am încercat cu apă, apoi cu acizi -sulfuric, azotic și clorhidric – fără a descoperi ceva. Apoi am pus o grămăjoară pe o placă de ardezie și am ținut-o deasupra lămpii cu gaz. Își frecă nasul. Explozia rezultată a spart un panou al luminatorului și a făcut o mizerie teribilă pe unul dintre pereți, zise el.

Cel care suferise acea pagubă serioasă fusese peretele dinspre Sud-Vest, iar acum – n-am putut să mă stăpânesc – m-am uitat în treacăt într-acolo, însă nu se putea distinge, nimic, căci reparațiile fuseseră meticuloase. Moses îmi observă privirea, curios, căci nu indicase care dintre pereți fusese afectat.

— După acest eșec, reluă el, tot nu mă găseam mai aproape de lămurirea misterelor Plattneritei. Apoi însă... – Tonul său deveni mai

---

28 O uncie = 28,35 g., iar pentru metale prețioase, 30,103 g. (n. trad.).

animat – am început să abordez problema ceva mai rațional. Transluciditatea este un fenomen optic, în definitiv. Așadar – am socotit eu – poate că cheia tainelor Plattneritei nu se află în proprietățile chimice, ci în acelea optice.

Am simțit o satisfacție ciudată – un soi de respect de sine difuz – auzind acest rezumat al propriilor mele procese mentale atât de limpezi! Și eram sigur că Moses se bucura de punctul culminant al relatării sale: întotdeauna mi-a făcut plăcere să povestesc o istorie bună, indiferent de public – cred că am puțină vână de actor în mine.

— Și astfel, am dat deoparte harababura de Chimie pentru Școlari, reluă Moses, și am început o nouă serie de experimente. Și foarte rapid am descoperit o serie de anomalii uluitoare, rezultate bizare în privința indicelui de refracție al Plattneritei – care, e posibil să știți, depinde de viteza luminii în substanță. Și a ieșit la iveală că fasciculele de lumină ce trec prin Plattnerită se comportă extrem de ciudat. Se întoarse către montajul de pe tăblia bancului de lucru. Acum, uitați-vă aici: aceasta e cea mai clară demonstrație a anomaliilor optice ale Plattneritei pe care am putut să o realizez.

Moses alcătuisese montajul din trei părți, dispuse în linie dreaptă. Se vedea o mică lampă electrică, cu o oglindă curbată în spatele ei, și la vreun iard depărtare, un ecran alb, postat vertical de un suport de retorte; între acestea două, agățat în clemele altui suport, se găsea un panou de carton, care purta semnele unor zgârieturi fine. Dincolo de lampă, niște fire luceau la o pilă electromotoare de sub bancul de lucru.

Montajul era de o simplitate lucidă: de fiecare dată, căutam cea mai directă cale posibilă în vederea demonstrării oricărui fenomen nou, pentru a-mi concentra cât mai mult atenția asupra fenomenului însuși, și nu asupra deficiențelor aranjamentului experimental sau – întotdeauna este posibil – asupra unor șiretlicuri din partea experimentatorului.

Acum, Moses închise un comutator, iar lampa se aprinse; în încăperea luminată de lumânări părea un mic astru gălbui. Panoul de carton împiedica lumina să ajungă la ecran, cu excepția unei străluciri slabe în partea centrală, produsă de fasciculele care treceau prin zgârieturi.

— Lumină de sodiu, rosti Moses. Este aproape o nuanță pură – spre deosebire de, să spunem, lumina albă a soarelui, care reprezintă un amestec al tuturor culorilor. Această oglindă dindărătul lămpii este parabolică, așa că focalizează toată lumina către cartonul interpus. Moses urmări traiectoriile razelor către panou. Pe ecran am trasat două fante. Se află numai la o fracțiune de inci depărtare – însă

structura luminii este atât de fină, încât fantele sunt, cu toate acestea, la circa trei sute de lungimi de undă distanță una de cealaltă. Razele ies din cele două orificii – trecu cu degetul mai departe – și ajung până la ecran, aici. Acum, fasciculele de la cele două fante *interferează* – punctele lor de maxim și de minim se amplifică ori se anulează unele pe altele, în poziții succesive. Se uită la mine nesigur. Îți este cunoscută această idee? Obții cam același efect dacă arunci două pietre într-un iaz liniștit și urmărești cum valurile produse se întrepătrund...

— Pricepe.

— Ei bine, exact în același fel, aceste unde de lumină – vălurile în eter – interferează unele cu celelalte și alcătuiesc un model care se poate observa, aici pe ecranul din spate. Indică spre pata de lumină galbenă care ajungea la ecran dincolo de fante. Puteți să distingeți? E nevoie realmente de o lupă. Exact în centrul strălucirii, o să vedeți niște bande de lumină și de întuneric, alternante, la câteva zecimi de inci depărtare. Ei bine, acelea sunt locurile în care fasciculele ce au trecut prin cele două orificii se combină. Moses își îndreptă coloana. Această interferență este un fenomen binecunoscut. Un asemenea experiment este utilizat în mod obișnuit pentru a determina lungimea de undă a luminii de sodiu – este a doua suta parte dintr-un inci, dacă vă interesează.

— Și Plattnerita? Întrebă Nebogipfel.

Moses rămase uluit când auzi tonul lichid al Morlocului, însă continuă bărbătește. Din altă parte a bancului luă o lamelă de sticlă, având poate șase inci pătrați, care stătea vertical într-un suport. Geamul părea a fi mânjit cu verde.

— Aici am niște Plattnerită... de fapt, lamela asta este un sandwich din două suprafețe de sticlă, cu Plattnerita presărată și împrăștiată între ele – vedeți? Acum, urmăriți ce se întâmplă când interpun Plattnerita între carton și ecran...

Avu nevoie să facă ceva modificări, însă aranja lucrurile de așa natură încât una dintre fantele din carton să rămână liberă, iar cealaltă să fie blocată de lamela cu Plattnerită. Astfel, unul dintre cele două fascicule ce urmau să interfereze avea să treacă prin Plattnerită înainte de a atinge ecranul.

Imaginea bandelor de interferență de pe ecran deveni acum mai stearsă – și căpătă o nuanță verzuie – iar modelul era deplasat și distorsionat.

— Razele ajung mai puțin pure, firește, rosti Moses. O parte din lumina de sodiu este absorbită de Plattnerită și astfel iese cu o lungime

de undă corespunzătoare părții mai verzi a spectrului – însă totuși, o parte suficientă din lumina de sodiu originală trece prin Plattnerită fără a fi risipită, permițând ca fenomenul de interferență să continue. Dar... vedeți schimbările care s-au produs?

Nebogipfel se aplecă mai aproape; lumina de sodiu se oglindea în ochelarii săi.

— Pentru un necunoscător, modificarea câtorva pete de lumină pe un carton s-ar putea să nu pară atât de importantă, reluă Moses, însă efectul este de o însemnătate colosală, dacă se analizează mai atent. Căci – și pot să vă arăt calculele matematice pentru a vă demonstra, spuse el, indicând fără tragere de inimă cu mâna spre un teanc de notițe de pe dușumea – razele de lumină, traversând Plattnerita, suferă o *distorsiune temporală*. Este un efect minuscul, însă măsurabil, care se manifestă prin deformarea modelului de interferență, vedeți.

— O „distorsiune temporală”? Întrebă Nebogipfel, uitându-se în sus. Adică...

— Da. Pielea lui Moses lucea rece în lumina de sodiu. Sunt de părere că acele fascicule luminoase, în trecerea lor prin Plattnerită, *sunt transferate prin timp*.

M-am uitat țintă, cu un soi de încântare, la această demonstrație rudimentară, la becul electric, la cartoane și la cleme, întrucât acesta reprezenta începutul – era debutul naiv al aceluia lung și dificil parcurs experimental și teoretic ce avea să conducă, în cele din urmă, la construirea Mașinii Timpului!

5. Sinceritate și îndoială

Firește, nu puteam să dezvălui cât de multe știam și m-am străduit cât am putut de bine să simulez surprinderea și șocul atunci când Moses pronunță sentința sa.

— Ei bine, am spus eu nedeslușit, ei bine – Sfinte Sisoe... El se uită la mine, nemulțumit. În mod evident își forma impresia că eram vreun prostovan cu imaginația limitată. Se întoarse și începu să meșterească la montajul lui.

Am folosit ocazia pentru a-l trage pe Morloc deoparte.

— Ce părere ai? O demonstrație ingenioasă.

— Da, zise el, dar sunt surprins că nu a observat radioactivitatea

misterioasei tale substanțe, Plattnerita. Ochelarii o indică limpede...

— *Radioactivitate!*

El se uită la mine.

— Termenul nu îți este cunoscut?

Îmi expuse pe scurt fenomenul, care părea să implice elemente ce se fracționau și explodau în fărâmițe. Toate substanțele se comportă așa – dacă îl credeam pe Nebogîpfel – cu o viteză mai mult sau mai puțin sesizabilă; unele, precum radiul, o fac într-un mod suficient de spectaculos pentru a se putea măsura – dacă se știe ce se caută!

Toate acestea îmi răscoliră niște amintiri.

— Îmi aduc aminte de o jucărie numită spintariscop, i-am spus lui Nebogîpfel. Acolo, radiul este ținut în apropierea unui ecran, placat cu sulfura de zinc...

M-am uitat țintă, cu un soi de încântare, la această demonstrație rudimentară, la becul electric, la cartoane și la cleme, întrucât acesta reprezenta începutul – era debutul naiv al aceluia lung și dificil parcurs experimental și teoretic ce avea să conducă, în cele din urmă, la construirea Mașinii Timpului!

— Iar ecranul produce o fluorescență. Da. Nucleele atomilor de radiu ce se dezintegrează produc acest fenomen, zise el.

— Dar atomul este indivizibil – sau așa se consideră...

— Structura subatomică va fi demonstrată de Thomson²⁹ la Cambridge, la nu mai mult de câțiva ani – dacă țin bine minte studiile mele – după plecarea ta în timp.

Structura subatomică... de Thomson. Păi, îl întâlnisem personal pe Joseph Thomson, de câteva ori – un tăntălău cam încrezut, am socotit întotdeauna, cu vreo câțiva ani mai tânăr decât mine...

N-a fost pentru prima oară când am simțit un profund regret că mă aruncasem precipitat în timp! Dacă aș fi rămas să iau parte la un asemenea freamăt intelectual – m-aș fi putut afla exact în miezul său, chiar și fără experimentele mele cu călătoria temporală – în mod sigur aș fi avut parte de suficientă aventură, cât pentru întreaga viață a oricărei persoane.

Acum, Moses părea să fi terminat și se întinse pentru a stinge lampa de sodiu – însă își retrase mâna cu un țipăt.

Nebogîpfel atinsese degetele lui Moses cu palma sa lipsită de păr.

— Îmi pare rău, rosti Morlocul.

---

²⁹ Sir Joseph John Thomson (1856-1940), fizician englez, prof. univ. la Cambridge. A descoperit electronul, determinându-i sarcina și masa (1897) Premiul Nobel (1906) (n. trad.).

Moses își frecă mâna, ca și când ar fi încercat să se curețe de ceva.

— Atingerea ta, zise el. E așa de âââ... rece.

Rămase cu ochii ațintiți la Nebogipfel, de parcă l-ar fi văzut, în deplina sa straniețe, pentru întâia oară Nebogipfel își ceru din nou scuțe.

— N-am intenționat să te sperii. Însă...

— Da? Am spus eu.

Morlocul întinse un deget ca un vierme și îl îndreptă către lamela de Plattnerită.

— *Priviți!*

Împreună cu Moses, m-am aplecat în jos și m-am uitat cu ochii pe jumătate închiși la placa iluminată.

La început n-am putut să deslușesc altceva decât reflecțiile risipite ale becului de sodiu, o scânteiere de pulbere fină pe suprafața lamelelor de sticlă... iar apoi mi-am dat seama de lumina ce sporea în intensitate, o strălucire din adâncul Plattneritei înseși: o lucoare verde ce lucea ca și cum lamela ar fi fost o fereastră minusculă către altă lume.

Strălucirea spori în continuare și aruncă reflecții sclipitoare pe eprubete, lamele și alte accesorii din laborator.

Ne-am retras în sufragerie. Acum, focul se stinsese de multe ore și încăperea devenise răcoroasă, însă Moses nu dădu vreun semn că băgase de seamă lipsa mea de confort. Îmi turnă alt pahar de coniac, iar eu am acceptat o țigară oferită; Nebogipfel ceru niște apă curată. Cu un oftat, mi-am aprins țigara, în timp ce Nebogipfel mă urmărea cu ceea ce am socotit a fi uluire pură – toate atitudinile umane pe care le dobândise fiind date uitării!

— Ei bine, domnule, am zis eu, când ai de gând să publici aceste descoperiri remarcabile?

Moses își scarpină țeasta și își lărgi nodul de la cravata lui fistichie.

— Nu sunt sigur, spuse el franc. Știi, ceea ce am până acum reprezintă doar puțin mai mult decât un catalog cu observații de anomalii ale unei substanțe de proveniență nesigură. Totuși, poate că există oameni mai inteligenți decât mine care ar fi capabili să obțină câte ceva din asta – să descopere cum să obțină mai multă Plattnerită, poate...

— Nu, zise neinteligibil Nebogipfel. Mijloacele pentru a produce material radioactiv nu vor apărea în următoarele câteva decenii.

Moses îl privi curios pe Morloc, însă nu abordă acest subiect.

— Nu ai însă nici cea mai mică intenție să publici, am spus eu fără menajamente.

El îmi făcu cu ochiul, conspirativ – alt gest enervant – și rosti:

— Toate la vremea lor. Știi, în anumite aspecte, nu sunt exact un Om de Știință Adevărat – înțelegi ce vreau să spun, genul de persoană grijulie și migăloasă, care ajunge prin a fi cunoscută în presă ca „distinsul savant”. Un ins care își rostește discursul său neînsemnat despre cine știe ce amănunt obscur, să zicem, al alcaloizilor toxici. Plutind prin întunericul de lanternă magică, e posibil să auzi fragmentul bizar pe care el își închipuie că îl citește inteligibil, și s-ar putea să remarci în trecăt ochelarii cu rama de aur și șoșonii desfăcuți din pricina bătăturilor.

— Dar tu..., i-am reamintit.

— Ah, nu am de gând să-i defăimez pe răbdătorii truditori ale lumii! Îndrăznesc să afirm că voi avea partea mea de trudă în anii ce au să vină – dar, totodată, dau dovadă de oarece nerăbdare. Întotdeauna îmi doresc să văd cum se termină lucrurile, înțelegi. Luă o gură din băutura sa. Am în spate câteva eseuri publicate – inclusiv unul în *Philosophical Transactions* – și o serie de alte studii din care ar trebui să mai iasă niște articole. Însă lucrul cu Plattnerita..

— Da?

— Simt ceva straniu în legătură cu asta. Vreau să văd cât de departe pot ajunge pe cont propriu...

M-am aplecat în față și am văzut cum bulele din paharul său scânteiau în lumina lumânărilor și cât de animat, cât de viu, devenise chipul lui Moses. Era partea cea mai liniștită a nopții și aveam impresia că vedeam fiecare detaliu; auzeam ticăitul fiecărui ceas din casă, cu o claritate supranaturală.

— Explică-mi ce vrei să spui.

El își îndreptă haina sa ridiculă, de crai.

— Ți-am relatat despre speculațiile mele potrivit cărora acel fascicul de lumină care străbate Plattnerita este transferat prin timp. Prin asta înțeleg că raza se deplasează între două puncte din spațiu fără a fi nevoie de curgerea unei durate. Totuși, am impresia, zise el încet, că, dacă lumina se deplasează prin aceste intervale de timp într-o asemenea manieră, atunci poate același lucru este posibil și pentru *obiectele materiale*. Am această idee că, dacă se amestecă Plattnerită cu o substanță cristalină corespunzătoare – cuarț, poate, ori vreun cristal mineral – atunci...

— Da?

Părea să își revină. Puse paharul de coniac pe o măsuță din apropierea scaunului său și se aplecă în față; ochii cenușii parcă îi licăreau în lumina lumânărilor, spălăciți și înfocați.

— Nu sunt sigur că doresc să-ți spun mai multe! Ascultă, eu am fost foarte deschis cu dumneata. Iar acum a sosit momentul să fii la fel de deschis față de mine. Faci asta?

În loc de răspuns, m-am uitat la chipul său – în ochii care, deși înconjurați de o piele mai întinsă, erau în mod neîndoios ai mei, în ochii ce mă priveau în fiecare dimineață din oglinda de bărbierit!

Evident, incapabil să uite în altă parte, el șuieră:

— Cine ești?

— *Știi* cine sunt! Nu-i așa?

Clipa se prelungi, tăcută și imobilă. Morlocul era o prezență fantomatică, nebăgată în seamă de nici unul dintre noi. În cele din urmă, Moses rosti:

— Da. Da, cred că știu.

Voiam să-i dau timp să înțeleagă toate acestea. Realitatea călătoriei temporale – pentru orice obiect cu mai multă substanțialitate decât o rază de lumină – se afla încă pe tărâmurile aproape fantastice pentru Moses! Confruntarea, atât de bruscă, cu dovada ei fizică – și mai rău, confruntarea cu propriul său alter ego din viitor – reprezenta, pesemne, un șoc copleșitor.

— Poate că ar trebui să consideri prezența mea aici ca pe o consecință inevitabilă a propriilor tale cercetări, am sugerat eu. Oare nu este dat să se întâmple o asemenea întâlnire, dacă continui pe calea experimentelor pe care te-ai înscris?

— Poate...

Acum însă mi-am dat seama că reacția sa – departe de a rămâne senzația covârșitoare de uimire, la care m-aș fi așteptat – parcă devenise un pic mai puțin respectuoasă. Părea să mă cerceteze din nou; privirea sa parcurse, scrutătoare, fața mea, părul meu, hainele mele.

Am încercat să mă văd pe mine însumi prin ochii acestui tânăr de douăzeci și șase de ani. Într-un mod absurd, am devenit timid. Mi-am trecut mâna prin păr – care nu mai fusese pieptănat din anul de grație 657208 – și mi-am supt abdomenul, care era mai puțin definit decât odinioară. Însă acea expresie de dezaprobare zăbovi pe chipul lui Moses.

— Uită-te cât dorești, am spus cu patimă. Așa o să ajungi și tu!

El își mângâie bărbia

— Nu prea faci exerciții, nu-i așa? Zvâcni din degetul mare. Iar el... Nebogipfel. El este...

— Da, am rostit. El este un Om din Viitor – din anul de grație 657208 și care a evoluat mult față de starea noastră actuală – *pe care l-am adus cu Mașina Timpului*, mașina ale cărei prime planuri neclare le ai deja în minte.

— Mă bate gândul să te întreb cum merg lucrurile pentru mine – am succes? Mă voi însura? Și așa mai departe. Dar bănuiesc că e mai bine dacă nu dispun de asemenea cunoștințe. Se uită la Nebogipfel. Viitorul speciei însă este altă problemă.

— Mă crezi, nu?

El își ridică paharul de coniac, descoperi că era gol și îl așeză la loc.

— Nu știu. Adică, este extrem de simplu pentru cineva să intre în casa omului și să se dea drept Alter Ego-ul acestuia din Viitor...

— Dar tu însuși ai conceput deja posibilitatea călătoriei în timp. Și... uită-te la fața mea!

— Recunosc că există o anumită asemănare de suprafață; dar, totodată, este foarte posibil ca povestea asta să fie un soi de farsă, pusă la cale – poate cu rea intenție – pentru a fi dat în vileag ca țăcănit. Se uită la mine cu severitate. Dacă ești cine pretinzi că ești – dacă tu ești *eu* – atunci în mod sigur ai călătorit până aici cu un scop anume.

— Da!

M-am străduit să las deoparte furia ce pune stăpânire pe mine; am încercat să-mi aduc aminte că felul în care comunicam cu acest tânăr încăpățânat și destul de arogant era de o însemnătate vitală

— Da. Am o misiune.

Moses se apucă de bărbie.

— Dramatice vorbe. Însă cum de pot fi eu atât de important? Eu sunt doar un om de știință – nici măcar atât, probabil: sunt un cârpaci, un diletant. Nu-s politician sau profet.

— Nu. Dar ești – sau vei fi – inventatorul celei mai distrugătoare arme care poate fi realizată: mă refer la Mașina Timpului.

— Ce anume ai venit să-mi spui?

— Că trebuie să distrugi Plattnerita; să găsești alt sector de cercetare. *Nu* trebuie să construiești Mașina Timpului – asta este esențial!

El își împreună degetele în față și se uită la mine.

— Bine. Este limpede că ai o poveste de spus. Va fi o istorisire lungă? Mai vrei niște coniac – ori poate niște ceai?

— Nu! Nu, mulțumesc. Voi fii cât se poate de scurt.

Și astfel am început relatarea mea, cu o prezentare succintă a descoperirilor care mă conduseseră, în cele din urmă, la realizarea mașinii, a modului în care mă suisem în ea pentru prima dată și o lansasem în Istoria Eloilor și a Morlocilor – și a ceea ce s-a întâmplat când m-am întors și am încercat să merg încă o dată în viitor.

Am impresia că am vorbit obosit – nu-mi puteam aminti câte ore se scurseseră de când dormisem ultima oară – dar, pe măsură ce istorisirea mea se depănă, am devenit din ce în ce mai însuflețit, cu ochii ațintiți asupra chipului rotund și sincer al lui Moses, din nimbul strălucitor produs de flacăra lumânării. La început am fost conștient de prezența lui Nebogipfel, căci acesta rămase mut pe parcursul întregii mele relatări, iar uneori – când i-am descris pentru întâia dată pe Morloci, de pildă – Moses se întorcea către Nebogipfel ca pentru a-i confirma unele amănunte.

Însă după perioadă încetă să mai facă până și acest lucru, uitându-se numai în ochii mei.

6. *Convingere și scepticism*

Fiind vară, la vremea când am isprăvit, se crăpase binișor de ziuă Moses stătea pe scaunul său, cu privirea încă asupra nea și cu bărbia sprijinită în palmă.

— Bine, rosti el, în cele din urmă, ca și cum ar fi vrut să rupă o vrajă... Bine. Se sculă în picioare, își dezmoști spinarea și traversă încăperea către ferestre; le deschise pentru a da la iveală un cer noros, însă care se însenina. Este o povestire remarcabilă.

— Este mai mult decât atât, am zis, cu glasul răgușit. Chiar nu pricepi? În cea de-a doua mea călătorie în viitor, am străbătut o *Istorie diferită*. Mașina Timpului este un Nimicitor al Istoriei – un Distrugător de Lumii și Specii. Acum pricepi de ce nu trebuie construită?

Moses se întoarse către Nebogipfel.

— Dacă tu ești un Bărbat din Viitor – ce ai de spus la toate acestea?

Scaunul lui Nebogipfel încă se găsea în umbră, însă Morlocul stătea chircit pentru a se feri de lumina zilei care năvălea, treptat, înăuntru.

— Nu sunt un Bărbat, rosti el cu vocea sa calmă și rece. Însă sunt *dintr-un* Viitor – unul dintr-un număr infinit, poate, de variante posibile. Și este plauzibil – cu siguranță este posibil din punct de vedere logic – ca o Mașină a Timpului să fie capabilă să modifice cursul Istoriei, generând, în acest fel, noi versiuni ale evenimentelor. De fapt, principiile fundamentale ale funcționării Mașinii Timpului par să se bazeze pe extinderea sa, prin intermediul proprietăților Plattneritei, într-o altă Istorie, paralelă

Moses se duse la fereastră, iar soarele ce răsărea îi contura profilul.

— Dar să-mi abandonez cercetările, bazându-mă numai pe flecărelele voastre necoroborate...

— *Flecăreli?* Socot că merit ceva mai mult respect, am spus eu, cu o furie crescândă. La urma urmei, eu sunt tu! Of, ești așa de încăpățânat. Am adus un Om din Viitor – ce altă dovadă mai vrei pentru a te convinge?

El scutură din cap.

— Uite ce-i, zise Moses, sunt obosit... Am stat treaz întreaga noapte, iar tot acel coniac nu cred ca mi-a fost de prea mult folos. Și voi doi arătați ca și cum ați avea nevoie de ceva odihnă. Am niște camere libere... am să vă conduc...

— Știu drumul, am rostit cu răceală.

Moses îmi cedă acest punct cu oarece haz.

— O voi pune pe doamna Penforth să vă aducă micul-dejun... sau, continuă el, cred că îi voi cere să-l servească aici.

Haideți, Destinul Rasei poate să aștepte câteva ore.

Am dormit profund – remarcabil de profund. Mă trezi Moses, care îmi adusese un ulcior cu apă fierbinte.

Îmi împăturisem îmbrăcămintea pe un scaun; după aventurile mele prin timp, hainele arătau tare urât pentru a mai fi purtate.

— Nu mă aștept să-mi poți împrumuta un costum de haine, așa-i?

— Pot să-ți dau un halat, dacă vrei. Îmi pare rău, bătrâne -nu prea cred că te-ar încăpea vreun veșmânt de-al meu!

Această înfumurare detașată mă înfurie.

— Într-o bună zi o să mai înaintezi și tu în etate. Iar atunci sper să-ți aduci aminte – off – nu contează! Am spus.

— Ascultă, o să-l pun pe servitorul meu să-ți perie hainele astea și să le cârpească acolo unde sunt foarte stricate. Când ești gata, vino jos.

În sufragerie, micul-dejun fusese aranjat în maniera unui bufet. Moses și Nebogipfel se aflau deja acolo. Moses purta aceeași vestimentație ca ieri – sau poate, cel puțin, un costum identic. Soarele strălucitor al dimineții făcea culorile de papagal I ale hainei sale să pară chiar și mai înfiorătoare decât înainte. Iar, în ceea ce-l privea pe Morloc, acum era îmbrăcat – grotesc – în niște pantaloni scurți și un sacou ponosit! Deasupra chipului său păros cu ochelari, avea îndesată o șapcă. Nebogipfel stătea răbdător lângă bufet.

— I-am cerut doamnei Penforth să nu intre aici, zise Moses. Când îl privește pe Nebogipfel, acea haină uzată a ta – este pe spătarul scaunului, apropo – nu părea suficientă pentru el. Așa că am scotocit după o veche uniformă de școală – singurul lucru pe care l-am găsit și care i s-ar fi putut potrivi: are un miros puternic de naftalină, însă Nebogipfel parcă este un pic mai mulțumit. Asta e. Se îndreptă către Morloc. Permite-mi să te ajut, domnule. Ce ai dori? Poți să vezi că avem șuncă, ouă. Pâine prăjită, cârnați...

Pe tonul său jos și fluid, Nebogipfel îl rugă pe Moses să-i explice proveniența acestor diverse produse. Moses făcu acest lucru. Într-un mod grafic: apucă cu furculița o bucată de șuncă, de pildă, și descrie caracteristicile definitorii ale porcului.

Când Moses isprăvi, Nebogipfel ridică un singur fruct – un măr – și se retrase cu acesta și cu un pahar de apă în cel mai întunecos ungher al încăperii.

Eu însă, după ce subzistasem atât timp cu regimul de alimente fade ale Morlocilor, n-aș fi putut să mă bucur de micul-dejun mai mult nici dacă aș fi știut – dar nu știam – că era ultima masă în secolul al XIX-lea de care urma să am parte vreodată!

O dată terminat micul dejun, Moses ne conduse în fumoar. Nebogipfel se instala în colțul cel mai umbrit, în vreme ce Moses și cu mine ne-am așezat pe fotolii, față în față.

Moses își scoase pipa, o umplu dintr-o mică pungă pe care o ținea în buzunar și o aprinse.

L-am urmărit, clocotind. Era atât de înnebunitor de calm!

— Chiar nu ai nimic de spus? Eu îți aduc un avertisment oribil din viitor – din câteva viitoruri – care...

— Da, zise el, e o treabă dramatică. Însă, continuă Moses, lăsând jos pipa, încă nu sunt sigur deocamdată dacă...

— Nu ești sigur? Am țipat, sărind în picioare. Ce altă dovadă, ce metodă de convingere vrei?

— Am impresia că logica ta are câteva scăpări. Of, te rog, ia loc.

M-am așezat, simțindu-mă slăbit.

— Scăpări?

— Privește lucrurile în felul următor: pretinzi că ești eu, eu fiind tu.

— Exact. Noi suntem două secțiuni ale unei singure entități tetradimensionale, luate din diferite puncte și juxtapuse grație Mașinii Timpului.

— Foarte bine. Însă ar trebui să gândim în felul ăsta: dacă tu ai fost cândva eu, *atunci ar trebui să ai aceleași amintiri ca și mine.*

— Ăă...

Am rămas mut.

— Așadar, roști Moses cu o notă de triumf, ce îți aduci aminte despre un străin cam trupeș și despre tovarășul său ciudat, de felul acesta, care au apărut la ușa ta într-o noapte? Ei?

Răspunsul, firește – îngrozitor, imposibil – era acela că nu aveam o asemenea amintire! Uluit, m-am întors către Nebogipfel.

— Cum se poate ca așa ceva să nu mi se fi întâmplat și mie? Firește, misiunea mea este imposibilă! Era deja de la început. N-aș fi putut niciodată să-l conving pe tânărul Moses, căci nu țineam minte cum, la rândul meu, fusesem convins, pe vremea când eram Moses!

— Când vine vorba despre Mașini ale Timpului, roști Morlocul, cauza și efectul sunt niște concepte improprii.

— Uite încă o enigmă pentru tine, zise Moses, cu acea insuportabilă atitudine țațoșă, și mai manifestă. Să presupunem că sunt de acord cu tine. Să presupunem că accept poveștile despre expedițiile în timp și despre viziunile tale asupra Istoriilor și așa mai departe. Să presupunem că sunt de acord să distrug Mașina Timpului.

Am putut să prevăd acest argument.

— Atunci, dacă Mașina Timpului n-ar fi fost niciodată construită...

— N-ai fi avut posibilitatea să te întorci prin timp, pentru a pune capăt realizării ei...

— ... iar astfel mașina s-ar construi totuși...

— ... iar tu te-ai întoarce prin timp pentru a mai opri încă o dată construirea ei – și tot așa, precum într-un carusel nesfârșit, strigă el bombastic.

— Da Este o buclă causală patologică, roști Nebogipfel. Mașina Timpului trebuie construită, pentru a fi posibil să se pună capăt propriei sale construcții...

Mi-am îngropat fața în palme. Pe lângă disperarea ce mă cuprinsese din pricină că argumentele mele fuseseră zdrobite, aveam senzația supărătoare că acel tânăr, Moses, era mai deștept decât mine. Ar fi trebuit să observ aceste dificultăți logice – poate că era adevărat că inteligența, aidoma calităților fizice mai grosolane, slăbea o dată cu vârsta Ce oribil!

— Însă – în ciuda tuturor acestor fisuri logice – *este neîndoios adevărul*, am murmurat eu. Iar mașina nu trebuie niciodată realizată.

— Asta explică totul, spuse Moses, cu mai puțină înțelegere. „A fi ori a nu fi” – asta, se pare, nu este întrebarea. Dacă tu ești eu, îți vei aduce aminte cum ai fost obligat să joci rolul tatălui lui Hamlet în acea jalnică punere în scenă de la școală.

— Țin minte foarte bine.

— Am impresia că întrebarea este, mai degrabă: Cum se poate ca lucrurile să fie și – în același timp – să nu fie?

— Dar e adevărat, rosti Nebogipfel. Morlocul făcu câțiva pași înainte, în lumină, și ne privi pe rând. Însă cred că trebuie să creăm o logică superioară – o logică ce să poată lua în calcul interacțiunea unei Mașini a Timpului cu Istoria – o logică ce poate opera cu o *Multiplimitate* de Istorie...

Iar apoi – tocmai în clipa în care propria mea nesiguranță atinsese apogeul – am auzit un huruit, provenit parcă de la un motor imens, ce răsuna de-afară, dinspre panta colinei. Solul părea să se zguduie ca și cum pe-acolo ar fi trecut un monstru; am auzit strigăte și *răpăitul unei arme de foc* – cu toate că un asemenea lucru era absolut imposibil să se întâmple aici, în Richmondul adormit, în zorii zilei.

Moses și cu mine ne-am uitat înnebuniți unul la altul.

— Sfinte Sisoe, zise Moses. Ce este asta?

Mi s-a părut că aud iarăși zdrăngănitul unei arme, iar acum un strigăt se transformă în țipăt, curmat abrupt.

Am dat cu toții năvală din fumoar în hol. Moses deschise ușa – zăvorul ei deja fusese tras – și ne-am năpustit în stradă. Acolo se aflau doamna Penforth, zvealtă și severă, și Poole, valetul lui Moses din acea vreme. Doamna Penforth ținea în mână un pământuf de praf, galben-strălucitor, și se agăța de brațul lui Poole. Amândoi ne aruncară o privire indiferentă, însă apoi se uitară în altă parte – ignorându-l pe Morloc, ca și cum n-ar fi fost mai ciudat decât un francez ori un scoțian!

Pe Petersham Road se aflau mai mulți oameni, care rămăseseră încremeniți și se holbau. Moses îmi atinse mâneca și arătă de-a lungul drumului, în direcția orașului.

— *Acolo*, spuse el. Acolo este anomalia ta.

Parcă un cuirasat ar fi fost smuls din mare și așezat de un colosal talaz pe coama Dealului Richmond. Se găsea la circa două sute de iarzi de casă: era o cutie imensă de metal paralelă cu Petersham Road, aducând cu o enormă insectă de fier, de cel puțin optzeci de picioare lungime.

Însă acesta nu era un monstru împotmolit: am văzut acum că se târa către noi, greoi, dar foarte hotărât, iar pe unde trecea am observat că producea pe suprafața șoselei o serie de adâncituri legate, precum urmele lăsate de o pasăre. Partea superioară a cuirasatului cuprindea un model complex de deschizături – am socotit că erau guri de arme, ori orificii de telescop.

Traficul dimineții fusese nevoit să facă loc acelei dihănii; două cărucioare trase de câini zăceau răsturnate pe sosea, în fața lui, la fel și brișcă unui berar, cu un cal agitat, încă prins între obezi, și berea risipindu-se din butoaiiele sparte.

Un tânăr cu șapcă, nesăbuit, aruncă o piatră din caldarâmul stricat spre carapacea de metal a monstrului. Aceasta ricoșa din carcasă fără să lase nici măcar o zgârietură, însă riposta veni imediat: am văzut o pușcă scoțându-și țeava printr-unul dintre acele orificii superioare și trăgând cu un pocnet în tânăr.

Acesta se prăbuși acolo unde se afla și rămase nemișcat.

La vederea acestei scene, mulțimea se risipi iute și se auziră și mai multe țipete. Doamna Penforth părea să plângă în pământul ei de praf, iar Poole o conduse în casă.

O trapă din partea din față a cuirasatului terestru se deschise cu un zăngănit – am zărit în treacăt interiorul întunecos – și am remarcat un chip (mască, credeam eu) care ne cerceta atent.

— Este de Dincolo de Timp, rosti Nebogipfel. Și a venit după noi.

— Într-adevăr, am încuviințat, după care m-am întors spre Moses. Ei bine! I-am spus. *Acum* mă crezi?

7. *Leviathanul Lord Raglan*³⁰

Rânjetul lui Moses era încordat și nervos, chipul mai livid decât de obicei, iar fruntea sa, plină cu broboane de sudoare.

— În mod evident nu ești singurul Explorator al Timpului! Fortul mobil – dacă aceasta era – înainta cu greu pe șosea către locuința mea. Era o carcasă lungă, plată, având întrucâtva aspectul unui capac de tavă. Era vopsită cu pete de verde și pământiu, de parcă habitatul său natural erau câmpurile desțelenite. De jur-împrejurul bazei se vedea o pavază de metal, poate pentru a apăra părțile mai vulnerabile de focurile de pușcă și șrapnelele inamice. Apreciam că fortul se deplasa cu circa șase mile pe oră și – datorită unei noi metode de locomoție ale cărei detalii nu le puteam distinge, din pricina acelei paveze -izbutea să se mențină vertical, în ciuda pantei dealului.

În afară de noi trei – și de acea gloabă năpăstuită a berarului – pe stradă nu mai rămăsese nici un suflet viu, iar tăcerea era tulburată numai de mârâitul gros al motoarelor fortului și de nechezatul speriat al calului captiv.

— Nu-mi aduc aminte de asta, i-am spus lui Nebogipfel. Nimic de genul acesta... așa ceva nu s-a petrecut în anul 1873 pe care l-am trăit eu.

Morlocul cercetă cu ajutorul ochelarilor săi fortul care se apropia.

— Încă o dată, rosti el pe un ton neutru, trebuie să luăm în considerare posibilitatea existenței unei Multiplicități de Istorie. Nu ai văzut mai mult decât o singură variantă a anului de grație 657208. Acum, se pare, trebuie să înduri noi versiuni ale propriului tău secol.

Fortul se opri, cu motoarele mormăind precum un imens stomac; puteam să văd chipuri ce purtau măști uitându-se spre noi prin diferite orificii, iar deasupra carcasei fluturând leneș un drapel.

— Crezi că putem să scăpăm prin fugă? Rosti Moses printre dinți.

— Mă îndoiesc. Vezi țevile carabinelor ieșind prin acele orificii? Nu știu care este miza de aici – însă în mod clar acești oameni au

---

30 RAGLAN [ræglən], Fitzroy James Henry Somerset (1788-1855), ofițer englez, mareșal al Imperiului Britanic, secretar al ducelui Wellington în războaiele napoleoniene. S-a distins în Războiul Crimeii (1853-1856). Numele este asociat unei anumite croieli a mânecii pe care a imaginat-o pentru a-și masca amputarea brațului pierdut în bătălia de la Waterloo.

mijloacele și voința de a ne lua prizonieri.

— Hai să dăm dovadă de puțină demnitate. Vom merge în întâmpinare, am rostit eu. Să demonstrăm că nu ne este frică.

Și astfel am pornit, pe caldarâmul ordinar al șoselei Petersham Road, către fort.

Diferitele puști și arme de calibru mai mare ne urmăriră în timp ce ne deplasam, iar chipurile mascate – unele dintre ele folosind binocluri – ne înregistrară înaintarea.

Când ne-am apropiat de fort, am izbutit să observ mai bine caracteristicile sale generale. Așa cum am spus, avea mai mult de optzeci de picioare lungime; părțile laterale păreau construite dintr-o tablă groasă, din oțel de tun, deși dispunerea hublourilor și a periscoapelor din partea superioară a fortului dădea acolo impresia de pestriț. Din spatele mașinăriei țâșneau în aer jeturi de abur. Am pomenit de pavăza înaltă de un picior care înconjura partea de jos; acum puteam să observ că pavăza fusese ridicată de la pământ, iar vehiculul nu stătea pe roți, așa cum presupusesem, ci pe picioare! Acestea erau niște mecanisme plate și mari, având cam aceeași formă cu picioarele de elefant, însă mult mai masive; după urmele pe care le lăsaseră în spate, pe șosea, am putut să trag concluzia că suprafețele inferioare ale acestor piese erau, pesemne, striate, pentru a îmbunătăți tracțiunea. Acest ansamblu de picioare, mi-am dat seama acum, reprezenta modalitatea prin care fortul se menținea mai mult sau mai puțin vertical pe panta drumului.

În partea din față a fortului era fixat un dispozitiv ca un coș de papură, alcătuit dintr-o serie de lanțuri grele, atașate la un tambur ce ieșea din două cadre de metal dispuse în fața probei fortului. Tamburul era ținut în sus, astfel că lanțurile se legăneau în aer, precum bicele căruțașilor, și scoteau un zăngănit ciudat pe măsură ce fortul avansa; însă tamburul putea să fie cu siguranță coborât, astfel încât lanțurile să măture pământul când vehiculul înainta. Nu puteam pătrunde scopul acestui dispozitiv.

Ne-am oprit poate la zece iarzi de prova boantă a mașinăriei. Pușcașii aveau țevile carabinelor așintite în direcția noastră. Aburul pluti către noi, purtat de o briză răzleață.

Mă copleși o groază profundă din pricina acestei ultime turnuri pe care o luaseră evenimentele, de care nu îmi aminteam. Acum, se părea, nici măcar *trecutul* nu mai constituia un tărâm al siguranței și stabilității: chiar și el era supus schimbării, după bunul plac al Exploratorilor

Timpului! N-aveam cum să scap de influența Mașinii Timpului: era ca și cum, o dată inventată, ramificațiile ei se răspândeau în trecut și în viitor, ca undele provocate de o piatră aruncată în liniștitul Fluviu al Timpului.

— Cred că este britanic, spuse Moses, curmându-mi meditația

— Ce? De ce spui asta?

— Nu crezi că aceea este o emblemă de regiment, acolo, deasupra pavezei?

M-am uitat mai atent: În mod cert. Moses avea vederea mai bună decât mine. Nu m-a pasionat niciodată recuzita militară, însă aparent era posibil ca Moses să aibă dreptate.

Acum, el citea alte fragmente de text, vopsite cu negru pe formidabila carcasă.

— „Muniție război”, citi el. „Acces carburant”. Este engleza folosită în colonii, ori cea americană – și dintr-un viitor suficient de apropiat încât limba să nu se fi schimbat prea mult.

Se auzi un hârșăit de metal pe metal. Am văzut că o roată, situată pe partea laterală a fortului, se învârtea. Când roata făcu un cerc complet, o ușă-trapă se deschise – buza sa din metal lustruit scânteie, contrastând cu carcasa mohorâtă – și am zărit, în treacăt, interiorul întunecat, aidoma unei hrube de oțel.

Din cadrul ușii a fost coborâtă o scară de frânghie. Un soldat ieși afară și porni pe șosea înspre noi. Era îmbrăcat într-un veșmânt de pânză groasă, dintr-o singură piesă; era descheiat la gât, și am putut să observ o căptușeală din material kaki. Pe umerii săi se aflau niște epoleți de metal spectaculos de mari. Pe cap avea o beretă neagră, cu o emblemă de regiment aplicată în față. Purta un pistol, ținut într-un toc din plasă care se legăna; deasupra tocului se afla și o cartușieră mică, evident pentru muniție. Am remarcat că clapeta tocului era deschisă, iar mâinile lui înmănușate nu zăboveau niciodată la depărtare de armă.

Figura soldatului – cel mai șocant aspect dintre toate – era ascunsă sub o mască extraordinară, formată din niște ochelari mari și întunecați și un muștiuc precum trompa unei muște deasupra gurii, care îi cuprindea în întregime capul pe sub beretă.

— Sfinte Sisoe, îmi șopti Moses. Ce mai viziune!

— Într-adevăr, am răspuns eu sumbru, căci înțelesesem imediat semnificația acelei arătări. Este protejat împotriva gazelor – observi? Nu se vede nici măcar un inci din pielea flăcăului acesta. Iar epoleții îl apără, pesemne, împotriva săgeților și conțin de asemenea otravă... Mă întreb ce straturi de protecție o mai avea pe dedesubtul acelei uniforme

umflate. Oare ce soi de epocă a socotit necesar să trimită o asemenea brută prin timp, în inocentul an 1873? Moses, acest fort a venit la noi dintr-un viitor foarte întunecat – un Viitor al Războiului!

Soldatul se apropie ceva mai mult de noi. Pe un ton sacadat – care era înăbușit de mască, însă altminteri absolut caracteristic clasei ofițerești – ne adresează o somație, într-o limbă pe care la început, n-am izbutit s-o recunosc.

Moses se aplecă spre mine.

— E în germană! Și cu un accent teribil de prost. Ce naiba înseamnă toate astea... ei?

Am făcut un pas în față, cu mâinile ridicate în aer.

— Suntem englezi. Înțelegeți?

Nu puteam să văd chipul soldatului, însă am avut impresia că detectez, în poziția umerilor săi, dovada unei oarecare ușurări. Glasul lui părea energetic. Nu era decât un bărbat tânăr, mi-am dat seama, prins în carapacea războiului.

— Foarte bine, zise el impetuos. Vă rog să veniți cu mine.

Se părea că nu prea aveam de ales.

Tânărul soldat rămase lângă fortul său, cu mâinile odihnindu-se pe patul pistolului, câtă vreme noi am urcat cele câteva trepte până în interior.

— Spune-mi un singur lucru, îi ceru Moses militarului. Care este scopul acelei drăcovenii cu lanțuri și tambur din fața vehiculului?

— Este dispozitiv anti-mină, răspunse individul cu mască.

— *Anti-mină?*

— Când Raglan înaintează, lanțurile mătură pământul. Gesticula cu mâinile înmănușate, deși rămăsese cu ochii pe Moses. În mod clar era britanic; crezuse că se putea ca noi să fim germani!

— Înțelegeți? Totul este să detonăm minele îngropate înainte să trecem peste ele.

Moses căzu pe gânduri, apoi urcă după mine în fort.

— O încântătoare dovadă de ingeniozitate britanică. Îmi spuse el. Și privește grosimea acestei cuirase. Gloanțele s-ar sfărâma de blindajul ăsta precum picăturile de ploaie – în mod sigur, doar un tun de câmp ar fi în stare să încetinească o asemenea namilă.

Ușa grea se trânti în spatele nostru, se potrivește în cadrul ei cu o bufnitură zdravănă, iar garniturile de cauciuc se etanșează pe carcasă.

Astfel, lumina zilei a fost alungată.

Ne-au escortat până în partea centrală a unei galerii înguste, care

străbătea fortul de la un capăt la celălalt. În acel spațiu închis, zgomotul motoarelor era puternic și rezonant. Se simțea un miros de ulei mineral și de petrol, și duhoarea slabă a corditului; era excesiv de cald, și am simțit de îndată cum transpirația începe să-mi curgă prin jurul gulerului. Singurele surse de lumină erau două becuri electrice – total inadecvate pentru a ilumina acel spațiu lung, înghesuit.

Interiorul fortului mi se contura în minte, în impresii fugare de clarobscur și umbră. Am putut să disting contururile celor opt roți enorme – fiecare având un diametru de zece picioare – ce se aliniau pe părțile laterale ale vehiculului și care erau protejate în interiorul carcasei. În zona din față a fortului, la provă, se găsea un singur soldat, pe un scaun înalt din pânză: era înconjurat de manete, cadrane și ceea ce părea obiectivul unui periscop; am socotit că acesta era conductorul. În compartimentul din spate se afla sala mașinilor. Acolo puteam să văd formele masive ale echipamentelor; în întunericul acela, motoarele aduceau mai mult cu siluetele amenințătoare ale unor bestii colosale decât cu ceva creat de mâna omului. Soldații umblau printre aparate, cu măști și mănuși groase, semănând întru totul cu niște servitori ce slujeau unor idoli de metal.

Niște cabine mici, înghesuite și aparent inconfortabile, erau agățate de plafonul înalt, iar în fiecare dintre ele se putea vedea profilul umbrat al unui singur soldat. Fiecare militar dispunea de o mulțime de arme și instrumente optice, cele mai multe dintre ele de o construcție necunoscută mie, care ieșeau prin carcasa navei.

Pesemne că erau vreo douăzeci și cinci de pușcași și mecanici – purtau cu toții măști, uniforme caracteristice și berete – și, toți până la unul, se holbau fățiș în jos, la noi. Vă puteți închipui în ce măsură le-a captat atenția Morlocul!

Era un loc sumbru, intimidant: un templu mobil, închinat Forței Brute. Nu m-am putut abține să nu remarc contrastul cu ingineria subtilă a Morlocilor lui Nebogipfel!

Tânărul nostru soldat urcă până la noi; acum, că fortul fusese din nou etanșezat, își scoase masca și o lăsă să-i atârne de gât, precum o față jupuită – iar eu am văzut că, într-adevăr, era foarte tânăr, cu obrajii scăldați de sudoare.

— Vă rog să o luați înainte, spuse el. Căpitanul dorește să vă ureze bun-venit la bord.

Îndrumați de el, ne-am așezat unul în spatele celuilalt și am început să avansăm prudent – sub privirile aspre și tăcute ale militarilor – către prova fortului. Podeaua era deschisă și am fost nevoiți

să mergem pe niște pasarele înguste, din metal. Picioarele goale ale lui Nebogîpfel lipăiră pe tabla striată, aproape fără zgomot.

În apropierea provei acestui cuirasat terestru, puțin în spatele conductorului, se găsea o cupolă din alamă și fier care se înălța dincolo de plafon. Dedesubtul acestei cupole se afla o persoană – purta mască și își ținea mâinile la spate – cu o atitudine de stăpân al acestui fort. Căpitanul era echipat cu o beretă și o salopetă de același tip ca soldatul care ne întâmpinase, cu acei epoleți metalici și cu o armă de mână la centură; însă acest ofițer superior avea o bandulieră dublă din piele, o chingă încrucișată și un centiron de sabie, precum și alte însemne ale gradului, inclusiv ecusoane de armă pe haină și galoane pe umeri. Tresele de companie, groase de mai mulți inci, îi decorau pieptul uniformei.

Moses se uită în jur cu o curiozitate avidă. Arată către un soi de scară situată deasupra Căpitanului.

— Privește acolo, zise el. Fac pariu că poate să comande coborârea scării cu ajutorul acelor manete din șina de lângă el – vezi – iar apoi să urce până în cupola de sus. Astfel, are posibilitatea să vadă pretutendeni în jurul acestei fortărețe, pentru a-i îndruma mai bine pe mecanici și pe pușcași.

Părea impresionat de ingeniozitatea înmagazinată în acest monstru al Războiului.

Căpitanul făcu un pas înainte, șchiopătând însă vizibil. Acum își scoase masca și am putut să-i vedem chipul. Am remarcat că această persoană era foarte tânără, evident destul de sănătoasă – deși extraordinar de lividă – și aparținea genului asociat îndeobște cu Marina Militară: alertă, calmă, inteligentă deosebit de competentă. Își scoase mânușa și îmi întinse mâna. Am luat mâna oferită – era mică, iar propria mea palmă o cuprinse ca pe aceea a unui copil – și am rămas cu ochii ațintiți, cu o uimire pe care nu am putut-o masca, spre acel chip senin.

— Nu mă așteptam, spuse Căpitanul, la așa de mulți pasageri – am impresia că nu știam la ce să ne așteptăm – însă sunteți cu toții bine veniți aici și vă asigur că veți fi tratați cum se cuvine.

Glasul îi era delicat, dar trebuia să-l ridice un pic deasupra duduului motoarelor. Ochiul de un albastru-deschis trecură peste Moses și Nebogîpfel, cu o urmă de voie bună.

— Bine ați sosit pe *Lord Raglan*. Mă numesc Hilary Bond și sunt căpitan în Batalionul Nouă al Regimentului Regal de Leviathani.

Era adevărat! Acest Căpitan – un ostaș rănit și cu experiență, și comandant al unei mașini de luptă mai cumplite decât mi-aș fi putut

imagina eu vreodată – era *femeie!*

8. *Reîntâlnire cu vechi cunoștințe*

Ea surâse, scoțând la iveală o cicatrice de pe bărbie, iar eu mi-am dat seama că nu putea să aibă mai mult de douăzeci și cinci de ani.

— Ascultă, Căpitane, am spus, cer să aflu cu ce drept ne-ai reținut.

Ea rămase netulburată.

— Misiunea mea reprezintă o prioritate pentru Apărarea Națională. Îmi pare rău dacă...

Acum însă Moses făcu un pas în față; cu veșmintele sale fistichii de crai părea complet nepotrivit în acest interior cazon, cenușiu.

— Doamnă Căpitan, în anul 1873 nu este nevoie de Apărarea Națională!

— Dar este nevoie în anul 1938. Era extraordinar de intransigentă și radia o atitudine de comandă de neclintit. Misiunea mea a fost aceea de a asigura securitatea, cercetării științifice care se desfășoară în casa de pe Petersham Road – în mod special, de a descuraja imixtiunile anacronice în desfășurarea sa stabilită.

— „Imixtiune anacronică”, se strâmbă Moses. Am impresia că vă referiți la Exploratorii Timpului.

— Un cuvânt adorabil, care *descurajează!* Am zâmbit eu. Ați venit cu suficiente arme, credeți, pentru a *descuraja* efectiv?

Acum, Nebogipfel făcu un pas înainte.

— Căpitan Bond, zise Morlocul încet, în mod sigur poți să îți dai seama că misiunea dumitale este o aberație logică. Știi cine sunt acești bărbați? Cum poți asigura securitatea cercetării când părintele ei – arătă cu o mână păroasă către Moses – este răpit din vremea unde trebuie să se afle?

Bond se holbă la Morloc vreo câteva secunde prelungi; apoi își îndreptă atenția către Moses – și către mine – și am avut impresia că remarcase, pentru prima oară, asemănarea dintre noi! Ne puse niște întrebări tuturor, menite să confirme adevărul afirmației lui Nebogipfel și identitatea lui Moses. Nu am negat, căci nu întrezăream nici un avantaj, pentru noi, indiferent ce am fi spus – poate, am socotit eu, urma să fim tratați cu mai mult respect dacă eram considerați de importanță

istorică; însă n-am dezvăluit identitatea comună pe care o împărțeam cu Moses.

În cele din urmă, Hilary Bond îi șopti soldatului niște instrucțiuni scurte, iar el plecă spre o altă zonă a aparatului.

— Voi informa Ministerul Aerului despre aceasta când ne vom întoarce. Sunt sigur că ei vor fi mai mult decât interesați de dumneavoastră – și veți avea o puzderie de ocazii de a discuta această problemă cu autoritățile, după revenirea noastră.

— *Revenirea?* Am făcut eu. *Revenirea* – în anul 1938 al dumitale, adică?

Ea părea încordată.

— Paradoxurile călătoriei în timp mă cam depășesc, mă tem. Fără îndoială că tipii deștepți de la Minister o să le descurce pe toate.

Eram conștient că Moses râdea lângă mine – zgomotos, și cu o tentă de isterie.

— Oh, asta-i bună! Spuse el. Ah, asta-i bună de tot – acum nu mai e nevoie să mă chinuiesc, nici un pic, pentru a construi această afurisită de Mașină a Timpului!

Nebogîpfel se uită la mine posomorât.

— Mi-e teamă că aceste multiple lovituri date cauzalității ne îndepărtează din ce în ce mai mult de versiunea primordială a Istoriei – adică aceea care a existat înainte de cea dintâi punere în funcțiune a Mașinii Timpului...

Acum, Căpitanul Bond ne întrerupse.

— Pot înțelege consternarea dumneavoastră. Însă vă asigur că nu veți păți absolut nimic rău – dimpotrivă, misiunea mea este să vă protejez. De asemenea, rosti ea cu un farmec natural, m-am căznit să aduc pe cineva care să vă ajute să vă acomodați cu noi. Un nativ din această perioadă, s-ar putea spune.

Din capătul întunecat al coridorului se îndreptă agale spre grupul nostru o altă siluetă. Veni la noi purtând omniprezenții epoleți, o arma de mână și o mască ce-i atârna la brâu; însă uniformă – o piesă neagră, mohorâtă – nu avea nici un însemn militar. Această nouă persoană mergea lent, destul de dureros, pe pasarelele dificile, trădându-și din plin etatea; am remarcat că materialul uniformei plesnea peste un burdihan lăsat.

Glasul îi era slab și de-abia se auzea prin larma motoarelor.

— Doamne sfinte, tu ești! Îmi strigă el. Sunt înarmat până în dinți pentru germani – dar, știi, nu prea mă așteptam să apari din nou, după acea ultimă cină de joi, și în nici un caz în circumstanțe ca aceasta!

Când pătrunse în lumină, veni rândul meu să am un alt șoc. Deși ochii îi erau încețoșați, atitudinea gârbovită, iar în clăia aceea de păr cărunt nu mai rămăsese nici măcar un fir roșcat -și cu toate că fruntea bărbatului era sluițită de o cicatrice urâtă, ca și cum ar fi suferit o arsură – era, mai presus de orice îndoială. *Filby*³¹!

— Blestemat să fiu! I-am spus.

Filby chicoti în vreme ce se apropia de mine. I-am apucat mâna fragilă și cu pete de bătrânețe și am apreciat că nu putea să aibă mai puțin de șaptezeci și cinci de ani.

— Oi fi blestemat! Suntem blestemați cu toții, poate! Dar, oricum, mă bucur să te văd.

Îi aruncă lui Moses o privire bizară. „Deloc surprinzător”, mi-am zis în gând.

— Filby, Sfinte Sisoe, am o groază de întrebări de pus.

— Sunt sigur că așa este. D-asta m-au scos din căminul de bătrâni din Domul Bournemouth³². Mă ocup de aclimatizare, așa zic ei, și trebuie să vă ajut pe voi, nativii din perioada aceasta, să vă adaptați – înțelegeți?

— Dar, Filby – parcă a fost ieri – cum ai ajuns...

— Așa? Arată către constituția sa împovărată de vreme cu un gest cinic, de dispreț. Cum am ajuns așa? *Timpul*, prietene. Acest minunat Fluviu pe întinderea căruia, ne-ai făcut tu să credem, poți să aluneci precum un păianjen de apă. Ei bine, timpul nu-i prieten cu omul de rând, iar eu am călătorit prin timp în modalitatea cea mai dificilă, și iată ce mi-a făcut această călătorie. Pentru mine, au trecut patruzeci și șapte de ani de la acea ultimă întâlnire din Richmond, de la acel truc magic cu macheta Mașinii Timpului – mai ții minte? – Și de la ulterioara ta dispariție în Ziua de Dincolo de Mâine.

— Ai rămas încă același Filby, am spus eu cu afecțiune și i-am strâns brațul. Chiar dacă trebuie să recunoști – în cele din urmă – că am avut dreptate în legătură cu călătoria în timp!

— Și mult bine ne-a mai făcut asta, bodogăni el.

— Iar acum, domnilor, zise Căpitanul, dacă mă veți scuza, am un Leviathan de comandat. Vom fi gata de plecare în câteva minute.

---

³¹ Personaj din *Mașina Timpului* de H.G. Wells, unul dintre acei prieteni ai Exploratorului Timpului în fața cărora acesta își povestește aventurile în viitor (n. trad.).

³² Bournemouth este un oraș și o Autoritate Unitară în regiunea South West England. Este o stațiune turistică foarte mare pe coasta de sud a Marii Britanii.

Încuviințând din cap înspre Filby, se întoarse la echipajul ei. Filby scoase un oftat.

— Haide! Rosti apoi. În spate există un loc unde putem să stăm, cu mai puțină hărmălaie și mizerie decât aici.

Am pornit către partea dindărăt a fortului.

În timp ce ne deplasam pe coridorul median, am izbutit să observ mai îndeaproape mijloacele de locomoție ale fortului. Sub pasarelele centrale am văzut un set de osii lungi, ce se puteau roti libere în jurul unei axe comune, având dedesubt o punte de metal: osiile se terminau cu niște roți imense. Acele picioare elefantine, pe care le remarcasem mai devreme, atârnav de roți. Roțile împrôșcau țărână și bucăți din carosabilul stricat în interiorul artificial. Prin intermediul osiilor, roțile puteau fi înălțate ori coborâte față de scheletul principal al fortului, și se părea, de asemenea, că și picioarele puteau fi ridicate, pe pistoane pneumatice. Cu ajutorul acestui ansamblu se asigura înclinația variabilă a fortului, dându-i posibilitatea să străbată terenurile cele mai accidentate, sau să rămână în poziție verticală pe dealurile cele mai abrupte.

Moses arătă înspre scheletul solid din oțel, de formă paralelipipedică, ce susținea construcția fortului.

— Privește, îmi zise el în șoaptă, nu vezi ceva bizar la această secțiune? Și aceea, acolo! Barele care seamănă cu cuarțul. Este dificil de înțeles cărui scop structural servesc.

M-am uitat mai atent; îmi venea greu să fiu sigur în lumina becurilor electrice îndepărtate, însă am avut impresia că disting o stranie transluciditate verzuie în secțiunile de cuarț și nichel – o transluciditate care îmi părea mai mult decât familiară!

— Este *Plattnerită*, i-am spus printre dinți lui Moses. Barele au fost saturate... Moses, sunt convins – nu pot să mă înșel. În ciuda iluminării slabe – acelea sunt componente luate din propriul meu laborator; piese de rezervă, prototipuri și rebuturi pe care le-am realizat în timpul construcției Mașinii Timpului.

Moses încuviință din cap.

— Știm măcar că acești oameni n-au descoperit încă procedeul de a fabrica *Plattnerită*.

Morlocul veni lângă mine și arătă cu degetul spre ceva depozitat în adâncurile întunecate ale compartimentului motoarelor. A fost nevoie să mă chiorăsc, însă am reușit să deslușesc că acea formă masivă era propria mea Mașină a Timpului – întregă și intactă. În mod evident,

luată de pe Dealul Richmond și adusă în acest fort, cu șinele încă murdare de iarbă! Mașina era înfășurată în frânghii, ca și cum ar fi fost prinsă într-o pânză de păianjen.

Am simțit un năvalnic imbold, la vederea aceluși simbol puternic al siguranței, să scap de acei soldați – dacă eram capabil – și să mă îndrept spre mașina mea. Poate izbuteam să ajung acasă, chiar și acum...

Însă știam că ar fi fost o tentativă zadarnică și m-am calmat. Chiar dacă ajungeam la mașină – și nu eram în stare să fac acest lucru, căci soldații m-ar fi doborât într-o clipită cu armele lor – n-aș fi reușit să-mi gădesc iarăși drumul spre casă. După acest ultim incident, nici o variantă a anului 1891 în care era posibil să ajung nu putea să semene cu liniștitul și îmbelșugatul an pe care îl abandonasem atât de nebunește. Naufragiasem în timp!

Filby veni lângă mine.

— Ei, ce părere ai de mașinăria asta?

Mă izbi cu pumnul în umăr. Însă lovitura lui avea slăbiciunea vlăguită a unui moșneag.

— Întregul vehicul a fost proiectat de Sir Albert Stern³³, care a fost o figură proeminentă în domeniul ăsta încă din primele zile ale Războiului. M-au pasionat foarte mult aceste dihănii, pe măsură ce au evoluat de-a lungul anilor... Știi bine că întotdeauna m-au fascinat creațiile mecanice. Privește într-acolo! Arată către străfundurile compartimentului mașinilor. Motoare „Meteor” de la Rolls Royce – un rând întreg! Și o cutie de viteze Merrit-Brown – vezi, acolo? Avem suspensii Horstmann, cu alea trei boghiuri pe fiecare parte...

— Da, l-am întrerupt eu, însă – scumpul meu Filby – *pentru ce* sunt toate astea?

— Pentru ce? Sunt pentru desfășurarea Războiului, firește Filby făcu un gest larg cu mâna. Acesta este un Leviathan, clasa Kitchener³⁴,

---

33 Sir Albert Gerard Stern (1878-1966), bancher englez și supervisor al producției celor dintâi vehicule blindate: în 1916. Împreună cu Sir Ernest Swinton a organizat fabricarea primelor tancuri, devenind președinte Comitetului pentru Aprovizionarea cu Tancuri din Ministerul Muniției, iar în timpul celui de-al doilea război mondial a condus Comitetul de Dezvoltare a Vehiculelor Speciale din Ministerul Aprovizionării (1939-1945) (n. trad.).

34 Horatio Herbert Kitchener (1850-1916), mareșal și om politic englez, celebru pentru cucerirea Sudanului (1898) și considerat un simbol al spiritului britanic de luptă în primul război mondial, când a servit ca secretar de stat la Apărare, reușind să aducă sub arme sute de mii de voluntari, până la moartea sa, în iunie 1916 (n. tard.).

unul dintre cele mai recente modele. Principala menire a Leviathanilor este să străpungă Asediul Europei. Înțelegi. Pot negocia cu râvnă chiar și cele mai groaznice tranșee – deși sunt costisitoare, predispușe la defecțiuni și vulnerabile la bombardamente. Raglan este un nume potrivit, nu crezi? Căci Lordul Fitzroy Raglan a fost diavolul acela bătrân care a făcut mare balamuc la asediul Sevastopolului, în Crimeea. Poate bietul Raglan ar fi...

— *Asediul Europei?*

Filby se uită trist la mine.

— Îmi cer scuze, zise el. Poate, la urma urmei, n-ar fi trebuit să mă trimită pe mine – tot timpul uit cât de puține trebuie să știi. Mă tem că am devenit cel mai cumplit nătâng ramolit. Ascultă, trebuie să-ți spun că suntem în Război, din 1914.

— *Război? Cu cine?*

— Cu germanii, firește. Cu cine altcineva? Și zău că este o harababură teribilă...

Aceste vorbe, această imagine fugară a unei viitoare Europe cufundate în beznă de cei douăzeci și patru de ani de Război, m-au înmărmurit!

9. În timp

Am ajuns la o încăpere ce avea poate zece picioare pătrate; părea, mai degrabă, o cutie de metal montată pe carcasa interioară a Leviathanului. În tavan ardea un singur bec electric, iar pereții erau capitonați cu piele, îndulcind pustietatea metalică a fortului și înăbușind zgomotele motoarelor – deși o vibrație mai profundă putea fi percepută prin materialul vehiculului. Înăuntru se găseau șase scaune: niște piese simple, cu spătarul drept, care erau fixate de podea cu șuruburi, unul în fața altuia, și echipate cu niște hamuri din piele. Mai exista și un dulap jos.

Filby ne pofți să luăm loc pe scaune și începu să se foiască în jurul dulapului.

— Ar fi bine să vă puneți hamurile, spuse el. Aberația asta de salt prin timp dă niște amețeli tare urâte.

Moses și cu mine ne-am așezat față în față. Mi-am prins lejer frâurile în jurul meu; Nebogipfel întâmpină ceva probleme cu cataramele, iar chingile îi atârână până ce Moses îl ajută să le strângă

cât trebuia.

Acum, Filby veni la mine trâncănind, cu ceva în mână; era o ceașcă de ceai pe o farfuriuță de porțelan ciobită, cu un mic biscuit într-o parte. Nu m-am putut abține să nu râd.

— Filby, întorsăturile destinului nu încetează niciodată să mă uimească. Iată-ne pe amândoi aici, în acest amenințător fort mobil, pe cale să pornim într-o călătorie în timp, iar tu ne servești cu ceai și biscuiți!

— Ei bine, chestia asta este a naibii de dificilă fără micile plăceri ale vieții. Tu, probabil, știi!

Am sorbit din ceai; era călduț și fusese fiert un pic cam mult. Astfel întremat, am devenit, în mod absurd, destul de răutăcios – acum, că stau să mă gândesc, cred că starea mea mentală era puțin fragilă și nu doream să mă confrunt cu propriul meu viitor sau cu perspectiva lugubră a acestui Război din 1938.

— Filby, l-am săcâit eu, chiar nu observi nimic... ăă... *ciudat* la însoțitorii mei?

— Ciudat?

I-am făcut cunoștință cu Moses – iar bietul Filby a început să se uite când la unul, când la altul, reușind să își verse ceaiul pe bărbie.

— Aceasta este adevărata lovitură a călătoriei în timp, i-am spus cu ardoare lui Filby. Scoate-ți din minte toate chestiile despre Originea Speciilor sau despre Destinul Umanității – abia când ajungi față în față cu tine însuși ca bărbat tânăr, îți dai seama ce vrea să zică cuvântul „lovitură”!

Filby ne mai puse câteva întrebări pe această temă a identității noastre – bunul și bătrânul Filby, sceptic până în ultima clipă!

— Am avut senzația că am văzut destule schimbări și minuni la viața mea, chiar și fără drăcovenia asta cu timpul. Dar acum – ei bine!

Scoase un oftat, iar eu am avut impresia că, de fapt, văzuse un pic *prea multe* în decursul îndelungatei sale vieți: întotdeauna fusese predispus către o anumită epuizare psihică, chiar și la tinerețe.

M-am aplecat în față, cât de mult îmi permiteau hamurile.

— Filby, nici nu-mi vine să cred că oamenii au decăzut atât de jalnic – că au devenit așa de orbi. Din punctul meu de vedere, blestematul vostru de Război al Viitorului aduce mult cu sfârșitul civilizației.

— Pentru cei din vremurile noastre, rosti el solemn, poate că așa este. Însă generațiile mai tinere, care au crescut astfel încât nu știu altceva decât Războiul, care n-au simțit niciodată soarele pe chipurile

lor fără frica de torpilele aeriene, ei bine, cred că ele s-au deprins cu situația – este ca și cum ne-am transforma într-o specie subterană.

Nu m-am putut abține să nu-i arunc o privire Morlocului.

— Filby, de ce această misiune prin timp?

— Nu atât pentru *tine*, cât pentru *Mașină*. Era vital să se garanteze construirea Mașinii Timpului. Tehnologia temporală este absolut vitală pentru Efortul de Război. Ori așa au impresia unii dintre ei.

Ei știu destul de multe despre modul în care ți-ai desfășurat cercetarea, din crâmpiele de însemnări pe care le-ai lăsat în urmă – deși n-ai publicat niciodată ceva legat de acest subiect; a existat numai aceea relatare bizară despre prima ta călătorie în viitorul îndepărtat, pe care ne-ai spus-o după scurta ta reîntoarcere. Astfel, *Raglan* a fost trimis să-ți apere casa împotriva oricărei intruziuni a vreunui Explorator al Timpului – ca tine...

Nebogipfel își înălță capul.

— Alte exemple de confuzie în ceea ce privește cauzalitatea, rosti el. Este evident că savanții din 1938 încă n-au început să stăpânească conceptul de Multiplicitate. Ideea că nu se poate garanta nimic atunci când vine vorba de trecut: Istoria nu se poate modifica, este posibil numai să se genereze versiuni noi ale...

Filby se holbă la el – la arătarea aceea flecară, în uniformă de școală, cu părul ivindu-i-se de pe fiecare membru!

— Nu acum, i-am zis lui Nebogipfel. Spui întotdeauna ei. Cine sunt ei?

El păru surprins de întrebare.

— Guvernul, normal.

— Al cărui partid? Sări Moses.

— Partid? Of. Toate acestea sunt lucruri de mult apuse. Ne dădu această înfiorătoare veste – moartea Democrației în Marea Britanie – doar cu acele câteva cuvinte aruncate în treacăt!

— Am impresia, continuă el, că ne așteptam cu toții să dăm aici peste *Die Zeitmaschine*³⁵, învârtindu-se în jurul parcului Richmond și căutând să asasineze pe cineva... Părea îndurerat. E vorba de germani, știi. Afurisiții de germani! Fac cea mai cumplită harababură din orice... Exact așa cum au fost dintotdeauna!

Și cu asta, singurul bec electric își pierdu din strălucire, iar eu am auzit torsul motoarelor; am simțit familiara senzație de prăbușire

---

35 Mașina Timpului (în lb. germană, în text) (n. trad.).

implacabilă care îmi spuse că acest *Raglan* mă proiectase din nou în timp.

CARTEA A TREIA

RĂZBOIUL CU GERMANII

1. O nouă viziune a Richmondului

Cea mai recentă dintre expedițiile mele prin timp se dovedi plină de hopuri și chiar mai debusolantă decât de obicei; am considerat că asta se datora distribuției inegale a acelor resturi de Plattnerită în Leviathan. Însă călătoria dură puțin, iar în cele din urmă, senzația de prăbușire se atenua.

Filby stătea acolo, cu brațele încrucișate și bărbia lipită de piept – o întruchipare perfectă a suferinței. Aruncă o privire în sus, spre ceea ce eu socotisem că reprezenta un ceas de perete, și își lovi palmele de genunchii osoși.

— Ha! Iată c-am ajuns! Încă o dată este 16 iunie 1938 e.n. Se apucă să-și dezlege chingile.

M-am ridicat de pe scaunul meu și am studiat mai atent acel „orologiu”. Am descoperit că – deși limbile dădeau impresia că era ceas convențional – dispozitivul conținea de asemenea și câteva cadrane cronometrice micuțe. Am pufăit și am lovit cu degetul în suprafața de sticlă a aparatului.

— Ia uită-te aici! I-am zis lui Moses. Este un cronometru, însă arată *lunile* și *anii* – exces de tehnologie, Moses. O trăsătură caracteristică proiectelor guvernamentale. Mă mir că nu cuprinde și niște păpușele cu pelerine și pălării de soare, pentru a arăta succesiunea anotimpurilor.

După câteva minute, ni se alăturară Căpitanul Hilary Bond și tânărul soldat care ne luase de pe Dealul Richmondului (al cărui nume, ne spuse Bond, era Harry Oldfield). Micuța cabină deveni destul de neîncăpătoare.

— Am primit instrucțiuni în legătură cu dumneavoastră, rosti Căpitanul. Misiunea mea este să vă escortez până la Colegiul Imperial, unde se desfășoară cercetările asupra Războiului prin Transfer Temporal.

— N-am auzit de acest colegiu, însă nu voi mai pune alte întrebări.

Oldfield ducea o cutie cu măști de gaze și epoleți metalici.

— Uitați, ar fi bine să vă puneți astea. Moses ridică masca de gaze în silă.

— Doar nu vă așteptați să-mi bag capul într-o asemenea drăcovenie.

— Of, dar trebuie, zise Filby neliniștit și am văzut că deja își închidea propria sa mască peste figura cu fălci proeminente. Știți, avem de străbătut o mică bucată de drum prin aer liber. Și nu este sigură. Nu-i sigură deloc!

— Haide! I-am zis lui Moses, luând posomorât un set de măști și epoleți pentru mine însumi. Nu mai suntem acasă. Mi-este teamă, prietene.

Epoleții erau grei, dar se atașară cu ușurință la haina mea. Însă masca pe care mi-o dădu Oldfield, deși era mare și îmi venea bine, era extrem de incomodă. Am descoperit că cele două geamuri pentru ochi se aburiră aproape imediat, iar proeminențele de cauciuc sau piele din construcția sa se umplură în curând de sudoare.

— N-o să mă obișnuiesc niciodată cu așa ceva

— Sper că nu vom rămâne pe aici suficient timp pentru a fi nevoiți să ne obișnuim, șuieră Moses pătimaș, cu vocea înăbușită de propria lui mască.

M-am întors către Nebogipfel. Bietul Morloc – deja încorsetat în uniforma lui de școlar – era acum ascuns sub o mască ridicolă, de câteva ori mai mare decât i-ar fi trebuit lui; când își mișca țeasta, filtrul insectil din fața aparatului chiar se bălăbănea

L-am bătut ușor pe creștet.

— Cel puțin acum te vei topi în mulțime, Nebogipfel!

El se abținu să răspundă.

Am ieșit din pânțelele mecanic al lui Raglan, la lumina strălucitoare a unei zile de vară. Era în jur de două după-amiaza, iar soarele se reflecta pe culorile mohorâte ale Leviathanului. Masca mea se umplu de îndată cu transpirație și aburi, și tânjeam să-mi dau jos de pe cap chestia aceea grea și strânsă.

Văzduhul de deasupra era imens, de un albastru-intens și fără pic de nor – deși ici-colo puteam să văd dâre și fuioare albe. Subțiri, urme de vapori ori de cristale de gheață încrustate pe întinderea bolții. La capătul unei asemenea dâre am zărit o sclipire – poate era lumina

soarelui oglindindu-se pe vreo Mașină Zburătoare din metal.

Leviathanul era cocoțat pe o variantă a șoselei Petersham, ce se schimbase mult din 1873, ba chiar și față de 1891. Am recunoscut cea mai mare parte a caselor din zilele mele. Până și locuința mea încă exista dincolo de un gard ce fusese corodat și acoperit de cocleală. Acum, grădinile și peluzele păreau toate să fie săpate și cultivate cu o plantă pe care nu o cunoșteam. Am observat că multe dintre clădiri suferiseră pagube serioase. Din unele nu mai rămăsese decât fațada – acoperișul și zidurile interioare fiind spulberate; ici-colo, construcțiile erau înnegrite și pustiite de incendii, iar altele fuseseră reduse la mormane de moloz. Până și propria mea casă era devastată, iar laboratorul de-a dreptul năruit. Și distrugerea nu era recentă: viața renăscută, verde și viguroasă, pusese stăpânire pe interiorul multora dintre case; ruinele camerelor de zi și ale holurilor erau acoperite cu covoare de mușchi și plante tinere, iar iedera atârna în niște draperii bizare deasupra ferestrelor larg căscate.

Am izbutit să văd că arborii coborau încă pe aceeași pantă împădurită până la Tamisa, însă până și copacii prezentau semne de dezastru: am văzut grămezi de ramuri frânte, trunchiuri carbonizate și alte asemenea lucruri. Era ca și cum pe-acolo ar fi trecut o vijelie sau un incendiu năprasnic. Debarcaderul era intact. Însă din podul Richmond nu mai rămăseseră decât pilonii, înnegriți și retezați, suprastructura fiind complet nimicită. O mare parte din pajiștile de pe malul Tamisei, dinspre Petersham, fuseseră cultivate cu aceeași plantă bizară care popula grădinile, am observat eu, iar pe râu plutea la vale o murdărie cafenie.

Nu se zărea nici țipenie de om. Circulația era inexistentă, buruienile își făceau loc prin pavajul sfărâmat al drumului. N-am auzit nici un glas – nici un răs sau strigăt, nici un copil jucându-se – nici un animal, nici un cal, nici un tril de pasăre.

Din atmosfera veselă care, din această perspectivă, caracterizase pe vremuri o după-amiază de iunie – scânteierile vâslelor, chicotele căutătorilor de plăceri venind dinspre râu – nu mai rămăsese nimic.

Acum, toate dispăruseră, în acest an cenușiu, poate pentru vecie. Aveam în fața ochilor un Richmond părăsit, un loc mort. Mi-am adus aminte de splendidele ruine din lumea ca o grădină a anului de grație 802701. Socotisem că toate acele priveliști erau atât de îndepărtate de mine: niciodată nu-mi închipuisem că aveam să văd Anglia mea familiară într-o asemenea stare!

— Doamne Dumnezeule! Zise Moses. Ce catastrofă – ce

dezastru! Anglia a fost abandonată?

— Oh, nu! Intervenii senin soldatul Oldfield. Însă locurile ca acesta nu mai sunt sigure. Din pricina gazelor și a torpilelor aeriene. Cea mai mare parte a populației s-a refugiat, în Domuri, pricepeți?

— Însă totul este atât de nimic, Filby, am protestat eu. Ce s-a întâmplat cu spiritul națiunii noastre? Unde-i voința de a pune mâna la lucru și de a reclădi toate acestea? S-ar putea face, știi bine...

Filby își așeză mâna înmănușată pe brațul meu.

— Într-o bună zi – când treaba asta ticăloasă se va termina – o să readucem totul la viață. Ei? Va fi exact ca înainte. Însă acum... Glasul său se curmă, și mi-am dorit să-i pot vedea expresia. Haide, spuse el. Ar fi bine să scăpăm de sub cerul liber.

L-am lăsat pe Raglan în urmă și am pornit grăbiți pe șosea, către centrul orașului: eu, Moses și Nebogipfel, împreună cu Filby și doi militari. Tovarășii noștri din 1938 mergeau cam ghemuiți aruncând spre cer nesfârșite priviri nervoase. Am observat cum Bond înainta șontăcând pronunțat cu piciorul stâng.

M-am uitat cu dor în spate, către Leviathan, căci înăuntru, știam eu, se afla Mașina Timpului – unica mea posibilitate de a mă întoarce acasă, de a scăpa din acest coșmar tot mai încâlcit al Istoriilor Multiple – dar eram conștient că nu exista nici o speranță de a ajunge acum la mașină; nu puteam decât să aștept desfășurarea evenimentelor.

Am mers de-a lungul lui Hill Street, apoi am cotit pe George Street. Din freamătul și eleganța care caracterizaseră această stradă comercială în Anul meu nu mai rămăsese nimic. Fațadele magazinelor, cum ar fi *Gosling's*, și *Wright's*, erau bătute în cuie, și până și scândurile care acopereau vitrinele erau albite de anii de stat în soare. Am văzut cum un colț al vitrinei de la *Gosling's* fusese dat la o parte, în mod cert de către tâlhari; gaura făcută arăta ca și cum locul fusese ros de un sobolan mare cât un om. Am trecut de un adăpost scund, cu o copertină ce atârna mult în afară, lângă care se aflau un stâlp cu semne în carouri și o suprafață de sticlă, acum crăpată. Și acesta părea lăsat în paragină, iar lucitoarea vopsea galbenă și neagră de pe pilon era plesnită și scorojită.

— Este un refugiu împotriva raidurilor aeriene, îmi zise Filby, ca răspuns la nedumerirea mea. Unul dintre modelele de început. Foarte inadecvat – dacă ar suferi vreodată un impact direct... Ei, bine! Semnele de pe stâlp desemnează un post de prim-ajutor, echipat cu aparate de respirație și măști. Rareori utilizat, înainte să înceapă marea retragere în Domuri.

— *Raiduri aeriene...* Asta nu-i o lume fericită, Filby, dacă s-au născocit asemenea termeni³⁶.

El oftă.

— Dispun de torpile aeriene, pricepi. Germanii, adică. Aparate zburătoare, care pot să ajungă într-un punct situat la două sute de mile depărtare, să lanseze o bombă și să se întoarcă totul mecanizat, fără intervenția omului. Este o lume a miracolelor, căci Războiul constituie o motivație teribilă pentru spiritul de invenție, știi bine. O să-ți placă la nebunie să fi aici!

— Germanii..., zise Moses. De la ascensiunea lui Bismarck³⁷, n-am avut decât necezuri cu germanii. Ticălosul ăla bătrân mai trăiește?

— Nu, însă are succesori abili, rosti Filby, posomorât. N-am avut nici un comentariu de făcut. Din punctul meu de vedere, acum atât de detașat de cel al lui Moses, până și o brută ca Bismarck nu părea să justifice pierderea unei singure vieți omenești.

Filby îmi vorbea, în fragmente debitate pe nerăsuflăte, despre mai mulți dintre minunații gargantua ai Războiului din acest ev tenebros: despre submarinele de asalt, proiectate să ducă lupte cu gaze, care aveau o rază de manevră practic nelimitată și care erau dotate, fiecare, cu câte șase proiectile aeriene, ce conțineau o formidabilă cantitate de bombe cu gaz, despre torentul de fierătanii care, mi-am închipuit eu, sfâșiau câmpiile bătucite ale Europei, despre alți „Leviathani” ce puteau să se deplaseze pe sub apă, să plutească sau să sape prin pământ; iar tuturor acestora opunându-li-se o panoplie la fel de extraordinară, alcătuită din mine și din arme de foc de toate soiurile.

Am evitat privirea lui Nebogipfel; nu puteam să înfrunt judecata

---

36 În limba engleză, cuvântul *raid* (raid, asalt ori atac fulgerător), provine din *to ride* (a călări) și *ride* (expediție călare), fiind în același timp, în limba veche, un dublet pentru *road* (drum, cale); din acest motiv și reținerile Exploratorului Timpului față de sintagma *air-raid* (raid aerian), care a intrat în uz abia în 1910-1915 (n. trad.).

37 Otto Eduard Leopold von Bismarck - Graf von Bismarck (conte), apoi Fürst von Bismarck-Schönhausen (principe) - (n. 1 aprilie 1815, d. 30 iulie 1898) a fost un om de stat al Prusiei/Germaniei de la sfârșitul secolului al XIX-lea, precum și o figură dominantă în afacerile mondiale. Ca prim-ministru (în germană: Ministerpräsident) al Prusiei între 1862 și 1890, el a supervizat unificarea Germaniei de la 1871. În 1867 devenise cancelar al Confederației Germane de Nord. A proiectat Imperiul German de la 1871, devenind primul său cancelar („Cancelar al Imperiului”) și dominând afacerile acestuia până la demiterea sa în 1890.

sa! Căci aceasta nu era o regiune de pe Sfera din ceruri, populată cu post-umani, descendenți îndepărtați ai mei: aceasta era lumea *mea*, rasa *mea*, lovită de isteria Războiului! În ceea ce mă privește, încă păstram ceva din acea perspectivă mai amplă pe care o dobândisem în interiorul acelei mărețe construcții. Nu puteam suporta să-mi văd propria națiune ajunsă la o asemenea nebunie și m-a durut să aud contribuțiile lui Moses, tributare cum erau meschinilor ideii preconceptuate ale perioadei sale. Nu puteam să-l acuz pe el. Însă m-am simțit stingherit când mi-am dat seama că propria mea imaginație fusese cândva atât de mărginită, atât de *maleabilă*.

2. Un drum cu trenul

Am ajuns la o gară rudimentară. Însă nu era aceea de unde obișnuisem, în 1891, să călătoresc între Richmond și Waterloo, prin Barnes; această construcție recentă se găsea la distanță de centrul orașului, fiind amplasată exact lângă Kew Road. Și era un soi bizar de gară: n-am observat nimic care să aducă cu o casă de bilete sau cu niște panouri de informații, iar peronul era o simplă fâșie de beton. O nouă linie fusese instalată grosolan. Ne aștepta un tren: locomotiva era o namilă sumbră și întunecată, care pufăia tristă aburi pe deasupra cazanului murdar de funingine și care avea un singur vagon. Locomotiva nu posedea nici faruri, nici însemne ale companiei de căi ferate aparținătoare.

Soldatul Oldfield deschise portiera vagonului; era grea, cu o garnitură de cauciuc pe cant. Ochii acestuia, vizibili prin sticlele măștii, clipiră. Richmondul, într-o după-amiază senină din 1938, nu reprezenta un loc lipsit de primejdii!

Vagonul era simplu: existau niște șiruri de bănci din lemn de esență tare – atâta tot – nimic de genul capitonărilor sau ornamentelor. Totul era vopsit într-un maroniu uniform și șters, fără personalitate. Ferestrele erau închise etanș și aveau niște storuri ce puteau fi trase peste ele.

Ne-am așezat la locurile noastre, uitându-ne unii la alții destul de încordați. Zăpușeala din interiorul vagonului, în acea zi însorită, era înăbușitoare.

De îndată ce Oldfield închise portiera, trenul se urni, cu o

hurducătură.

— Este limpede că noi suntem singurii pasageri, murmură Moses.

— Ei bine, curios soi de tren mai este și ăsta, am remarcat eu.

Cam puține facilități, Filby.

— Nu prea se poate spune că trăim într-un ev al huzurului, bătrâne.

Am traversat mile întregi de ținut dezolant, precum acela pe care îl văzusem în jurul Richmondului. Pământul fusese atribuit aproape în întregime agriculturii, aveam eu impresia, și era în cea mai mare parte depopulat, deși ici și colo am văzut câte un om sau doi scurmând prin țărăni. Ar fi putut să fie o imagine din secolul al XV-lea și nu din secolul XX, dacă n-ar fi fost casele dărăpănate și bombardate, ce năpădeau peisajul rural, și din loc în loc, impozanta centură de adăposturi antiaeriene: acestea erau niște enorme carapace din beton, pe jumătate îngropate în pământ. În jurul lor patrolau soldați cu puști, care priveau lumea prin măștile de gaze cu aspect de cap de insectă, în căutarea vreunui refugiat curajos care să se apropie.

Lângă Mortlake am remarcat patru bărbați spânzurați de stâlpii de telegraf de pe marginea drumului. Trupurile lor erau puhave și înnegrite, și în mod clar ciugulite de păsări. I-am atras atenția asupra acestei priveliști oribile lui Filby – el și militarii, nici măcar nu observaseră prezența cadavrelor – iar Filby își întoarse ochii apoși în acea direcție și murmură cum că, fără îndoială, fuseseră prinși furând napi, ori așa ceva.

Mi se dădu de înțeles că asemenea imagini erau ceva firesc, în Anglia anului 1938.

Tocmai atunci – fără vreun avertisment – trenul coborî pe o pantă abruptă într-un tunel. Două becuri electrice slabe, montate în plafon, intrară în funcțiune, și noi am rămas jos, în lucoarea lor galbenă, aplecându-ne unii către ceilalți.

— Țsta-i un tren subteran? L-am întrebat pe Filby. Ne aflăm pe o prelungire a Liniei Metropolitane, îmi închipui.

Filby păru nedumerit.

— Ah, îmi imaginez că linia poartă un număr sau altul...

Moses începu să se joace cu masca sa.

— Cel puțin acum putem să ne scoatem chestiile astea cumplite.

Bond îi puse mâna pe braț.

— Nu, spuse femeia. Nu suntem în siguranță. Filby dădu din cap în semn de încuviințare.

— Gazul ajunge pretutindeni. (Am avut impresia că tremura, însă, dat fiind acel costum mohorât și larg pe care îl purta, îmi venea greu să

fiu sigur.) Până n-ați trecut prin așa ceva...

Apoi zugrăvi sumar, în cuvinte vii, imaginea unui atac cu gaze la care asistase în prima etapă a Războiului, în Knightsbridge, când bombele încă se mai aruncau manual din baloane, iar populația nu era deloc obișnuită.

Asemenea scene înfiorătoare deveniseră locuri comune, se deducea din spusele lui Filby, în această lume a Războiului fără de sfârșit!

— Mă mir că moralul populației n-a cedat complet, Filby.

— Oamenii nu sunt așa, aparent. Oamenii le îndură pe toate. Firește că au existat perioade de deznădejde, continuă el. Îmi amintesc de august 1918, bunăoară... Era un moment în care se părea că Aliații Vestici aveau să-i dea gata pe blestemații de germani, după atâta amar de vreme, și să pună capăt Războiului, însă apoi a urmat Bătălia Kaiserului – *Kaiserschlacht* – marea victorie a lui Ludendorff³⁸, care a spart liniile franceze și britanice... După patru ani de război de tranșee, a constituit o grandioasă izbândă pentru ei. Bineînțeles, bombardarea Parisului, în care au murit atâția din comandamentul general francez, nu ne-a fost de prea mare ajutor...

Căpitanul Bond aprobă din cap.

— Această victorie rapidă în Vest le-a dat posibilitatea germanilor să-și îndrepte atenția către rușii din Est. Apoi, prin 1925...

— Prin 1925, reluă Filby, afurisiții de germani și-au realizat visul de veacuri. *Mitteleuropa*³⁹.

El și Bond îmi prezentară, pe scurt, situația. *Mitteleuropa*: o piață unică ce mergea de la coasta Atlanticului până dincolo de Urali. Prin 1925, puterea Kaiserului se întindea de la Atlantic până la Marea Baltică, iar prin Polonia Rusească, până în Crimeea. Franța ajunsese o ruină secătuită, spoliată de o mare parte din resursele sale. Luxemburgul fusese făcut, cu forța, un stat în federația germană. Belgia și Olanda

---

38 Erich Ludendorff (1865-1937). general german, unul dintre cei mai buni strategii din primul război mondial: după ce a capturat, în 1914, Orașul Liège, Belgia, a fost numit șef de stat-major pe frontul rusesc, unde a obținut o importantă victorie în bătălia de la Tannenburg; din 1916, prim-loctiitor al lui Paul von Hindenburg, comandantul general al armatelor germane: a condus ofensiva germană din primăvara anului 1918 de pe frontul de Vest, reușind să împingă trupele franco-britanice până în pozițiile pe care le aveau în 1914; după război a intrat în Partidul Național Socialist, din partea căruia a candidat, în 1925, la președinția Republicii Germane (n. trad.).

39 Europa Centrală (în lb. germană, în text) (n. trad.).

fuseseră constrânse să-și pună porturile la dispoziția Germaniei. Zăcămintele Franței, Belgiei și României erau exploatate pentru a alimenta cu carburant expansiunea continuă a Reichului spre Est, slavii erau împinși înapoi, iar milioane de ne-ruși erau „eliberați” de sub dominația Moscovei...

Și așa mai departe, cu toate amănunțele fără sens.

— Apoi, în 1926, zise Bond, Alianții – Marea Britanie cu imperiul ei și America – au deschis iarăși un front în Vest. A fost Invazia Europei: cea mai mare deplasare de trupe și de materiale pe apă și prin aer din câte s-au văzut vreodată. La început, totul a decurs bine. Populația Franței și a Belgiei s-a răsculat, iar germanii au fost alungați...

— Dar nu prea departe, rosti Filby. În curând ne-am trezit din nou ca în 1915, cu cele două armate uriașe înțepenite în mocirlele Franței și ale Belgiei.

Și astfel începuse Asediul. Acum, resursele disponibile pentru purtarea Războiului erau mult mai mari: tot sângele Imperiului Britanic și al continentului american, pe de-o parte, și cel al *Mitteleuropei*, de cealaltă, era turnat în haznaua oribilă a acestui Război.

Iar pe urmă. Războiul i-a ajuns și pe civili, fără cruțare: torpilele aeriene, atacurile cu gaze...

— „*Războaiele semințiilor vor fi mai năprasnice decât acelea ale regilor*”, cită sumbru, Moses. Dar semințiile, Filby – ce seminții!

Vocea sa, înăbușită de mască, îmi era deopotrivă familiară, și în același timp atât de îndepărtată.

— Au existat proteste populare – mai ales către sfârșitul anilor douăzeci, țin minte. Însă apoi s-a emis Ordinul 1305, care a scos în afara legii grevele, închiderea fabricilor și toate celelalte. Și cu aceasta s-a pus capăt! De-atunci... ei bine, pur și simplu, ne-am împăcat toți cu situația, am impresia.

Mi-am dat seama că pereții tunelului se îndepărtaseră de fereastră, ca și cum tunelul s-ar fi lărgit. Se părea că intram într-o enormă cameră subterană.

Bond și Oldfield își desfăcură măștile, cu o expresie de ușurare deplină; Filby scăpă de curelele sale, iar când bietul lui craniu bătrân ieși din temnița jilavă, am putut să văd niște semne albe pe bărbia sa, acolo unde cauciucul măștii se înfipsese în ea

— Așa-i mai bine, rosti el.

— Acum suntem în siguranță?

— Așa ar trebui. La fel de în siguranță ca oriunde altundeva! Mi-am desfăcut masca și am scos-o; Moses scăpă iute de a lui și îl ajută pe

Morloc. Când fața micuță a lui Nebogipfel ieși la lumină, Oldfield, Bond și Filby se holbară la el fățiș – nu-i puteam învinui – până ce Moses îl ajută să-și pună la loc ochelarii și șapca.

— Unde ne aflăm? L-am întrebat pe, Filby.

— Nu recunoști locul?

Filby își îndreptă mâna către întunericul de dincolo de fereastră.

— Aă...

— Este Hammersmith, amice. Tocmai am traversat râul.

— Este Poarta Hammersmith, îmi explică Hilary Bond. Am ajuns în Domul Londrei.

3. *Londra la război*

Domul londonez!

Nimic din propria mea vreme nu mă pregătise pentru acest uluitor edificiu. *Închipuiți-vă*: o colosală cupolă din beton și oțel, cu diametrul de aproape două mile, întinzându-se peste oraș de la Hammersmith la Stepney și de la Islington la Clap-ham... Străzile erau întrerupte pretutindeni de piloni, proptele și contraforturi care se înfîceau în solul argilos al Londrei, dominând și încorsetând populația precum picioarele unei mulțimi de uriași.

Trenul își continuă înaintarea, dincolo de Hammersmith și Fulham, pătrunzând mai adânc în Dom. Când ochii mi se obișnuim cu semiobscuritatea, am început să deslușesc felul în care felinarele de pe străzi schițau imaginea unei Londre pe care încă o puteam recunoaște: „Aici este Kensington High Street, dincolo de grilajul acesta! Iar acela este parcul Holland?” și așa mai departe. Dar, în afară de numele străzilor și de reperatele familiare, aceasta era o Londră nouă, o Londră a nopții perpetue, un oraș care nu se putea bucura niciodată de seninătatea văzduhului de iunie de afară – însă o Londră ce acceptase toate acestea ca preț al supraviețuirii, îmi spuse Filby: căci bombele și torpilele s-ar fi scurs pe acel Acoperiș sau ar fi explodat fără nici un pericol, lăsând nevătămată „Marea Cloacă” a lui Cobbett⁴⁰ de dedesubt.

Pretutindeni, zise Filby, orașele oamenilor – care odinioară străluceau de atâta lumină, transformând partea întunecată a lumii

⁴⁰ William Cobbett (1763-1835), scriitor englez de eseuri politice și ziarist (n. trad.).

noastre rotitoare într-un giuvaer scânteietor – fuseseră acoperite cu asemenea carapace deprimante și tenebroase; acum, oamenii arareori se mai deplasau între marile domuri-orașe, preferând să se înghesuie în Bezna creată de om.

Linia noastră de tren părea să fi fost tăiată pe vechea rețea de străzi. Drumurile pe care le străbăteam erau foarte aglomerate, însă cu oamenii care mergeau pe jos ori pe biciclete; n-am văzut trăsuri, acționate de cai ori de motoare, așa cum mă așteptasem. Existau până și ricșe! Un fel de șarete ușoare, trase de cockney⁴¹ asudați și costelivi, care șerpuiau printre obstacolele ridicate de pilonii Domului.

Urmărind mulțimea de la fereastra trenului, care își reducea viteza, am avut senzația, în ciuda larmei și a vânzolelii generale, de disperare, amărăciune și deziluzie... Am văzut capete plecate, umeri gârboviți, chipuri zbârcite, îngrijorate; exista o anumită înverșunare, aveam eu impresia, în modul în care oamenii își trăiau viața; însă, mi se păru mie – și nu era defel surprinzător – rămăsese prea puțină bucurie.

M-am mirat că nu se zărea nici un copil, nicăieri. Bond mă informă că cele mai multe dintre școli se aflau acum în subteran, pentru a se asigura o protecție sporită împotriva pericolului de bombardament, în vreme ce părinții munceau în fabricile de muniție sau în imensele aerodromuri care se ridicaseră în jurul Londrei – la Balham, Hackney și Wembley. Ei bine, poate că aceasta era o rânduială mai sigură, însă ce loc posomorât devenise orașul fără râsetele copiilor ce alergau! Dacă până și eu, un burlac convins, eram pregătit să recunosc. Și oare ce fel de pregătire pentru viață primeau aceste sărmăne găze subpământene?

Iarăși, am cugetat eu, peregrinările mele mă aduseseră într-o lume a tenebrelor, fără soare, o lume prielnică pentru un Morloc. Însă cei care zidiseră acest măreț edificiu nu erau Morloci: era propria mea rasă, silită de Război să renege Lumina pe care o dobânda de drept prin naștere. Mă cuprinse o jale adâncă și stăruitoare – simțământ ce avea să persiste o mare parte din șederea mea în 1938.

Din loc în loc, am observat dovezi mai directe ale ororilor Războiului. Pe Kensington High Street am văzut un cetățean mergând de-a lungul străzii – ajutat de o femeie tânără și zveltă, care îl sprijinea. Buzele lui erau subțiri și întinse, iar ochii păreau niște mărgelile în orbitele zbârcite. Pielea feței sale era un vălmășag de semne purpurii și albe pe un fond cenușiu.

Filby trase aer în piept când i l-am arătat.

---

41 Cetățeni ai Londrei de condiție umilă, locuind în general în East End.

— *Arsuri de luptă*, rosti el. Întotdeauna arată la fel... Un războinic aerian, probabil – un tânăr gladiator, ale cărui fapte de vitejie le aclamăm cu toții când Trăncănitoarele strigă despre ele! Totuși, după aceea, unde se mai găsește loc pentru ei? Se uită la mine și își așează o mână uscățivă pe brațul meu. Nu vreau să par nesimțitor, scumpul meu prieten. Am rămas încă același Filby pe care îl cunoșteai. Doar că – Dumnezeuule – aici e nevoie să te oțelești!

Cea mai mare parte dintre vechile edificii ale Londrei părea să fi rămas în picioare, deși, am văzut eu, unele dintre construcțiile mai înalte fuseseră retezate pentru a permite ridicarea carapacei de beton. M-am întrebat dacă Columna lui Nelson⁴² mai exista! Noile clădiri erau mici, gheboșate și sumbre, și încă se vedeau niște cicatrice lăsate de primele zile ale Războiului, înainte de finalizarea Domului: enorme cratere de bombe, aidoma unor găvane goale, și coline de moloz pe care nimeni nu avusese până acum voința sau energia de a le îndepărta.

Domul atingea cea mai mare înălțime, de circa două sute de picioare, exact deasupra Westminsterului. În inima Londrei: apropiindu-ne de zona mediană a orașului, am remarcat fasciculele strălucitoare ce porneau din străzile centrale, iluminând acel Plafon universal. Și pretutindeni, ieșind din pavajul Londrei sau din fundațiile gigantice ale canalului Tamisei, se vedeau aceiași piloni: grosolani. Îngrămădiți, cu bazele consolidate și susținute cu proptele – zece mii de Atlași din beton meniți să țină pe umeri acel acoperiș, piloni care transformaseră Londra într-un imens templu maur.

M-am întrebat dacă bazinul de cretă și argilă moale pe care era situată Londra putea să suporte această greutate colosală! Dacă întreg ansamblul se cufunda în sol, trăgând în adâncuri, o dată cu el, prețiosul său conținut, de milioane de suflete? M-am gândit cu oarece nostalgie la acea Eră a Clădirilor ce avea să vină, când, din imaginile fugare pe care le văzusem, îmblânzirea gravitației urma să facă dintr-o structură precum acest Dom o chestiune trivială...

Totuși, în pofida nefinișării și a grabei evidente cu care fusese ridicat, ca și a destinației sale dezolante, Domul mă impresiona. Deoarece era în întregime tăiat din piatră obișnuită și amplasat pe terenul lutos al Londrei, fără mult mai multe cunoștințe tehnologice decât acelea ale propriului meu secol, acest edificiu sumbru îmi păru mai remarcabil decât toate minunățiile pe care le văzusem în anul de

---

⁴² Monument ridicat în Trafalgar Square, în onoarea amiralului Horatio Nelson (1758-1805), învingătorul lui Napoleon în celebra lupta navală de la Capul Trafalgar (1805), unde a și murit (n. trad.).

grație 657208!

Ne-am continuat drumul, însă ne apropiam, evident, de capătul călătoriei, căci trenul se deplasa doar un pic mai repede decât un om pe jos. Am remarcat magazine deschise, însă vitrinele lor nu luceau în lumină: am văzut manechine îmbrăcate în hainele cenușii ale vremii și cumpărători uitându-se prin geamurile cârpite. Nu prea mai rămăsese loc pentru lux, se părea, în acest Război îndelungat și crâncen. Trenul se opri.

— Am ajuns, spuse Bond. Aici este Poarta Canning, o să facem doar câteva minute pe jos până la Colegiul Imperial.

Soldatul Oldfield împinse portiera vagonului – care se deschise cu un pocnet distinct, ca și cum presiunea din interiorul acestui Dom ar fi fost mai mare – iar peste noi năvăli un potop de zgomote. Am văzut alți militari, îmbrăcați în mohorâtele uniforme măslinii ale infanteriștilor, așteptându-ne pe peron.

Astfel, mi-am apucat masca de gaze luată cu împrumut și am pășit în Domul Londrei.

Zarva era uluitoare – aceasta a fost prima mea impresie. Parcă mă găseam într-o criptă imensă, pe care o împărțeam cu milioane de alte suflete. O babilonie de glasuri, scârțâitul roților de tren și troncânitul tramvaielor: toate păreau să huruie sub acest Plafon imens și întunecat, și să se năpustească asupra mea. Era extrem de cald – mai cald decât fusese în *Raglan*. Se simțea un amestec încins de miroasuri, nu toate plăcute: de hrană gătită, de ozon provenit de la cine știe ce mașinărie, de abur și ulei de la tren – iar mai presus de toate, de oameni, izul milioanei de oameni ce răsuflau și asudau în acest gigantic rezervor închis de aer.

Din loc în loc se puteau observa surse de lumină plasate în structura Domului însuși: nu destule pentru a ilumina străzile de dedesubt, însă suficiente pentru a fi posibil să se distingă silueta construcției. Am văzut niște forme minuscule acolo, fâlfâind printre becuri: porumbeii Londrei, îmi zise Filby, care încă supraviețuiesc, deși etiolați acum de anii de beznă, iar printre aceștia erau răspândite câteva colonii de lilieci, care ajunseseră să fie detestați în unele cartiere.

Într-o parte a Plafonului, spre Nord, se proiecta un spectacol de lumini. Am auzit din acea direcție ecoul unei voci amplificate. Filby o numea „Trăncănițoare” – era un soi de cinematograf public, mi-am închipuit eu – dar se găsea prea departe ca să se distingă vreun detaliu.

Am remarcat că recenta linie de tren urban fusese suprapusă,

destul de grosolan, pe vechiul terasament al drumului, iar această „gară” nu era altceva decât o fâșie de ciment aruncată în mijlocul pieței Canning. Toate schimbările survenite în această lume nouă trădau repezeală și panica.

Soldații se grupară în jurul nostru într-o formațiune romboidală, și ne-am îndepărtat de stație, străbătând Canning Place către Gloucester Road. Moses avea pumnii încheștați. În costumația sa de crai, în culori fistichii, arăta speriat și vulnerabil, și am simțit o undă de vinovăție la gândul că îl adusesem în această lume crudă a epoleților din metal și a măștilor de gaze.

Am privit în lungul Grădinilor De Vere spre Kensington Park Hotel, unde, în vremurile mai fericite, obișnuisem să iau masa; porticurile cu colonade ale acelei clădiri rămăseseră încă în picioare, dar fațada era dărăpănată și multe dintre ferestre fuseseră acoperite cu scânduri, iar hotelul părea să fi devenit o parte integrantă a noului punct terminus al căii ferate.

Am virat pe Gloucester Road. Pe-acolo mergeau mulți oameni, pe trotuar ori pe șosea, iar sunetul claxoanelor de bicicletă reprezenta un voios contrapunct la atmosfera generală de decepție. Micul nostru grup compact – și îndeosebi Moses, cu costumația sa țipătoare – atrase multe priviri lungi, însă nimeni nu se apropie prea mult, nimeni nu vorbi cu noi. Prin preajmă se afla o puzderie de militari, în uniforme mohorâte, similare acelor purtate de echipajul Leviathanului, dar cea mai mare parte a oamenilor avea veșminte care – dacă n-ar fi fost cam banale și prost croite – n-ar fi părut nelalocul lor în 1891. Femeile purtau fuste delicate și bluze extrem de simple și lejere, iar singurul aspect care mă năuci era acela că majoritatea fustelor erau foarte scurte, până la trei-patru inci de genunchi. Așadar, existau mai multe glezne și gambe feminine expuse la câțiva iarzi depărtare, mi-am zis eu, decât văzusem în toată viața mea! (Acest ultim aspect nu prezenta mare interes pentru mine, pe fundalul acestei Schimbări atât de însemnate. Iar, aparent, îl fascină destul de mult pe Moses și am găsit cam necuviincioasă maniera în care se holba.)

Toți trecătorii purtau însă acei bizari epoleți metalici și cărau după ei, chiar și pe această vreme toridă a verii, plase grele în care își duceau măștile de gaze.

Mi-am dat seama că soldații noștri aveau tocurile armelor deschise, toți până la unul, și am înțeles că armele nu erau menite pentru noi, căci puteam să observ privirile cu care militarii supravegheau aglomerația de oameni din jurul nostru.

Am luat-o către Est, pe Queen's Gate Terrace – o zonă a Londrei care îmi fusese cunoscută. Era o stradă largă și elegantă, mărginită de grupuri de case înalte, și am putut să remarc că, îndeobște, locuințele nu fuseseră prea afectate de trecerea timpului. Fațadele clădirilor prezentau încă acele ornamente ce pastîșeau stilul greco-roman, de care îmi aduceam eu aminte – coloane sculptate cu modele florale și alte asemenea elemente arhitectonice – iar trotuarul era delimitat de aceleași gărdulețe de metal vopsite în negru.

Bond ne opri în fața uneia dintre aceste case, la jumătatea străzii. Urcă treptele până la ușa din față și bătu în ea cu mâna înmănușată; ne deschise un soldat, în uniformă de luptă.

— Toate clădirile de-aici, ne spuse Bond, au fost rechiziționate de Ministerul Aerului, cu ceva vreme în urmă. O să găsiți tot ce vă trebuie – doar să-l întrebați pe soldat – iar Filby va rămâne cu voi.

Am schimbat niște priviri cu Moses.

— Și ce avem de *făcut* acum? Am întrebat eu.

— Doar să așteptați, zise Căpitanul. Revigorați-vă – trageți un pui de somn. Numai Dumnezeu știe ce oră cred trupurile voastre că este!... Am primit ordine de la Ministerul Aerului – sunt foarte interesați să te întâlnească, îmi spuse mie. Un savant de la Minister are să se ocupe de problema voastră. O să vină să vă vadă mâine de dimineață. Bine. Baftă – poate ne vom întâlni din nou.

Și cu aceasta, dădu mâna cu mine și cu Moses, apoi, într-un mod masculin, îl chemă pe soldatul Oldfield la ea și porniră din nou către Mews, ca doi tineri războinici falnici și viteji – și la fel de fragili precum acel amărât cu arsuri de luptă pe care îl văzusem mai devreme, pe Kensington High Street.

4. Casa din Queen's Gate Terrace

Filby ne arată interiorul casei. Încăperile erau spațioase, curate și luminoase, deși draperiile erau lăsate. Locuința fusese mobilată confortabil, însă simplu, într-un stil care n-ar fi părut nelalocul lui în 1891; diferența esențială o constituia proliferarea noilor aparate electrice, în special a unei varietăți de corpuri de iluminat și a altor dispozitive, cum ar fi o plită mare, lăzi frigorifice, ventilatoare și calorifere.

M-am dus la fereastra sufrageriei și am dat la o parte draperiile grele. Fereastra era alcătuită din două geamuri și etanșeizată pe cant cu piele și cauciuc – asemenea izolații existau și la tocurele ușilor – iar dincolo de ea, în această seară englezească de iunie, se vedea numai întunecimea Domului, întreruptă de licărul depărtat al fasciculelor de lumină pe acoperiș. Sub fereastră am descoperit o nișă, ascunsă în spatele unor lambriuri, care conținea un set de măști de gaze.

Totuși, cu draperiile trase și luminile strălucitoare, era posibil să dai uitării, pentru un timp, negura lumii aflată dincolo de acești pereți!

Există un fumaș garnisit cu ziare și cărți; Nebogipfel le cercetă, în mod evident nesigur de funcționalitatea lor. Am remarcat un dulap mare, a cărui parte din față avea multiple grătare; Moses îl desfăcu și descoperi o prveliște uluitoare, cu lămpi, bobine și conuri din hârtie înnegrită. Am aflat că acest dispozitiv se numea fonograf. Avea forma și mărimea unei pendule olandeze, iar în partea din față, jos, se găseau niște indicatoare barometrice electrice, un ceas electric, un calendar și diferite memoratoare pentru întâlniri; era capabil să capteze cuvintele vorbite, chiar și muzica, ce erau transmise cu mare fidelitate prin intermediul unei perfecționări sofisticate a telegrafului fără fir din zilele mele. Moses și cu mine ne-am petrecut ceva timp cu acest aparat, încercând instrumentele de control. Putea fi potrivit pentru a recepționa undele radio cu diferite frecvențe, cu ajutorul unui condensator variabil – acest montaj ingenios dădea posibilitatea ca frecvența rezonantă a circuitelor de acordare să fie aleasă de ascultător – și se dovedi că exista un număr remarcabil de posturi de transmisie: trei sau patru, pe puțin?

Filby își prepară un whisky cu apă și ne urmări cum experimentam, indulgent.

— Fonograful e un aparat miraculos, spuse el. Ne transformă pe toți în același tip de om – nu credeți? Chiar dacă sunt, de la primul până la ultimul, posturi ale M.I., firește.

— M.I.?

— Ministerul Informațiilor.

Apoi, Filby încercă să ne capteze interesul vorbindu-ne despre dezvoltarea unui nou tip de fonograf, care putea să transporte imagini.

— Era în mare vogă înainte de Război, însă n-a prins niciodată din cauza distorsiunilor pe care le provoacă Domurile. Dacă ai chef de imagini, există întotdeauna Trăncănitoea, la urma urmei. Iarși o chestie a M.I., normal, dar, în caz vă pasionează discursurile mobilizatoare ale politicienilor și militarilor, și predicile încurajatoare

despre Bine și Măreție, atunci, acolo trebuie să mergeți! Dădu whisky-ul pe gât și se strâmbă. Dar la ce vă puteți aștepta? Este război, în definitiv.

În curând, Moses și cu mine ne-am plictisit de noianul de știri serbede ale fonografului și de sunetele ce pluteau prin aer, ale unor orchestre mediocre, așa că am închis aparatul.

Ni se repartiza fiecăruia câte un dormitor. Existau schimburi de rufărie de corp pentru toți – chiar și pentru Morloc – deși articolele erau în mod clar făcute în pripă și nu ne veneau așa cum trebuia. Un soldat – un băiat cu fața îngustă pe nume Puttick – fusese pus să stea cu noi în casă; deși purta uniforma de luptă ori de câte ori îl vedeam, acest Puttick era destul de bun pe post de valet și de bucătar. Totuși, în exteriorul clădirii se aflau alți militari, ca și în curtea de vizavi. Era foarte limpede că eram apărați – sau ținuți prizonieri!

În jurul orei șapte, Puttick ne invită în sufragerie să luăm cina. Nebogipfel nu ni se alătură. Solicită doar niște apă și o farfurie cu legume crude, și rămase în fumoar, cu ochelarii încă trași pe figura sa păroasă, pentru a asculta fonograful și a studia revistele.

Cina se dovedi a fi simplă, însă apetisantă, cu felul principal alcătuit dintr-o porție din ceea ce părea a fi friptură de vită, cu cartofi, varză și morcovi. Am luat din bucata de carne; aceasta se destramă cam ușor, având fibrele scurte și moi.

— Ce-i asta? L-am întrebat pe Filby.

— Soia.

— Ce?

— *Boabe de soia*. Sunt cultivate pe tot întinsul țării, în exteriorul Domurilor – până și Terenul Oval de cricket a fost atribuit culturii lor – căci nu este atât de ușor să se obțină carne, în vremurile noastre. E greu să convingi oile și vacile să rămână cu măștile de gaze pe cap, pricepeți!

El tăie o felie din această vegetală prelucrată și o introduce în gură.

— Încearc-o! Este destul de bună. Specialiștii în industria alimentară din zilele noastre sunt extrem de ingenioși.

Chestia avea o consistență uscată, fărâmicioasă pe limba mea. Iar gustul mă făcu să mă gândesc la cartonul umed.

— Nu-i chiar așa de rea, spuse curajos Filby. O să te obișnuiești.

N-am putut să găsec un răspuns. Am dat materia aceea pe gât cu niște vin – avea savoarea unui Bordeaux decent, cu toate că am evitat să întreb de proveniența sa – și în continuare, masa se desfășură în tăcere.

Mi-am făcut iute o baie – apa fierbinte curgea de la robinete, la

discreție – iar apoi, după un rând rapid de coniac și țigări, ne-am retras. Numai Nebogipfel rămase treaz, căci Morlocii nu dorm așa cum facem noi și solicită un top de hârtie și niște creioane (a fost nevoie să i se arate cum să folosească ascuțitoarea și radiera).

M-am întins, nădușit, pe acel pat îngust, cu ferestrele camerei închise etanș și aerul devenind tot mai înăbușitor. Dincolo de pereți, zgomotele acestei Londre pervertite de război reverberau în cavoul Domului, iar prin crăpăturile draperiilor puteam să zăresc pâlpâirile proiectoarelor de știri ale Ministerului, în străfundurile nopții.

L-am auzit pe Nebogipfel umblând de colo până colo prin fumoar; straniu, cum poate părea, am găsit ceva liniștitor în sunetele pașilor mărunți ai Morlocului, în vreme ce lipăiau, și în scârțâitul neîndemânatic al creioanelor sale pe hârtie.

În cele din urmă, am adormit.

Pe o măsuță de lângă patul meu se afla un mic ceas, care îmi indică faptul că mă trezisem la șapte dimineața; deși, firește, afară încă era mai întuneric decât în cea mai neagră noapte.

M-am smuls din pat, am îmbrăcat acel costum de vară ponosit – care deja trecuse prin atât de multe aventuri – și am luat un set nou de rufărie de corp, o cămașă și o cravată. Aerul era jilav, în ciuda orei matinale; m-am simțit amețit și cu membrele greoaie.

Am dat la o parte draperia și am remarcat că Trăncănitoarea lui Filby încă licărea pe plafon; am avut impresia că aud niște frânturi de muzică energică, ca un marș, menită fără îndoială să-i grăbească pe muncitorii îndărătnici către o altă zi de trudă în slujba Efortului de Război.

Am coborât în sufragerie și am descoperit că eram singur, cu excepția lui Puttick, soldatul-servitor, care îmi oferă un mic-dejun alcătuit din pâine prăjită, cărnați (umpluți cu un substitut pentru carne pe care nu l-am putut-identifica) și – o tratație rară, îmi dădu de înțeles Puttick – un ou, prăjit moale.

După ce am terminat, m-am îndreptat spre fumoar, continuând să mestec ultima bucăică de pâine prăjită. Acolo i-am găsit pe Moses și pe Nebogipfel, aplecați deasupra cărților și vrafurilor de coli de pe biroul cel mare, a cărui suprafață era înțesată de cești cu ceai rece.

— Filby n-a dat nici un semn de viață? Am întrebat eu.

— Deocamdată nu, îmi zise Moses.

Alter ego-ul meu mai tânăr purta un halat; era nebărbierit și avea părul răvășit.

M-am așezat la birou.

— Ce naiba, Moses, arăți de parcă n-ai fi dormit!

El rânji și își trecu o mână prin claia de păr de pe fruntea sa lată.

— Așa-i, n-am dormit. N-am putut să stau locului – cred că am trecut prin prea multe, înțelegi, și capul îmi vuiește... Știam că Nebogipfel rămăsese treaz, așa că am coborât aici. Mă privi cu niște ochi cu cearcăne roșii și negre. Am avut o noapte fascinantă – fascinantă! Nebogipfel m-a inițiat în misterele *Mecanicii Cuantice*.

— Ce *mistere*?

— Într-adevăr, spuse Nebogipfel. Iar Moses, la rândul său, m-a învățat cum să citesc în engleză.

— Și este un elev care prinde al naibii de iute, rosti Moses. A avut nevoie doar de un alfabet și de o expunere concisă a principiilor fonetice, și și-a dat drumul.

Am frunzărit prin grămada de pe pupitru. Erau câteva coli de hârtie acoperite cu niște simboluri bizare, criptice: scrierea lui Nebogipfel, am presupus. Când am ridicat o foaie, am văzut cât de neîndemânatic folosea creioanele; în câteva locuri, hârtia fusese de-a dreptul sfâșiată. Ei bine, bietul de el nu mai avuse niciodată de a face cu instrumente atât de primitive precum condeiele ori creioanele; m-am întrebat cum m-aș fi descurcat eu cu mânuirea uneltelor de cremene ale străbunilor mei, care erau mai puțin îndepărtați în timp de mine decât era Nebogipfel de anul 1938!

— Mă miră faptul că nu ai ascultat fonograful, i-am spus lui Moses. Chiar nu te interesează detaliile acestei lumi în care ne găsim?

— Cele mai multe dintre programe sunt ori muzică, ori ficțiune, replică Moses, iar acestea din urmă aparțin genului moralizator și înălțător, care n-a fost niciodată pe gustul meu – după cum tu știi bine – și m-am simțit de-a dreptul copleșit de noianul de banalități prezentate drept știri. Am nevoie să mă documentez în privința marilor Probleme ale Zilei – *Unde ne aflăm? Cum am ajuns aici? Încotro ne îndreptăm?* – Dar sunt sufocat cu tot soiul de aberații despre întârzierile trenurilor, alimentele raționalizate și amănunțele obscure ale campaniilor militare îndepărtate, al căror context general se consideră deja cunoscut.

L-am bătut pe umăr.

— La ce te așteptai? Uite ce-i, noi ne cufundăm în Istorie ca niște turiști temporali. De regulă, oamenii sunt obsedați de suprafața lucrurilor – și pe bună dreptate! Cât de des ai găsit ziarele din propriul

tău an gemând de analize profunde asupra Cauzelor Istoriei? În ce măsură era propria ta conversație dedicată explicațiilor privitoare la caracteristicile universale ale vieții în 1873?...

— Îmi însușesc critica ta, roști el. Arată un slab interes pentru dialog; părea că nu dorește să-și irosească prea mult atenția pentru lumea din jurul său. În schimb, spuse: Ascultă! Trebuie să-ți povestesc o parte din ceea ce mi-a relatat prietenul tău Morloc despre această nouă teorie.

Ochii îi deveniră mai sclipitori, iar vocea mai limpede, și am înțeles că acesta era un subiect mult mai atrăgător pentru el – constituia o modalitate de evadare, am socotit eu, din complexitatea stării noastre neplăcute în misterele pure ale științei.

Am decis să-l tratez cu ironie; avea timp suficient să dea piept cu situația lui în zilele următoare.

— Bănuiesc că are ceva legătură cu condiția noastră actuală...

— Într-adevăr are, afirmă Nebogipfel. Își trecu degetele butucănoase pe la tâmplă, cu un gest vădit, și foarte uman, de îngrijorare. Mecanica Cuantică reprezintă scheletul pe care trebuie să elaborez explicațiile referitoare la Multiplicitatea Istoriilor pe care le trăim.

— E un progres teoretic remarcabil, se entuziasmă Moses. De-a dreptul neprevăzut în vremea mea – chiar de neimaginat! E uluitor cum ordinea lucrurilor poate fi răsturnată cu o asemenea viteză!

Am pus jos bucata de hârtie a lui Nebogipfel.

— Spune-mi! Am zis eu.

5. Interpretarea Lumilor Multiple

Nebogipfel dădu să vorbească, însă Moses ridică mâna.

— Nu, lasă-mă pe mine. Vreau să văd dacă am priceput corect. Uite, tu îți închipui că lumea este alcătuită, în mare, din *atomi*, așa-i? Nu cunoști structura acestor entități, căci sunt de departe mult prea mici pentru a putea fi văzute, dar cam asta sunt ele: o pudrerie de Particule minuscule și dure care se ciocnesc aidoma bilelor de biliard.

La auzul acestei simplificări excesive, m-am încruntat.

— Cred că ar trebui să ții seama cu cine discuți.

— Of, lasă-mă să procedez așa cum vreau eu, amice! Acum, fii

atent la mine, întrucât trebuie să-ți spun că această viziune este greșită, sub toate aspectele.

M-am încruntat din nou.

— Cum așa?

— Pentru început, poți să-ți scoți din minte Particula ta – *căci nu există un asemenea animal*. Se pare că – în ciuda încrederii lui Newton – nimeni nu este în stare să spună, cu *exactitate*, unde se găsește o Particulă ori încotro se îndreaptă.

— Însă dacă ar exista microscopie suficient de precise, în mod cert, pentru a studia o Particulă cu orice grad de acuratețe se dorește...

— Mută-ți gândul de la asta! Ordonă el. Există o limitare fundamentală a măsurării – numită Principiul de Incertitudine, am impresia – care stabilește un fel de palier inferior pentru asemenea exerciții. Trebuie să dai uitării orice definiție în ceea ce privește lumea, înțelegi. Trebuie să gândești în termeni de *Probabilitate* – șansa de a găsi un obiect fizic într-un loc de genul așa-și-ăsta, cu viteza de atât-și-atât – etc. Există un fel de nebulozitate a lucrurilor, care...

— Dar ascultă, am spus eu fără menajamente, să presupunem că efectuez un experiment simplu. O să măsoar, la un moment dat, poziția unei Particule cu un microscop, a cărui precizie o pot stabili eu. N-ai să negi plauzibilitatea unui asemenea experiment, sper. Ei bine, atunci am determinarea mea! Unde e incertitudinea?

— Ideea este că, interveni Nebogipfel, există o șansă măsurabilă, dacă ai avea posibilitatea să te întorci în timp și să repeți experimentul – aceea de a găsi particula în alt loc, poate foarte departe de prima poziție...

Cei doi continuară o vreme cu argumentele pe linia aceasta.

— Ajunge, am spus eu. Accept această teorie, de dragul discuției. Dar care este relevanța pentru noi?

— Există, sau va exista, o nouă filozofie a Mecanicii Cuantice, denumită „Interpretarea Lumilor Multiple”, zise Nebogipfel (iar sunetul vocii sale lichide și bizare rostind o asemenea frază izbitoare îmi trimise fiori pe șira spinării). Mai trebuie să treacă încă zece sau douăzeci de ani până să fie publicate articolele cruciale – îmi aduc aminte de numele lui Everett⁴³...

---

43 Hugh Everett III, primul fizician care, în articolul „*Relative State formulation of quantum mechanics*” din 1957, a prezentat public acea variantă de interpretare a rezultatelor mecanicii cuantice - cunoscută popular ca Interpretarea Lumilor Multiple sau a Multiversului; pentru informație suplimentară vezi *Filosofia mecanicii cuantice*, de Richard Healey, Editura

— Vine cam așa, spuse Moses. Să presupunem că ai o Particulă care nu se poate afla decât în două locuri – aici ori acolo, vom spune – cu o anumită probabilitate asociată fiecărei poziții. În regulă? Acum te uiți la microscop și o găsești aici...

— Conform teoriei Lumilor Multiple, rosti Nebogipfel, *Istoria s-a dedublat* în momentul în care ai efectuat un asemenea experiment. În cealaltă Istorie, există *un alt tu* – care a descoperit obiectul *acolo*, iar nu *aici*.

— Având întreaga substanțialitate și consistență a acesteia, zise Moses. Există un alt tu – există un număr infinit de „tu” care se înmulțește precum iepurii în fiecare moment.

— Ce gând înapăimântător, am spus eu. Aveam impresia că doi sunt mai mult decât suficienți. Însă ascultă, Nebogipfel, am putea să *determinăm* dacă am fi dedublați în acest fel?

— Nu, răspuse el, deoarece toate operațiile de măsurare, în oricare dintre Istorii, ar surveni abia după *dedublare*. Ar fi cu neputință să se determine consecințele dedublării înseși.

— Ar fi posibil să detectăm dacă celelalte Istorii există? Sau să pot călători acolo, pentru a mă întâlni cu altul din mănunchiul ăsta de alter ego-uri gemene pe care susții că le am?

— Nu, zise Nebogipfel. Absolut imposibil. Numai dacă... Da?

— Numai dacă unele dintre premisele Mecanicii Cuantice se dovedesc a fi false.

— Acum înțelegi, rosti Moses, de ce aceste idei ne-ar putea ajuta să dăm de capăt paradoxurilor pe care le-am scos la lumină. Dacă, într-adevăr, poate exista mai mult decât o Istorie...

— Atunci, violările cauzalității sunt foarte ușor de explicat, zise Nebogipfel. Uite, să presupunem că te-ai întors în timp cu un pistol și-l împuști pe Moses fără multe discuții. (Auzind acestea, Moses se albi un pic, însă Nebogipfel continuă.) Avem, așadar, clasicul Paradox al Cauzalității în termenii săi cei mai simpli. Dacă Moses este *mort*, atunci el *nu* va putea să continue construirea Mașinii Timpului și să devină persoana ta – iar astfel nu va putea călători înapoi prin timp pentru a comite crima. Dacă însă crima nu are loc, Moses trăiește și construiește mașina, călătorește în trecut și își ucide alter ego-ul mai tânăr. Iar *apoi* nu poate să construiască mașina, crima nu se poate comite și...

— Suficient, am spus eu. Cred că înțeleg.

— Este o defecțiune patologică a cauzalității, afirmă

Nebogipfel – o buclă fără final. Însă dacă teoria Lumilor Multiple este corectă, *atunci nu există nici un paradox*. Istoria se dedublează: într-o versiune, Moses trăiește, în cealaltă, moare. Tu, în calitate de Explorator al Timpului, pur și simplu ai sărit dintr-o Istorie în cealaltă.

— Pricep, am spus eu cu uimire. Și, în mod cert, tu și cu mine am fost martori la acest fenomen al Lumilor Multiple – deja am urmărit cum s-a desfășurat nu numai o singură versiune a Istoriei...

Toate acestea mă făcură să mă simt extrem de încrezător – căci, pentru întâia oară, am văzut că era posibil să existe o scânteie de logică în vijelia de Istoriei contradictorii care se abătuse asupra mea de la cea de-a doua lansare în timp! Nevoia de a găsi o anumită structură teoretică ce putea să explice lucrurile era la fel de însemnată pentru mine, ca și descoperirea unei bucăți de pământ solid pentru un om care se îneacă; totuși, încă nu eram în stare să îmi închipui ce aplicație practică ar putea să decurgă din toate acestea.

Și – îmi trecu mie prin cap – dacă Nebogipfel avea dreptate, poate că, la urma urmei, nu eu eram responsabil de întreaga distrugere a Istoriei Weenei. Poate că, într-un anume sens, făcea Istorie încă exista! Gândindu-mă la aceasta, am simțit cum o mică parte din vinovăția și durerea mea dispăre.

Acum, ușa fumoarului se deschise cu un zăngănit, și Filby dădu buzna înăuntru. Încă nu se făcuse nouă dimineața; Filby era nespălat și nebărbierit, într-un halat uzat, care i se lipea de trup.

— Aveți un musafir, îmi spuse el. Acel savant de la Ministerul Aerului despre care a pomenit Bond...

Mi-am împins scaunul în spate și m-am sculat în picioare. Nebogipfel se întoarse la studiile sale, iar Moses ridică privirea spre mine, cu părul încă vâlvoi. L-am privit cu oarece îngrijorare; începeam să-mi dau seama că suportase această strămutare prin timp destul de greu.

— Uite ce este, i-am spus eu, se pare că trebuie să mă duc la muncă. De ce nu vii cu mine? Aș aprecia sclipirile tale intelectuale.

El zâmbi fără umor.

— Sclipirile *mele* sunt sclipirile *tale*, rosti Moses. Nu ai nevoie de mine.

— Însă mi-ar face plăcere compania ta... În definitiv, s-ar putea ca acesta să fie viitorul tău. Nu crezi că o să-ți fie mai bine dacă te-ai agita un pic?

În ochii săi adânci am avut senzația că pot să deslușesc acel dor

de casă care pe mine mă apăsa atât de puternic.

— Nu astăzi. E timp... poate mâine, zise Moses, dând din cap înspre mine. Ai grijă!

În acel moment, nu mă mai puteam gândi la ce să mai spun.

L-am lăsat pe Filby să mă conducă în hol. Bărbatul ce mă aștepta în fața ușii deschise era înalt și mătăhălos, cu o claie de păr aspru și încărunțit. Un soldat stătea în stradă, în spatele lui.

Când individul cel înalt mă observă, făcu un pas înainte cu o sfială de puștan, nepotrivită la un asemenea om impozant. Mi se adresă pe nume și îmi strânse mâna cu tărie. Avea palme puternice, destul de muncite, și mi-am dat seama că era un specialist în experimente practice – poate un bărbat pe calapodul meu!

— Sunt atât de încântat să vă întâlnesc! Spuse el. Lucrez într-un proiect la DRTemp – adică Direcția pentru Războiul prin Transfer Temporal, din Ministerul Aerului.

Avea un nas drept, trăsături delicate, iar privirea sa metalică, din spatele ochelarilor cu ramă subțire, părea sinceră. Era, în mod clar, civil, căci, lăsând la o parte epoleții omniprezenți și geanta pentru masca de gaze, purta un costum simplu, destul de neîngrijit, cu o cravată în dungi și o cămașă gălbuie pe dedesubt. La rever ținea un ecuson numerotat. Avea probabil, vreo cincizeci de ani.

— Mă bucur, am rostit eu. Deși mă tem că chipul dumitale nu îmi este cunoscut...

— Și de ce ar trebui să fie? Aveam numai opt ani când VTT-ul prototip pe care l-ați elaborat a plecat în viitor... Îmi cer scuze – asta înseamnă Vehicul pentru Transfer Temporal! E posibil să țițineți pasul cu toate aceste acronime ale noastre – ori poate nu! Eu unul nu izbutesc niciodată, și se zvonește că până și Lordul Beaverbrook⁴⁴ are probleme când e vorba să-și aducă aminte de toate direcțiile din subordinea ministerului său.

Nu sunt faimos – nici pe departe atât de celebru ca dumneavoastră! Până acum o bucată de vreme, n-am îndeplinit altă funcție mai însemnată decât aceea de ajutor de proiectant-șef la Compania Vickers-Armstrong, în buncărul Weybridge. Când sugestiile mele în privința Războiului Temporal au început să fie luate în seamă,

---

⁴⁴ William Maxwell Aitken, Lord Beaverbrook (1879-1964), în realitate, magnat al presei britanice și influent om politic din Partidul conservator în perioada interbelică, în timpul celui de-al doilea război mondial, ministru al Industriei Aeriene (1940-1941), ministru al Resurselor (1941-1942) și Lord al Sigiliului (1943-1945) (n. trad.).

am fost numit adjunct la cartierele generale ale DRTemp, aici la Colegiul Imperial. Ascultați, zise el cu seriozitate, sunt realmente fericit că vă aflați în acest loc – mare noroc am avut că ați ajuns aici. Am impresia că noi – dumneavoastră și cu mine – am putea pune bazele unui parteneriat care să schimbe Istoria, care să încheie acest Război blestemat odată pentru totdeauna!

N-am putut să-mi stăpânesc un fior, căci deja mă săturasem de schimbatul Istoriei. Iar discuția asta despre Războiul Temporal – gândul la mașina mea, care deja pricinuisese atâtea pagube, trimisă să semene prăpăd în mod deliberat – mă umplu de o groază adâncă și nu eram sigur cum să continui.

— Acum, unde să discutăm? Întrebă el. V-ar conveni să ne retragem în camera mea de la Imperial? Am niște hârtii care...

— Mai târziu. Ascultă – poate ți se va părea bizar – dar eu sunt încă nou-sosit aici și aș aprecia dacă aș vedea ceva mai mult din lumea dumitale. Este posibil?

Bărbatul cel înalt se luminează la față.

— Firește! Putem să vorbim pe drum.

Aruncă o privire peste umăr către militar, care dădu din cap în semn de încuviințare.

— Mulțumesc, am spus eu, domnule...

— De fapt, sunt *Doctor* Wallis, rosti el. Barnes Wallis⁴⁵.

---

⁴⁵ Sir Barnes Neville Wallis (1887-1979), reputat specialist britanic în domeniul industriei aeronautice, care a proiectat avionul R-100 și bombardierele Wellesley și Wellington și care a convins conducerea militară a Imperiului Britanic să distrugă barajele Mochne și Eder din zona Ruhrului (1943), acțiune la care s-au folosit „bombele săltărețe” (*bouncing bombs*), create tot de el. După război a participat la realizarea supersonicului Concorde și a aripilor cu geometrie variabilă, precum și a unor mari radiotelescoape și la perfecționarea submarinelor și a podurilor din duraluminu (n. trad.).

6. Hyde Park

Colegiul Imperial, după cum se dovedi, era situat în South Kensington – la câteva minute de mers pe jos de Queen's Gate Terrace. Instituția fusese înființată cu puțin după vremea mea, în 1907, din trei colegii componente principale, care îmi erau cunoscute: Colegiul Regal de Chimie, Școala Regală de Mine și Colegiul Tehnico-Administrativ. Se întâmplase ca, în zilele tinereții mele, să predau puțin la Școala Normală de Științe, care fusese și ea încorporată în Imperial; iar acum, intrând în South Kensington, mi-am adus aminte de felul în care îmi petrecusem cea mai mare parte a timpului în Londra, cu multe escapade de plăcere la stabilimente precum *Empire*⁴⁶, din Leicester Square. În orice caz, ajunsesem să cunosc bine zona – însă peste ce prefaceri am dat acum!

Am luat-o pe jos înspre Colegiu pe Queen's Gate Terrace, apoi am cotit pe Kensington Gore, la marginea de sud a lui Hyde Park. Eram escortați de vreo șase soldați – foarte discret, căci ne înconjurau de la o distanță respectabilă – dar m-am gândit la dimensiunile forței care se putea abate asupra noastră, dacă ceva mergea anapoda. Nu trecu mult până ce arșița jilavă să înceapă să-mi sleiască puterile – era ca și cum m-aș fi aflat într-o clădire imensă, încinsă – așa că mi-am dat jos haina și mi-am lărgit nodul cravatei. La sfatul lui Wallis, mi-am agățat epoleții cei grei de cămașă și mi-am reatașat geanta cu masca de gaze la cureaua pantalonilor.

Străzile erau mult schimbate și mă frapă faptul că nu toate transformările survenite din zilele mele până acum fuseseră în rău. Interzicerea cailor insalubri, a fumului de la focurile casnice și a vaporilor de la vehiculele cu motor – toate acestea în vederea păstrării calității aerului sub Dom – conferiseră locului o anume prospețime. Pe arterele principale, carosabilul fusese acoperit cu un material nou, mai elastic și cu un aspect sticlos, și era menținut curat de echipele de lucrători care împingeau niște cărucioare dotate cu perii și aspersoare. Străzile erau înșesate de biciclete, ricșe și tramvaie electrice, călăuzite de fire ce șuierau și scoteau scântei albastre în semiobscuritate, însă existau și noi căi pietonale, numite pasarele, care mergeau de-a lungul fațadelor

⁴⁶ Cunoscut cabaret londonez de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX (n. trad.).

caselor, la înălțimea primului etaj – iar în unele locuri, la etajul al doilea ori chiar al treilea. O serie de punți, ușoare și grațioase, treceau pe deasupra drumurilor pentru a uni aceste pasarele la intervale apropiate, dând Londrei – chiar și în această întunecime stigiană – o anumită înfățișare italiană.

Mai târziu, Moses văzu ceva mai mult din viața orașului decât mine și îmi vorbi despre magazinele aglomerate din West End – în pofida privațiunilor Războiului – și de noile teatre din jurul Pieței Leicester, cu frontispicii din porțelan întărit și licărind de reflecții și reclame luminoase. Însă piesele jucate erau plicticoase, educative sau adaptări, se plânse Moses, două dintre teatre fiind desemnate să pună în scenă doar un ciclu perpetuu din operele lui Shakespeare.

Eu și Wallis am trecut pe lângă Royal Albert Hall⁴⁷, o clădire pe care întotdeauna o socotisem drept o monstruoasă – o cutie de pălării vopsită în roz! În obscuritatea Domului, edificiul era scos în evidență de un șir de fascicule luminoase puternice (generate de proiectoarele Aldis, spuse Wallis), care făceau ca această namilă memorabilă să pară chiar și mai grotească, stând acolo gheboșată și strălucind potolită. Apoi am intrat în parc prin Poarta Alexandra, ne-am întors până la Albert Memorial și am pornit pe Lancaster Walk către Nord. În fața noastră se puteau vedea pâlپările razelor Trăncănitorei pe Plafon și se putea auzi vuietul îndepărtat al vocilor amplificate.

Wallis continuă să sporovăiască în vreme ce mergeam, pe post de ghid. Constituia o companie destul de agreabilă și am început să-mi dau seama că era, într-adevăr, genul de bărbat pe care – într-o Istorie diferită – poate l-aș fi numit prieten.

Îmi aminteam de Hyde Park ca de un loc civilizată: plăcut și liniștit, cu aleile sale largi și pâlcurile de copaci. Unele dintre elementele pe care le știam rămăseseră încă acolo – am recunoscut cupola din cupru verzui a Chioșcului Fanfărei, de unde se auzea un cor de mineri din Țara Galilor intonând la unison imnuri furtunoase -. Dar această variantă a parcului era un sălaș al umbrelor, întrerupte de insulele de lumină din jurul felinarelor. Iarba dispăruse – veștejindu-se, fără nici un dubiu, de îndată ce soarele fusese blocat – iar o mare parte a pământului gol era acoperită cu plăci de cherestea. L-am întrebat pe Wallis de ce nu se turnase ciment, pur și simplu; el îmi dădu de înțeles că londonezilor le

---

⁴⁷ Celebru edificiu cultural londonez ridicat între 1867 și 1871, în memoria prințului Albert, soțul reginei Victoria, având o formă de dom ovoidal și fiind realizat din cărămidă decorată cu basoreliefuluri din teracotă, ce înfățișează evoluția artelor și a științelor de-a lungul epocilor (n. trad.).

plăcea să creadă că o să vină o zi în care Domul urât de deasupra orașului lor să poată fi demolat fără pericol, iar frumusețea pe care căminul lor o cunoscuse odinioară să fie readusă la viață – cu parcuri și toate celelalte.

O parte a parcului, în apropiere de Chioșcul Fanfarei, fusese luată în stăpânire de un soi de orașel de cocioabe, alcătuit din sute de corturi. Îngrămădite în jurul unor clădiri grosolane din beton, care se dovediră a fi băi și bucătării comune. Adulții, copiii și câinii umblau de colo până colo pe pământul uscat și bătucit dintre corturi, purtându-și crucea prin nesfârșitele procese monotone ale vieții.

— Biata Londră a absorbit o mulțime de refugiați în anii din urmă, explică Wallis. Densitatea populației este mult mai mare decât înainte... și totuși există ceva de muncă pentru fiecare dintre ei. Într-adevăr, se chinuiesc în acele corturi, dar alt loc unde să-i ținem nu avem.

Acum am traversat aleea Lancaster și ne-am apropiat de Bazinul Rotund, din inima parcului. Cândva, acesta fusese un punct atractiv și neaglomerat, ce oferea o vedere frumoasă asupra Palatului Kensington. Bazinul încă se afla acolo, dar era împrejmuțit cu grilaje; Wallis îmi spusese că servea drept rezervor, pentru a face față nevoilor populației ce sporise mult. Iar din palat nu mai rămăsese decât o ruină, evident bombardată și lăsată în paragină.

Ne-am oprit la o tarabă și am servit o limonada cam caldă. Mulțimile de oameni se învârteau prin parc, unii dintre ei pe biciclete. Într-un colț, se juca o partidă de fotbal, cu măștile de gaze îngrămădite pe post de bare. Am auzit chiar și câteva râsete răzlețe. Wallis îmi povesti că oamenii încă se mai adunau la Colțul Oratorilor, pentru a asculta Armata Salvării⁴⁸, Societatea Laică Națională, Asociația Mărturiei Catolice. Liga împotriva Coloanei a Cincea (care ducea o campanie împotriva spionilor, trădătorilor și a tuturor acelor care ar putea furniza avantaje inamicului) și așa mai departe.

Acesta a fost cel mai fericit moment în care i-am văzut pe oamenii din aceste vremuri tenebroase; dacă nu se ținea cont de epoleții omniprezenți și de măști – precum și de uscăciunea solului și de acel Plafon îngrozitor, care se ridica amenințător deasupra tuturor capetelor – aceasta ar fi putut să fie o mulțime dintr-o zi de Sărbătoare Bancară⁴⁹, din orice epocă, și am fost din nou uimit de flexibilitatea

---

48 Armata Salvării este o mișcare internațională protestantă de binefaceri care a fost înființată în Anglia de William Booth și soția sa, Catherine, în 1865.

49 Sărbătoare legală ce cade în zilele de lucru, când băncile sunt închise; în

spiritului uman.

7. Trăncănitoearea

La nord de Bazinul Rotund fuseseră aranjate niște rânduri de șezlonguri din pânză, pentru aceia care doreau să vizioneze știrile ce erau proiectate pe Plafonul de deasupra. Cea mai mare parte a șezlongurilor erau ocupate; Wallis plăti unui funcționar – monedele erau însemne din metal obișnuit, mult mai mici decât acelea din vremurile mele – și ne-am așezat pe două locuri, cu capetele lăsate pe spate.

Tăcuții noștri însoțitori militari se plasară în jur, cu ochii ațintiți pe noi și pe mulțime.

Niște degete prăfoase de lumină se întindeau de la proiectoarele Aldis, amplasate (îmi spuse Wallis) în Portland Place, împărștiind tonuri albe și cenușii pe Plafon. Muzica și vocile amplificate cădeau asupra gloatei pasive. În acea zonă, Plafonul fusese vopsit în alb, așa că imaginile cinematografice erau foarte clare. Prima secvență prezentă un bărbat deșirat, cu un aspect cam neglijent, dând mâna cu altul, apoi postându-se lângă ceea ce părea a fi o stivă de cărămizi; vocile nu erau perfect sincronizate cu mișcarea gurii, însă muzica era vibrantă, iar efectul general ușor de înțeles.

Wallis se aplecă peste mine.

— Avem noroc! Este un reportaj despre Colegiul Imperial. Acela este Kurt Gödel – un tânăr om de știință din Austria, pe care am izbutit să-l recuperăm de curând din Reich. Aparent a vrut să fugă, deoarece avea o teorie aiurită conform căreia Kaiserul murise și fusese înlocuit de un impostor... Un ins cam ciudat, între noi doi fie vorba, însă o minte strălucită!

— Gödel? Am simțit o licărire de interes. Individul din spatele Incompletitudinii Matematicii și a tuturor celorlalte?

— Păi, da. Se uită la mine curios. Cum de știati despre asta? S-a descoperit după vremea dumneavoastră. Ei bine, rosti apoi, nu pentru realizările sale în filozofia matematicii îl dorim. L-am pus în legătură cu Einstein de la Princeton – am evitat să-l întreb cine era acest *Einstein* – și va demara o direcție de cercetare pe care o urmărea în

---

Anglia, în Lunea Paștilor, de Sfânta Treime, în prima luni din august, și de 26 decembrie (n. trad.).

Reich. Va reprezenta o altă modalitate prin care să călătorim în timp, sperăm noi. A fost o lovitură pe cinste – îmi închipui că băieții Kaiserului sunt înfuriați unii pe ceilalți...

— Dar structura de cărămizi de lângă el? Ce este aceea?

— Oh, un experiment. Aruncă o privire în jur cu atenție. N-ar trebui să spun mai multe – Trăncănitarea o arată doar pentru câteva clipe. Este vorba de *fisiune atomică*... Pot să vă explic mai târziu, dacă vă interesează. Gödel este deosebit de nerăbdător, se pare, să facă experimentele cu ea. De fapt, am impresia că deja am început câteva teste pentru el.

Acum ne era prezentată imaginea unui detașament de bărbați care arătau destul de în vârstă, îmbrăcați în uniforme de luptă prost croite și rânjind spre cameră. Cadrul se centră pe unul dintre ei, un individ slăbănog și cu privirea arzătoare.

— Este Garda Civilă... bărbați și-femei care au depășit vârsta de mobilizare, dar care, cu toate acestea, fac un pic de pregătire militară, în caz că va surveni vreodată Invazia Angliei. Acela este Orwell – George Orwell⁵⁰. Un scriitor – bănuiesc că nu îl cunoașteți.

Știrile păreau să se fi terminat pentru moment, iar deasupra capetelor noastre prinse viață un nou tip de spectacol. Se dovedi a fi un desen animat – un fel de schițe în mișcare, pe un fond muzical antrenant. Prezenta un personaj numit Dan-cel-Disperat, am impresia, care trăia într-un Texas făcut de mântuială. După ce mănca o enormă plăcintă cu carne de vită, Dan încercă să își tricoteze un pulover din cabluri, folosind stâlpii de telegraf pe post de andrele. Din neatenție, făcu un laț, iar când îl aruncă în mare, acesta se scufundă. Dan scoase afară lațul – și descoperi că pescuise nici mai mult nici mai puțin decât trei Leviathani submarini germani. Un domn de la Marină, observând această ispravă, îi oferii lui Dan o răsplată de cincizeci de lire... și așa mai departe.

Îmi închipuisem că o asemenea formă de divertisment era adecvată numai pentru copii, însă am observat că și adulții râdeau destul de bine dispuși. Am socotit că toate acestea reprezentau o propagandă cam grosieră și lipsită de imaginație și am decis că porecla populară de

---

⁵⁰ George Orwell (pseudonimul literar și jurnalistic al lui Eric Arthur Blair) (n. 25 iunie 1903, India - d. 21 ianuarie 1950, Londra) a fost un scriitor englez, comentator al radio BBC, editorialist și reporter. El a luptat ca voluntar în Războiul Civil din Spania de partea comunistilor. A scris romane, eseuri și critică literară, dintre care amintim romanul *1984* și *Ferma animalelor*, zguduitoare avertismente împotriva totalitarismului (n. trad.).

„Trăncănitore” se potrivea binișor spectacolului cinematografic.

După acest film ne-au fost oferite alte fragmente de știri. Am văzut un oraș arzând – ar fi putut să fie Glasgow ori Liverpool – cu o strălucire ce cuprindea cerul nopții și vâlvătăi gigantice. Apoi am urmărit imagini ale copiilor, care erau evacuați dintr-un dom prăbușit în Midlands. Mie îmi păreau niște copii de oraș tipici, rânjind înspre cameră, cu ghetele prea mari și pielea murdară – niște fapte urgente, de-a dreptul neajutorate în torentul acestui Război.

Acum, am ajuns la o secțiune a spectacolului intitulată, potrivit unui generic. „Post-scriptum”. Mai întâi se prezintă portretul Regelui; acesta era – fapt deconcertant pentru mine – un individ sfrijit, numit Egbert, despre care am aflat că era o rudă îndepărtată a acelei bătrâne Regine de care îmi aduceam eu aminte. Acest Egbert rămăsese unul dintre puținii membri ai familiei regale care supraviețuiseră îndrăznețelor raiduri germane din perioada de început a Războiului. Între timp, un actor cu glasul plin ne citi un poem:

*... Totul fi-va bine și/Toată făptura firii bine va fi/Când limbile
văpăii vor fi zăgăzuite/într-un noian încununat de foc/Iar flacăra și roza
fi-vor una...*

Și așa mai departe! Din ceea ce am putut să-mi dau eu seama, lucrarea prezenta efectele acestui Război ca pe un soi de Purgatoriu, care, în cele din urmă, avea să primenească sufletul Umanității. Cândva, poate că aș fi fost de acord cu această idee.

Am reflectat eu, însă după perioada pe care o petrecusem în Interiorul Sferei, cred că ajunsese să privesc Războiul nici mai mult nici mai puțin decât ca pe o excrescență neagră, o slăbiciune a spiritului uman, iar orice justificare a sa fiind exact asta – o justificare, născocită ulterior.

Am tras concluzia că Wallis nu dădea prea mulți bani pe asemenea chestii.

— Eliot⁵¹, ridică el din umeri, ca și cum asta ai fi explicat totul. Acum am văzut imaginea unui bărbat: o persoană bătrână și destul de roasă de griji, cu fălci proeminente, o mustață neîngrijită, ochi oboșiți, urechi urâte și o atitudine aprigă și dezamăgită. Stătea cu o pipă în mână, lângă un șemineu – se observa limpede că pipa nu era aprinsă – și începu să declame cu un glas bolnăvicios un soi de comentariu asupra evenimentelor zilei. Am avut senzația că acest om îmi părea cunoscut,

---

51 Thomas Stearns Eliot (1888-1965), poet și critic britanic, născut în SUA, laureat al premiului Nobel pentru literatură în 1948 (n. trad.).

însă la început n-am știut de unde să-l iau. Nu era impresionat prea mult de strădaniile Reichului, se părea...

— Acea mașinărie enormă a lor nu poate să plăsmuiască nici măcar o fărâmă din poezia acțiunii ce deosebește Războiul de Măcel. Este numai o mașinărie – și prin urmare nu are suflet.

Ne îndemnă pe toți la eforturi și mai susținute. Bătu moneda pe miturile plaiului englezesc – „colinele verzi și rotunde, ce se pierd în albastrul înnourat al bolții” – și ne ceru să ne imaginăm acest peisaj sfâșiat al Angliei „pentru a scoate la iveală acel vechi front din Flandra, tranșeele și craterile de bombe, orașele în ruină, pământul răscolit și chipurile copiilor uciși” – toate acestea din urmă pronunțate cu un fel de patos apocaliptic, am avut eu impresia.

Înțelegând dintr-o dată, mi-am amintit de el. Era bunul meu prieten. Scriitorul, atins de toamna bătrâneții!

— Păi, ăsta nu e domnul...? Am întrebat eu, rostindu-i numele.

— Ba da, răspuse Wallis. L-ați cunoscut? Bănuiesc că e posibil... Firește că da! Căci el a scris acea relatare popularizată a călătoriilor dumneavoastră în timp. A fost serializată în *The New Review*, dacă mai țin bine minte, iar apoi publicată în volum. Pentru mine a reprezentat un punct de cotitură, știți, când am dat peste ea... Sărmanul de el de-abia se mai ține acum, firește – nu cred că a fost vreodată prea sănătos – iar operele sale literare nu mai sunt ce-au fost, după părerea mea.

— Nu?

— Prea multă dascăleală și acțiune insuficientă – cunoașteți genul! Totuși, lucrările sale de istorie și știință popularizată au avut parte de o primire bună. Este prieten apropiat cu Churchill – cu primul lordul Amiralității, adică – și am bănuiala că amicul dumitale a avut un rol deosebit în influențarea gândirii oficiale asupra formei lucrurilor ce au să vină, după ce Războiul o să ia sfârșit. Știți, când vom ajunge „Pe Culmile Viitorului”, zise Wallis, citând din altă prelegere a fostului meu prieten. Acum lucrează la o Declarație a Drepturilor Omului, sau cam așa ceva, la care va trebui să aderăm cu toții după Război – cunoașteți soiul acesta de treburi idealiste. Însă nu este un orator atât de convingător. La această categorie, Priestley⁵² este preferatul meu.

Am ascultat perorațiile Scriitorului încă vreo câteva minute, în ceea ce mă privea, eram bucuros că vechiul meu amic supraviețuise în

52 John Boynton Priestley (1894-1984), cunoscut scriitor englez, care și-a manifestat în mai multe eseuri poziția împotriva materialismului și industrializării excesive a societății (a trad.).

confruntarea cu vicisitudinile acestei istorii cumplite, și chiar își găsisese un rost însemnat – însă eram întristat peste măsură văzând ce făcuse timpul din acel tânăr cutezător pe care îl cunoscusem odinioară! Ca și atunci când îl întâlnisem pe Filby, m-am simțit cuprins de milă față de masele anonime din jurul meu, înglobate în timpul vâscos și sortite unei inexorabile decăderi. Și totuși era o ironie oribilă, mi-am spus, faptul că cineva cu o asemenea credință puternică în perfectibilitatea omului își trăise cea mai mare parte a vieții dominat de cel mai îngrozitor Război din Istorie.

— Haide, rosti energic Wallis. Să mai facem câțiva pași. Oricum, spectacolele astea se repetă destul de des...

Wallis îmi povesti mai multe despre trecutul său. În buncărul Weybridge, ca angajat la Compania Vickers-Armstrong, devenise proiectantul unor dispozitive aeronautice de oarece renume – era cunoscut ca un „conțopist meseriaș”, cum spunea el.

Pe măsură ce Războiul își urmase cursul. Wallis își îndreptase inteligența lui vădit fertilă către planurile care ar fi putut să-i accelereze sfârșitul. Se gândise, bunăoară, prin ce modalitate să fie distruse sursele de energie ale inamicului – rezervoare, baraje, zăcăminte și altele – cu ajutorul unor explozibile ce aveau să fie lansate din stratosfera de niște Mașini Zburătoare – „Bombardierele-Coloși”. În acel moment se apucase să studieze variația vitezei vântului cu înălțimea, vizibilitatea obiectelor de la altitudini mari, efectul undelor telurice asupra puțurilor de mină și așa mai departe.

— *Dumneavoastră* puteți să vă dați seama de avantajele pe care le oferă asemenea aparate, nu? E nevoie doar de tipul potrivit de imaginație. Cu zece tone de explozibil se poate devia cursul Rinului.

— Și care a fost reacția la aceste propuneri? El oftă.

— Resursele sunt întotdeauna limitate în vreme de război – chiar și pentru planurile prioritare – iar pentru aventuri nedovedite ca această... „Cai verzi pe pereți”, i-au zis ei. „Aiureli de cea mai nebunească speță”, iar printre militari au existat o groază de discuții despre „inventatori” ca mine care „își bat joc” de viețile „băieților lor”. (Am putut să observ că suferea din pricina acestei amintiri.) *Dumneavoastră* știți că aceia ca noi trebuie să se aștepte la o primire sceptică... dar, totuși!

Însă Wallis perseverase în cercetările sale și în cele din urmă obținuse permisiunea de a-și construi „Bombardierul-Colos”.

— Se numește *Victory*, zise el. Cu o încărcătură de bombe de douăzeci de mii de livre și operând la o altitudine patruzeci de mii de

picioare, poate zbura cu peste trei sute de mii pe oră și are o rază de acțiune de patru mii de mii. Este o priveliște magnifică la decolare – cu șase motoare Hercules încinse, dihania are nevoie de mai puțin de două treimi de milă pentru a se avânta în aer, iar bombele Earthquake pe care le poate lansa deja au început să semene prăpăd, adânc în inima Reichului!

Ochii săi profunzi și frumoși luceau în spatele ochelarilor prăfuiți.

Wallis se ocupase cu îmbunătățirea aeronavelor *Victory* câțiva ani buni. Apoi, soarta lui se schimbase radical, căci dăduse peste relatarea popularizată a călătoriilor mele în timp și înțelesese numaidecât posibilitatea de a adapta mașina mea pentru Război.

Da data aceasta, ideile sale beneficiaseră de o audiere adecvată – acțiunile îi erau bine cotate și nu era nevoie de prea multă imaginație pentru a percepe potențialul militar nelimitat al unei Mașini a Timpului – iar Direcția pentru Războiul prin Transfer Temporal fusese creată, cu Wallis în postul de coordonator civil al cercetării. Prima acțiune a DRTemp a fost să pună sechestru pe vechea mea locuință, care rămăsese abandonată în Richmond după plecarea mea în timp, și să scoată la lumină rămășițele experimentelor mele.

— Însă ce doriți de la mine? Deja dețineți o Mașină a Timpului – Leviathanul care m-a adus aici.

El și duse mâinile la spate, cu o figură serioasă.

— *Raglan*. Firește – însă ați văzut cu propriii ochi, fiara în ceea ce privește capacitățile de deplasare temporală, a fost construită numai din resturile descoperite în ruinele laboratorului dumneavoastră. Fragmente de cuarț și alamă, saturate cu Plattnerită – imposibil de echilibrat ori calibrat – și de aceea Raglan este o namilă șleampătă, care de-abia se poate depărta la jumătate de secol de prezent. Am îndrăznit să riscăm Leviathanul numai pentru a încerca să ne asigurăm că nu există vreo interferență anacronică a inamicilor noștri cu realizarea mașinii dumneavoastră originale. Însă acum – din întâmplare – v-a adus la noi! Firește, deja putem face mai multe: am recuperat Plattnerita de la vechea mașină a dumneavoastră și am adăpostit carcasa la Muzeul Imperial al Războiului. Ați dori s-o vedeți? Va reprezenta un exponat de preț.

Gândul la un asemenea sfârșit al caleștii mele credincioase mă duru, și am fost tulburat de distrugerea singurei mele modalități de a pleca din 1938! Am scuturat țeapăn din cap.

— Am dori să produceți, continuă Wallis, o cantitate mai mare din substanța căreia i-ați spus Plattnerită – tone întregi. Arătați-ne cum să facem!

Așadar, Wallis credea că eu fabricasem Plattnerita?... Am păstrat acest gând doar pentru mine.

— Dorim să luăm tehnologia pe care ați aplicat-o la Mașina Timpului, continuă el, și să o extindem – să o folosim în scopuri dincolo, poate, de cele mai extraordinare vise ale dumneavoastră... Cu un VTT ar fi posibil să bombardăm Istoria și să-i schimbăm cursul – exact ca în planul meu de a modifica curgerea Rinului. De ce nu? Dacă se poate imagina, ar trebui să se poată pune în practică. Constituie cea mai mare provocare tehnică pe care sunteți în stare să v-o închipuiți – și este pe de-a întregul în slujba Efortului de Război.

— *Bombardarea Istoriei?*

— Gândiți-vă, am putea să ne întoarcem în timp și să intervenim în faza incipientă a Războiului. Sau să-l asasinăm pe Bismarck, de ce nu? Ce poantă bună ar fi asta – și astfel am stăvili unificarea Germaniei de la bun început! Vă dați seama, domnule? *O Mașină a Timpului reprezintă o armă împotriva căreia nu exista posibilitate de apărare.* Cine dezvoltă primul o tehnologie de Transfer Temporal fiabilă va fi Stăpânul Lumii – și acest Stăpân trebuie să fie Britania!

Ochii îi prinseră să strălucească, iar eu am început să găsesc entuziasmul său debordant față de toată această distrugere și putere cam supărător.

8. *Culmile Viitorului*

Am ajuns pe Lancaster Walk și ne-am pornit agale pe drumul de întoarcere spre marginea sudică a parcului. Încă eram flancați discret de militarii noștri.

— Spune-mi mai multe despre ce se va întâmpla după ce Britania și aliații săi vor câștiga acest Război al Timpului, am zis eu. Spune-mi mai multe despre „Culmile Viitorului”.

El își frecă nasul și păru să ezite.

— Domnule, eu nu sunt politician. Nu pot...

— Nu, nu. Relatează-mi propria dumitale viziune.

— Foarte bine, rosti el, privind în sus, către Dom. Pentru început, acest Război a înlăturat o puzderie dintre iluziile noastre deșarte, știți.

— Chiar așa?

Am avut impresia că era un preambul de rău augur și, în curând,

temerile mele se dovediră întemeiate!

— Eroarea Democrației, bunăoară. Vedeți, acum a devenit limpede că nu este bine să *întrebi* poporul ce își dorește. Mai întâi, trebuie să te gândești ce *s-ar cădea* să-și dorească pentru ca societatea să fie menținută. Iar apoi, trebuie să le *spui* oamenilor ce să-și dorească și să vezi dacă au priceput.

Știu că poate părea bizar pentru o persoană din secolul dumneavoastră, rosti el, însă aceasta este gândirea contemporană – și am auzit că faimosul dumneavoastră prieten a exprimat vederi similare, la fonograf, pe vremuri, iar el e din aceeași perioadă, nu?,

Eu cunosc puțină Istorie. Însă am impresia că statul modern pe care îl clădim noi în Britania și America – forma de guvernământ pe care intenționăm să o transmitem în tot restul lumii – se aseamănă în multe privințe cu republicile Antichității, Cartagina, Atena și Roma, care erau esențialmente aristocratice. Încă avem membri al Parlamentului, însă aceștia nu mai sunt desemnați printr-o metodă atât de primitivă cum este sufragiul popular.

Iar chestia aia veche cu opoziția... Ei bine, am scăpat complet de ea Uite cum vine treaba: oamenii ca mine sau ca dumneavoastră știu că, în cele mai multe probleme, nu pot să existe două opinii respectabile și contradictorii. Avem o singură cale *bună* și nenumărate căi *greșite* de a făptui lucrurile. Un guvern încearcă să aplice calea cea bună, altminteri ar fi criminal. Asta-i totul! De cele mai multe ori, opoziția de pe vremuri era pusă doar pe stricat pentru avansare. Și sabotajul trebuie să înceteze.

Iar unele dintre persoanele mai tinere merg mult mai departe, în viziunile lor cu privire la viitor. Familia, bunăoară, se destramă – așa zic ei. A constituit celula socială obișnuită, dacă doriți, pe parcursul întregului nostru trecut agricol. Însă acum, în lumea noastră modernă, familia își pierde trăsăturile distincte și se dizolvă în sistemele de relații mai cuprinzătoare. Activitatea casnică a tuturor persoanelor tinere, inclusiv a femeilor, se diminuează serios.

Auzind aceasta, m-am gândit la Căpitanul Hilary Bond.

— Dar cu ce va fi *înlocuită* familia?

— Ei bine, detaliile încă nu-s clare, însă cei tineri vorbesc despre o *renuclearizare* a societății în jurul unor poli diferiți: profesori, scriitori, oratori, care ne vor conduce pe o nouă cale de gândire – și ne vor scăpa de acest vechi tribalism – într-o orânduire mai bună.

— „Culmi”, într-adevăr.

Eu unul mă îndoiam că o mare parte – sau poate chiar vreo fărâmə – din această filozofie își avea izvorul în Wallis! Pur și simplu,

el se comporta precum o oglindă a timpurilor sale, modelat de flecarii lideri de opinie din Guvern și din celelalte părți.

— Dar *dumneata* ce simți în legătură cu toate acestea?

— Eu? El râse, persiflându-se. Oh, eu sunt prea bătrân ca să mă schimb și – vocea îi era inegală – mi-ar dispăcea să-mi pierd fiicele... Însă, pe de altă parte, n-aș dori să le văd crescând într-o lume precum – gesticula cu mâna spre Dom, spre parcul mort și spre militari – precum aceasta! Iar dacă asta înseamnă transformarea inimii omului, atunci așa să fie. Acum, întrebă Wallis, puteți înțelege de ce avem nevoie de cooperarea dumneavoastră? Cu o astfel de armă ca un VTT – o Mașină a Timpului – edificarea acestui stat modern devine, nu ușoară, însă mai realizabilă. Iar dacă dăm greș...

— Da?

Wallis se opri din mers; acum ne apropiam de zidul sudic al parcului, și prin preajmă erau puține persoane.

— Avem zvonuri, rosti el pe un ton scăzut, că germanii își construiesc propria Mașină a Timpului. Și dacă termină *primii* – dacă Reichul aduce în stare de funcționare niște capacități de Război prin Transfer Temporal...

— Da?

El prezentă, pentru informarea mea, o descriere succintă, însă înfiorătoare, în mod cert insuflată de anii de propagandă, a Războiului temporal ce urma să vină. Crâncenii ofițeri de comandă ai bătrânului Kaiser aveau să urzească cum să-i proiecteze în nobila noastră Istorie pe flăcăii lor demenți, seminarcotizați – pe *Războinicii Timpului*. Wallis îi descrie pe acești luptători de parcă ar fi fost bombe ambulante; aveau să dea năvală în sute din străvechile noastre bătălii ca și cum ar fi fost niște păpuși aducătoare de moarte.

— Ar distruge Anglia – ar sugruma-o din fașă. Iar acestui lucru trebuie să-i punem noi capăt, mi se adresează. Pricepeți asta, nu? Pricepeți?

I-am privit expresia adâncă și convinsă, absolut incapabil să răspund.

Wallis mă aduse înapoi la casa din Queen's Gate Terrace.

— Nu vreau să vă forțez mâna în a lua decizia de a lucra cu mine, bătrâne domn – știu cât de complicate trebuie să fie toate astea pentru dumneavoastră. La urma urmei, nu este războiul dumneavoastră – însă timpul ne presează. Și totuși, oare ce mai înseamnă „timpul” în asemenea circumstanțe? Ei?

Mi-am reîntâlnit tovarășii în fumaar. Am acceptat un whisky cu

apă de la Filby și m-am tolănit într-un fotoliu.

— E cumplit de înăbușitor afară, am spus eu. Seamănă mai mult cu Burma, ticălosul acela de Dom! Nu-i ciudat? Afară-i întuneric, cu toate că este doar vremea prânzului.

Moses își ridică în treacăt privirea dintr-un volum pe care îl citea.

— „Experiența ține de intensitate, iar nu de durată”, cită el. Rânjind înspre mine. N-ar fi un epitaf perfect pentru un Explorator al Timpului? *Intensitatea* – asta contează!

— Cine este autorul?

— Thomas Hardy⁵³. Aproximativ contemporan cu tine, nu?

— Nu l-am citit.

Moses studie prefața.

— Ei bine, e mort acum... în 1928. Închise cartea. Ce-ai aflat de la Wallis?

Le-am făcut un rezumat al conversațiilor mele.

— Am fost bucuros să scap de el, am încheiat eu. Ce amestecătură de propagandă și politică nedospită, ca să nu mai pomenesc de talmeș-balmeșul desăvârșit în ceea ce privește cauzalitatea și așa mai departe.

Vorbele lui Wallis îmi adânciseră acel sentiment de depresie care mă măcina de la sosirea mea aici, în 1938. Am impresia că există un conflict fundamental în sufletul omului. Este purtat de forțele proprii sale firi – eu, mai presus decât oricare altă persoană, asistasem la acțiunea neîndurătoare a curenților evolutivi ce pulsează în Umanitate, care își au obârșia chiar în mările primordiale – și totuși, iată-i pe acești ageri tineri britanici și americani, căliți de Război, hotărâți să planifice, să controleze, să lupte împotriva naturii și să se instaleze, ei însuși și semenii lor, într-un fel de stază, într-o Utopie înghețată!

Dacă aș fi fost cetățean al acestui nou Stat Modern pe care intenționau să-l clădească, știam prea bine că aș fi devenit repede unul dintre spiritele răzvrătite care s-ar fi zvârcolit în pumnul său binevoitor, dar nemilos.

Însă, chiar în clipa în care meditam la acestea, m-am întrebat, în străfundurile inimii mele, în ce măsură n-aș fi căzut în canoanele de gândire ale lui Wallis – în privința acestui Stat Modern, cu controlul și

---

⁵³ Thomas Hardy, (n. 2 iunie 1840 - d. 11 ianuarie 1928) a fost un scriitor și poet naturalist britanic, cunoscut pentru romanele sale „*Tess*” și „*Departee de lumea dezlănțuită*”. Evenimentele din majoritatea operelor sale se desfășoară în comitatul semi-imaginar Wessex și sunt marcate de descrieri poetice și fatalism.

planurile sale – înainte ca explorarea timpului să-mi deschidă ochii asupra limitărilor Umanității.

— Apropo, Nebogipfel, am spus eu. Am dat peste un vechi prieten de-al nostru, Kurt Gödel...

Iar Morlocul rosti un cuvânt bizar, gângurit, în propria sa limbă; se răsuci cu scaunul lui și se ridică în picioare cu o mișcare rapidă și fluidă, ce îl făcu să pară mai mult animal decât om. Filby se albi la față și am observat cum degetele lui Moses se strânsă pe cartea pe care o ținea în mână

— Gödel – este aici?

— Este în Dom, într-adevăr. De fapt, se găsește la nici un sfert de milă de locul acesta – în Colegiul Imperial.

Am descris reportajul Trăncănițoarei în care îl văzusem.

— *O pilă de fisiune*. Asta este! Șuieră Nebogipfel. Acum înțeleg. El reprezintă cheia – Gödel este cheia tuturor lucrurilor. Probabil că el a fost, cu intuițiile sale asupra universurilor în rotație...

— Nu pricep despre ce vorbești.

— Ascultă, vrei să scapi din această istorie abominabilă? Dintr-o mie de motive diferite, voiam – firește că voiam – să fug de acest conflict oribil, să încerc să ajung acasă, să pun capăt călătoriei în timp înainte de începerea acestei nebunii a Războiului Timpului!

— Dar pentru asta trebuie să găsim o Mașină a Timpului.

— Da Așadar, trebuie să ne duci la Gödel. *Trebuie!* Acum deslușesc adevărul.

— Care adevăr?

— Barnes Wallis s-a înșelat asupra germanilor. Mașina Timpului germană este mai mult decât o amenințare. *Deja a fost construită!*

Acum eram cu toții în picioare și vorbeam de-a valma.

— Ce?

— Ce spui?

— Cum...

— Deja, zise Morlocul, ne găsim într-o fundătură a Istoriei care a fost produsă de germani.

— Cum de știi asta? Am dorit eu să aflu.

— Adu-ți aminte că am studiat epoca voastră în propria mea Istorie, răspunse el. Iar în Istoria mea nu a existat un război european precum acesta, care deja s-a întins pe mai multe decenii. În Istoria mea, a existat, într-adevăr, un război în 1914 – însă a luat sfârșit în 1918, cu victoria Aliaților asupra germanilor. Un nou război a izbucnit în 1939, dar sub o nouă formă de guvernământ, în Germania și...

Mă simțeam ciudat – năuc – și am bâjbâit, în spatele meu, după un scaun, pe care m-am așezat. Filby părea îngrozit.

— Arză-i-ar focul de nemți – v-am zis eu! V-am zis că o să ne facă necazuri!

— Mă întreb, spuse Moses, dacă acea Bătălie Finală pe care a descris-o Filby – *die Kaiserschlacht* – n-a fost cumva modificată în favoarea germanilor. Este posibil să se fi obținut asta prin asasinarea vreunui comandant aliat...

— Bombardarea Parisului, rosti Filby, tulburat și dus pe gânduri. Oare asta să fi fost?

Mi-am adus aminte de descrierile cumplite ale lui Wallis, de militarii germani ca niște roboți, prăbușindu-se în Istoria britanică.

— Ce avem de făcut? Trebuie să punem capăt acestui cumplit Război al Timpului!

— *Du-ne la Gödel*, zise Morlocul.

— Dar de ce?

— Deoarece numai Gödel putea să producă Plattnerita germanilor!

9. *Colegiul Imperial*

După prânz, Wallis veni iarăși după mine. Începu de îndată să mă îmboldească să hotărâsc dacă aveam să-mi dau concursul la proiectul lui cu privire la Războiul Timpului.

Am solicitat să fiu dus la Colegiul Imperial, pentru a-i face o vizită acestui Kurt Gödel. La început, Wallis șovăi:

— Gödel este o persoană dificilă – nu sunt sigur că aveți ceva de câștigat din această întâlnire – iar măsurile de securitate sunt extrem de complicate...

Eu însă am rămas ferm pe poziții, iar în curând Wallis cedă.

— Dați-mi o jumătate de oră, rosti el, și am să fac aranjamentele necesare.

Structura Colegiului Imperial părea aproape neatinsă de curgerea anilor sau de reorganizarea colegiilor componente de care îmi aduceam eu aminte. Am remarcat Queen's Tower, monumentul central din piatră albă străjuit de lei și împrejmuț de niște construcții din cărămidă roșie

destul de neîngrijite, care adăposteau acest centru educativ funcțional. Însă am observat că unele dintre clădirile din preajmă fuseseră rechiziționate pentru nevoile de război sporite ale Colegiului, mai exact. Muzeul Științei fusese cedat Direcției pentru Războiul prin Transfer Temporal a lui Wallis, și existau câteva edificii mai recente în campus – în cea mai mare parte gheboșate, simple și evident ridicate în grabă, și fără a se ține prea mult seama de decorațiunile arhitectonice. Toate aceste clădiri erau legate printr-un labirint nou de culoare acoperite, care străbăteau campusul precum niște imense galerii de viermi.

Wallis aruncă o privire la ceasul său.

— Mai trebuie să așteptăm un pic până ce Gödel va putea să ne primească, spuse el. Pe aici – am obținut permisiunea să vă arătăm și altceva. Rânji cu o atitudine copilăroasă și entuziastă. Mândria și bucuria noastră!

Mă conduse în labirintul de galerii de viermi. În interior, acestea se vădiră a fi căptușite cu beton neprelucrat și luminate la intervale mari de niște becuri electrice izolate. Îmi aduc aminte cum lumina inegală descria contururilor umerilor stingheri ai lui Wallis și silueta sa stângace; în vreme ce mă călăuzea tot mai în adâncurile acestui labirint. Am trecut de câteva porți, și la fiecare dintre ele, lui Wallis îi fu controlat ecusonul, i se cerură diferite acte, i se verificară amprentele digitale, i se compară chipul cu cel din fotografii și așa mai departe. Și eu a trebuit să fiu comparat cu cel din fotografii, iar amândurora ni se făcură percheziții corporale, de două ori.

Am schimbat de câteva ori direcția drumului nostru, dar eu am luat seama cu atenție la elementele înconjurătoare și mi-am alcătuit în minte o hartă a diferitelor anexe ale Colegiului.

— Colegiul a fost extins mult, rosti Wallis. Mi-e teamă că am pierdut Colegiul Regal de Muzică și Colegiul de Arte, până și Muzeul de Istorie Naturală – blestemat război, nu? Și puteți observa că a trebuit să eliberăm mult teren pentru acest nou proiect. Există încă destule amenajări științifice împrăștiate în teritoriu, printre care fabricile Artileriei Regale de la Chorley și Woolwich, facilitățile Vickers-Armstrong de la Newcastle, Barrow. Weybridge, Burhill și Crawford, Întreprinderile Aviației Regale de la Farnborough, Stabilimentele Experimentale pentru Armament și Aeronautică de la Boscombe Down... și altele. Cele mai multe dintre ele au fost relocate în buncăre și domuri. Cu toate acestea, Imperialul – după ce a fost îmbunătățit – a devenit centrul de frunte al Britaniei în ceea ce privește cercetarea

științifică în domeniul tehnologiilor militare.

După alte controale de securitate, am pătruns într-un soi de hangar, puternic luminat, în care se simțea un miros sănătos de vaselină, cauciuc și metal ars. Pe podeaua de ciment murdară se găseau niște vehicule cu motor, în diferite stadii de dezasamblare; câțiva bărbați îmbrăcați în salopete umblau printre ele, unii dintre ei fluierând. Am simțit cum moralul îmi crește, scăpând un pic de opresiunea obișnuită, provocată de Dom. Am observat adesea că nimic nu izbutește să tulbure prea tare un om care are posibilitatea de a lucra cu propriile sale mâini.

— Acesta, anunță Wallis, este Compartimentul de Dezvoltare a VTT-urilor.

— VTT-uri? Aha, îmi aduc aminte! *Vehiculele de Transfer Temporal*.

În hangar, acești muncitori bine dispuși trudeau de zor la construirea Mașinilor Timpului – și pe scară industrială, se părea!

Wallis mă conduse la unul dintre vehicule, care părea aproape finalizat. Acest Cronomobil, după cum l-am botezat în gând, avea cam cinci picioare înălțime și o formă de paralelipiped; cabina părea suficient de încăpătoare pentru a transporta patru-cinci oameni, și era fixată pe trei perechi de roți, în jurul cărora erau plasate șenile. Din loc în loc, pe carcasă erau montate faruri, belciuge și alte accesorii. În fiecare colț al caroseriei era prins cu buloane câte un tub de câțiva inci; aceste tuburi erau în mod evident goale pe dinăuntru, deoarece aveau capace înșurubabile. Totul era nevopsit, iar luciul oțelului cenușiu reflecta lumina

— Diferă un pic de proiectul dumatăle inițial, nu? Rosti Wallis. De fapt, este adaptat dintr-un vehicul militar standard – transportorul universal – și poate funcționa și ca automobil, firește. Priviți aici: acest motor Ford cu opt cilindri în V acționează șenilele prin intermediul acestor foi dințate – vedeți? Iar direcția se schimbă prin deplasarea acestui boghiu din față – mimă el – în felul ăsta. Ori, dacă trebuie să faceți un viraj mai strâns, se poate încerca prin blocarea șenilelor. Toată hardughia este dotată cu o armură serioasă...

M-am apucat de bărbie. Mă întrebam cât de mult aș fi văzut din lumile pe care le vizitasem, dacă m-aș fi uitat la ele înspăimântat, din interiorul unui asemenea Cronomobil blindat!

— Plattnerita este esențială, firește, continuă Wallis, însă nu credem că e necesar să saturăm componentele mașinii cu această substanță, cum ați făcut dumneavoastră. În schimb, ar trebui să fie suficient să umplem aceste tuburi cu materie primă Deșurubă un capac

de la una dintre unitățile situate pe colțuri pentru a-mi arăta. Vedeți? Apoi, mașina poate fi condusă prin timp din cabină, dacă condus este cuvântul potrivit.

— Și ați încercat-o?

Își trecu degetele prin păr, răvășindu-i vârfurile.

— Bineînțeles că nu! Nu avem Plattnerită, rosti el, după care mă bătu pe umăr. Iar aici interveniți dumneavoastră.

Wallis mă conduse în altă zonă a complexului. După alte controale de siguranță, am pătruns într-o încăpere lungă și îngustă, ce aducea cu un coridor. Încăperea aceasta avea un perete făcut în întregime din sticlă, iar dincolo de geam am putut să privesc într-o cameră mai mare, de dimensiunea unui teren de tenis. În încăperea noastră mai mică se aflau șase-șapte cercetători care ședea la birouri; fiecare purta clasicul halat alb și murdar cu care părea că se născuse fiecare experimentator, și cu toții erau aplecați asupra unor cadrane și comutatoare. Când am intrat, cercetătorii se uitară la mine – trei dintre ei erau femei – și am fost șocat de fețele lor trase; pe ele se citea un soi de epuizare nervoasă, în ciuda tinereții aparente. Un soi de instrument scoase încontinuu un păcănit slab, tot timpul cât ne-am aflat acolo; era sunetul „contoarelor de radiație”, îmi spuse Wallis.

Camera mai mare de dincolo de fereastră era o simplă cutie de beton, cu pereții nevopsiți. Era complet goală, cu excepția unui monolit din cărămizi, cu înălțimea de zece picioare și latura de șase, care stătea, pătrat și tăcut, în centrul încăperii. Cărămizile erau de două feluri, unele de un cenușiu-închis, iar altele de un cenușiu-deschis, alternând într-un model regulat. Acest monolit era ridicat de la nivelul podelei pe un strat de dale mai înguste, iar firele ce porneau de la el se terminau în niște orificii din pereții încăperii.

Wallis privi atent prin geam.

— E remarcabil, nu-i așa, faptul că ceva atât de urât, atât de *simplu*, are implicații atât de profunde. Ar trebui să fim în afara pericolului aici – sticla este impregnată cu plumb – și în plus. În prezent, reacția este sub parametrii de funcționare normală.

Am recunoscut grămada din reportajul Trăncănitării.

— Aceasta este mașina voastră de fisiune?

— E cel de-al *doilea* Reactor cu Grafrit din lume, spuse Wallis. Este în mare măsură o copie a celui dintâi, pe care l-a realizat Fermi, la Universitatea din Chicago. El zâmbi. Înțeleg că el l-a ridicat pe un teren de squash. Este o istorie remarcabilă.

— Da, am rostit, cuprins de iritare. Însă ce reacționează cu ce?

— Ah, spuse Wallis, apoi își dădu jos ochelarii și își șterse lentilele cu capătul cravatei. Voi încerca să-ți explic...

E inutil să mai pomenesc, dar a avut nevoie de ceva timp pentru aceasta, și eu am izbutit să extrag esența explicațiilor pentru a pricepe.

Deja știam de la Nebogipfel că în interiorul atomului există o substructură și că Thomson avea să facă primul pas în înțelegerea ei. Acum am aflat că această substructură poate fi *modificată*. Acest lucru este posibil să se realizeze prin ciocnirea unui nucleu atomic cu altul, sau spontan, prin spargerea unui atom masiv, iar această dezintegrare poartă numele de „fisiune atomică”.

Și de vreme ce substructura determină natura atomului, rezultatul unor asemenea schimbări nu reprezintă nimic altceva, bineînțeles, decât transmutarea unui element în altul – străvechiul vis al alchimistilor!

— Acum, spuse Wallis, nu vei fi surprins că afli că la fiecare dezintegrare atomică este eliberată o cantitate de energie – căci atomii caută întotdeauna un nivel energetic mai scăzut, mai stabil. Mă înțelegi?

— Firește.

— Așadar, în grămada asta avem șase tone de carolinum. Cincizeci de tone de oxid de uraniu și patru sute de tone de blocuri de grafit... și se produce un șuvoi de energie invizibilă, chiar în clipa în care noi ne uităm la ea.

— *Carolinum*? N-am auzit niciodată de substanța asta

— Este un element nou, artificial, produs prin bombardare. Are perioada de înjumătățire de șaptesprezece zile – adică își pierde în acest interval jumătate din cantitatea de energie stocată.

M-am uitat din nou la acea grămadă de cărămizi greu de definit; părea atât de banală, atât de neatrăgătoare! Și totuși, mi-am zis eu, dacă ceea ce spunea Wallis despre energia nucleului atomic era adevărat...

— Care sunt aplicațiile pentru această energie? El își puse din nou ochelarii pe nas.

— Întrezărim trei domenii mari. Primul: o rezervă energetică dintr-o sursă compactă; cu o asemenea pilă la bord, am putea realiza Leviathani submarini care să petreacă luni în șir sub apă, fără nevoie de realimentare, sau am putea construi bombardiere de mare altitudine, care să dea ocol Pământului de zeci de ori înainte de a fi nevoie să aterizeze... și așa mai departe.

Cel de-al doilea: folosim pila pentru a iradia materiale. Este posibil să utilizăm produșii secundari ai fisiunii uraniului pentru a transmuta alte elemente – de fapt, un număr de probe sunt testate chiar

în momentul de față pentru profesorul Gödel, pentru a sprijini un experiment obscur al său. Nu le puteți vedea, firește – recipientele cu mostre se găsesc chiar în interiorul pilei...

— Iar cea de-a treia aplicație?

— Ah, zise el, iar în ochi îi apăru din nou acea privire îndepărtată, calculată.

— Deja o văd, am rostit sumbru. Energia atomică ar constitui o bombă pe cinstre.

— Bineînțeles, avem de soluționat niște probleme practice serioase, rosti el. Producerea de izotopi corespunzători în cantități îndestulătoare... sincronizarea exploziilor preliminare... Însă, așa este! Se pare că se poate realiza o bombă suficient de puternică pentru a nimici un oraș – cu tot cu Dom – o bombă destul de mică pentru a încăpea într-o valiză.

10. Profesorul Gödel

Am mai străbătut alte culoare înguste de beton, ieșind, în cele din urmă, în principala clădire de birouri a Colegiului. Am ajuns pe un coridor cu un covor de pluș gros și cu portretele bărbaților eminenți ai trecutului atârinate pe pereți – cunoașteți acest gen de interior: un Mausoleu închinat Savanților Morți! Acolo se găseau militari, însă prezența lor era discretă.

Acesta era locul în care Kurt Gödel fusese răsplătit cu un birou.

Cu tușe rapide și eficiente, Wallis îmi creiona viața lui Gödel. S-a născut în Austria și a obținut licența în matematică la Viena. Influențat de cleveteala gânditorilor Pozitivismului Logic⁵⁴ pe care i-a găsit acolo (eu nu avusem niciodată prea mult timp pentru a filozofa), interesul lui Gödel a alunecat către logică și fundamentele matematicii.

În 1931 – pe când avea numai douăzeci și cinci de ani – Gödel publicase năucitoarea sa teză asupra eternei Incompletitudinii a Matematicii.

Mai târziu, a manifestat interes pentru recent apărutele studii ale

---

⁵⁴ Orientare filozofică din prima jumătate a secolului XX, promovată de Școala de la Viena (R. Carnap, O. Neurath, H. Reichenberg, Moritz Schlick, Friedrich Waismann etc.) a cărei teză principală era aceea că obiectul filozofiei este analiza logică a științei (n. trad.).

fizicienilor asupra spațiului și timpului, și a produs niște eseuri speculative asupra posibilității călătoriei în timp. (Pesemne, acestea erau studiile publicate la care se referise Nebogipfel, m-am gândit eu.) în curând, sub presiunea Reichului, a fost mutat la Berlin, unde a început să lucreze la aplicațiile militare ale călătoriei în timp.

Am ajuns la o ușă pe care fusese montată o plăcuță de alamă cu numele lui Gödel – atât de recent, de fapt, încât am remarcat pe covorul de dedesubt așchii de lemn rămase de la găuri.

Wallis îmi atrase atenția că nu puteam sta mai mult de câteva minute în această vizită, apoi ciocăni în ușă.

— Intră! Strigă dinăuntru o voce ascuțită, subțire.

Am pătruns într-o cameră spațioasă, cu un tavan înalt, un covor frumos și un birou capitonat în piele verde. Odinioară, pesemne că această încăpere fusese însorită, mi-am dat eu seama, căci ferestrele mari – acum acoperite cu draperii – dădeau către Vest, de fapt, în direcția grupului de case unde eram găzduit.

După ce am intrat noi bărbatul de la birou continuă să scrie; acoperea pagina cu brațul, astfel că, firește, nu vedeam mare lucru. Era o persoană scundă și uscățivă, cu un aspect bolnăvicios și cu fruntea înaltă și fragilă; costumul său din lână era foarte șifonat. Trecuse de treizeci de ani, am judecat eu.

Wallis ridică o sprânceană spre mine.

— Este un ipochimen aiurit, șopti el. Însă o minte *remarcabilă*.

De jur-împrejurul încăperii se aflau corpuri de bibliotecă, în prezent goale; covorul era înțesat de lăzi, iar multe cărți și publicații – majoritatea în germană – erau risipite în teancuri inegale, în interiorul uneia dintre lăzi am zărit, în treacăt, niște echipament științific și diferite sticle cu eșantioane – iar într-una din acestea, am remarcat ceva care îmi făcu inima să bată înflăcărată!

Hotărât, mi-am întors privirea dinspre ladă și am încercat să nu mi trădez agitația. În cele din urmă, cu un icnit de exasperare, bărbatul de la birou azvârli condeiul din mână – acesta zăngăni de un perete – și făcu ghemotoc paginile scrise, înainte să le arunce – absolut tot ce scrisese – într-un coș de gunoi!

Acum își ridică ochii, de parcă ar fi observat pentru prima dată că ne aflam acolo.

— Ah! Făcu el. Wallis.

Își băgă mâinile sub birou și păru să se micșoreze.

— Domnule profesor Gödel, cât de amabil din partea dumneavoastră că ne-ați îngăduit să vă facem o vizită. Dânsul este...

Mă prezentă.

— Ah, spuse iarăși Gödel, apoi zâmbi larg, scoțând la iveală niște dinți neregulați. Firește.

Acum se ridică în picioare, cu mișcări sacadate, dădu ocol biroului și întinse mâna. Eu i-am strâns-o; era rece, osoasă și subțire.

— Plăcerea este de partea mea, rosti el. Îmi închipui că vom avea multe dialoguri captivante.

Engleza lui era bună, doar cu un ușor accent.

— Sper că-ți vei găsi un loc în această Eră Nouă, îmi zise cu sinceritate Gödel. S-ar putea să fie ceva mai sălbatică decât lumea pe care ți-o amintești dumneata însă poate că, la fel ca și mine, vei fi tolerat pe post de excentric util. Da?

— Oh, hai acuma, profesore!... vocifera Wallis.

— Excentric, rosti el. *Ekkentros* – lipsit de centru. Ochii săi se rotiră către mine. Asta suntem amândoi, am impresia – un pic lipsiți de centrul lucrurilor. Hai, Wallis, știi că voi britanicii potoliți mă considerați puțin bizar.

— Păi...

— Bietul Wallis nu se poate acomoda cu obiceiul meu de a face ciorne peste ciorne de corespondență, îmi zise Gödel. Uneori, scriu o duzină de ciorne sau mai multe, și tot sfârșesc prin a lăsa baltă scrisoarea – după cum ai văzut! Este straniu? Bine. Așa să fie!

— Trebuie că ai ceva regrete pentru că ți-ai părăsit căminul, profesore, am rostit eu.

— Nici unul. *Nici unul!* A trebuit să fug din Europa, îmi spuse, cu vocea șoptită, de conspirator.

— De ce?

— *Din pricina Kaiserului*, normal.

Barnes Wallis îmi aruncă niște priviri de avertisment.

— Dețin dovezi, pricepi! Continuă Gödel absorbit. Luați două fotografii ale omului care *se pretinde* a fi Kaiserul Wilhelm – una din 1915, să spunem, iar alta de anul acesta Dacă măsurați lungimea nasului și o raportați la distanța dintre vârful nasului și vârful bărbiei – veți găsi că diferă!

— Eu... ah... Sfinte Sisoe!

— Într-adevăr. Și, cu un asemenea simulacru la cârmă – *cine știe* încotro se îndreaptă Germania? Ei?

— Exact, rosti Wallis zorit. Oricum, indiferent care ar fi motivele dumneavoastră, suntem încântați că ați acceptat oferta unei catedre aici – că ați ales să faceți din Britania casa dumneavoastră..

— Da, am zis eu, n-ai fi putut să găsești un loc în America? La Princeton, poate, sau...

El păru șocat.

— Sunt sigur că așa fi fost în stare. Însă ar fi fost de-a dreptul imposibil. *De-a dreptul* imposibil!

— De ce?

— Din pricina Constituției, normal!

Iar acum, acest ins extraordinar se lansă într-un discurs lung și întortocheat despre cum descoperise el o fisură logică în Constituția Americană, care permitea instaurarea, pe cale legală, a unei dictaturi!

Wallis și cu mine ne-am așezat jos și am îndurat cu stoicism toată povestea.

— Ei bine, rosti Gödel când ajunse la capăt, ce părere aveți de asta?

Am primit încă o serie de priviri încruntate din partea lui Wallis, însă am hotărât să fiu cinstit.

— Nu pot să contrazic logica dumitale, am spus eu, însă aplicarea ei mă frapează ca fiind extrem de fantastică.

El pufăi.

— Ei bine – așa o fi – dar logica e totul! Nu crezi asta? Metoda axiomatică este foarte puternică, zâmbi el. Am, de asemenea, o dovadă ontologică pentru existența lui Dumnezeu – absolut ireproșabilă, după părerea mea – și cu predecesori onorabili, mergând înapoi opt sute de ani, până la arhiepiscopul Anselm⁵⁵. Iată cum vine...

— Poate altădată, profesore, zise Wallis.

— Ah, da. Foarte bine. Ne cercetă pe rând, cu privirea sa pătrunzătoare, de-a dreptul descurajantă. Așadar, Călătoria în timp. Sunt realmente invidios pe dumneata, știi?

— Pentru aventurile mele?

— Da însă nici un pic pentru aceste salturi anoste prin Istorie.

Ochii îi erau apoși și licăreau în lumina electrică intensă.

— Atunci, pentru ce?

— Cum? Pentru privirile aruncate în fugă altor lumi decât aceasta – altor Posibilități – nu pricepi?

M-am simțit împietrit; intuiția sa era uimitoare – aproape telepatică.

— Explicați-mi ce vreți să spuneți?

---

55 St Anselm (1033-1109), arhiepiscop de Canterhury, teolog și filozof scolastic de primă mărime (n. trad.).

— Realitatea celorlalte Lumi, conținând un sens ce trece dincolo de acela al scurtei noastre existențe, îmi pare evidentă. Probabil, orice persoană care a trăit miracolul descoperirii matematice știe că Adevărurile matematice au o existență independentă de mințile în care sălășluiesc, că aceste Adevăruri sunt frânturi din gândurile unei Minți mai înalte...

Viețile noastre, aici pe Pământ, nu au decât un rost îndoielnic. De aceea, adevărata lor semnificație *trebuie* să rezide în afara acestei lumi. Pricepi? Până acum este vorba numai de logică pură. Iar ideea că totul în lumea aceasta are un Scop ultim este un analog exact al principiului după care totul are o Cauză – un principiu ce stă la baza întregii științe.

Rezultă, numaidecât, că undeva, dincolo de Istoria noastră, există Lumea Finală – Lumea în care plenitudinea Sensului a fost soluționată.

Călătoria în timp, prin însăși natura ei, conduce la perturbarea Istoriei, și de aici la generarea, ori descoperirea, altor Lumi decât aceasta. Astfel, misiunea călătorului temporal este să caute, să caute necontenit, până ce este găsită sau construită Lumea Finală!

În clipa în care l-am părăsit pe Gödel, gândurile îmi goneau nebunește prin minte. Am hotărât să nu-i mai iau niciodată în derâdere pe Filozofii matematicii, căci acest omuleț ciudat pătrunsese mai în adâncurile Timpului, Spațiului și ale înțelegerii, fără a-și părăsi biroul, decât reușisem eu vreodată în Mașina Timpului! Și am știut că trebuia, într-adevăr, să-i fac încă o vizită lui Gödel. Cât de curând... căci eram convins că văzusem un flacon de Plattnerită brută, îndesat în lada lui!

11. Noua ordine mondială

M-am întors la reședința noastră în jurul orei șase după-amiază. Am intrat strigând salutări și i-am găsit pe cei din grupul meu în fumoar. Morlocul încă era absorbit de însemnărilor sale – părea că încearcă să reclădească întregul ansamblu al acestei științe viitoare a Mecanicii Cuantice din propria lui memorie imperfectă – dar sări în sus când am intrat.

— L-ai găsit? Pe Gödel?

— Da, i-am zâmbit eu. Și – într-adevăr – ai avut dreptate! I-am aruncat o privire lui Filby, însă sărmanul bătrânel moțăia cu capul pe o revistă și nu ne putea auzi.

— *Cred că Gödel are niște Plattnerită.*

— Ah! Făcu Nebogipfel.

Fața Morlocului rămase la fel de inexpressivă ca de obicei, dar lovi cu un pumn în cealaltă palmă, într-un gest vădit uman. Atunci există o speranță.

Moses se îndreptă către mine și îmi oferii un pahar cu ceea ce se dovedi a fi whisky cu apă. Am sorbit recunoscător din băutura, căci ziua rămăsese la fel de toridă precum fusese dimineața.

Acum, Moses veni ceva mai aproape; ne-am aplecat toți trei capetele unul lângă altul și am discutat în șoaptă.

— Și eu am ajuns la o concluzie, rosti Moses.

— Care?

— Că realmente trebuie să scăpăm de-aici – prin orice mijloace posibile!

Moses îmi relată cum decursese ziua sa. Plictisit de izolare, îi atrăsese în discuții pe tinerii militari care ne păzeau. Unii dintre ei erau soldați, alții însă erau ofițeri; și toți aceia care aveau sarcina de a ne proteja, precum și alte îndatoriri în acest campus științific, erau destul de inteligenți și de bine educați. Se părea că îl plăcuseră pe Moses și îl invitaseră la un han din preajmă – *Queen 's Arms*, din Queen's Gate Mews – iar mai târziu făcuseră o plimbare cu ricișele până în West End. Pe parcursul a câtorva pahare, acești oameni tineri se simțiseră în mod evident în largul lor, dezbătându-și ideile – și vorbind cu acest străin din trecut despre concepțiile lor referitoare la noul Stat Modern.

În ceea ce mă privea, eram încântat că Moses părea să lase deoparte timiditatea și că manifesta interes față de lumea în care ne aflam. Am ascultat cu fascinație ceea ce avea de spus.

— Tinerii ăștia sunt extraordinar de agreabili, rosti Moses. Competenți, practici. În mod clar curajoși! Însă viziunile lor...

Marele concept al viitorului – aflase Moses – avea să fie *Planificarea*. Când Statul Modern avea să fie clădit, după cum stabilea Britania victorioasă și aliații săi, o Autoritate de Control al Mării și Aerului urma să intre în posesia efectivă a tuturor porturilor, minelor de cărbune, sondelor de petrol, centralelor electrice și zăcămintelor. În mod similar, o Autoritate de Control al Transportului avea să preia șantierele navale ale lumii și să le orienteze de la fabricarea vaselor de război la realizarea cu duiumul a cargoboturilor de oțel. O Autoritate Aliată de Control al Materiilor Prime urma să organizeze producția de fier, oțel, cauciuc, metale neferoase, bumbac, lână și alte substanțe vegetale. Iar Autoritatea de Control al Hranii...

— Ei bine! Rosti Moses. Ai prins ideea. Reprezintă sfârșitul proprietății, pricepi. Toate resursele vor fi stăpânite de noul Stat Aliat Mondial. Resursele lumii vor fi puse să conlucreze. În cele din urmă, pentru refacerea zonelor afectate de război, iar mai târziu, pentru progresul Umanității. Totul planificat, înțelegeți, de un Consiliu atotînțelept și atotștiutor – care, fiindcă tot veni vorba, se va alege singur!

— În afară de acest ultim aspect, nu sună chiar atât de rău am cugetat eu.

— Poate – însă această Planificare n-are de gând să se oprească la resursele materiale ale planetei. Include și resursele umane. Abia aici încep problemele. În primul rând e vorba de comportament. Se uită la mine. Acești tineri nu privesc înapoi, către vremurile noastre, cu prea multă îngăduință. Suferim de o „profundă laxitate a conduitei private” – așa am fost informat! Acești oameni noi s-au întors pe cealaltă cale: către o austeritate severă, mai ales în privința dorințelor sexuale. Îndeletnicirile decente – aceasta este la ordinea zilei!

Am simțit o săgeată de nostalgie.

— Îmi închipui că ăsta-i un semn de rău augur pentru viitorul lui Empire din Leicester Square.

— L-au închis deja! L-au demolat! Ca să facă loc pentru Biroul de Planificare al Căilor Ferate.

Și se merge și mai departe. În etapa următoare, măsurile vor deveni ceva mai active. Vom asista la eliminarea nedureroasă a „celor mai jalnice soiuri de handicapați” – acestea nu-s vorbele mele – și, de asemenea, la sterilizarea unor persoane ce altminteri ar transmite tendințe care sunt, citez, „clar indezirabile”.

În unele regiuni ale Britaniei, se pare, acest proces de purificare a început de pe acum. Există un tip de gaz numit kinetogenul lui Pabst...

Ei bine, poți să-ți dai seama că demarează controlarea eredității rasiale a Umanității.

— Hmm, am făcut eu. Nutresc o neîncredere profundă față de o asemenea *normalizare*. Oare este de dorit, realmente, ca viitorul speciei umane să fie filtrat prin „toleranța” englezului din 1938? Oare umbra sa lungă trebuie să se întindă prin milioanele de ani ce au să vină?

— Totul este *Planificare*, pricepi, rosti Moses. Și zic ei, singura alternativă este o recădere în barbarismul haotic, către dispariția finală.

— Dar oamenii – oamenii moderni – chiar sunt capabili de asemenea fapte epocale?

— În mod neîndoios, spuse Moses, vor exista vărsări de sânge și

conflicte de dimensiuni încă nebănuite – chiar și după criteriile acestui război stupid și atroce – când majoritatea lumii se va împotrivi impunerii de către acești tehnocrați aliați a unui plan eronat.

Am întâlnit privirea lui Moses și am recunoscut acolo o anumită furie justificată, o mânie față de nebunia omenirii, de care era cuprins propriul meu alter ego mai tânăr. Întotdeauna mă arătasem sceptic față de progresul, cu voie sau fără voie, al civilizației, deoarece îmi dădea impresia unui edificiu instabil care, într-o zi, trebuia să se năruiască peste capetele smintite ale creatorilor săi; iar această poveste despre Statul Modern pe care o auzisem de o bucată bună de vreme îmi părea cea mai cumplită nerozie, în afară de războiul actual! Era ca și cum aș fi putut să-i citesc gândurile lui Moses în ochii lui cenușii – se eliberase de spaimile sale și devenise o versiune mai tânără și mai îndârjită a mea – iar în acel moment m-am simțit mai aproape de el decât în oricare altă clipă de când ne întâlniserăm.

— Ei bine, atunci, am rostit eu, problema este hotărâtă. Nu cred că vreunul dintre noi poate tolera un asemenea viitor.

Moses scutură din cap, Nebogipfel părea să fie de acord, iar în ceea ce mă privea, mi-am reînnoit decizia de a pune capăt acestei chestiuni a călătoriei în timp odată pentru totdeauna

— Trebuie să scăpăm. Dar cum...

Și exact atunci, chiar înainte să pot termina propoziția, casa se zgudui.

Am fost trântit la pământ, aproape lovindu-mă cu capul de birou. În străfundurile pământului răsună un tunet – o bubuitură surdă, ca atunci când trănestești o ușă. Lămpile pâlpăiră, însă nu se stinseră. Pretutendeni în jurul meu se înălțau țipete – sărmanul Filby gemu – și am auzit țiuitul de sticlă și trosnetele mobilelor ce se prăbușeau.

Clădirea păru să se așeze. Tușind, fiindcă în aer se ridicase o cantitate neobișnuită de praf, m-am căznit să mă ridic în picioare.

— Toată lumea e teafără? Moses? Morlocule?

Moses deja se întorsese pentru a-l ajuta pe Nebogipfel. Morlocul nu părea să fie rănit, însă fusese prins sub un corp de bibliotecă ce căzuse.

I-am lăsat pe ei și m-am uitat după Filby. Bătrânelul avusese noroc; nici măcar nu fusese aruncat din fotoliul său. Acum era în picioare și se îndrepta către fereastră, care fusese crăpată dintr-o parte în cealaltă.

Am ajuns la el și i-am cuprins cu brațele umerii gârboviți.

— Filby, scumpul meu prieten – haide!

El însă mă ignoră. Ochii săi urduroși și roiau de lacrimi, iar chipul îi era mânjit cu o pojghiță de colb. Ridica un deget încovoiat înspre fereastră

— *Privește!*

M-am aplecat mai aproape de geam. Blocând cu mâna reflecțiile de la lămpile electrice. Proiectoarele Aldis ale Trăncănitorei muriseră. Ia fel ca multe dintre felinarele stradale. Am văzut oameni fugind, zăpăciți – o bicicletă abandonată, un soldat cu masca pe față trăgând focuri în aer... iar acolo, ceva mai la distanță, se putea observa un puț de lumină intensă – o lance verticală de pulbere purtată de aer; cuprindea o intersecție a străzilor, niște case și un colț din Hyde Park. Oamenii stăteau în strălucirea sa orbitoare, clipind ca bufnițele și acoperindu-și chipurile cu mâinile.

Lancea scânteietoare era lumina zilei. Domul fusese spart.

12. Asaltul german asupra Londrei

Ușa ce dădea în stradă atârna de balamalele sale, în mod cert deschisă de zguduitură. Nu rămăsese nici țipenie din soldații care fuseseră puși să ne păzească – nici măcar credinciosul Puttick. De dincolo de ansamblul de clădiri, am auzit tropăitul oamenilor care fugeau, țipete și strigăte furioase, țiuitul unor fluierături și am putut să simțim mirosul prafului, al fumului și al corditei. Crâmpeiul de lumină de iunie, strălucitoare și tăioasă, atârna deasupra tuturor; locuitorii acestei Londre închistate clipeau ca niște cucuvele deranjate, năuciți și înspăimântați. Moses mă bătu pe umăr.

— Haosul ăsta n-o să dureze mult. Acum este șansa noastră.

— Foarte bine. O să mă duc după Nebogipfel și Filby. Tu adună niște provizii din casă...

— Provizii? Ce fel de provizii?

Mă cuprinse nerăbdarea și iritarea: oare ce neghiob ar pleca în timp echipat numai cu un halat de casă și o pereche de papuci?

— Oh – lumânări. Și chibrituri! Cât de multe găsești. Orice poate servi ca armă – un cuțit de bucătărie, dacă ceva mai bun nu există.

— Ce altceva – ce altceva?

— Camfor, dacă avem, am reluat după o clipă. Rufărie de corp! Umpleți buzunarele cu chestii d-astea...

El încuviință din cap.

— Am înțeles. O să fac o boccea...

Se întoarce din fața ușii și se îndreptă spre bucătărie.

Eu am dat fuga înapoi în fumoar. Nebogipfel își pusese șapca lui de școlar. Își adunase însemnările, iar acum le băga într-un dosar din carton. Filby – bietul diavol bătrân – era pe jos. În genunchi, sub tocul ferestrei! Își ținea genunchii osoși lipiți de pieptul costeliv, iar mâinile în dreptul feței, precum garda unui boxer.

M-am aplecat lângă el.

— Filby! Filby, dragă amice...

M-am întins în direcția sa, însă el se feri de mine.

— Trebuie să vii cu noi. Aici nu ești în siguranță.

— În siguranță? Și cu tine voi fi mai în siguranță? Ei? Tu... *scamatorule, șnapanule!* Ochii lui, năpădiți de lacrimi din pricina colbului, erau lucitori, ca niște ferestre, și îmi aruncă acele cuvinte de parcă ar fi fost cele mai cumplite ocări ce puteau fi închipuite: Te țin eu minte – ne-ai speriat de moarte pe toți cu acea glumă afurisită cu fantoma, de Crăciun. Ei bine. Acum nu mă mai las păcălit!

M-am abținut să nu-l scutur.

— Vino-ți în fire, omule! Călătoria în Timp nu este un truc – și, în mod cert, nici acest război disperat al vostru!

Am simțit o atingere pe umăr. Era Nebogipfel; degetele sale palide păreau să licărească în crâmpiele de lumină solară ce pătrundeau prin geam.

— Nu avem cum să-l ajutăm; spuse el blând.

Acum, Filby își lăsase capul în mâinile sale tremurânde, cu pete de bătrânețe, și eram convins că nu mai era în stare să mă audă.

— Dar nu putem să-l lăsăm așa!

— Ce vrei să faci – să-l readuci în 1891? Acel 1891 de care îți amintești tu nu mai există – decât dincolo de o dimensiune intangibilă.

În acel moment, Moses dădu buzna în fumoar, ținând în mână o raniță mică și burdușită; își pusese epoleții, iar la brâu îi atârna masca de gaze.

— Sunt gata, zise el printre dinți.

Nebogipfel și cu mine n-am reacționat imediat, iar Moses se uită la noi, de la unul la celălalt.

— Ce este? Ce mai așteptați?

Am întins mâna și am strâns umărul lui Filby. Cel puțin el nu se opuse, și am considerat asta drept o ultimă fărâmă de contact prietenesc dintre noi.

A fost cea din urmă oară când l-am văzut.

Ne-am uitat pe stradă. În amintirile mele, aceasta fusese o zonă relativ liniștită a Londrei, însă astăzi oamenii năvăleau pe Queen's Gate Terrace, alergând, împiedicându-se, lovindu-se unii de alții. Bărbații și femeile se scurgeau pur și simplu în valuri de la casele și locurile lor de muncă. Cei mai mulți dintre ei aveau capetele ascunse sub măști de gaze. Însă acolo unde puteam vedea chipuri, citeam durere, amărăciune și spaimă.

Copiii păreau să fie pretutindeni, cei mai mulți în uniforme mohorâte, cu măști de gaze mici, făcute pe mărimea lor; era limpede că școlile fuseseră închise. Copiii rătăceau pe străzi, plângând după părinții lor; m-am gândit la jalea unei mame care își căuta odrasla în acest nesfârșit furnicar clocotitor, așa cum devenise Londra, iar imaginea îmi stârni oroare.

Unii dintre oameni purtau accesoriile unei zile de lucru – serviete și genți de mână, obișnuite și inutile – iar alții deja adunaseră sarcini cu obiecte din casă și le țineau în valize pântecoase sau înfășurate în draperii și cearșafuri. Am văzut un bărbat uscățiv și nervos care se poticnea cu un enorm șifonier, plin, fără îndoială, cu lucruri de preț, echilibrat între ghidonul și șaua unei biciclete. Roata bicicletei se izbea de spinările și picioarele oamenilor.

— Haide! Haide! Răcnea bărbatul spre cei din fața lui.

Nu rămăsese nici urmă de autoritate sau supraveghere. Dacă existaseră polițiști sau soldați, pesemne că fuseseră copleșiți – ori își rupseseră însemnele și se alăturaseră exodului. Am văzut un bărbat în uniforma Armatei Salvării, care stătea pe o scară și zbiera:

— Eternitate! Eternitate! Moses indică într-o direcție.

— Privește! Domul este spart spre răsărit, către Stepney. S-a zis cu impenetrabilitatea acestui miraculos Plafon!

Am observat că avea dreptate. Se părea că o bombă gigantică perforase o imensă gaură în cochilia de beton, în apropierea orizontului estic. Deasupra acelei răni principale. Domul plesnise precum carapacea unui ou, iar o uriașă fâșie neregulată de văzduh albastru era vizibilă, aproape până la zenitul Domului. Puteam să văd că pagubele încă nu încetaseră, căci de sus ploua cu bucăți de zidărie – unele de mărimea unor case – peste toată această parte a orașului, și am știut că stricăciunile și pierderile de vieți de pe pământ trebuie că erau însemnate.

La mare distanță – către Nord, am avut impresia – am auzit o

serie de bubuituri înfundate, precum pașii unui gigant. Pretutindeni în jur, aerul era înțesat de urletele sirenelor – „*ulla, ulla, ulla*” – și de cumplitele vaiere ale Domului spart de deasupra noastră.

M-am închipuit privind în jos de la nivelul Domului, spre o Londră transformată, în câteva momente, dintr-un oraș înspăimântat, dar funcțional, într-un cazan de haos și teroare. Toate drumurile ce se îndreptau spre Vest, Sud, ori Nord, la depărtare de breșa Domului, aveau să fie acoperite de puhoaiete de refugiați, fiecare punct din acest vălmășag reprezentând o făptură umană – un copil răătăcit, un părinte sau un soț neconsolat – o fărâșă de suferință fizică și de mizerie.

Moses trebui să țipe pentru a acoperi cacofonia străzii:

— Domul ăsta blestemat o să se prăbușească peste noi toți, dintr-un minut în altul!

— Știu, trebuie să ajungem la Colegiul Imperial. Hai – folosește-ți umerii! Nebogipfel, ajută-ne, dacă poți.

Am pășit în mijlocul drumului aglomerat. Noi trebuia să mergem către Est, împotriva șuvoiului gloatei. Nebogipfel, în mod limpede năucit de lumina zilei, aproape că se trezi trântit la pământ de un bărbat care alerga – având o față rotundă și purtând un costum cu epoleții pe deasupra – și care agită pumnul spre Morloc. După acest incident, Moses și cu mine l-am ținut pe Morloc între noi, fiecare strângând într-un pumn câte un braț slăbănog. Ne-am ciocnit cu un biciclist, aproape răsturnându-l de pe vehiculul său: el țipă la mine, incoerent, și dădu să mă lovească cu pumnul osos, de care eu m-am eschivat: apoi se împletici în menghina oamenilor din spatele meu, cu cravata aruncată peste umăr. Apoi apără o femeie grasă, care ne împinse în spate pe stradă, trăgând după ea un covor făcut sul; fusta i se ridicase dincolo de genunchi, iar gambele îi erau mânjite de praf. La fiecare câțiva iarzi, se așeza cu picioarele pe covorul ei un alt refugiat, sau trecea peste el roata unei biciclete, iar femeia se poticnea; purta masca de gaze, și am putut să deslușesc cum lacrimile i se adunau în spatele sticlelor, în vreme ce se lupta cu acel morman nerezonabil și dificil, care era atât de important pentru ea.

Unde vedeam câte un chip uman, nu mi se părea chiar atât de rău, căci puteam să nutresc un pic de sentiment de camaraderie pentru acest funcționar cu ochii roșii sau pentru acea vânzătoare obosită. Însă cu măștile de gaze și acea iluminare fărâmițată și adumbrită, gloata devenise anonimă și insectilă; era ca și cum aș fi fost transportat iarăși de pe Pământ pe vreo îndepărtată planetă a coșmarurilor.

Acum se auzi din nou un sunet – un țuiut subțire și monoton care

străpunsse aerul. Am avut impresia că venea prin breșa de la Est. Mulțimea din jurul meu păru să se oprească din acea vânzoleală, de parcă ar fi ascultat. Moses și cu mine ne-am uitat unul la celălalt, nedumeriți de semnificația acestei amenințătoare desfășurări a lucrurilor.

Suieratul încetă.

În tăcerea care urmă, un singur glas rosti un strigăt:

— Proiectil! Este un proiectil de fragmentație...

Acum știam ce reprezentau pașii îndepărtați ai gigantului de la Nord: era aterizarea unui baraj de artilerie.

Răgazul de liniște luă sfârșit. În preajma noastră erupse panica, mai turbată decât oricând. M-am aplecat peste Nebogipfel și l-am apucat de umeri pe Moses: fără alte preparative, i-am trântit pe amândoi la pământ, iar un șir de oameni se împiedică în împrejurul nostru, acoperindu-ne cu trupurile lor calde, palpitânde. În acea ultimă clipă, în vreme ce membrele se loveau de fața mea, am putut să aud glasul ascuțit al celui bărbat din Armata Salvării, încă țipându-și chemarea:

— Ee-ternitate! Ee-ternitate!

Iar apoi se produse o străfulgerare, strălucitoare chiar și sub movila de carne, și un tresăltat al solului. Am fost azvârlit în sus, m-am pocnit cap în cap cu cineva, apoi m-am prăvălit la pământ, rămânând o clipă fără cunoștință.

13. Bombardamentul

Când mi-am revenit în simțiri, l-am găsit pe Moses ținându-mă de subsuori, scoțându-mă de sub corpurile căzute. Picioarul mi se agăță de ceva – cred că era cadrul unei biciclete – și am țipat: Moses îmi dădu drumul o clipă pentru a mi-l elibera de obstacol, apoi mă trase afară.

— Ești teafăr?

Îmi atinse fruntea cu vârfurile degetelor, iar când le dădu la o parte, avea sânge pe ele. Își pierduse ranița, am remarcat eu.

Mă simțeam amețit, și în jurul capului meu părea să dea târcoale o durere cumplită, așteptând să coboare; știam că atunci când voi scăpa de această amorțeală trecătoare, aveam să sufăr cu adevărat. Însă nu era timp pentru așa ceva.

— Unde-i Nebogipfel?

— Aici.

Morlocul stătea pe stradă, nevătămat: își pierduse șapca, totuși, iar ochelarii săi fuseseră zgâriați de un fragment zburător, însemnările lui erau risipite, dosarul fiind desfăcut. Nebogipfel urmări cum foile îi erau purtate de vânt.

Oamenii fuseseră împrăștiați precum niște popice de explozie și zgduiduri. Pretutindeni în jurul nostru, trupuri peste trupuri, zăceau în poziții nefirești, cu brațele atârdate, cu picioarele răsucite, cu gurile deschise și ochii holbați, bărbați în vârstă peste femei tinere, un copil așezat pe spinarea unui soldat. Era mare zarvă și se auzeau o groază de gemete. În vreme ce oamenii se căzneau să se ridice – cel mai mult mă duceau cu gândul la o grămadă de insecte, colcăind unele peste altele – iar din loc în loc am zărit pete de sânge, întunecate, pe cărnuri și veșminte.

— Dumnezeule! Rosti Moses, tulburat. Trebuie să-i ajutăm pe oamenii ăștia înțelegi?...

— Nu! Am sărit la el. *Nu putem* – sunt prea mulți. Nu putem face nimic. Avem noroc că suntem în viață, pricepi? Iar acum, tunurile și-au calibrat tirul... Haide! Trebuie să ne urmăm planul, trebuie să scăpăm de-aici, la timp.

— Nu pot să suport, rosti Moses. N-am văzut niciodată asemenea priveliști.

Morlocul veni la noi acum.

— Mă tem că vor exista scene și mai oribile înainte să scăpăm de acest secol al vostru, spuse el sumbru.

Așadar, ne-am continuat drumul. Ne poticneam pe un carosabil ce devenise alunecos din pricina sângelui și a excrementelor. Am trecut pe lângă un băiat care suspina neajutorat, cu un picior zdrobit; în ciuda admonestărilor mele dinainte, Moses și cu mine n-am putut să rezistăm plânsului său tânguitor și țipetelor de ajutor, așa că ne-am abătut pentru a-l ridica din locul unde zăcea, lângă trupul unui lăptar, și l-am sprijinit de un zid. O femeie ieși din mulțime, văzu starea copilului și veni la el; începu să-i șteargă fața cu o batistă.

— O fi mama lui? Mă întrebă Moses.

— Nu știu. Eu...

Acea voce ciudată și lichidă se auzi în spatele meu, ca o chemare din altă lume:

— *Haideți!*

Ne-am reluat înaintarea și în cele din urmă, am ajuns la colțul dintre Queen's Gate și Terrace; am observat că acolo fusese epicentrul

exploziei.

— Măcar nu e gaz, am spus eu.

— Nu, rosti Moses, cu glasul încordat însă – vai, Doamne – și așa e de ajuns!

Se vedea un crater, căscat în suprafața drumului, cu diametrul de câteva picioare. Ușile erau înfundate înăuntru și, cât zăream cu ochii, nu mai rămăsese nici o fereastră intactă; draperiile se legănau inutile. În pavaj și pe ziduri mai existau niște cratere secundare, provocate de schijele de la explozia obuzului.

Iar oamenii...

Uneori, limba este neputincioasă în a zugrăvi pe de-a întregul atrocitatea unor scene; uneori, comunicarea unor evenimente trăite altor oameni, fapt care reprezintă temelia societății noastre mutuale, dă greș. Aceasta era una dintre situațiile cu pricina Nu așa putea comunica oroarea acelei străzi din Londra nimănui care nu a fost martor la ea.

Fuseră retezate capetele. Unul zăcea pe pavaj, tăiat curat, lângă o valioară. Brațe și picioare năpădeau totul, cele mai multe dintre ele încă îmbrăcate; am văzut un membru întins, cu un ceas la încheietură – m-am întrebat dacă încă funcționa – iar în altă parte, la o mână micuță, despătată, ce se afla în preajma craterului, am zărit niște degete arcuite în sus, ca petalele unei flori. Această comparație sună absurd – comic! Chiar și în acel moment a trebuit să mă forțez să pricep că acele *componente* disperate alcătuiseră, cu doar câteva minute în urmă, fături umane conștiente, fiecare cu o viață și cu speranțe. Însă aceste hălci de carne ce se răceau nu-mi păreau mai umane decât piesele unei biciclete distruse, pe care le-am văzut împrăștiate pe șosea

Nu mai văzusem niciodată asemenea priveliști; mă simțeam detașat de toate, de parcă așa fi umblat pe tărâmul unui vis – însă știam că, în sufletul meu, voi rememora pentru vecie acest măcel. M-am gândit la Interiorul Sferei Morlocilor și mi l-am închipuit ca pe o căldare umplută cu un milion de puncte de oroare și suferință, fiecare la fel de abject ca și acesta. Iar ideea că o astfel de nebunie putea să se pogoare asupra Londrei – asupra Londrei mele – mă umplu de o angoasă ce îmi provocă în beregată o senzație de durere fizică acută.

Moses era livid și pielea i se acoperise de o peliculă lucitoare de sudoare fină și de colb: ochii lui deveniseră uriași și scânteietori, holbându-se. I-am aruncat o privire lui Nebogipfel. În spatele ochelarilor, ochii săi mari nu clipeau, ca și cum ar fi cuprins cu privirea acel masacru îngrozitor; m-am întrebat dacă nu cumva începuse să

creadă că îl adusesem, nu în trecut, ci într-unul din Cercurile interioare ale Infernului.

14. Rota-mina

Ne-am căznit să parcurgem ultimii zeci de iarzi până la zidurile Colegiului Imperial, iar acolo am descoperit, spre exasperarea mea, că accesul ne era blocat de un soldat, cu mască și pușcă. Acest individ – neînfricat, dar, de bună seamă, cu desăvârșire lipsit de imaginație – rămăsese la postul său, în vreme ce rigolele străzii din fața lui deveniseră roșii de atâta sânge. Făcu ochii mari, în spatele discurilor protectoare din sticlă, la vederea lui Nebogipfel.

Nu mă recunosc și, cu o fermitate de neclintit, refuză să ne permită să trecem fără autorizația cuvenită.

Prin aer se auzi alt țuit; ne-am ghemuit cu toții – până și soldatul își strânse la piept arma ca o pavăză totemică – dar, de data aceasta, obuzul căzu la ceva depărtare de noi; am perceput o străfulgerare, un pocnet de sticlă și un tremur al pământului.

Moses se apropie de soldat cu pumnii încleștați. Suferința sa pricinuită de bombardament părea să se fi metamorfozat în furie.

— Ai auzit asta, lacheu afurisit în uniformă? Zbieră el. Totul este un haos, oricum! Tu ce mai păzești? Ce sens mai are? Chiar nu poți să *pricepi* ce se întâmplă?

Garda își îndreptă pușca spre pieptul lui Moses.

— Ai grijă, băiețică...

— Nu, nu pricepe, am rostit eu, interpunându-mă între Moses și soldat.

Eram dezamăgit de vădita lipsă de stăpânire a lui Moses, indiferent de nefericirea lui.

— Am putea să intrăm prin altă parte. Dacă zidurile Colegiului sunt sparte..., zise Nebogipfel.

— Nu, am spus eu cu hotărâre. Acesta este drumul pe care îl știu. Am făcut câțiva pași până la militar. Ascultă, soldatele, nu am autorizația să trec de tine – însă te asigur că sunt important pentru Efortul de Război.

În spatele măștii, ochii ostașului se îngustară.

— Dă un telefon, am insistat eu. Trimite după Doctor Wallis. Sau

după profesorul Gödel. Ei vor garanta pentru mine, sunt sigur de asta! Măcar verifică, te rog!

În cele din urmă – cu arma îndreptată spre noi – soldatul merse cu spatele până la poartă și ridică un receptor de telefon de pe perete.

Avu nevoie de câteva minute pentru a termina apelul. Am așteptat cu o angoasă sporită; nu era posibil să am soarta de a fi împiedicat să evadez în timp de un asemenea lucru de nimic – nu, după ce trecusem de atâtea! În cele din urmă, el spuse, în silă:

— Duceți-vă la biroul Doctorului Wallis.

Apoi, acest ostaș simplu și brav se dădu la o parte, iar noi am pășit din hărmălaia străzii în calmul relativ al Colegiului Imperial.

— Ne vom prezenta la Wallis, i-am zis eu. Nu-ți face griji. Mulțumesc!...

Am pătruns în labirintul de tuneluri pe care l-am descris mai înainte.

Moses scoase un mormăit de ușurare.

— Asta-i bafta noastră! Spuse el. Să dăm peste singurul militar din toată Londra asta blestemată care încă se află la postul său! Bietul nătâng irecuperabil...

— Cum de poți fi atât de disprețuitor? Am sărit eu. Este un bărbat obișnuit, care își îndeplinește sarcina ce i s-a dat cât poate de bine, în mijlocul acestei situații – o nebunie de care nu el este vinovat! Ce vrei mai mult de la un om? Ei?

— Hâh! Ce zici de imaginație? De fler, de inteligență, de inițiativă...

Ne-am oprit amândoi, rămânând nas în nas.

— Domnilor, rosti Nebogipfel. Chiar este momentul potrivit să vă zgâiți unul în buricul altuia?

Amândoi ne-am holbat la Morloc, apoi unul la celălalt. Pe chipul lui Moses am citit un soi de spaimă vulnerabilă pe care și-o ascundea sub furia aceea – când am privit în ochii săi, parcă m-aș fi uitat în cușca unui animal îngrozit – așa că am dat din cap spre el, străduindu-mă să-i transmit încredere.

Momentul trecu, iar noi ne-am reluat drumul.

— Bineînțeles, am spus eu, într-o încercare de a rupe tensiunea, tu nu te zgâiești niciodată la burice, nu-i așa, Nebogipfel?

— Nu, rosti Morlocul degajat. În primul rând, pentru că nu am buric.

Am iuțit ritmul. Am ajuns la principala clădire de birouri și am pornit în căutarea camerei lui Wallis. Am trecut pe niște coridoare

acoperite cu covoare, pe lângă rândurile de uși cu plăci de bronz. Luminile erau încă aprinse – mi-am închipuit că Colegiul avea asigurată propria sa sursă de electricitate – și covoarele ne înăbușeau zgomotul pașilor. Nu am văzut nici o persoană. Unele dintre ușile birourilor erau date în lături, iar înăuntru se vedeau semnele plecării zorite: o ceașcă de ceai răsturnată, o țițară care tot mai ardea într-o scrumieră, hârtii împrăștiate pe parchet.

Era greu de crezut că numai la câțiva zeci de iarzi domnea măcelul!

Am ajuns la o ușă deschisă; din interior emana o licărire albăstruie. Când ne-am oprit în cadrul ușii, singurul ocupant – era Wallis – stătea cocoțat pe colțul biroului. Purta ochelarii săi cu rame metalice subțiri, o haină de tweed și o cravată din lână: avea atașat un singur epolet, iar masca de gaze se găsea pe birou, lângă el; se afla, de bună seamă, în mijlocul preparativelor de a evacua clădirea, împreună cu restul oamenilor, însă se lăsase distras.

— Disperată situație, rosti ei. Disperată! Apoi se uită la noi mai atent – parcă ne-ar fi văzut pentru întâia oară. Doamne Dumnezeule, sunteți într-un hal!

Am pătruns în încăpere și am putut să remarc faptul că acel licăr albastru provenea de la ecranul unei cutii mici, cu fața din sticlă. Ecranul prezenta o panoramă în avalul unei porțiuni de râu – probabil Tamisa – cu detalii destul de granulate.

Moses se aplecă înainte, cu palmele pe genunchi, pentru a observa mai bine micuțul aparat.

— Focalizarea pare destul de slabă, zise el, însă este o noutate extraordinară.

În ciuda caracterului presant al momentului, și eu eram contrariat de acest dispozitiv. În mod evident era acel fonograf îmbunătățit, ce transmitea imagini, de care pomenise Filby.

Wallis apăsă un comutator de la biroul său, iar imaginea se modifică; în linii generale rămăsese la fel – râul, ce șerpuia prin peisajul urban – dar luminozitatea devenise ceva mai puternică.

— Priviți aici, zise el. Urmăresc filmul ăsta la nesfârșit, de când s-a întâmplat. Pur și simplu nu-mi vine să-mi cred ochilor... Ei bine, dacă noi suntem în stare să ne închipuim asemenea lucruri, presupun că și ei sunt!

— Cine?

— Germanii, bineînțeles. Afurisiții de germani! Imaginea aceasta provine de la o cameră montată în vârful Domului. Ne uităm înspre Est,

dincolo de Stepney – puteți să vedeți cotul râului. Acum priviți aici – iată cum apare...

Am observat o mașină zburătoare, un aparat negru, în formă de cruce, care gonea la joasă altitudine pe deasupra râului sclipitor. Venea dinspre Est.

— Vă dați seama, nu e deloc ușor să bombardezi un Dom, zise Wallis. Ăsta-i și scopul, bineînțeles. Structura este realizată în cea mai mare parte din zidărie rezistentă, iar gravitația o ține la fel de bine ca un schelet de oțel; orice breșă neînsemnată tinde să se astupe...

Acum, mașina de zbor aruncă o mică încărcătură spre pânza apei. Imaginea era granulată, însă încărcătura părea cilindrică și scânteia în lumina soarelui, ca și cum s-ar fi rotit în timp ce cădea.

— De regulă, schijele de la o explozie aeriană pur și simplu se preling pe beton, continuă Wallis. Și chiar dacă se plasează o bombă, prin cine știe ce mijloace, exact pe suprafața Domului, nu se produc stricăciuni, în circumstanțe obișnuite, întrucât cea mai mare parte a exploziei se disipează în aer – înțelegeți?

Însă exista o modalitate. Eu o știam! Rota-mina – sau torpila de suprafață... Am scris o propunere cu mâna mea, dar n-a făcut niciodată progrese, iar eu n-am avut energia – nu cu acest DRTemp pe cap... În locul în care Domul întâlnește râul. Pricepeți, carapacea se extinde dincolo de suprafața apei. Obiectivul este să respingă atacurile submersibilelor și așa mai departe. Din punct de vedere structural, toată construcția seamănă cu un stăvilă.

Ei bine – dacă poți să plasezi bomba pe acea parte a Domului, de *sub* apă... Wallis își întinse mâinile sale mari, distinse, pentru a mima. Atunci, apa îți va veni în ajutor, pricepeți. Cuprinde explozia și canalizează energia către interior. În structura Domului.

Pe ecran, încărcătura – bomba germană – atinse pânza apei. Iar de-acolo *ricoșă*, într-o ceață de vapori argintii, și făcu o serie de salturi, peste suprafața râului, înspre Dom. Mașina zburătoare execută un viraj spre dreapta și se depărta, foarte grațioasă, lăsând rota-mina, să se deplaseze repede către Dom, într-o succesiune de arcuri parabolice.

— Însă cum să bagi o bombă, cu mare precizie, într-un asemenea loc inaccesibil? Se întrebă Wallis. Nu poți să-i dai drumul, așa, de-a dreptul. Ar ajunge unde și-a întărcat dracul copiii. Dacă lansezi o mină chiar și de la o altitudine moderată, să spunem, de cincisprezece mii de picioare, un vânt schimbător ce suflă cu doar zece mile la oră va crea o marjă de eroare de două sute de iarzi.

Însă apoi m-a fulgerat ideea, zise el. Doar dă-i puțină rotație în

sens invers, și bomba ta o să facă salturi pe apă – cu un pic de practică, e posibil să deduci legile ricoșării și s-o faci extrem de precisă... V-am povestit despre experimentele de acasă, cu bilele fiicei mele?

Mina sare până la piciorul Domului, apoi alunecă pe suprafața sa, sub apă, până ce atinge adâncimea necesară... Și asta-i tot. O poziționare perfectă!

Wallis radia, iar cu claiă sa de păr alb și cu acei ochelari puși strâmb, semăna leit cu un cămătar.

Moses se uită cu atenție la imaginile neclare.

— Dar eu am senzația că bomba asta urmează să dea greș. În mod sigur, salturile îi vor epuiza... ah!

Acum, o dâră de fum, de un alb-strălucitor chiar și pe imaginea slabă, țâșni din spatele Rota-minei. Bomba sări pe apă de parcă ar fi fost revigorată.

— Germanii ăștia, zâmbi Wallis, trebuie să-i admiri. Nici măcar *mie* nu mi-a trecut prin minte șmecheria asta...

Rota-mina, cu motorul său de rachetă încă funcționând, dispăru după curbura Domului și nu se mai putea vedea. Apoi, imaginea tresaltă și ecranul se umplu cu o lumină albastră, difuză. Barnes Wallis oftă.

— Ne-au făcut-o, s-ar părea!

— Cum e cu bombardamentele germane? Întrebă Moses.

— Artileria? Wallis nu părea deloc interesat. Probabil, tunuri ușoare de 105 mm, lansate cu unități de parașutiști. Totul în avangarda invaziei marine și aeriene care va urma, nu mă îndoiesc. Își scoase ochelarii și începu să-i lustruiască cu capătul cravatei. Încă nu suntem distruși. Dar este o situație disperată. Foarte urâtă, într-adevăr...

— Doctore Wallis, am spus eu, ce s-a întâmplat cu Gödel?

— Hâm? Cu cine? Mă privi cu ochii mari, încercându-l. Oh, cu Gödel. Ce-i cu el?

— Este aici?

— Da Așa cred. În biroul lui.

Moses și Nebogipfel se îndreptară către ușă; Moses îmi făcu semn, insistent, că trebuia să-i urmez. Eu mi-am ridicat mâna. Oprindu-l.

— Doctore Wallis, nu vrei să vii cu noi?

— Pentru ce anume?

— S-ar putea să fim opriți înainte de a ajunge la Gödel. Trebuie să-l găsim.

El râse și își potrivi la loc ochelarii pe nas.

— Oh, nu cred că paza sau alte lucruri mai contează mult acum.

Dumneata nu ești de aceeași părere? Oricum, uite! Duse mâna la rever și își scoase ecusonul numerotat ce era prins acolo. Ia asta – spune-le că te-am autorizat eu – dacă dai peste cineva suficient de nebun pentru a rămâne la postul său.

— Ați fi surprins, am spus eu cu emoție.

— Hâm?

Se întoarse din nou către televizorul său. Acum, acesta prezenta un grup de imagini la întâmplare, luate evident cu o serie de camere de deasupra Domului: am văzut niște mașini zburătoare avântându-se în văzduh ca niște fânțari negri, și niște prelate din sol au fost trase la o parte pentru a scoate la iveală o oștire de Leviathani ce se târa la suprafață, scuișând aburi, pentru a trasa o linie care se întindea, aveam eu impresia, de la Leytonstone până la Bromley; iar toată această hoardă enormă avansa ferm, sfărâmând pământul, pentru a da piept cu invadatorii germani. Apoi însă, Wallis apăsă un buton, iar acele fragmente de Armagedon dispărură, când el rulă încă o dată înregistrarea cu Rota-mina.

— O situație disperată, spuse el. Și ar fi fost posibil să o avem primii! Însă ce realizare minunată... nici măcar eu nu eram sigur că se poate *înfăptui*.

Stătea cu privirea ațintită înspre ecran, iar ochii îi erau ascunși de reflecțiile pâlăitoare și fără noimă ale imaginilor.

Și așa l-am lăsat; cu o stranie pornire de milă, am închis încet ușa biroului după mine.

15. Cronomobilul

Kurt Gödel stătea la fereastra biroului său cu draperia trasă, ținându-și brațele încrucișate.

— Bine măcar că gazul n-a sosit încă, spuse el, fără vreo introducere. Știți, cândva am fost martor la efectele unui atac cu gaze, lansat de bombardierele engleze asupra Berlinului. Am mers pe Unter den Linden și de-a lungul lui Sieges Allee, iar acolo am dat peste prăpăd. Cât de nedemn! Trupul se degradează atât de rapid, știți. Se întoarse și îmi zâmbi amărât. Gazul este foarte *democratic*, nu credeți?

Am mers lângă el.

— Profesore Gödel. Te rog... Știm că ai niște Plattnerită. Am

văzut-o.

În loc de răspuns, el se apropie sprinten de o vitrină. Ajungând la numai trei picioare de Nebogipfel, Gödel nu făcu decât să-i arunce o privire; dintre toți oamenii pe care îi întâlnisem în 1938, el avu cea mai cumpătată reacție față de Morloc. Apoi scoase un borcan de sticlă din vitrină; acesta conținea o substanță cu scânteieri verzuie, care părea să rețină lumina.

— Plattnerită, murmură Moses.

— Exact. Remarcabil de ușor de sintetizat din carolinium – dacă cunoști rețeta și ai acces la o pilă de fisiune pentru iradiere. Părea răutăcios. Am vrut să o remarc, îmi zise mie. Am sperat că o vei recunoaște. A fost încântător de simplu să-i trag pe sfoară pe acești englezi înfumurați, cu Directoratele lor de toate soiurile, care n-au putut să vadă comoara de sub nas! Iar acum va reprezenta scăparea voastră din această înspăimântătoare Vale a Plângerii – da?

— Așa sper, am sus eu înflăcărat. Of, așa sper!

— Atunci veniți! Strigă el. Spre atelierul de VTT-uri.

Ridică Plattnerita în aer precum un far și ne călăuzi în afara biroului.

Am pătruns din nou în labirintul de tuneluri din beton. Wallis avusese dreptate; pretutindeni, gărzile își abandonaseră posturile și, cu toate că ne-am intersectat cu unu-doi savanți sau tehnicieni în halate albe, care se grăbeau să iasă, aceștia nu schițară nici o încercare de a ne împiedica, nici măcar nu se interesară încotro mergeam.

Iar apoi – *vuumm!* – Căzu un alt obuz.

Luminile electrice muriră, iar tunelul se zgudui, aruncându-mă la pământ M-am izbit cu fața de podeaua prăfuită. Mi-am dat seama că începea să-mi curgă sânge cald din nas – pesemne că acum chipul meu reprezenta o privesște pe cinste – și am simțit un trup ușor, cred că al lui Nebogipfel, împleticindu-mi-se de picior.

După câteva secunde, trepidațiile fundației încetară, dar luminile nu se mai aprinseră.

Mă apucă un acces de strănut, din pricina pulberii de ciment care satura aerul, și îmi reînvie o rămășiță din vechea mea spaimă de întuneric. Apoi am auzit scâpăratul unui chibrit – am zărit o clipită față lată a lui Moses și l-am văzut îndreptând flacăra către fitilul unei lumânări. Ridică lumânarea, protejând flacăra cu palmele, iar lumina sa galbuie se răspândește într-un glob în tunel. Moses îmi zâmbi.

— Am pierdut ranița, dar am avut grijă să-mi bag în buzunare o

parte dintre proviziile pe care mi le-ai recomandat, spuse el.

Gödel se ridică în picioare, ușor țeapăn; adăpostise (am observat eu cu recunoștință) Plattnerita la piept, iar borcanul nu se spărsese.

— Pesemne că obuzul a căzut pe terenurile Colegiului. Trebuie să fim mulțumiți că am scăpat cu viață, căci zidurile acestea ar fi putut să se surpe peste noi cu ușurință.

Astfel am străbătut tunelurile întunecoase. Am fost împiedicați de două ori de dărâmurile căzute, însă cu puțin efort am izbutit să ne strecurăm. În momentul acela eram dezorientat și complet pierdut, însă Gödel – pe care puteam să-l observ în fața mea, cu borcanul de Plattnerită strălucind sub un braț – își croia drum foarte încrezător.

După alte câteva minute am ajuns la anexa pe care Wallis o denumise Compartimentul de Dezvoltare a VTT-urilor. Moses ridică lumânarea, iar flacăra ei licări în hala imensă. În afară de absența luminii și de o fisură lungă și complicată ce străbătea plafonul pe diagonală, atelierul rămăsese așa cum îl țineam minte. Pe podea erau răspândite componente de motoare, roți libere și șenile, bidoane de ulei și benzină, cârpe și salopete – toate accesoriile unui hale de lucru. De scripeții fixați în plafon cu niște furci atârnav niște lanțuri, aruncând umbre alungite și complexe. În centrul podelei am văzut o cană de ceai pe jumătate goală, aparent așezată pe dușumea cu oarecare grijă, cu o pojghiță subțire de pulbere de ciment înspumând suprafața lichidului.

Acel cronomobil aproape terminat se afla în mijlocul halei, cu tabla sa nevopsită, din oțel cenușiu, strălucind în lumina lumânării lui Moses. Moses se apropie de vehicul și trecu ușor cu mâna pe marginea voluminosului compartiment de pasageri.

— Țsta este?

— Vârful tehnologiei anilor 1930, am rânjit eu. Un „Transportor Universal”, parcă așa i-a zis Wallis.

— Ei bine, observă Moses, nu se poate afirma că are o linie elegantă.

— Nu cred că eleganța a fost criteriul ce s-a avut în vedere, am rostit. Aceasta este o armă de război: nu-i pentru plăcere, explorare sau știință.

Gödel se deplasă până la cronomobil, așeză borcanul cu Plattnerită pe pardoseală și se apucă să deschidă unul dintre tuburile de oțel sudate pe carcasa vehiculului. Cuprinse cu mâinile capacul deșurubabil și icni din pricina efortului, însă nu izbuti să-l clinească. Se dădu în spate, răsufliând greu.

— Trebuie să umplem scheletul cu Plattnerită, rosti el.

Altminteri...

Moses așează lumânarea pe un raft și scormoni prin mormanele de scule, de unde scoase o cheie universală mare.

— Uite, spuse el. Lasă-mă să încerc cu asta.

Strânse fâlcile uneltei în jurul buzei capacului și, cu un pic de efort, reuși să-l deștepească.

Gödel luă borcanul cu Plattnerită și vărsă substanța în tub. Moses dădu un ocol cronomobilului, desfăcând și celelalte capace.

Eu am ajuns în partea din spate a vehiculului, unde am găsit o portieră, închisă cu un bolț de metal. L-am scos, am lăsat portiera în jos și am urcat în cabină. Înăuntru se aflau două bănci de lemn, fiecare suficient de mare pentru a încăpea pe ea două sau trei persoane, și un singur scaun rabatabil, în față, care dădea spre un vizor îngust. M-am așezat pe locul șoferului.

Înainte de a se găsea un volan simplu, pe care mi-am așezat mâinile, și un mic panou de comandă, dotat cu cadrane, comutatoare, manete și butoane: În apropierea podelei existau alte manete, evident pentru a fi acționate cu ajutorul picioarelor. Dispozitivele de control aveau un aspect grosier, nefinisat; cadranele și comutatoarele nu aveau etichete, iar din spatele bordului ieșeau niște cabluri și pârghii pentru transmisia mecanică.

Nebogipfel mi se alătură în cabină și rămase în picioare, lângă umărul meu; izul puternic și dulceag de Morloc aproape că era copleșitor în acel spațiu închis. Prin vizorul îngust puteam să-i observ pe Gödel și pe Moses, umplând tuburile.

— Înțelegi principiul de funcționare al VTT-ului? Strigă Gödel. Este în întregime proiectul lui Wallis, bineînțeles... Eu n-am participat prea mult la realizarea sa...

Mi-am lipit chipul de vizor.

— Mă aflu în fața instrumentelor de comandă, am spus eu. Însă nu au etichete. Și nu observ nimic care să aducă cu un dispozitiv cronometric.

Gödel nu-și ridică privirea, ci continuă să toarne cu atenție.

— Am bănuiala că asemenea articole de lux precum cadranele cronometrice n-au fost încă montate. Acesta este un vehicul experimental, incomplet, la urma urmei. Asta îți provoacă probleme?

— Trebuie să mărturisesc că perspectiva de a-mi pierde orientarea în timp nu mă atrage prea mult, am rostit eu, dar nu, n-are cine știe ce însemnătate... Întotdeauna pot fi întrebați băștinașii!

— Principiul de funcționare al VTT-ului e destul de simplu, zise

Gödel. Plattnerita irigă osatura vehiculului printr-o rețea de capilare ce formează un fel de circuit... Când îl închizi, călătorești în timp. Înțelegi? Majoritatea comenzilor sunt legate de motorul cu ardere internă, de transmisie și așa mai departe, căci vehiculul funcționează și ca automobil. Însă pentru a închide circuitul temporal există un comutator albastru, pe panoul de control. Poți să-l reperezi?

— Gata.

Acum, Moses potrivise la loc ultimul dintre capacele tuburilor și înconjură vehiculul către portiera din spate. Sui înăuntru și își puse cheia universală pe podea, apoi lovi cu pumnii în pereții interiori ai cabinei.

— O construcție bună, robustă, observă el.

— Cred că suntem gata de plecare, am spus ea

— Dar unde – *când* – vom merge?

— Contează? *La depărtare de-aici* – asta-i tot ce contează în trecut, pentru a încerca să remediem situația... Moses, am isprăvit cu secolul XX. Acum trebuie să facem un alt salt în întuneric. Aventura noastră încă nu s-a sfârșit!

Confuzia din privirea sa se dizolvă, și am remarcat o hotărâre înflăcărată luându-i locul; mușchii maxilarului i se încordară

— Atunci să-i dăm drumul sau să ne ia naiba!

— Cred că este foarte posibil să ne ia, zise Nebogipfel.

— Professore Gödel, am strigat eu, urcă în vehicul!

— Oh, nu, rosti el și își ridică mâinile în față. Locul meu este aici în spate, Moses împinse în tabla cabinei..

— Dar zidurile Londrei se prăbușesc în jurul nostru – tunurile germane se găsesc la numai câteva mile depărtare – nu-i un loc sigur, professore!

— Bineînțeles, vă invidiez, spuse Gödel. Că părăsiți această lume... cu acest război ticălos.

— Atunci, hai cu noi, am rostit. Să cauți acea Lume Finală de care vorbeai...

— Am o soție, zise el.

În flăcăruia lumânării, chipul lui devenise o dungă palidă.

— Și unde se află?

— Am pierdut legătura cu ea. Nu am izbutit să fugim împreună.

Cred că e în Viena... Nu-mi pot închipui că i-au făcut rău, ca pedeapsă pentru dezertarea mea. În glasul său se simțea un ton întrebător și mi-am dat seama că acest bărbat perfect logic aștepta din partea mea, în acest moment de cumpănă, cea mai ilogică liniștire!

— Nu, am rostit, sunt sigur că ea...

Însă n-am terminat propoziția, căci – fără vreun alt avertisment decât un țuit în aer – căzu încă un obuz, iar acesta cel mai aproape dintre toate!

Ultimul licăr al lumânării noastre îmi arătă, într-o străfulgerare de timp înghețat, cum peretele vestic al halei explodează în interior – pur și simplu; în mai puțin de o clipită, se prefăcu dintr-un panou neted și uniform într-un nor turbat de schije și pulbere

Apoi ne-am cufundat în beznă.

Vehiculul se zgudui și – „Jos!” strigă Moses – m-am lăsat la podea, iar o grindină de bucăți de zidărie, de-a dreptul ucigătoare, răpăi pe capota cronomobilului.

Nebogipfel se târî în față; puteam să-i simt miasma dulceagă. Mâna sa îmi apucă umărul.

— Închide comutatorul, spuse el.

M-am uitat prin vizorul îngust – în bezna absolută, firește.

— Cum rămâne cu Gödel? Am strigat. Professore!

Nu veni nici un răspuns. Am auzit un trosnet, foarte amenințător și puternic, iar pe vehicul căzură alte dărâmături.

— Închide comutatorul! Zise, insistent, Nebogipfel. N-auzi? Acoperișul se surpă și vom fi zdrobiți!

— Îl aduc eu, spuse Moses. În bezna deplină, ghetele sale zăngăniră pe tabla cronomobilului. În vreme ce se îndrepta către partea din spate a cabinei. O să fie bine – mai am lumânări...

Vocea lui se estompă când ajunse în celălalt capăt, după care i-am perceput pașii pe molozul risipit pe podea...

... apoi izbucni un geamăt cumplit, ca un gâfâit grotesc, și un șuierat de deasupra. L-am auzit pe Moses urlând.

M-am răsucit, intenționând să sar din cabină după el, dar am simțit o mușcătură de dinți mărunți în partea moale a mâinii – dinți de Morloc!

În acea clipă, cu moartea strângându-și mrejele în jurul meu, m-am prăvălit din nou în tenebrele ancestrale; prezența Morlocului, dinții săi ce îmi pătrundeau în carne, părul lui care îmi atingea pielea – totul era insuportabil! Am răcnit și am izbit cu pumnul în fața delicată a lui Nebogipfel.

... El însă nu țipă; exact în clipa în care l-am lovit, mi-am dat seama că se apleacă peste mine, către panoul de comandă.

Bezna mi se topi din ochi, gemetele betonului ce se surpa slăbiră până la tăcere și m-am trezit iarăși prăbușindu-mă în lumina cenușie a

călătoriei în timp.

16. Cădere în timp

Cronomobilul se zdruncină. M-am întins după scaunul rabatabil, însă am fost trântit la podea, lovindu-mi capul și umerii de o bancă din lemn. Mâna mă durea, neglijabil, de la mușcătura Morlocului.

O strălucire albă inundă cabina, năpustindu-se asupra noastră într-o explozie mută. L-am auzit pe Morloc urlând. Vederea îmi era încețoșată, stânjenită de cheagurile de sânge care îmi atârnavă de obraji și de sprâncene. Prin portiera din spate și prin diferitele vizoare înguste, se strecura în cabina ce trepida o lucoare palidă și uniformă; la început pâlpoi, dar în curând se stabilizează într-o lumină cenușie, spălăcită. M-am întrebat dacă avusese loc vreo catastrofa recentă: poate că această hală fusese mistuită de flăcări...

Însă apoi mi-am dat seama că aspectul luminii era prea constant, prea neutru pentru aceasta. Am înțeles că ne îndepărtaserăm mult de atelierul de război.

Strălucirea era, firește, lumina soarelui, făcută informă și blândă de suprapunerea zilelor și a nopților, prea rapidă pentru a fi distinsă de ochii umani. Într-adevăr, ne prăbușiserăm în timp; acest vehicul – deși rudimentar și echilibrat necorespunzător – funcționa corect. Nu puteam să-mi dau seama dacă ne prăbușeam în trecut ori în viitor, dar cronomobilul ne dusesese deja într-o perioadă de dincolo de existența Domului Londrei.

Mi-am pus mâinile sub mine și am încercat să mă ridic, însă pe palme aveam sânge – al meu ori al Morlocului – și am alunecat. M-am prăvălit înapoi pe podeaua dură, izbindu-mă încă o dată cu capul de bancă.

Mă cuprinse o sfârșeală cumplită, ce îmi înțepenea oasele. Durerile caznelor din timpul bombardamentului, amânate de vâlmășagul prin care trecusem, mă copleșiră acum din plin. Mi-am lăsat capul să se odihnească pe nervurile de metal ale podelei și am închis ochii. „Și, mă rog, pentru ce toate astea?” am întrebat eu, fără a mă adresa cuiva anume. *Moses era mort...* pierdut, împreună cu profesorul Gödel, sub tonele de dărâmături ale laboratorului nimicite. N-aveam nici cea mai vagă idee dacă Morlocul trăia ori murise; nici nu mă interesa. Să mă

ducă cronomobilul în viitor sau în trecut, cum îi era voia; să străbată o veșnicie, până ce urma să se sfârșe de zidurile Infinitului și ale Eternității! Să fie un sfârșit pentru toate... Alceva nu mai doream. „Nu merită lumânarea”, am murmurat „Nu merită lumânarea...”

Am avut senzația că simt niște palme delicate pe trup, o atingere de păr pe chip, însă m-am opus și – cu o ultimă efortare – am dat mâinile la o parte.

M-am cufundat într-o beznă adâncă, fără vise și mângâiere.

Mă trezi o izbitură puternică.

Mă hurducam pe podeaua cabinei. Sub capul meu se găsea ceva moale, care alunecă, iar țeasta mi se ciocni iarăși de colțul dur al unei bănci. Acest nou potop de lovituri mă readuse în fire și, cu oarece ezitare, m-am ridicat în capul oaselor.

Țeasta mă durea peste tot, iar trupul mi-l simțeam ca și cum aș fi făcut față unei partide de box istovitoare. Însă, în mod paradoxal, starea mea sufletească părea că se îmbunătățise. Moartea lui Moses încă îmi stăruia în minte – dar, după acel răgaz de inconștiență binecuvântată, eram în stare să-mi întorc privirile de la ea, așa cum se poate întoarce cineva din lumina orbitoare a Soarelui, și să mă gândesc la alte lucruri.

Amestecul pal, sidefiu, al zilei și nopții încă umplea interiorul vehiculului. Era groaznic de frig; mi-am dat seama că tremur și scot aburi. Nebogipfel stătea pe locul pilotului, cu spatele întors spre mine. Degetele sale albe cercetau dispozitivele de pe panoul rudimentar și urmăreau firele care atârnau din arborele de direcție.

M-am ridicat în picioare. Hurducatul cronomobilului. Împreună cu caznele pe care le îndurasem în 1938 mă făceau nesigur pe picioare; pentru a mă echilibra, m-am agățat de scheletul striat al cabinei și am descoperit că metalul era rece ca gheața sub mâinile mele. Articollul moale care îmi sprijinise capul, am descoperit eu, era sacoul Morlocului. L-am împăturit și l-am așezat pe o bancă. Am văzut, de asemenea, aruncată pe podea, cheia masivă de care se folosise Moses ca să deschidă tuburile de Plattnerită. Am ridicat-o cu vârful degetelor; era mânjită cu sânge.

Încă purtam epoleții grei; dezgustat de aceste piese de armură, le-am smuls de pe hainele mele și le-am azvârlit jos cu un zdrăngănit.

Auzind zgomotul, Nebogipfel aruncă o privire în direcția mea și am văzut că ochelarii lui albaștri fuseseră crăpați în două, iar unul dintre ochii enormi îi ajunsese o masă de carne stâlcoită și de sânge.

— Pregătește-te, spuse el cu voce groasă.

— Pentru ce? Eu...

Și cabina se cufundă în întuneric.

M-am împleticit în spate, cât pe ce să cad din nou. Un frig intens absorbi din aerul cabinei și din sângele meu căldura rămasă, și capul începu iarăși să-mi vuiască. Mi-am încrucișat brațele pe trunchi.

— Ce s-a întâmplat cu lumina zilei?

Glasul Morlocului părea aproape aspru în acea beznă hurducată.

— O să dureze doar câteva secunde. Trebuie să răbdăm... Și, la fel de rapid precum se lăsase, întunecimea încetă, iar lumina cenușie pătrunse din nou în cabină. O parte din ascuțimea aceluia frig cumplit se estompă, însă eu tot tremuram violent. Am îngenuncheat pe podea, lângă scaunul lui Nebogipfel.

— Ce se petrece? Ce-a fost asta?

— *Gheață*, rosti el. Străbatem era glaciațiunilor periodice; banchizele și ghețarii coboară din Nord și cuprind Pământul – acoperindu-ne pe parcursul acestui proces – după care se topesc. Din vreme în vreme, există circa o sută de picioare de gheață deasupra noastră, așa estima eu.

M-am uitat prin vizoarele înguste din panoul frontal al vehiculului. Am văzut o vale a Tamisei transformată într-o tundră monotonă, populată numai de ierburi rezistente, de crâmpoie sfidătoare de buruieni purpurii și de copaci răzleți; aceștia din urmă tremurau prin ciclurile lor anuale prea repede pentru a-i putea urmări, însă aveam senzația că erau de esență tare: stejar, răchită, plop, ulm, păducel. Nu se zărea nici urmă de Londra; n-am putut să deslușesc nici măcar nălucile clădirilor evanescente, iar în tot acel peisaj cenușiu nu exista nici țipenie de om, nici măcar de animal. Până și formele de relief ale ținutului, dealurile și văile, îmi păreau necunoscute, așa cum fuseseră remodelate în repetate rânduri de ghețari.

Iar acum – am observat-o cum se apropie într-un fulgerător potop de strălucire albă, înainte de a ne acoperi – sosi din nou Marea Gheață. Am blestemat în întuneric și mi-am băgat palmele la subsuoară; degetele de la mâini și de la picioare îmi amortiră și am început să mă tem de degerături. Când ghețarii se retraseră încă o dată, lăsară în urmă un peisaj populat în cea mai mare parte de aceleași soiuri de plante tenace, cât puteam vedea cu ochii, însă cu contururile modificate. În mod evident, erele de Gheață replăsmuiau terenul, deși nu-mi puteam da seama dacă ne îndreptam înspre viitor sau înspre trecut. În vreme ce mă uitam, niște bolovani mai mari cât oamenii părură să migreze prin peisaj, alunecând sau rostogolindu-se agale; fără doar și poate, acesta

era un efect bizar al eroziunii pământului.

— Cât timp mi-am pierdut cunoștința?

— Nu mult. Vreo treizeci de minute, poate.

— Iar cronomobilul ne duce în viitor?

— Străpungem trecutul, spuse Morlocul.

Se întoarse cu fața spre mine, și am văzut că mișcările lui grațioase fuseseră reduse la niște zvâcniri țepene din pricina pumnilor pe care îi cărasem.

— Sunt sigur de asta. Am văzut fulgerător dispariția Londrei – descreșterea ei, către originile istorice. După intervalele dintre glaciațiuni, aș zice că parcurgem câteva zeci de mii de ani în fiecare minut.

— Poate ar trebui să ne dăm seama cum să oprim înaintarea prin timp a acestui vehicul. Dacă găsim o epocă liniștită...

— Nu cred că dispunem de vreo modalitate de a pune capăt zborului cronomobilului.

— *Ce?*

Morlocul își depărta palmele – am remarcat că părul de pe dosul lor era presărat cu o promoroacă fină – după care ne-am cufundat din nou în sepulcrul întunecat al Gheții, iar vocea lui pluti din obscuritate:

— Acesta este un vehicul de teste rudimentar, nefinisat, adu-ți aminte. Multe comenzi și indicatoare nu sunt conectate, iar majoritatea acelor care au conexiuni nu par funcționale. Chiar dacă am ști cum să modificăm mecanismele fără a strica aparatul, eu nu văd vreo posibilitate de a ne da jos din cabină și de a ajunge la resorturile interne.

Am ieșit de sub Gheața ce remodelase tundra încă o dată. Nebogipfel urmărea peisajul cu relativă fascinație:

— Gândește-te la asta! Fiordurile Scandinaviei încă n-au fost tăiate, iar lacurile Europei și Americii de Nord – umplute cu gheață ce se topește – sunt fantasme ale viitorului.

Am trecut deja dincolo de zorii Istoriei umane. În Africa s-ar putea să găsim rase de australopiteci – unele dintre ele neîndemânaticе, altele mlădioase, o parte carnivore, însă toate având poziție bipedă și aspect de maimuță: o cutie craniană mică, dinți și talie dezvoltate...

O singurătare enormă, rece, pogorî asupra mea. Mă rătăcisem în timp și înainte, însă niciodată, m-am gândit eu, nu suferisem de o asemenea intensitate a izolării! Oare chiar era adevărat – *putea* fi adevărat – că Nebogipfel și cu mine, în cronomobilul nostru avariat, reprezentam singurul licăr de inteligență pe tot întinsul planetei?

— Așadar, n-avem nici o posibilitate de control, am zis eu. E

posibil să nu ne oprim până ce vom atinge începutul timpului...

— Mă îndoiesc că se va ajunge la asta, rosti Nebogipfel. Plattnerita trebuie că are o capacitate finită. Nu ne poate propulsa tot mai adânc prin timp, *pentru eternitate* – trebuie să se epuizeze. Să ne rugăm ca acest lucru să se producă înainte să trecem de Ordovician⁵⁶ și Cambrian⁵⁷. Înainte să ajungem într-o eră în care nu există oxigen pentru a ne întreține.

— Îmbucurătoare perspectivă, am zis eu. Iar lucrurile se pot înrăutăți și mai mult, am impresia.

— Cum?

Mi-am ridicat picioarele amorțite de sub mine și m-am lăsat cu fundul pe podeaua rece, din metal striat.

— Nu avem provizii de nici un fel. Nici apă, nici hrană. Și suntem amândoi răniți. Nici măcar haine călduroase n-avem! Oare cât timp putem supraviețui în această gondolă înghețată a timpului? Câteva zile? Mai puțin?

Nebogipfel nu-mi răspunse.

De felul meu, nu sunt o persoană care capitulează ușor în fața Sorții, așa că am investit ceva strădanii în studierea firelor și a dispozitivelor de comandă ale lui Nebogipfel. Am descoperit repede că avea dreptate – nu întrevedeam nici o modalitate de a face din acest hățiș de componente un vehicul ce putea fi dirijat – iar forțele mele, așa istovite cum erau, se epuizară curând: am revenit la un soi de apatie nesimțitoare.

Am străbătut o altă glaciațiune scurtă și brutală, după care am pătruns într-o iarnă îndelungată și mohorâtă. Anotimpurile încă aduceau zăpadă și gheață, ce scânteiau pe deasupra peisajului, însă Epoca Gheții Permanente se afla de-acum în viitor.

Am remarcat puține schimbări în natura peisajului, mileniu după mileniu: poate o treptată intensificare a tonului pâclei vegetale ce acoperea dealurile. La mică depărtare de cronomobil, se ivi pe pământ

---

⁵⁶ A doua epocă a Erei Paleozoicului, începând acum 510 milioane de ani și luând sfârșit acum 439 de milioane de ani; denumirea provine de la un vechi trib din Țara Galilor, unde au fost studiate pentru prima dată roci din această perioadă (n. trad).

⁵⁷ Prima epocă a Erei Paleozoicului, cuprinzând un interval de circa 60 de milioane de ani, care a început acum 570 milioane de ani și a luat sfârșit în urmă cu 510 milioane de ani; a fost denumită astfel în 1835 de către geologul englez Adam Sedwick, după rocile sedimentare din Țara Galilor, căruia romanii îi spuneau „Cambria” (n. trad.).

un craniu enorm – îmi amintea de cel al unui elefant – înălbit, gol și fărâmițat. Persistă suficient de mult pentru a-i desluși contururile – o secundă sau cam așa ceva, înainte să dispară la fel de iute cum apăruse.

— Nebogipfel, în legătură cu fața ta. Eu... trebuie să înțelegi...

Se uită la mine cu singurul său ochi sănătos. Am observat că revenise la manierele sale Morloce, pierzându-și colorația umană pe care o adoptase.

— *Ce?* Ce trebuie să înțeleg?

— N-am vrut să te rănesc.

— *Acum* nu vrei, rosti el cu precizie de chirurg. Dar *atunci* ai vrut. Scuzele sunt inutile, absurde. Ești ceea ce ești... suntem specii diferite, la fel de deosebiți unul de celălalt cum suntem față de australopiteci.

Mă simțeam ca un animal nătâng, cu pumnii mei imenși mânjiți încă o dată de sângele unui Morloc.

— Mă faci să-mi fie rușine, am zis.

Nebogipfel scutură din cap, cu un gest scurt și categoric.

— Rușine? Conceptul nu are sens, în acest context.

Nu trebuia să simt mai multă *rușine* – am înțeles că voia să spună – decât un animal sălbatic din junglă Dacă eu aș fi fost atacat de o asemenea creatură, aș fi discutat probleme de morală cu ea? Nu, căci, fiind lipsită de inteligență, discuția nu i-ar fi îndreptat comportamentul. Pur și simplu ar fi trebuit să fac față acțiunilor ei.

Pentru Nebogipfel, mă dovedisem – iarăși – doar cu puțin mai bun decât acele brute primitive ale savanelor africane, precursorii oamenilor din această perioadă dezolantă.

M-am retras la băncile de lemn. M-am așezat acolo, sprijinindu-mi capul, care mă durea, cu brațul și am urmărit licărul epocilor de dincolo de portiera încă deschisă a vehiculului.

SFÂRȘIT

CUPRINS

PROLOG.....	4
CARTEA ÎNTÂI	
NOAPTEA CEA NEAGRĂ.....	15
1. Călătoria în timp.....	15
2. O nouă viziune.....	20
3. În întuneric.....	24
4. Noaptea cea Neagră.....	27
5. Puțul.....	32
6. Întâlnirea mea cu Morlocii.....	37
7. Cușca de Lumină.....	38
8. Un vizitator.....	43
9. Revelații și muștrări.....	47
10. Convorbire cu un Morloc.....	50
11. Eliberat din Cușcă.....	56
12. Morlocii Sferei.....	58
13. Cum trăiau Morlocii.....	63
14. Construcții și divergențe.....	68
15. Viața și moartea la Morloci.....	72
16. Decizie și plecare.....	76
17. Interiorul.....	80
18. Noii Eloi.....	87
19. Cum am traversat spațiul interplanetar.....	92
20. Relatarea mea despre viitorul îndepărtat.....	97
21. Pe Dealul Richmond.....	104
22. Rotații și decepții.....	108

CARTEA A DOUA

<u>PARADOX.....</u>	<u>112</u>
<u>1. Argonauții temporali.....</u>	<u>112</u>
<u>2. Acasă.....</u>	<u>117</u>
<u>3. Moses.....</u>	<u>120</u>
<u>4. Experimentul.....</u>	<u>125</u>
<u>5. Sinceritate și îndoială.....</u>	<u>130</u>
<u>6. Convingere și scepticism.....</u>	<u>136</u>
<u>8. Reîntâlnire cu vechi cunoștințe.....</u>	<u>148</u>
<u>9. În timp.....</u>	<u>153</u>

CARTEA A TREIA

<u>RĂZBOIUL CU GERMANII.....</u>	<u>157</u>
<u>1. O nouă viziune a Richmondului.....</u>	<u>157</u>
<u>2. Un drum cu trenul.....</u>	<u>162</u>
<u>3. Londra la război.....</u>	<u>166</u>
<u>4. Casa din Queen's Gate Terrace.....</u>	<u>171</u>
<u>5. Interpretarea Lumilor Multiple.....</u>	<u>176</u>
<u>6. Hyde Park.....</u>	<u>182</u>
<u>7. Trăncănitoearea.....</u>	<u>185</u>
<u>8. Culmile Viitorului.....</u>	<u>191</u>
<u>9. Colegiul Imperial.....</u>	<u>196</u>
<u>10. Profesorul Gödel.....</u>	<u>201</u>
<u>11. Noua ordine mondială.....</u>	<u>205</u>
<u>12. Asaltul german asupra Londrei.....</u>	<u>209</u>
<u>13. Bombardamentul.....</u>	<u>213</u>
<u>14. Rota-mina.....</u>	<u>216</u>

<u>15. Cronomobilul.....</u>	<u>221</u>
<u>16. Cădere în timp.....</u>	<u>227</u>

Stephen Baxter

PIERDUT ÎN TIMP

SF

NEMIRA